

Ә. Модерзон

ЖАҚЫП ЖӘНЕ ЖҮСІП

Қазақ тілінде бірінші басылуы

ШЫҒЫС
СӨҮЛЕСІ

Ә. Модерзон

05.063

ЖАҚЫП ЖӘНЕ ЖҮСІП

ЖАҚЫП ЖӘНЕ ЖҮСІП

Ә. Модерзон

Ә. Модерзон
Жақып және Жүсіп
Қазақ тілінде бірінші басылуы
„Шығыс Сәулесі“, Алматы 1993 ж

Сіздің бұл кітап туралы ой-пікірлеріңізді, әлде сұрақтарыңыз болса, бізге мына адрес бойынша жазыңыз:

480114 Алматы – 114
а/я 68
„Шығыс Сәулесі“ баспасы

Кіріспе

Жақыпқа орай Киелі кітап орынсыз мінеу мен келекемысқылға аз ұшыраған жоқ. „Киелі кітапта сөз болатын әулиелерге назар аударып көріңдерші! Мысалға, Жақыпты алыңдар. Барып тұрған алдамшы ғой. Ол ағасы Аппасты қалай шыр айналдыра білді! Әкесінің көзін бояп, өтірікті майдай тамызды емес пе? Жақыптың жасағанының бәрі бейшаралықтың ісі. Міне, әулие атанып Киелі кітапқа іліккен адам осындай!“ – деушілер жиі кездеседі.

Рас, бұл әңгімелер аз да болса шындықтан құр емес. Жақыптың мінезінің жаман екені айдай анық. Оған күмән жоқ. Жақып қай істен болмасын өзіне пайда түсіре білді.

Осы күнге дейін мен де Жақып туралы қате пікірде едім. Ойымдағаны жасырғым келмеді. Жақыпты мен жүрегімде тапқаннан бастап, оның табиғаты мен бар болмысы көңіліме орныққаннан кейін жаңағы қате пікірден толық арылдым. Бұл ашқан жаңалығым маған ауыр тиді.

Мүмкін осы сынды жаңалықты сен де өз жүрегіңде тапқан боларсың? Немесе оған жету үшін саған әлі де біраз уақыт керек шығар. Онда сенен сұрайтыным, айтар тілегім – Жақыпты өз көкірегіңнен іздеп табуыңда, оны мейлінше жақсы түсіне білуіңде менің төмендегі ой-толғамдарым саған бата болып тисін. Сонда ғана өткендегі тарихтың орнына өзіңе өте жақын, өзің терең сезіне білген тарихты, Құдайдың Жақыптан Израилді қалай жаратқанын көресің.

Жақыптың мінезінің жамандығына қарамастан ол арқылы Құдай алға қойған мақсатына жете білді. Тәрбиелік мектебінің жолы өте ұзақ болды. Жақып Израилге өзінің көне табиғатына байланысты менмендігінің арқасында қайта-қайта жеңіліп, енді жеңімпаз адам болу үшін, – Құдайдың онымен көп еңбектенуіне тура келді.

Жақып арқылы өз мақсатына жете білген Құдайдың ке-

реметін мен әсіресе Жүсіптің тарихын зерттегенімде түсіндім. Ұлының шақыруы бойынша Жақып Мысырға келеді. Жүсіп оған перғауынның (фараонның) онымен танысқысы келетінін айтты. Бұны естігенде Жақып сөзсіз қатты қорықты. Үнемі қарапайым бақташы болып келген ол, енді сол кездегі әлемдегі ең құдіретті кісі – перғауынға баруға тиісті болды. Әрине, алғашында келіскісі келмей дәлел де айтты: „Жүсіп, мен патша алдына қай бетіммен барамын? Ешқашан патшаның қабылдауында болып көргенім жоқ қой!“ – деді. „Оның рас, әке! – деді Жүсіп сөзсіз жауап қатып. – Бірақ патша сенімен танысуды тілек етіп отыр. Келіспеске шара жоқ“. „Хош, алайда мен өзімді қалай ұстауға тиістімін?“ „О-о, қам жеме, үйретейін! Залға кірісімен маңдайың еденге тигенше иіліп үш рет тағзым етесің. Сонан соң таққа қарай үш қадам жасап, тағы да үш рет бас июің керек. Одан кейін патша сенімен сөйлескенше күтіп тұрасың“.

Кәрі Жақып қатты күрсініп, жазмыштың ісіне көнді. Сарайда өзін қалай ұстау керек екендігін мықтап ойында ұстауға тырысты.

Қабылдау сағаты да жетті.

Оның қалай өткенін білесіңдер ме? Жақып баласы айтқандай үш рет тағзым жасады ма? Жо-жоқ, бәрі керісінше болды!

Тек бір өзіне ғана аян сол есте қалған түннен кейін, сылттып басатын кәрі бақташы залға кірген бетте, патша тағынан тұрып, оған қарсы жүрді де тағзым қылды. Әлемдегі ең құдіретті адам қарт алдында, ақсақ бақташы алдында басын иді. Жақып болса қолын жоғары көтеріп патшаға батасын берді. Бұның бәрі сарайдағы қалыптасып қалған дәстүрге қарама-қайшы өткен еді.

Еврейлерге арналған Үндеу – хатта (Послание) кішіге үлкен бата беруге тиісті деп көрсетілген. Егер патша Жақыпқа өзіне бата беруге рұқсат етсе, онда ол Жақыпты жоғары мәртебелі санағаны. Жақып залға кірген бетте патша: „Бұл менен биік тұр. Мен жердегі патшамын, ал

мына кісі Құдайдың рақымының арқасында патшалыққа ие болған!“ – деп түсінді. Жақыптың келбеті мен бүкіл болмысындағы ерекшелік перғауынға қолма-қол әсер етіп, „бұл Құдайдың жіберген князі“ деп түйді ол.

Тәрбиеліктің ұзақ та қиын мектебіне қарамастан Жақып арқылы Құдайдың өз мақсатына жеткені соншалық – кімде кім онымен жүздесе қалса, бірден бұл өмірі мәңгілік, рухты адам екенін байқады.

Иә, Құдай солай ете алады! Жаман мінезді өтірікші Жақыптан Израилді, рухани байлыққа ие жеңімпаз адамды жасап шығару оның қолында еді.

Шынында да солай. Оңып тұрған мінез Жақыпта жоқ еді. Ол бейшара адам болатын. Бірақ Құдай оны жаңартып, өзгертіп, Израилге айналдырды.

Мен осының бәрін түсінгенімде, маған бәрінен де қымбат болып көрінгені Жақыпқа деген Құдайдың бір ғана мейірім – белгісі. Құдай өзін түрлі сөз – есімдермен атайды. Ол – бізді емдеуші Тәңір, бағып – қағатын Жаратушы, тағысын тағылар. Бірақ мен үшін ең аяулысы өзін Жақыптың Құдайымын деп әсірелегені.

Жақыптың мінезі қаншама тұрпайы болса да Құдай өзін оның есімімен атаудан ұялмайды. Жақыптың Құдайы! Жақып оған онша жаман болып көрінбеді, өз атының даңқын шығару үшін, Жақыптан Ол өзге адам жасай алады. Сонда барып өзіме мен: „О-о, Құдай егер Жақыптың Құдайымын деуден ұялмаса, онда Ол менен де ұялмайды. Егер Құдай Жақып арқылы өз мақсатына жетсе, мен арқылы да мақсатына жететініне сенемін!“ – дедім. Оған Жақыптың Құдайымын деген сөзі айғақ, себебі Жақыпқа қатысты Құдай бүгінде сол баяғы қалпында. Уақыт өткенімен Ол өзгерген жоқ. Ол өмір – бақи бір қалыпта. Сондықтан Жақыптың Құдайына жан-тәнімізбен беріліп, Одан біз арқылы Өз мақсатына жету үшін бізді тәрбиеле деп сұрайық. Құдайдың Жақыпты Израилге айналдырған тарихын бәріміз өз басымыздан кешейік.

Жақыптың туған жері

Адамды тану үшін оның ата-анасын, туып-өскен орны мен оны қоршаған айналаны білген жөн. Жақыпты дүниеге әкелген ата-ана баспанасында сәулелі жақтар мен қатар көлеңкелі жақтар да көп болды. Діни Жазбада (Писание) Жақып өскен семья туралы сараң айтылған: „Балалар ер жетіп, Аппас аңшылық жолына түсіп, дала кезетін болды. Жақып шатырдан шықпай тыныш, момын өмір кешіп жатты. Аң-құстан жасалатын дәмді тамаққа үйір Ысқақ Аппасты жақсы көрсе, Ревекка Жақыпты жақсы көрді“ (Тұрмыстық жазба. 25,27-28).

Жақыптың туып-өскен ұясы дінге берілгендердің баспанасы еді. Әкесі Ысқақ – Ыбраайымның баласы. Ыбраайым Жақыптың кішкене кезінде әлі тірі болатын. Ол „шатыр ішінен шықпайтын жас балаға“ Құдайдың өткенде жасаған ұлы істері мен болашақ туралы армандауы жөнінде талай әңгімелеген де шығар! Бала оны жан-тәнімен беріле әрине тыңдады. Енді оның шатырдан шыққысы келмейтіні түсінікті де. Дін жөніндегі тарихи оқиғалардан артық қызықты ештеңе жоқ болды. Жүрегі де Құдай мен Құдай сөзіне ашық болды. Бірақ оңған мінез қайда: ол өте-мөте қанағатсыз, пайдакүнем еді. Қасиетті діни Жазбада Жақыптың қанағатсыздығының неден туындап жатқаны көрсетілген. Онда: „Ысқақ Аппасты жақсы көрді, себебі құс етінен жасалатын дәмді тағамға үйір еді“, – делінген. Аппас Жақыпқа мүлдем ұқсамайтын. Жақып діни тарихи оқиғаларды беріле тыңдап жатқанда, Аппас күн сайын даланы аралап, жастайынан аңшылыққа үйренді. Үйде отырып әңгіме тыңдауға уақыты да болған жоқ.

Ал, Ысқақ ше? Ол тұңғышын жақсы көрді. Жақыпты емес Аппасты жақсы көруінің себебі неде? Себебі Аппастың атып әкеліп, сол құстан дайындап беретін тағамын сүйетінінде. Рас, Жақыптың Құдайға байланысты сұрақтарға қызықпайтынын талай көрді. Өкініп, қайғырудың орнына

кіші ұлынан гөрі үлкенін жақсы көрді, өйткені тұңғышы тапқан құс етінің дәмі аузынан кетпейтін.

Міне, Жақыптың бойындағы пайдакүнемдік пен қанатсыздық осы арадан өрбіді. Бұл оған әкеден қалған енші іспетті еді. Осыдан барып туатын сауал мағнасы жағынан қиын да, маңызды да. Сауал еншіліктің ауыр жүгін қамтиды. Сондықтан да ата-ана өздерінен енші болып қалған зіл батпанды өмір бойы балаларына арқалатып қойғанша, әулиелікке бой ұрып, Құдай жолына берілулері керек еді.

Егер Ысқақ Аппас жағында болса, Ревекка Жақыпты қолдады. Мұндай қарым-қатынастағы балалар арасында бауырластық сезімнің дамуы мүмкін бе? Жоқ, мүмкін емес! Артынан барып олардың бір-біріне ағайындық сезіммен емес, салқын қандылықпен көз салғанын көргенде таңданбаймыз. Бұл ата-ана ұясында қанат жайған екі дайлық қарым-қатынастың нышаны. Басқа баспаналардан бөлініп, оқшауланып тұрған бұл ошақ құдайшылық пен құдай мейірбандығына толы еді. Соған қарамастан онда адамға тән күнәкарлік пен адамға тән жасырын көлеңкелер де баршылық болды.

Мұның соңы жеңілге соқпайтыны сөзсіз. Дінге сене берілген әке-шешенің толық Құдай жағында болмауы, өз жүректері мен өз үйін Қасиетті Рух тәрбиесіне бағындырмағаны өкінішті-ақ. Оларға тиісті ауыртпалық онда балаларына жүктеледі. Ал ата-ана үшін бұл барып тұрған қасірет. Ысқақ пен Ревекка ұлдарына орай қаншама қайғы мен жүрек ауруын кешті десеңізші, бірақ кінә өздерінен еді.

Жақыптың өзімшілдігі мен ашкөзділігі тұңғыш туғанның орнын басып алуда айқын көрінді. Ол анасының аузынан өзі дүниеге келер алдында Құдайдың: „Үлкені кішісіне қызмет етеді“, – деп айтты дегенін естіген еді. Сөйтіп, тұңғыш туғанның орны өзіне тиетінін білді. Ал Ысқақ болса Құдайдың бұл сөзін ескерусіз қалдырды. Аппасқа ол тұңғыштық тұрғысынан қарады. Енді Жақыптың бар ойы, бар тілегі тұңғыштықтың еркіне қайткен күнде де ие болуға бағышталды.

Тұңғыш туғанның еркі неде? Жақыптың оған соншалық ұмтылғаны несі? Енді соны білейік. Үлкен ұлға еншінің екі бөлігі беріледі. Бұл тұңғыш туған үшін қалыптасқан ерік. Біз әңгімелеп отырған жағдайда үлкеннің үлесі көбірек еді. Тұңғышқа еншіге қоса Ханаан елі берілуге тиісті. Ойланатын жай. Оның үстіне тұңғыштың еркі бұл жолы тіпті әрірек қанат жайған. Тұңғыш туған бар әлем үшін батақор болып, сол арқылы жер үстіндегі барша ұрпаққа бата берілмекші. Енді бізге Жақыптың Құдай өзі бермек болған, бірақ әкесі Ысқақ ұстап отырған тұңғыш деген атқа ие болуға неге ұмтылғаны белгілі.

Шіркін, ол егер Құдай айтқан сөзін орындағанша күте тұрса ғой! Жо-жоқ, шешесі Ревекка шыдай алмағанындай оның да шыдағысы келмеді. Ысқақ Жақыпқа батасын бермекші болғанда Ревекка Құдайдың араласуын күтпеді. Құдайға құдайлық сөзін орындату үшін жалма-жан іске кірісті. Осы қимылды біз Жақыптан да көреміз. Ол да Құдай қашан кіріседі деп қолын қусырып отыра алмады. Өзіне-өзі көмектеспек болды.

Байқайсыздар ма, Ысқақ пен Ревекка бүкіл болмысын, ішкі дүниесін Жақыпқа аударды, ал ол болса өзінің өзімшілдігі мен шыдамсыздығы тұрғысынан ата-анасының тұрсіпатын айнытпай қайталады. Әке-шеше үшін бұл есте болатын маңызды жағдай. Баланың тәлім-тәрбиесі қай кезден басталмақ? Ол туғаннан кейін бе? Жоқ, одан де ертерек. Бұл арада ата-ананың қалыптасуы, олардың балалық шағы, өмір сүрген ұясы үлкен роль атқарады. Сондықтан да, болашақ ұрпақ туралы ойлайтын болсақ, өзіңмен бірге өмір жолын атқаратын серігіңді таңдағанда оған жауапкершілікпен қараған жөн. Алайда осы маңызды қадамды біз көбіне ойланбай жасаймыз.

Балалардың әкесінің, не шешесінің кім болатыны да көңіл аударарлық жай. Егер сен Құдайды басшылыққа алып, қызбалыққа, керексіз тілектен өрбіген сезім тебіреністеріне бағынбай осы құдайшылық шешімді қабылдасаң,

балаларың саған кезінде өз рақметін жаудырады. Олар саған өкпелейді де, – егер шешесінің не әкесінің кінәсінен ауыр өмір сүретін болса, өйткені бұл ауыртпалықты өмірінің соңына дейін арқалап өтеді ғой.

Ал сендер, ерлі-зайыптылар, болашақ ұрпақ алдында жауапты екендеріңді ұмытпаңдар. Өздеріңе немқұрайды қарасаңдар да, балаларыңды аяңдар. Құдай сендер арқылы оларға ақ батасын дарытсын десеңдер, бар өмірлеріңді Тәңірге арнаңдар! Тәңір бізге тек оның еркін ғана орындайтын семьяны берсін де. Ондай семьяда ері әйелін, әйелі ерін қанамайды. „Жаратқан ием, өзің айтшы, біз не істеуіміз керек?“ – деп сұрайды екеуі де Құдайдан. Онда буырқанған сезімге, зорлық-зомбылыққа, көңілсіздік пен аяр өзімшілдікке орын жоқ. Жақыптың үйіндегідей сүйіктім деп бөліп-жармайды. Өскелең ұрпақ шапағатты Құдайдың мейіріміне бөленіп, шынайы таза ауалы Отанның құшағында өмір сүреді.

ҚАЙҒЫЛЫ САУДА

Ақыры Жақыптың тұңғыштық атағына ие болу арманы да орындалды. Бірақ оны алу үшін қайғылы сауда жасалынды. Осы оқиға туралы Киелі кітапта былай делінген: „Сөйтіп, Жақып тамақ пісіріп қойды, ал Аппас болса даладан шаршап – шалдығып оралды. Аппастың Жақыпқа айтқаны: маған ана тамақтың қызылынан бер, қызыл түстісінен, себебі мен өте қалжырадым. Міне, осы сөздерден кейін барып ол Тамақсау атанды. Бірақ Жақып оған: онда дәл қазір маған тұңғыштық атағыңды сат, – деді. Аппас болса: мен шаршадым, қарным ашып өлуге аз-ақ тұрмын, тұңғыштықта тұрған не бар? – деп жауап қатты. Жақып өз дегенінен қайтпай: ендеше маған ант бер, – деді. Анау антын беріп, Жақыпқа өзінің тұңғыштыққа жататын лауазымын сатты. Тек сонан соң ғана Жақып Аппасқа нан мен жасымық көжесін ұсынды, анау ішіп-жеп тойып алды да, орнынан тұрып кетіп қалды. Сөйтіп, Аппас тұңғыш туған ұл деген еркінен айрылды (Жарат. бас. 25,29-34). Туысқандық, бауырмалдық сынды сезімдер жоққа шықты! Жақып Аппастың аштығы мен қалжырағанын пайдаланып, оның тұңғыштық еркін иемденіп кетті. Керекті мақсатына жетуде қиналмастан жасаған қадамына да көңіл бөлген жоқ. Тек әйтеуір ойлағаны орындалса болды да! Тек әйтеуір ұран ғып көтергені далада қалмаса етті.

Бірақ өздерің айтыңдаршы, мұндай ұранның несі жақсы? Осы сынды ұранды қолданушылар арамызда тым көп емес пе?! Мүмкін бұл ұранды сен де қолдайтын шығарсың?

Иә, бәріміздің де ішкі дүниемізге Жақыптың болмысы терең тамырын жайған. Өзімізбен-өзіміз әлек болып ойлайтынымыз пайда ғана. Неше түрлі әдіс қолданып, алға жылжып, көксеген мұратқа жетуге асығамыз. Тек менің күнім

жоғары тұрса екен. Адамдардың көпшілігінің армандайтыны осы.

Жақыпқа тән табиғатты біз Мәсіх жолын қуушылар арасынан кездестіре алдық па? Олардың да өмір сатысының жоғарғы баспалдағына ұмтылуының куәгері болдық па? Неліктен діншілдер ортасында дау мен айтыс көп? Оның себебі басым көпшілік өзімдікі іске асып, менің айтқаным болса екен деп тағат таппайды. Көбіміз ең басты жауымыздың кім екенін, жауыздықтың ең үлкені қайда жатқанын әлі күнге түсінген жоқпыз. Шайқастан шайқасқа шақыратын нағыз зор ата жау ішіміздегі „мен“ . Ол саған біршама реніштер мен қиыншылықтар әкелген болар? Әлде артынан қайғылы өкініш тудыратын істерге де итермелеген шығар?

Кейде әлде кім қатты сөздер айтып, көңіліңді қалдырып инабаттылық жасамауы мүмкін. Сол кезде сендегі „мен“ ашуға булығып бұлаң-талаң болады. Шындыққа жүгінейік: „Жетті енді! Ол неге көкіді?!“ – деп ойлайсың сен. Сөйтіп, бойыңдағы „мен“ сені ыза мен жақтырмаушалыққа әкеліп тірейді. Керісінше, танысыңмен жаңағы адамның дәрежелігін ортаға салып, оны кіналап өкпе айттың делік – бұның ақыры түрлі ұнамсыз жағдайларға әкеліп соғады.

Иә, „менің дегенім болса екен!“ деген ұран барда біз ешқашан келісімге, түсінушілік пен тыныштыққа жете алмаймыз. Ол мүмкін емес. Іштегі „меннің“ басшылық етуі құрымайынша біз рух кедейшілігін тартып, бейшара құл дәрежесінде қала береміз. Сен осыны сезіне алдың ба? Көпшілік бұған түсіне де бермейді. Өзінің „менің“ оған әдейі бөлінген жаза орны – Голгофадағы айқыш ағашқа апармай, оған жалған сүйіспеншілік көрсетіп, аяушылықпен қамқоршылық етеді. Менің бірде қабырғаға батырып жазылған: „Тым сезімталдық өзіндегі менді аяудың түрі“ деген сөздерді оқығаным бар. Бұл рас. Иә, өзінің „меніне“ аяй қарайтындар өте көп. Себебі олар кесепатты аластап, „меннің“ басты жау екенін әлі түсіне қойған жоқ. О-о, егер Тәңір біздің жүрегімізге өз нұрын төксе ғой! Адам мейрім-

сіздіктің шектен тыс күшін көргенде ғана өзіндегі мендіктен құтылуға тырысады.

Бұл саладан біз кейбір түсініктерді ғана атап өттік, ал біздің өзімізге тән мейірімсіздіктің саны ұланғайыр. Олар: көңіл күйіңнің бұзылғаны, өкпелеу, ашулану, ызалану, қайғыру, табалану және тағысын тағылар.

Болашақта да сен іштегі „меннің“ басшылығына бағына бермексің бе? Әлі одан қалжыраған жоқсың ба?

„Менің айтқаным болсын!“ деген ұранмен басқаларды топ алдында жауапты деп санаудан құтылмайынша өзіндегі сезімталдық ызадан арылмайсың. Бұл сендегі опық жеген өкпелі мендік. Сен көңіл бөлу мен қостауды күтесің, олар жоқ екен – ашу шақырасың. Ашуыңның себебі – сенің дегенің болмады. Біза үстінде соңынан қатты өкінетіндей сөздер айттың. Айтылған сөзді қайтып алар едің, мүрсат жоқ. Өйткені болары болды.

Мүмкін сен хат арқылы жұмыстағы қарым-қатынасты анықтамақ болдың делік. Бірақ қаламыңды шайтанның сия-сауытына малдың. Хатыңа улы, запыранды сөздер құйылды. „Көкесін көзіне көрсеттім!“ – дедің жазып болып. Иә, сен сөйттің. Ал сонан соң ше? Сонан соң: „Ақымақтық жасап хат жазбауым керек еді! Хатта бәрі таңбадай басылған, ол енді маған қарсы қолданылатын құрал ғой!“ – деп опындың. Иә, ашу үстінде артынан қатты қайғыратыныңды ұмытып, шалағай шешім қабылдадың. Жалма-жан: „Енді жүйкемді жейді ғой!“ – деп, тыныштық табу үшін, басқа жұмысқа ауыстың.

Тыныштық таптың ба бірақ?

Жаңа орында, жаңа қарым-қатынаста өз бақытыңды іздеп таба алдың ба?

Сен басыңды шайқайсың. „Мен үлкен кателік жасадым. Бұрынғы орнымда отыра беруім керек еді!“ – дейсің. Оу, достым, көрдің ғой сендегі менмендіктің көңілге қанша кірбең әкелгенін! Осынау мейірімсіздіктің уысынан құтылсаң қайтеді?

Қарашы, ескі адамның зорлық-зомбылығынан бізді құтқару үшін Иса айқыш ағаштың азабына да барды ғой. Елші Пауыл (Мәсіх жолын қуушы дінін уағыздаушы, Рим. 6, Ефес. 4, Колос. 3) әңгіме етіп отырған ескі адам – ол біздің санамыздағы Жақып, көнеден келе жатқан менмендік, өзімшілдік.

Айқыш ағаш азабы арқылы құтқаруды біз сеніммен қабылдайтын болсақ, онда ескі адамның да Иса Мәсіхпен бірге шегеленгенін (Рим. 6, 6), оның үстемшілігінің біткенін білеміз. Қандай да болмасын өзіндік күресуден көмек жоқ, өз күшіңмен ескі Жақыпты жеңе алмайсың. Бір ғана көмек: айқыш ағаш азабын кешуге сеніммен қарау және Пауылдың аузымен Мәсіхпен бірге мен де айқыш ағашқа керіліп шегеленгенмін дегенін айта білу. Ескі адамның өлетін жері осы ара. Саған қатысты оның күші жойылады, қуанышқа бөленіп нағыз бостандық аласың. Сонда барып: „Менің айтқаным болсын!“ деген бұрынғы қайғылы ұран күл болып ұшып, „Оның айтқаны болса екен!“ деген жаңа ұран туындайды.

Соның арқасында ғана Исаға жан-тәнімізбен беріліп, алғашқы – тұңғыш туғанның еркіне ие боламыз. Ескі Жақыбыңды, сенің ішкі сарайыңа оның зорлық-зомбылық жасағанын, айқыш ағашты, айқыш ағашқа шегеленуі арқылы бізді құтқарғанын көрсет деп сұрашы Одан. Міне, осыдан кейін ғана: „Мәсіхтің төгілген қаны неткен қасиетті еді! Сол арқылы күнә мен жауыздықтан құтылып, бостандық алу нағыз бақыт екен ғой!“ деп тебірене-толқып айта аламыз.

ҰРЛАНҒАН БАТА

Жаратылыстың басталуы кітабының 27 тарауы – Киелі кітаптағы ең қайғылы тараулардың бірі. Себебі ол адамдар арасындағы өтірік пен арбап-алдауды әңгіме етеді. Егер

адамдар өз жүрегінен Құдайға молырақ орын беріп, Ол жасайтын іс-характертен бұрынырақ қимылдамағанда бәрі керісінше болар еді. Осы аталмыш тарауда сөз болатын кісілерге тереңірек назар аударайық.

Ысқақ

„Ысқақты кәрілік меңдеп, жанары көруден қалғанда, ол үлкен ұлы Аппасты шақырып алып: „Балам!“ – деді. Анау оған: „Алдыңда тұрмын“, – деп жауап қатты. Ысқақ: „Міне, мен де қартайдым, өлер уақытымды білмеймін; қару-жарағыңды, қорамса мен садағыңды ал да далаға құс аулауға шық. Менің сүйіп жейтінімді дайында, өлместен бұрын саған батамды берейін“, – деді (Жарат. баст. 27, 1-4).

Лютердің аудармасындағы „жейтінім“ деген сөз үлкен мағнаны білдіреді. Бұл жәй ғана жейтін тамақ емес – тәтті, өте дәмді тағам. Аталмыш тарауды қайталап оқитын болсақ „тәтті тағам“ деген сөзге бес рет кезігіміз. Ал „менің сүйетінім“ немесе „оның сүйетіні“ деген сөйлем үш рет. Бұл тегін емес. Мұнда мағна жатыр. Ысқақ өзінің ас қазанына көп көңіл бөліп, тамақ жеуді құмарлыққа айналдырған.

Жаратқан иемнің құлы, Ыбрайымның баласы Құдаймен қарым-қатынаста болып, Онымен бірге көпті басынан өткізген адамның тамақ-құмарлыққа берілгеніне жол болсын! Өкінішті-ақ! Бірақ Ысқақ сияқтылар бүгінде арамызда аз ба? Олар қартайып, шашына ақ кірген, баяғыдан бері-ақ Құдай жолымен келе жатқан, бірақ түрлі әдет пен түрлі құштарлықтан арылмаған адамдар. Біреу көп сөзділікке, артық сөйлеуге бар, енді біреуінің табынатыны ақша, үшіншісі саудамен айналысады, төртіншісі шарап құйылған ыдысты төңіректейді, бесіншісі дөрекі, жат істерге үйір. Жаратқан иемнің балаларының керексіз іске ұмтылғаны қайғылы-ақ! Сана мен рухы тазаланып, құтқарудан өтпегендей. Иса: „Олардың бойларындағы күнә құрсауын күл-

талқан етпегендей“. Иса жазалау орны – Голгофада: „Мақсат орындалды!“ деп айғай салғаннан кейін ешкім өз қалауының құлы болмауға тиісті.

Өз қажетіне бас ұрып, байлауда жүрген Мәсіх жолын қуушыларды көргенде менің жаным ауырады. Сонда бізді құтқару үшін өз қанын төккен, біздің бостандығымыз үшін өз өмірін қиған Исаның жаны қалай қиналды десеңізші.

Бірде мейманханада кешкі тамақ ішпек болып отырған мен көптен білетін, Құдай жолына түскен ескі танысыма кезіктім. Ол менюді әкелуді сұрады. Тізімде тағамдардың түрі көп болғанымен оған бірде-бірі ұнамады. Әр тағамға қатысты ескертпе-пікірін айтты. Тізімді толық қарап шығып, күтіп тұрған дәйешіге: „Сонымен, жөнді ештеңе болмағаны ғой?!“ – деді. „Ғафу етіңіз, ұнағанын алыңыз, тағамның түрлері көп қой!“ – деп жауап берді анау. „Жоқ, бұның бәрі жәй нәрсе! Маған...“ – танысым тілегін айтты, бірнеше жылдар өткендіктен бе, әйтеуір тағамның атын мен ұмытып қалдым. Алайда әлі есімде, әр астан кейін ол: „Негізінде бұл былай дайындалу керек еді! Түсіндіңіз бе? Былай емес бұлай!“ – деп отырды. Бұл да Ысқақ. Танысым үшін дәйеші алдында ұялып отырдым. Құдай жолын қуған қарт қызметші, соған қарамастан тамаққа бар ынтазарымен байланған.

Тамақ туралы әлде қандай ойға қалып көрдің бе? Осы біз не себепті тамақ жейміз? Адамдардың көбі тек жеу үшін өмір сүріп жатқандай. Керісінше: „біз өмір сүру үшін жейміз“, – деген дұрысырақ болар еді.

Ас ішкенде біздің атқаратын мақсатымыз не? Ішіп-жеген тамағымыз арқылы Жасаған иенің мейірімін қабылдаймыз. Сол астың көмегімен Құдай өмірімізді сақтап, сол үшін қимыл-харакет жасап өмір сүруге күш береді. Сондықтан тамақтану өте маңызды іс. Тіпті қасиетті дегім де келеді. Біз Құдай үшін өмір сүріп, Құдай үшін тамақтанамыз. Тамақты Оған қызмет ету үшін ішеміз. Сөйтіп, ішетін асымыз бен жейтін тағамымыздың мәні жоғарылап ізгіліктенеді, арнауын тауып дәріптеледі, Құдайға қызмет етудің негізіне

айналады. Пауыл айтқандай: „Ішкенде де, жегенде де Құдайдың даңқын көтересіңдер“ (1 Кор. 10, 31). Мұны түсінген адам қарын тоқтығы емес, Тәңір үшін тамақтанады.

Тамақтың маңызы өсіп, Құдайдың ізгілігіне ие болғандықтан жау оған дүние жаралғаннан бастап қолын созған. Бұл әлемде күнә қалай пайда болды? Адам-ата мен Хауа-ана бірінші болып оның дәмін татты. Құдай оларды өстіп сынады.

Құдайдың атынан айтылатын бірінші өсиетте: „же“ делінген (Жарат. баст. 2, 16). Ал тиым салудың алғашқы жолдары керісінше „жеме“ дейді (Жарат. баст. 2,27). Құдай бұл арада олардың тіл алғыштығын сынағысы келді. Өкінішке орай Адам-ата мен Хауа-ана тиым салынған жемісті жеді. Киелі кітапты қайта-қайта оқыған сайын адамзат жауының бұл салада әбден ерік алғанын көреміз.

Көретініміз Нұхтың (ол кезінде Құдайға құлшылық ету өмірін кешкен адам) өзі өсіріп-баптаған жүзімнің шарабын өлердей ішіп, мас болғаны.

Аппастың жасымық көжеге бола тұңғыштығын сатқаны.

Ысқақтың құс етін жеуді жаны жақсы көріп, қарынын тойдыру мақсатымен Құдайдың еркіне қарсы болғаны.

Израилдің шөл далада Құдайдың оған аспаннан жіберген „жаман“ тамағы мен нанына өкпелегені.

Ішіп-жеуді сүйетін мыңдаған израилдіктердің бір күнде қаза болғанын да көреміз.

Сонымен, біз Киелі кітаптан бастап осы заманға дейін толып жатқан мысалдар келтірер едік. Ішіп-жеуге келгенде жасалатын күнәнің шегі жоқ. Бұл туралы айтудың да қажеті шамалы, оны бәрі де біледі.

Алайда, аталмыш мәселе шайтаннан гөрі Құдайға жақын. Сол себепті біз Құдай алдында қарыздармыз. Бұл саланың Құдайға тиісті екенін көрсететін дәлелді мен Тәңірдің Кешкі құлшылық ету жиналысында кездестіреміз.

Құдаймен өте тығыз да маңызды қарым-қатынас нанның дәмін татып, шарап қабылдағанда туады. Құдай ішіп-жеу

сәтінде де біздің өзімен бірге болуымызды қалайды, тек Соның алдында, тек Сол үшін ғана тамақтанамыз. Сөйтіп, жеп-ішетін асымыз Құдайдың құптауы дарыған маңызға ие болады. Қоректенетін тағамымыз өзіміз жақсы көретіндей етіліп дайындалсын деген орынсыз талапты қоймағанда ғана бұл тұрғысындағы келіспеушілік пен реніш жоққа шығады. Иә, қай семьяны алмаңыз тамақ „жөнді“ дайындалмаса, қолма-қол реніш-өкпе туып жатпай ма?! Кейбіреулер күйіп-пысып жалма-жан әйелін айыптайды. Тамақты өзіміз үшін емес, Құдай үшін, Құдайға арнап ішіп-жейтін болсақ бар өкпе, бар жөнсіз тілек су сепкендей басылады.

Бұл саланы Құдайға қайтарып Жасаған иемнің балалары, бізді үнемі ескертіп отыратын мысалға айналған Ысқақтан үйренсе ғой. Сала шайтандікі де, өзіміздікі де емес – Құдайдікі.

Тамаққа деген қайғылы құштарлық неге әкелетінін Ысқаққа байланысты мысалдан көреміз. Жақыпқа шарапат шапағатының тиетінін, үлкеннің кішіге қызмет ететінін ол жақсы білетін. Соған қарамастан үлкен қалауын есінен шығарды.

Иә, өзінің түкке тұрмайтын пиғыл-тілегіне байланған адам Тәңірдің қалауына да мән бермейді. Құдайдың не айтқанында ісі жоқ. Біз қабыл алуға болмайтын әр неге қажетсіз үйірлік Құдай ұмсынған еркіндікті көксеуші арымызға кедергі әкеледі. Бұл қатаң шындық. Мұндай жәй сенімен де болмасын десең сақтанып жүр!

Алғашында құштарлыққа берілген адам ойға қалады, ұжданы алдында азап шегеді. Уақыт өткен сайын Құдайдың сұрау-тілегіне жеңіл қарап, соңынан оны бұзуға дейін барады.

Сонымен, Ысқақ алға қойған жоспарын қалай орындады? Ашықтан-ашық жасауға болмайтыны оған аян. Ревекка қарсы тұратынын біледі, әйелі Тәңірдің айтқан тілегін оның есіне салады. Сондықтан Ысқақ бәрін жасырын жасайды.

Бұл маңызы зор іс! Дүние жүзілік тарихи мәні бар іс!

Себебі бата алушы арқылы жердегі барша халық батаға ие болады. Міне, осы маңызды істі Ысқақ есігін бекітіп алып, сырт көзден таса жасырын жасамақ. Алайда оның ұждан-ныңың қатты қобалжулы екенін көреміз.

Ысқақтан аударған назарымызды Ревеккаға бұрмастан бұрын біз қариядан әлде-бір нәрселерге үйренелік.

Құдай балаларында жасырын істер болмауға тиісті

Бұл сөзді біз жүрегіміздің түбінде терең сақтайық. Жарықтан қорқып қараңғылықты сүйетін жасырын нәрсенің бәрі Құдайдың ісі емес. Тәңірдің балалары қараңғылықтан жаралған жоқ. Сырт көз көріп білмеген істі олар жасамайды да, іздемейді де. Меніңше, әр-бір семьяда Жаңа жыл мейрамы немесе туған күн тойы алдында болатын жасырын дайындық туралы айтып жатудың керегі шамалы. Ол қуанту үшін кенеттен берілетін силықтарға бағышталған салтанат. Менің әңгіме етіп отырғаным: ешкімге айтпа, келістік қой, екеуміз ғана білейік деген жасырын сырлар. Егер саған біреу осылай десе – бұл құдайлық емес, шіріген іс деп біл.

Жазған адамның қолы қойылмаған жалған, жасырын хатты да есепке алған жөн. Кімде-кім біреуге бірдеңе жасағысы келсе, ерлік жігер танытып, оны ашықтан-ашық істеуі керек. Сондықтан да қайталап айтамын: Тәңірдің балаларында жасырын сыр болмауға тиісті. Барлық жасырын нәрсе төменнен, қаранғыдан өрбиді, өйткені ол жарықтан қорқады. Өзімізді үнемі шуақты күн сәулесінің астында жүргендей сезінейік. Шындық пен жарық сәулені көтермейтінді жасамайық та, ол туралы айтпайық. Жасырын істен ешқашан жақсылық болып көрген жоқ, соның дәлелі Жақыпқа байланысты мысал.

Ревекка

Ол туралы біз Жаратылыстың басталуынан оқимыз (27,5-10): „Ысқақтың ұлы Аппасқа айтқанын Ревекка естіген еді. Аппас құс атуға далаға кетті, Ревекка болса кіші ұлы Жақыпқа: сенің әкең Аппасқа „құс атып әкеліп, маған тағам дайындап бер; тойып алып өлмес бұрын саған Тәңір алдында батамды бағыштайын“, – дегенін естідім. Ұлым, менің енді саған не айтатынымды тыңда: „Малға бар да жақсы қондылау екі қозыны таңдап ал, етінен әкеңе ас жасайын, тамақтанып алғаннан кейін ол көзін жұмбай тұрып саған батасын береді“, – деді.

Ысқақ Аппаспен жасырын келісімге келген болса, Ревекка да осы сынды қадамды жасай алды. Ысқақтың Аппасқа өте құнды бірдеңе айтпақшы екенін байқаған ол тың тыңдайды. Ері мен әйелінің арасында осындай қарым-қатынастың болғаны, ері әйелінің сыртынан есту үшін тың тыңдағаны қайғылы-ақ! Тың тыңдаған Ревекка Ысқақтың Аппасқа айтқанының бәрін естиді. Енді не істеу керек? Құдай Жақыпты батақұр етіп бөлген еді, ал Ысқақ болса батаны Аппасқа бермекші. Қатерлі жағдай! Егер Ысқақтың жоспарын дәл қазір бұзбаса Құдайдың тілегі мен Оның айтқан сөзі орындалмай, Жақыпқа бағышталған Тәңірдің батасын Аппас алады. Сондықтан Ревекка араға түсіп, Құдай сөзінің орындалуына көмектесуі керек. Қандай есуастық! Құдай бар әлем қарсы тұрса да бейне бір өз еркін орындай алмайтындай. Әлсіз, қауқарсыз әйел күштінің күштісі құдіретті Құдайға қалай көмектеседі?! Сонымен, Ревекка Құдайға қалайша көмектесті? Өтірік пен алдау арқылы. Соңынан осы араласуының ауыртпалығын өмір бойы арқалап өтті; қайғы мен жүрек ауруына шалдықты. Бірақ Ревекка араласпаса Ысқақ батасын басқа ұлына берер еді ғой деп араларыңнан әлде кім айтуы мүмкін. Солай ма? Оған сенімдерің мол ма? Жоқ, батасын басқа ұлына бермес еді дер едім мен. Өз көзқарасымды

Киелі кітаптағы сөздермен дәлелдеуге әбден мүмкіншілігім бар.

Осыдан бірнеше ондаған жылдар бұрынғы, 12 жасар Ысқақты еске түсірейікші. Әкесі оны таңнан оятып, жолға жинал деп бұйырды. Ысқақ сол сәтте-ақ дайын болды. Бірақ сапар шегу қызық әкелген жоқ, жол бойы әкесі ләммим деп ештеңе айтпады. Ысқақ сөйлесуге тырысып еді, онысынан ештеңе шықпады. Соңғы рет Морпа тауына көтеріле бастағанда әңгімеге шақырды. „Әке, отқа салатын отынды да ала келдік, ал құрбандыққа шалынатын қозы жоқ қой?“ – деді ол. „Құрбандық қозысын Құдай Өзі іздеп табады,“ – деп қысқаша жауап қайырды Ыбыраайым.

Таудың төбесіне көтерілгеннен кейін, Ысқақ арнаулы қозыны көрмей, Құрбандыққа өзінің шалынатынын білді.

Ыбыраайым құрбандыққа қажет орын тағайындап, сол жерге отын ағашын үйді, баласының қол-аяғын байлады да, оны ағаштың үстіне орнатылған құрбандық ошағына жатқызды. Пышақ ұстаған қолын көтеріп, енді ғана шалмақ болғанда: „Ыбыраайым! Ыбыраайым!“ – деп шақырған біреудің айғайын естіді. „Мен мұндамын!“ – деп жауап қатты ол. Құдайдың айтқаны: „Қолыңды балаңа көтерме, өйткені Мен енді сенің Құдайдан қорқатыныңды білдім. Мен үшін ұлыңды, жаңғызыңды аяған жоқсың!“

Араласпас бұрын Құдай аяғына дейін күтіп бақты. Әнеміне дегенше пышақ та жоғары көтерілді, келесі бір сәтте Ысқақ қанға боялып жан тәсілімін берер еді. Бірақ соңғы сәтте Құдай килікті. Сол оқиғадан бері ондаған жылдар өтті. Ысқақ қартайды, бірақ Құдай қартайды ма? Жоқ, Құдай баяғыдай, сол қалпында.

Аппас құсты атып алып, одан тағам дайындап әкесіне әкелді делік. Одан кейін Ысқақ Жақыпқа бата беру үшін қолын жоғары көтерер еді. Әрі қарай не болмақшы? „Ысқақ! Ысқақ!“ – деп шақырған дауыстың естілетініне мен сенемін. Сонан соң: „Тоқта, қолыңды көтерме!“ – дер еді Жаратқан ием.

Морпа тауында болған оқиға бұл жолы да сол қалпы қайталанбақ. Сондағыдай Ыбраайымның көтерген қолын келіп тоқтатқан Құдай Ысқаққа да келіп, өзінің еркінен тыс Жақыпқа бата бергенін қабылдамас еді.

Шіркін, Ревекка күте білсе етті! Онда Бастаудың 27 тарауы жақсы әсер қалдыратынына дау жоқ. Бұл тарау арбап-алдауды, өтірікті емес, құдіретті Құдайдың еркінің орындалғанын паш етер еді.

Бірақ Ревекка күте алмады. Иә, Ревеккаға ұқсас жандар әлі де бар. Көбіне біздің сағатымыз алға асығады. Көбінесе Құдай уақытында көмекке келуді ұмытады деп ойлаймыз, сондықтан оқиға ағысына өзіміз килігеміз. Жо-жоқ, Құдай әлі ештеңені ұмытып көрген жоқ. Құдай ештеңеге де кешіккен емес. Рас, кейде Ол күттіріп қояды. Онысы дұрыс та. Бірақ „қажетті мезгіл туғанда Ол барлық құдіретімен көмекке келеді!“

Бір жиында мен осы Құдайдың араласуын күту мен Оның көмегі туралы айттым. Мұны іс жүзінде дәлелдеу үшін мен: „Ақшаң жоқ делік, ал қазан айының біріне дейін үй ақысын төлеуің керек, сонда Құдайдан көмекті қай мезгілге дейін күтуге болады?“ – деп сұрадым. Сөйттім де: „30-шы қыркүйектің кешіне дейін“, – деп жауап қаттым.

Осыны естіген бір тігінші әйел қасыма келіп, маған мынаны айтты: „Сіздің әңгімеңізге түзету еңгізгім келгені үшін, кешіріңіз. Үй ақысын қазанның біріне дейін төлеу керек болса, 30-шы қыркүйектің кешіне дейін күткен жөн дедіңіз ғой. Жоқ, І-ші қазанды күту керек, мұны мен өз басымнан өткердім. Үй ақысын төлеуге мүмкіншілігім болмады. Шынында, жазу кітапшам бойынша ақшаны заказ берушілерден алуға тиісті едім, бірақ олар төлемеді. Оларға бұл „жай, ұсақ ақша“, ал мен үшін бұл көп еді. Сөйтіп, ақшам болмады. Ол жөнінде Тәңірге жалбарындым. Келім ақша түспеді бірақ. І-ші қазан да жетті. Ақша әлі жоқ.

Мен туралы Тәңір ұмытып кетті ме? Мүмкін емес! Мен сенімді жоғалтпай күте бердім. Уақыт түске жақындаған

кезде, мен киімін тігіп жүрген таныс әйел кірді. „Азық-түлік сатып алуға көшеге шығып едім, кенет сізге соққым келді. Мен әлі қарызымды түгел төлеген жоқпын ғой. Қиын болмаса, қанша беруім керек, соны дәптеріңізден қараңызшы. Есеп айыратын қағазды өзіммен бірге алмап едім, себебі сізге соғып қарызды төлеу ойымда да жоқ еді“, – деді ол. Мен одан қанша алатынымды айттым. Оның төлейтіні түп-тура маған керек сома болып шықты!“

Әйелдің әңгімесінен мен тағы да өзіме қажет нәрсені таптым. Соңғы сәтке дейін күткен жөн. Біз оған сенетін болсақ Құдай өкініште қалдырмайды. Бұл тура!

О-о, Ревекка сол күні тізерлей отыра кетіп, Ысқақтың жоспарын жоққа шығарып өзгертуді Құдайдан сұрап, жалбарынса етті. Онда табысқа жетер еді. Бірақ көмек көрсетуге араласқаны өзіне, бүкіл үй-ішіне қайғы мен қасірет әкелді.

Құдай бізге Ревекка сияқты қадам жасатпасын. Біз Құдайға көмектесе алмаймыз, бізге оны жасаудың қажеті де шамалы. Құдайға сеніп, Одан көмек күте отырып біз Оны дәріптеп, мадақтауға тиістіміз.

Жақып

Ревекка Жақыпқа әкесін алдау жолын ұсынғанда ол оған не деп жауап қатты? Бір кездегі Жүсіптей: „Құдай алдында күнәға батып, мұндай орасан жауыздықты қалай ғана жасаймын?“ – деді ме? Жоқ, ол басқаша айтты. „Менің ағам Аппастың денесін түк басқан, ал менде түк деген атымен жоқ. Әкемнің мені қолымен сипап көруі ғажап емес; онда бата орнына қарғыс алып, оның алдында өтірікші боламын ғой“, – деген еді Жақып шешесі Ревеккаға (Жарат. баст. 27, 11-12).

Бұл сөзден не туындайтын? Күнәдан ол қорықпайды. Күнә жасап жатқанда өтірікші болып көрінуден қорқады.

Ысқақ жасырын істі байқамаған күнде ғана, ол күнәға баруға дайын. Оған тек сыртынан көзге таза қалу маңызды. Іштей бұл көріністің болмысы қандай, Құдай бұған қалай қарайды? Бұл сұрақтар оны онша мазалай қоймады.

Жақыптың өзі сияқты достары бар ма? Мәсіх жолын қуушы деп аталып, тек сырт пішінін сақтайтындар көп қой. Адамдар оларды әулие, Мәсіх жолын қуушы дініне берілген деп санаса болғаны.

Ана дүниеге кетіп, мәңгілік көзін жұмған досымның Киелі кітабын сүйсіне парақтаушы едім, себебі ол оқыған тұстарына әр-түрлі белгі қойып отыратын. „Тәңір түпкі тазалыққа жеткізсін, рухыңыз, ішкі дүниеңіз, тәніңіз Тәңір Иса Мәсіхтің қайта келуі алдында кесел-күнәдан аман-сау сақталсын“, – деген Тесалониктықтарға арналған Үндеудің тұсына „фанермен жайдан-жай қапталмаған“, – деп досымның қолымен жазылыпты. Құдайға құлшылық етушінің бұл сөзбен не айтқысы келді екен?

Фанермен қапталған шкап шомбал болып көрінеді. Сырт көрінісі сондай. Ол тек жұп-жұқа емен тақтайынан тұрады. Одан кейінгі қабаты – қарағай. Сырттан қараған адамға бұл еменнен жасалған шомбал шкап сияқты. Ішін ашсаң, оның тек емен фанерімен қапталғанын көресің. Жаңағы Киелі кітап бүйіріндегі белгі Мәсіх жолын қуушы дініндегі „фанермен қапталғандардың“ көп екенін айтады. Иә, солай. Кейде қателік жіберіп, олар тұрғысында: „Неткен тамаша діни аға!“, „Неткен ғажап діни апай!“ – деп айтатындар да бар.

Ал осы адамдар семьяда қандай?

Осыдан бірнеше жыл бұрын жиындарда сөз таласына жиі түсіп жүретін діндар ағайдікіне соқтым. Ол үйінде жоқ болып шықты. Мені әйелі қарсы алды. Мұндай адамның жұбайы болу қандай ғанибет дедім мен оған. Анау жымыды да: „Егер сіз ерімнің үйде не айтатынын естісеңіз!“ – деді мұңайған пішінмен.

Сонда барып түсіндім: діндар ағам сырттай „фанермен

қапталған“ екен. Соңынан оның ешбір өзгермегенін естідім. Ол аяғына дейін тазалана алмады. Өзінің табиғи қатандығын, әйелінің өкпесін тудыратын дөрекі сөздігін тастамады.

Бірде ол қатты ашуланды, жұмысшылар оның айтқанын жасамаса керек. Бұлаң-талаңы шығып, өзіне-өзі келгенше жүрегін ұстады. Сұмдық-ай! Көп ұзамай содан қайтыс болды.

Ең маңыздысы „Фанермен қапталған“ болып қалмауда, сырт көзге әдейі Мәсіх жолын қуушы дініне берілген болып көрінбеуде. Шын мәнісінде нағыз Мәсіх жолын қуушы болғанымыз абзал. Өйтпесек көп нәрсені жоғалтамыз.

Адамдардың біз туралы не ойлайтынынан Құдайдың не ойлайтыны маңызды. Әулиелік түр көрсетіп Құдайды алдай алмайсың. Ол тұп-тура жүрегімізге қарайды. Сондықтан тек қана Мәсіх жолын қуушылық пішін көрсетпелік, Тәңірін шын сүйетін Мәсіх жолын қуушылар болайық.

Сиыну дұғасын айтушылар кейде мәнерлеп: „Тәңірім, егер менде әлі саған ұнамайтын кемшіліктер болса...“ – дейтіні бар. Қалай-қалай өздері туралы ой толғайды, ә? Тәңірім қалай да болмасын біздің ұнамсыз жағымызды іздеп табады. Тәңірдің сеніммен қарайтыны соншалық, нашарлық бізден табылған күннің өзінде түсінбеушілік пен адасуда қалдырмайды. Оны бізге Өзінің қасиетті рухы арқылы жеткізеді. Ол ашықтан-ашық: „Балам, бұны қой, оданда ананы жөнде!“ – дейді. Құдайдың шын ұрпағы Тәңір қалаған іспен байланыста екенін үнемі жақсы біледі. Діншіл адам: „Тәңірім, егер менде әлі саған ұнамайтын кемшіліктерім болса...“ – деп дұға оқығанда осы сөзімен өзінің ішкі дүниесінің дұрыс екенін көрсетіп, Құдайды алдағысы келеді. Бұл рольді атқару ойыны бөлмеде жеке қалып, сиынғанда да өрби түседі. Бөлмедегі сиынушылар арасынан шын мәнісіндегі түрінен жақсы көрінгісі келетін Жақыпты да кезіктіруің мүмкін. Иә, Жақыптың күнәсі қанымызға терең бойлап, қатты сіңген.

Жақып анасының ақылына көніп, оның айтқан сөзін

қабыл алады. Сөйтiп, алданған қарт Ысқақ Жақыпқа бата-сын бередi. Қайғылы оқиға. Құдай бұл жөнiнде не дейдi екен?

Егер Жақып бiздiң заманымызда өмiр сүрiп, шiркеуге мүше болса, әрине, оған: Жақып, сен ұяттық жасадың, iстеген iсiңмен Тәңiр iсiнiң атына кiр келтiрдiң, шiркеулiк қауым құрамынан сенi шығаруға тиiстiмiз, – дер едiк. Ал Құдай болса онымен қалай сөйлесер едi?

Мiне, бейшара қашқын Жақып ашық аспан астында, жастық орнына тас жастанып қара жерде жатыр. Оның жүрегi өмiрiн қайтсе де сақтап қалу қорқынышына толы. Құдай оған кенет ғажайып түс жолдайды. Ол аспан сатысын, сол сатының үстiнде тұрған Құдайды көредi. „Мен сенiмен бiргемiн; қайда барсаң да аман сақтаймын; сенi туған жерiңе қайта әкелемiн“, – дедi оған Құдай (Жарат. баст. 28, 15).

О, неткен жақсы, мейiрiмдi Құдай! Кiнә тағатын бiрде-бiр сөз жоқ. Тек қолдау, сенiм-тiлек айту. Сонда Құдай Жақыптың бұл қылығына күнә деп қарамағаны ма? Әрине. Бiрақ қазiр ол туралы айтатын уақыт емес. Құдайдың онымен ұрланған бата жөнiнде сөйлесетiн кезi әлi-ақ жетедi. Құдай одан Ысқақтан сұрағанындай: „Атың кiм?“ деп сұрады. Ал қазiр ол мезгiл туған жоқ. Құдай егер дәл осы сәтте Жақыпты жауапқа тартса, Ол онда сынған қамысты қақ бөлiп, түтiндей бастаған мақтаны сөндiрер едi. Жо-жоқ, әлi ерте!

Жақыпқа байланысты оқиғадағы Құдай мен үшiн өте тамаша, табынуға тұрарлық. Бұл арадағы баяндау маған өте-мөте қымбат. Онда: бiзде Жақыптың болмысы әлi күнге дейiн болған жағдайдың өзiнде Құдай ұзақ шыдап бағады, – делiнген. Қалайша? Тәңiр қараны-ақ, ақты-қара дей ме? Жоқ! Құдай алдында күнә күнә болып қалады. Ол бiздердi ұзақ шыдап, Жақыптан Израилдi жасау жолындағыдай бiзбен жұмыс iстеудi көздеген бағытында жүргiзiп отырады.

Бiз Жақып жөнiнде әңгiме-дүкен құрып жатқанда сен:

мен әлі бұзыла қоймаған Ысқақпын, Құдайдың мейірімімен өмір сүргеніме біраз болды, Иса бейнесіне толық көше де қойған жоқпын, – деп ойлаған шығарсың. Мүмкін өзіңді Ревекканың орнында сезініп: күте білмейтін шыдамсыз Ревекка менмін, – деген боларсың. Әлде сырттай сопы болып көрінетін Жақыптан тұлғанды іздеп таптың ба?

Сен қолыңды сылқ төмен түсіріп: „Ах, менен еш уақытта ештеңе шықпайды! Ештеңе!“ – дейсің. Сонда рақымы мол Құдайдың айтатыны: „Айтқанымды орындамайынша Мен сені тастамаймын. Өз ісін сенен бастады екен, оны Иса Мәсіхтің қайтадан жаңғыратын күніне дейін атқарып өтеді. Сендегі Ысқаққа тән ерекшеліктерді де жеңіп шығады. Сенің бойыңдағы Ревекка мен Жақыптың қасиеттерін де күл-парша етеді. Тек Оған берілсең болғаны. Оған толық сенгенде ғана өзіңде болып жатқан Жақыптан Израилге айналудың ғажайып өзгерісін сезесің.

Өзіндік жол

Вефиль даласында өткізген түнде Құдай Жақыпқа өзінің ғажап сенім-сертін берді. „Мен сенімен біргемін: сені туған жеріңе қайта оралтамын; себебі айтқанымды орындамайынша Мен сені тастамаймын“, – деген еді Ол. Ал Жақып ше? Құдай одан сенімге толы іс күткен жерде Жақып көп сөзділікке барды. Құдайшылық уағызында: „Егер Құдай менімен бірге болып, бұл сапарда аман-сау сақтаса, жеугенан, киюге-киім берсе, әке үйіне тыныштықпен оралып, Тәңір менің Құдайыма айналса: онда мына ескерткіш қылып қойған тасым Жасаған иемнің үйі болсын; маған силағаныңның бәрінен саған, Құдай, оныншы бөлігін табыс етемін“, – деді (Жарат. баст. 28, 20-22) .

Жақыптың мұнысы асқан кең пейілділік қой! Егер Құдай оған қамқоршы болса, онда ол да Тәңіріне ізет көрсетпек. Құдіретті Құдай алдында Жақып өзінің лайық-

сыз адам екенін паш етеді. Күнәқарлығына қарамастан Құдай оны тамаша серт-сеніммен қанаттандырады, ал Жақып келісім-шартқа барады: „егер Сен мені аман-есен сақтасаң, нан мен киім берсең, онда мен де саған керегінді қайыратын боламын“ – дейді.

Осыдан-ақ өз мақсатына жету үшін Құдайдың Жақыппен көп жұмыс жасау керектігі көрініп тұр. Әсіресе бажырайып көзге түсетіні Жақыптың неден болмасын пайда табуы, осынау шешуші сағаттың өзінде оның ішкі дүниесінде Жақыптың мен-мендік тұлғасы басым тұрды. Сонда Жақыптың Израилге айналуына қаншама уақыт керек болғаны?

Міне, жолаушылаған ол Месопотамияға да келіп жетті. Құдықтың жанында бақташылармен кездесіп, осынау көп қойдың иесі өзінің немере ағасы Лаван екенін біледі. Жә, әңгіме (Жарат. баст. 29, 1 – 20) айтылған нұсқасы бойынша толық баяндап шығайық. Бұл оқиғамен танысқанда Жақыптың жеті жыл бойы Рахиль үшін қызмет еткенін көріп: нағыз поэзия ғой деп таңданамыз. Бірақ бәріне жіті көз салсаң поэзиялық буалдыр тұман ғайып болады да, әсірелікке көп нәрсенің жетпейтіндігін көресің. Бұл оқиғаны ұқсас оқиғамен салыстыралық: Елиезер де Месопотамияға келгенде Жақып сияқты құдықтың жанында жергілікті адамдарға тап болады. Ол құдықтың жанында суға келетін қала қыздарын күтеді, себебі солардың ішінен мырзасының ұлына жарарлық қалыңдықты таңдап алуға тиісті. Қайта-қайта дұға оқып: „Жаратқан ием, менің мырзам Ыбраайымның Құдайы! Ыбраайымға мейірімінді түсіріп, маған бүгін сол аруды көрсетші. Міне, мен құдықтың жанында тұрмын, қала қыздары су алуға келіп жатыр. Арудың біріне: „Құмыраңды еңкейтіп су ішкізші!“ – деп айтуым керек, егер ол: „Іш, мен түйелерінді де суаруға дайынмын!“ – десе, онда Сенің құлың Ысқаққа алдын-ала белгілеген қызың сол; сөйтіп, менің мырзама деген қошаметіңнің шегі жоқтығын білемін“, – дейді (Жарат. баст. 24, 12-14).

Ысқаққа әйел таңдауда өзіне үлкен жауапкершіліктің

жүктелгенін Елиезер сезіне білді. Сондықтан ол басшылық етуді Құдайдан сұрады.

Жақып ше? Ол құдықтың жанындағылармен дауыстап амандасады, немере қарындасы Рахильді құшақтап сүйеді, себебі бірден ғашық болып қалған еді. Өзіне оны өмірлік жар етуге Құдай келісімін берді ме, жоқ па – сұрамайды. Қыз қатты ұнайды, сұлу, қылықты. Соңынан Лаван атқарған еңбегіне не қалайтынын сұрағанда Жақып ойланбастан: „Мен сенің кіші қызың Рахиль үшін қызмет етемін“, – дейді.

О, егер Жақып осындай маңызды шешім қабылдаған сәтінде басшылық етуді Құдайдың қолына берсе ғой. Құдайдың қалауын сұраса етті?! Онда көптеген қиыншылықтарға ұшырамас еді.

Лаван оны алдап, Рахильдің орнына әйелдікке Лияны бергенде бәрі бір қоярда-қоймай Рахильге де үйленеді. Сөйтіп, екі әйел алады. Әрине, бұл Құдайдың тілегі емес. Сонан соң оларға келіп, үй шаруасын қарайтын екі әйел- Валла мен Зелфа қосылады. Мұның аяғы семья өмірінің ауыр болып қалыптасуына әкеліп соқты емес пе! Шешелері мен балалары арасында ұрыс пен жанжалдың шегі болмады. Құдаймен келісіп жасалынбаған асығыс қадамның кесірін Жақып өмір бойы басынан кешті.

Құдай оған өмірлік жар етіп Рахильді емес Лияны тағайындады. Батақорлықты еншілікке алған Иуданың шешесі Рахиль емес – Лия болатын. Исаның арғы анасы біз Рахиль емес – Лия дейміз. Бірақ Жақыптың көргені тек Рахильдің сырт сұлулығы ғана Соған орай ол сұлу емес Лияның шынайы алтын жүрегін байқамай қалды.

Біз Лияның жүрегіне үңіліп, балаларының есімдеріне қарап оның мән-мағнасын біле аламыз. Тұңғыш ұлы Рувим: „Тәңір менің бейшара жағдайымды байқаған екен, енді күйеуім мені сүйетін болады“, – деген еді. Бұл арада үй-іші құрған ерлі-зайыптылар арасындағы қандай бақытсыз өмір көзімізге көрінеді.

„Менің бейшара жағдайымды“, – деп мұңаяды Лия. Иә,

жүректен туындаған үлкен махаббатқа мән бермейтін еркекпен тұру бейшаралық емес пе? Алайда „енді мені күйеуім сүйетін болады“ – деген үміті орындалмады.

Екінші ұлы Симеон туғанда: „Мынаны бергені – менің сүйікті жар емес екенімді Тәңір естіген екен!“ – деді. Тәңір сонда нені естіді? Ауыр күрсінесті, өкпе-назды, жасырын көз жасы мен ерлі-зайыпты өмірінің қайғы-қасіретін бе?! Өйткені Лияға бұдан да жеңілдік келген жоқ.

Ол үшінші рет ана болды. Енді ол бәрі де басқаша болады деп ойлады. Ұлын Левий атады да: „Күйеуім енді бұдан былай толық менің еркіме көшер, өйткені үш ұл тауып бердім ғой“, – деді. Бірақ күйеуінің махаббатына қатысты үміті орындалмады, бәрі бұрынғыша қалды. Бақытты өмір сүруден біржола түңілген ол тағдырына еріксіз көнді. Төртінші ұлы Иуда дүниеге келгенде: „Мен енді Тәңірімді дәріптемеймін!“ – деді.

Ешқандай тілек те, ешқандай өкпе де жоқ!

Ошақ басының мектебінің өмірінде ол қиыншылықты Тәңірінің қолынан алғандай қабыл етуді үйренді де, сол үшін рақмет айтуды ұмытпады. Мұндай өмір кешкені үшін Құдайға рақмет айту – көпті аңғартады.

Көз алдымыздағы Лияның тұлғасы еліктеуге тұратын бейне. Өзінің тілек-арманы мен күш-жігерін Құдайға бағындырған, жүретін жолының бар ауыртпалығы үшін Құдайға рақметін жаудырған ол – қол жетпес биікке көтерілді.

Жақып осы алтын жүректі байқамай өтіп кетті. Бар болмысымен берілген Лия сияқты жанға Жақыптан жүрек те, назар да табылмады, себебі жүрегі Рахильге берілген еді. Бұл жол – Жақып таңдап алған өзіндік жол. Ал өзіндік жол әрқашан қайғы мен жүрек ауруына әкеліп соғады. Мұны біз Лотқа байланысты оқиғадан да анық көреміз. Содомға беттеген Лот өзінің тұрақты мекені етіп Иорданның құнарлы жайылымы мен Содомның әдемі аңғарын таңдап алды – бұл оның өзіндік жолы еді. Ол да Құдайдан не қалайтынын

сұраған жоқ, бәрін жүрегінің әуестігімен істеді. „Тәңірім, айтшы менің не істеуімді қалайсың?“ – деп жанарын төмен салып сұраудың орнына көзін жан-жағына қадап, маңайындағы ұнаған аймақтан алған әсеріне қарай іс жасады.

Лоттың өмірі Құдай үшін жоғалған өмір болды; әйелі тұз бағанына айналып қатып қалды, себебі жүрегі Содомда қалған еді; қыздары Содомнан тараған күнәмен уланды; барлық дүние – мүлкі құрып кетті. Мұнын бәрінің себебі неде? Себебі өмірінің шешуші кезеңінде Лот Тәңірдің қалауын сұрап білмеді, өз жолымен кетті.

Қауыпты, өте қауыпты. Өз жолымен жүрген діндарлардың соңынан қатты ауыртпалықтарға тап болатыны сөзсіз.

Сәтсіз күйеуге шыққандарын айтып, ащы көз жасын төккен әйелдердің маған келгені қаншама! Көбіне балалары ата-анасының ескертуіне, келісімін бермегендеріне көңіл аспайды, өзінше жасайды, ақыры қайғыға, бақытсыздыққа душар болады.

Әсіресе өмірдегі өте маңызды қадам – сүйген жарыңды таңдауда Құдайдың еркін білу қажеттінің қажеті. Бұған қатысты Құдайдың еркі шешуші роль атқарады. Егер үйлену Құдайдың еркімен, шын мәнісінде „аспанның төрінде“ өтетін болса батаға бөленген ерлі – зайыптылар бірлестігі бақыт тауып, жұмақтың есігін ашады. Ал Құдайдың еркімен келісімін таппаған үйлену тамұққа айналатыны даусыз.

Иә, біздің өз еркімізбен жасаған ісіміз жамандық жолына әкеліп тірейді, ендеше ондай шешімді қабылдасاق қайтті? Сондықтан да:

Жүрегімнің Әміршісі алдына
Әкелейін мен сиды мол,
Көлемі аз, қораш болғанымен
Қуантады Құдайды ол.
Өз еркімнен туды бұл ықылас,
Исаға оны бергенім рас!
Бар болмысым, ішкі дүнием, жан – тәнім

Бір сендік Тәңірісі – Жаратқан ием!
Қолдағың! – делік.

Өз еркінді Тәңірге құрбандыққа әкелгенде ғана жүрегің орнына түседі. Ол мазасыздануын қойып, өткінші өмір жәйімен ағады; орынсыз құштарлық, жегідей жеген қорқыныш басылады.

Шексіз құштарлық: тек менікі болса екен дейді. Жанды өртеген тілек орындалмаған сәтте жер басып жүрген бейшара пақыр опынады, қайғы кешеді.

Қорқыныштың айтатыны: тек бұл болмаса екен! Тек бұған жол берілмесе! Алайда, әлгі кісінің қорыққаны іске асса, онда өмірі маңызын жоғалтып, мағнасыз, бағытсыз қара түнек орнайды. Ондай өмір неге қажет?

Бірақ та Тәңірге өз еркінді құрбан етсең бәрі басқаша болады. Сонда барып балаға тән сеніммен айтатының: Тәңір, мен осылай болуын қалағанмын, алайда тек Сенің ойың орындалғанда ғана! Армандағаның келсе, Құдайға рақметінді жаудырасың, келмесе-бәрі бір солай етесің, өйткені Құдай жөнді деп санаса сәті туар еді. Болмады екен, – бұл істің сен үшін жақсылыққа айналмайтынына түсінесің.

Өз еркін Құдайдың қолына табыс еткен жүрек қобалжусыз соғады. Болашақ туралы енді қам жемейсің, Құдайдың алдын-ала бәрін байыптап қойғанын, ешқандай жамандықтың болмайтынын сезінесің.

Бір ғана тыныштыққа ие болуың өз алдына, Тәңір бастаған жолмен жүріп өту үшін күш пен қуатты бойыңа сіңіресің.

Әр-бір өмір жолының өз қиыншылығы бар. Одан ешкім құтыла алмайды. Қиыншылықты біз қайдан кездестіреміз? Үлкен айырмашылық өзіміз таңдап алған, немесе Тәңір жүргізген жолдан ба? Ауыртпалыққа өзіндік жолда кездесең өзінді-өзің кінәлап, өкпелей бастайсың. „Қап, ана бір істің керегі шамалы еді. Қап, мынаны жасамауым жөн

еді!“ – деп қиналасың. Адамның ұнжырғасы түсіп, қабағы ашылмай ол күші мен қайратын жоғалтады.

Ауыртпалық Құдайдың жолында кездесетін болса – бәрі өзгеріп сала береді. Онда Тәңірдің қиыншылықты біздің сенімімізді сынап қатайту үшін, Жаратқан иені жаңа қырынан тану үшін жібергенін білеміз.

Өзім жүріп келе жатқан жолдың, дәл қазір тұрған орнымның Құдайдың әмірінен екенін білгенде ғана Дәуітпен қосылып: „Тәңірмен бірге мен биік іргеден де оп-оңай аса аламын!“ – деп айта аламын.

Путқа табынатын бір тұтас халыққа қарсы тұрған Ілияс қай күшке сенді екен?! Өзін Құдайдың осында әдейі әкеліп қойғанын білді. Сондықтан да: „Тәңірім, алдыңда тұрмын!“ деген оның ұраны болатын.

Иә, Құдайдың есіміне орай осы арада тұрмын деген сенім қандай да болмасын қиыншылықтарда да, азап пен қайғы-қасіреттерде де саған күш пен өшпес жігер береді. Сол сәтте әлсіз адамның өзі иілместей, жеңілместей рухқа ие болып, қатаяды. О-о, ешқашанда Құдай өзі бастап келе жатпаған жолмен жүрме. Өзіндік жолдың бәрі – алдамшы жол.

Тәңірдің: „Жүрер жолыңа бағыштап отырамын; басшылық етіп, назарымды тек саған аударамын!“ – деген уәдесі қандай жақсы. (Жырл. 31, 8).

Сонымен, шешуші сағатта біз Оған қарап: „Тәңірім, менің жүретін жолымның бағытын көрсет; жаратқан ием сонда басшылық етеді. Алайда бір шарт бар: „Жанарым менің Тәңір жақта“ деп (Жырл. 24, 15) дұға оқушы айтқандай біздің қарашығымыз одан басқа жаққа қалт аумауы керек.

Дүниеден бәрі бірімен бірі қарым-қатынаста. Тәңірге қарап, Одан бағытты көрсеуді сұрасақ, онда Жаратқан Ием бізге бастап жүретін жолды назарымен көрсетеді. Осы жолмен жүргенде болашақта жүрегің қобалжымай тыныштық аласың, қиыншылық пен қасіретті шақтарда – күш пен батылдық, жеңіске жеткізетін сенім табасың. Сол

себепті де өзіндік жолмен жүрмей, қандай да болмасын шешім қабылдағанда Тәңірден басшылық етуін сұралық. Ол сонда барып құдіретті атына орай бізді шындыққа апаратын бағытқа сілтейді.

Маңызды сабақ

Жақып Лаванның қол астында алғашында жақсы тұрды. Бұл бірақ ұзаққа созылмады. Өз пайдасын таба білетін Жақып тез арада өзі бағуға тиісті малдың басын көбейте білді. Еншілерінің өскенін қалаған Лаванның балалары мұны көріп, ала көздерімен қарайтын болды. Жақыпқа енді олармен бірге тұру ауырға соқты.

Ақыры, 20 жыл өткеннен кейін Құдайдан Ханаанға орал деген үкім де жетті. Ол жөнінде Жаратылыстың басталуында 31, 1-3 тарауында оқимыз: „Сөйтіп, Жақып Лаван балаларының: әкеміздің барлық дүние-мүлкін Жақып өз қолына жинап алды, сол арқылы байлық тапты деп айтқанын естіді. Оған деген Лаванның көзқарасының кенеттен-кенет өзгере қалғанын көрді. Сонда Тәңір Жақыпқа: „ата-бабаңның жеріне қайт, туған өлкеңе бар, мен сенімен біргемін“, – деді.

Ғажайып уәде емес пе! Құдіретті Құдай: „Мен сенімен біргенім!“ – деді оған. Ал Жақып ше? Әйелдерін шықырып алып, өзінің Лаванмен және оның балаларымен қастасқандығын, Құдай оған елге орал деп әмір еткенін айтты. Кезең де өте қолайлы: Лаван үйде жоқ, ол қой күземінде. Оқиғаның дамуына байланысты шумақтың келесі жолында: „Өзіне тиістінің бәрін алып, жүріп кетті,“ – делінген.

Мұнда қандай логикалық байланыс бар? Құдай: „Мен сенімен бергемін!“ – дейді. Ал Жақып қаша жөнеледі... Жоқ, ешқандай ішкі байланысты көрмейміз. Осыдан барып Жақыптың Құдайға деген сенімінің жоқтығын байқаймыз. Құдай: „Мен сенімен біргемін!“ – деп уәдесін берді, одан

жасырын түрде оған жолға қашып шықпауы керек еді. Ашықтан-ашық Лаванның алдына келіп, өзін еркін ұстап: „Құдай үйге қайт деп жатыр, қоя бер мені!“ – деуі жөнді.

Лаван оған қарсы келген күнде уәдесіне орай Құдай көмегін көрсеткен болар еді. Жо-жоқ, Жақып олай істемеді. Тәңір берген керемет уәдеге қарамай ол жасырын қашып шығады. Неге? Өйткені Құдайға сенбеді. Назары Құдайдан гөрі Лаван мен оның балаларында болды.

Жақып сияқты қылық жасаушы адамдар тым-ақ көп. Олар көңілін Құдайға емес, кез келген нәрсеге бөлуге дайын. Мен оларға өте маңызды сабақ берсем деймін.

Шын мәнісінде сенім деген не? Бұл тұрғыда түрлі жауап беруге болады. Сену – берілу деген сөз. Сенімнің қайтарары көп. Сену тыңдау. Иә, солай. Бірақ бүгін мен оған өз өмірімнен тәжірибе етіп алған басқа түсінік берсем деймін; сену – Құдаймен санасу деген мағна. Жақыптың қатесі, міне, осында жатыр. Ол Құдаймен санаспады, бірақ Лаванмен және оның өшпенділігімен санасты.

Біз бүгін сенудің Құдайдан көмек күту екендігін түсіне де, үйрене де білуге тиістіміз.

Осыдан бірнеше жыл бұрын мен Тюрингиадағы қаланың бірінде жиналыс өткіздім. Жиналыстан кейін діндар ағайындар мен діндар апа-қарындастар мені қоршап алып, қажеттіктен туған наразылықтарын айта бастады. „Шіркін, біздің өз дін қызметкеріміз болса ғой!“ – деді бірі. „Бізге қоңырау қағушы да керек-ақ!“ – деді екіншісі. „Діни жиын өткізетін үй табылса!“ – деді үшіншісі. „Бәрінен де қаражат болса!“ – деп араласты төртіншісі. Осы сынды өкпе-назды тыңдап алған мен: „Діндар апа-қарындастар мен діндар ағайындар, сендер сену дегеннің не екенін білесіңдер ме?“ – дедім. Сонан соң: сену – Құдайдан көмек күту дегенді айттым.

„Сіз дін қызметкерінің қызметіне, ал сіз қоңырау қағушыға, мына кісі жиын өткізетін орынға, ал ана кісі қаражатқа сенімдерін артады екен, – дедім мен одан әрі. –

Енді Құдайдың да көмегіне сенулерің керек!“ Олар солай етті. Бүгін қоңырау қағушысы, жиналатын үйі, дін қызметкері мен қаражаттары бар. Иә, біз сенуге үйреніп, Құдаймен санасуға тиістіміз.

Алайда ол үшін бізге көп нәрсе жетіспейді. Кейбіреулер Құдайға назар аудармай, тек өзіне сенеді. Өзіңмен ғана санасқанда, ішкі дүниеңе орай, екі-ақ нәрсені көре аласың.

Бойыңдағы күш пен қуатты, немесе әлсіздік пен дәрменсіздікті.

Басым көпшілігі күшті екенін сезінеді. „Маған беріңдерші, орындап шығайын. Бұл мен үшін оп-оңай! Бұған дейін істің алға баспағаны енді түсінікті. Қажет адамы болмаған екен. Мен кірісsem болды, бәрі де ыңғайланады!“ – деп даурығады олар.

Өзін осылай арқа тұтатын адамға Құдай өз қатысын білдіре ме? Жоқ! Өйткені Құдай менменшілге қарсы, тек алдында басын игенге ғана рақымын жаудырады.

Мен бірде бір ауылға соғып, жаңадан келген басшы діндар қарындаспен таныстым. Ол шіркеудегі жұмыстың мардымсыз екенін, себебі бұдан бұрын көп қателіктер жіберілгенін айтты. Оның ойынша: енді бәрі өзгеруге тиісті, халық оны қайда бармасын құшағын жайып қарсы алады екен.

Мұнан соң діндар қарындасты өз қол астына қызметке шақырған басшы діни әйелге бардым. „Басшы қарындасқа сақ қарағайсыз!“ – дедім оған. Анау қарсылық білдірді, кір жолатпай іскер адам деп мадақтай жөнелді. „Іскерлігін өзі де айтты. Бірақ сақтықта қорлық жоқ. Оның бойынан әулие кісіге тән мейірімділік қасиетін көрмедім“, – дедім мен.

Көп ұзамай ауылдан хат алдым. Хатта: „Біз көп қиыншылықты басымыздан кештік. Сырттағы көпшіліктің түсінбеушілік өшпенділігінен туған ауыртпалықты былай қойғанда, біздің өз ішімізде айтыс пен жанжал жиі болып тұрды. Бір-бірімізге қарсы шықтық. Мұндай пәленің қайдан келгенін түсіне алмадық. Тек біраздан кейін ғана барлық

әңгіменің сол діндар қарындастан туындағанын білдік. Оны қолма – қол жұмыстан босаттық“, – деп жазылыпты.

Иә, өз күші мен мүмкіншілігіне иек артқан адамды Құдай жауапқа шақырып, бұрышқа қояды. Мүмкін ертеректе Құдай бұл діндар қарындасқа үлкен рақыммен қараған болар. Бірақ Құдайдың абыройын көтерудің орнына ол абыройға өзі ие болды, сөйтіп бойындағы батақорлық қасиетті жоғалтты. Кейбір кісі өзіне қарап бойынан күш – қуатты емес, әлсіздік пен дәрменсіздікті көреді. „Әттеген-ай, ешқандай қасиет маған дарымаған. Тәңірге жақсылық жасар едім, бірақ қолымнан келмейді!“ – дейді ол ақтала күрсініп.

Жаңағы сөзді айтушылар өздерінің бағынышты екенін көрсеттім деп ойлайды. Жо-жоқ, қайдағы бағыныштылық – бұл сенімсіздік пен сенбеушілік қой. Өзінің әлсіздігіне осылай қарап, жылап- сықтаған адам ешқашанда Құдай жүктеген іске қолының ұшын да тигізіп көрген емес. Қалай ғана Тәңір оған риза болмақ? Болмайды еш уақытта! Бұлай жалған бағынышпен өзіңе қарау – қатерлі. Бірінші жағдайда кеудесін көтеріп өр көкіректенеді, екіншісінде – қауқарсызға айналып, толқып қобалжиды. Екеуінде де Құдай алдында дұрыс еместіктерін көрсетеді.

Ал енді біреулер өзінен гөрі шайтанға көбірек көңіл бөледі. „А-а, шайтан ба? Шайтан күшті ғой! Ол үнемі мені алдап- арбауға тырысады!“ – деп олар мәз болды. Иә, расында да солай. Шайтан күштінің күштісі. „Зор күш пен шексіз айла – міне, оның ең қауіпті құралы, оған жер үстінде тең келетің жоқ“, – деді Лютер. Дұрыс айтқан.

Арамыздағы көпшілігіміз сияқты шайтанның күшін есепке алмай, оны күлкілі тұлғаға айналдырғанымыз ақымақтық болар еді. Жаудың әліне мән бермеу – үлкен қателік. Шайтан – қараңғылық патшасы, сондықтан оның күші де басым.

Бір жағынан оны асыра мақтау да дөрекілік. Одан билікті тартып алған жалғыз Құдірет бар емес пе?! Иса титық-

таған кәрі жыланды жазалау орны – Голгофта оны жоқ қылды. Енді ол жеңілген жау. Оның күші тек біз мүмкіншілік берген жерге ғана жетеді. Сол себептен кейбір Тәңір балаларының онымен қарым – қатынасқа баруы өте қауыпты. Хауа-ананың қателігі жаумен сөзге келуінде. Ол: „Шайтан, кет әрі!“ – деп бірден айтуы керек еді. Бірақ Хауа-ана онымен әңгімеге барып, қараңғылықтың құрбаны болды.

Жауыңа назар аударма! Жауыңның сөзіне құлақ аспа! Егер осыны жасамайтын болсаң қорқаққа айналасың, ал қорқақ адамды Құдай өз мақсатына пайдалана алмайды. Барша халық еститіндей етіп айт: „жасқаншақ пен қорқақтар кері қайтсын!“ – деп бұйырған еді Құдай, Гедееондағы медиянитяндықтарға жорыққа аттанғанда. Сонда 22.000 адам кері бұрылған (Билер. 7, 3).

Құдай қорқақтармен ештеңе де істей алмайды.

„Вормседе жын-перінің саны үйлердің төбесіндегі жұқа қыштың санымен тепе – тең болған күннің өзінде, мен бәрі-бір сонда барар едім!“ – дейді Лютер.

Ол шайтанмен санаспай Құдайдың көмегіне сенді. Қателескен жоқ. Ал енді біреулер жағдайға қарағыштайды. „Иә, өзгеше жағдайға тап болсам мен де саналы өмір кешкен болар едім! Иә, иә, менің жағдайым басқаша болса!“ – деп ойлайды олар.

Құдай жолымен өмір сүріп, Оның жолымен жүру үшін бізге қатысты жағдайдың өзгеруін күтпелік. Қандай да жағдай болмасын кедергі өзінен-өзі табылады.

Біздің жағдайымыз Тәңірдің даңқын шығаруға мүмкіншілік тудыратын ең қолайлы жол. Оның қиыншылығы мен ауыртпалығына қарамастан Исаның қолынан не келетінін біз сол арқылы көрнекті мысал ғып көрсетуіміз керек. Көп жылдардан бері піліптіктерге жолданған Үндеу – хаттағы бір сөз мен үшін өте – мөте қымбат. Ол бірден аса маңызды емес сияқты...“ Сендерді барша әулиелер мен әсіресе кесарь (Рим императорларының грекше атағы) үйінен шыққандар құттықтайды“ (Піл. 4, 22). Тек кесарь үйінде ғана әулие ата-

нуға болатын, ал кесарь деп қанышер, қатыгез Неронды айтамыз. Ендеше кез келген жағдайда әулиелік өмір кеше аласың. Ал біздің жағдайымыз шектен шығарлықтай соншама қиын емес қой.

Айтарым, өз жағдайыңа қайғылы пішінмен қараушы болма. Сені еш нәрсе мазалап, қорқытпасын. Қорқақтардың от пен күкірт алаулаған көлде өртке оранып жанатынын ұмытпа.

Төңірегіндегі кісілерге тым көңіл бөле берме. Бірақ көпшілігіміз солай жасаймыз, айтатынымыз: „Иә, ол қолымнан келеді ғой, алайда өмірдегі қосағама не деймін, бастығымды, бірге істейтін қызметкерлерді қайтемін?!“ Іле сені түсінбейтін, жағымсыз адамдар жөнінде зарлай жөнелесің.

Қадірлі жаным, жаңағы аталмыш адамдардың сен үшін қанша маңызды екенін анықтағаның дұрыс. Олар есіркеушілерің болар? Солай ма? Есіркеушілерім дейсің бе? Иә, есіркеушілерің! Ойланшы, егер сен үнемі осы сынды жанашыр, есіркеуші, мақтай да сүйе білетін кісілермен бірге боласың делік. Саған одан жақсы ма? Әрине, жақсы емес.

Меніңше, өкпелемей-ақ қой, сен шыдамсыз тұрпайы адамға айналарың хақ, себебі сыпайыгерілік пен елгезектікке, момындық пен қарапайымдылыққа үйренуге мүмкіндігің жоқ қой. Тәңір жасағысы келген қой мінезділік сенен шықпас еді. Біздің тәрбиелеп, Иса Мәсіхке айналдыру мақсатымен рақымы мол, шексіз махаббат силаушы құдіретті Құдай жолымызға қиыншылық әкелген осы адамдарды қойды. Адамдар саған кедергі болмайтын болсын! Олардан гөрі жоғары, биікке қара. Сені тәрбиелеп, өз бейнесіне айналдыруға ұмтылған осы адамдардың үстінен көз салушы Тәңірге қара! Иә, басқаның бәрінен жанарыңды бұрып, Исаға назар аудар. Мұның дұрыс көзқарас болады. Бұл көзқараста ғажайып әсер ететін күш бар. Теңіз үстімен жүріп келе жатқан Тәңірді көргенде Петір: „Жаратқан ием, саған баруға маған да рұқсат ет!“ – деп айқайлады. „Кел онда!“ – деді Иса. Иса кел десе тілегенімнің болғаны да деп

ойлайды Петр. Ол теңіз үстіне аяғын қойып, көзін Исаға қадап тұра қалды. Су беті оны ұстап тұрды.

Біз де Петір сияқты қиыншылық теңізінің үстімен жүре аламыз, орындалмайтын ештеңе жоқ, тек жанарымызды Исаға бұрып, өмір тудырған оқиғалар мен сұрақтардың алдында Құдайдың көмегіне сенсек болғаны. „Сенген адам бәріне де жетеді!“ – деп жазылған емес пе? ! Бәріне де! Себебі қолдаушы деп сенген Құдайымыз бәрін де жасай алады. Оның құдіреттілігінде шек жоқ. Оған сенген кісі тамаша қайырымдылыққа ие болады. Өйткені Тәңірдің қолынан бәрі келеді.

Келмейтін бір нәрсе: өзінің көмегіне сенгенді өкініште қалдыру ғана.

О-о, Одан үмітіңді үзбе! Күнделікті өмірдің қиыншылығымен бетпе – бет келген сайын Тәңірге жанарыңды қадап бақ. Өзіңді әлсіз, қауқарсыз еткің келмесе айналаңа бекерден – бекер қарама. Күш пен рақымы мол Тәңірге қара! Сонда барып сенің өмірің баталы, толық қанды өмірге айналады. Сөйтіп сен Тәңірдің даңқын арттырасың.

Толқып – қобалжысаң Тәңірдің атағы мен даңқынан айырғаның. Ал сенім артсаң – жоғары көтергенің. Сенің қалайтының не: Тәңірдің атағын өсіру ме, әлде сол атақты өшіру ме? Айтарым, Жаратқан иемнің даңқы шықсын десең, Оған сенім көрсет. Өмірдегі барлық жағдайлар мен қиыншылықтарды да назарыңнан тыс қалдырма. Сонда ғана елшінің: „Оған қараған сайын бар болмысымызбен сол Тәңір Рухының бейнесіне айналамыз!“ – дегені орындалады.

Жөнге келтірілмеген өткен өмір

Месопотамияды тұрып жатқан Жақып әзірше Аппас туралы ойлаған жоқ. Ағасы жөнінде қылт еткен ойды жалма-жан өзінен қуатын. Енді Ханаанға сапар шеккен ол

әр сағат сайын ағасына жақындай түсті. Жүрегін бейне-бір ауыртпалық қыса түскендей: туған үйге келген соң Аппас не істер екен? Ұрланған бата үшін өшін ала ма? Осы сынды ой жүрегін мазалады. Ақыры, елші жіберіп, өзінің атамекенге келе жатқанын хабарлау керек деген шешімге келді. Бұл, әрине, Аппасты жақсы әсерде қалдырып, достасуға бейімдеді. „Сонымен, Жақып Сеир жерінің Едом аймағындағы ағасы Аппасқа алдын-ала хабаршыларын аттандырды, – делінген (Жарат. баст. 32, 3). – Менің мырзам Аппасқа осыны айтыңдар...“

Егер де мен оны осылай сыпайыгершілікпен атасам, әрине, дұрыс әсер етемін деп ойлады Жақып. Менің ағам Аппасқа айтыңдар деуіме болады ғой, бірақ „менің мырзам“ дегенім нысанаға дөп тиіп тұр. Сонымен, менің мырзам Аппасқа оның құлы Жақыптың айтатыны. „Құл Жақып“, өте тамаша, бұдан артық ештеңе де ойлап таба алмайсың. „Осы уақытқа дейін Лаванның қол астында тұрған едім. Менде өгіз, есек, құлдар мен күндер баршылық; мырзам, саған өзім туралы хабарлап, назарыңның мейірбандылығына іліну үшін кісі жібердім“.

Жолдау хат әсір-ақ. Аппас жәй кісі емес, патша сияқты. Әр сөзі майдай тиеді, Аппас татулыққа барып, кешіреді. Елшілер жүріп те кетті. Бірнеше күннің соң қайта оралды, олардың жауабы штабтан келген телеграммадай қысқа: „Біз сенің ағаң Аппаста болдық, ол қасына төрт жүз адам ертіп, сені қарсы алуға шықты.“

„О-о, қандай бақытсыздық! Күтпеген жәйіт! Ешқандай жауап та, жүрекке жылу әкелер сөз де жоқ. Қатал, мейірімсіз шындық. Ол қарсы алуға шыққан, жанында 400 адам. Енді ұрланған батаның зауалын тартады. Енді оны жаза күтіп тұр!“

Аппас келе жатыр. Аппас өзімен бірге 400 кісіні ерткен. Жақыпты зор қорқыныш билейді. Аппастың күшінің алдында мүлдем қауқарсыз. О, қасірет, енді не болмақ?

Жақып неге осыншама қорқа қалды? Бұл қорқыныштың

себебі қандай? Оның өткендегі өмірі жөнге келтірілмеген еді. Қайғылы жағдай. Өзіңнің өткендегіңді Құдай алдында жөндемейінше бүгінде саған бейбіт тіршілік пен тыныштық жоқ. Бұрынғы оқиғамен байланысты болсаң, ішкі жан-дүниеніңмен шегеленіп қалуыңды есептемегеннің өзінде, шіркеуге, айналаң мен қасыңдағыларға қарғыс пен лағнет әкелесің. Оны Аханға қатысты оқиға растайды. Иерихон қаласын басып алғанда, байлықтан еш нәрсе алмаңдар деп Құдай тиым салды. „Бірақ оны кім көріп жатыр?“ – деп ойлаған еді Ахан. Сөйтіп, әдемі вавилондық сырт киімді, 200 күміс теңге мен алтын балдақты жасырып қалды да, оларды шатырының ішіне көміп тастады. Мұны Киелі Құдайдан басқа ешкім білген жоқ.

Артынан Гай қаласын басып алу үшін Иешуа Навин кішкене жасақ жібереді. Гай кіші-гірім қала болғандықтан Иешуа бар әскерін көтеруді жөн көрмеді. Бірақ қала тұрғындары қарсы шауып, израилдіктердің күл – талқанын шығарып, кері қашуға мәжбүр етті. Майдан даласында 36 адам қаза тапты.

Бұл хабарды естіген Иешуа ызадан не істерін білмей булықты. Құдайдың Ханаан мен оның басқа қалаларын жеңіп берем деген уәдесі қайда? Енді міне, Израилдің алға жылжуына кішкене ғана қалашық Гай кедергі болып отыр! Сонда Иешуа Құдай алдында етпетінен түсіп, оған дұғасын жолдап жалынды. Құдай сонда жауап берді: „Түрегел! Неліктен етпеттеп жата кеттің? Израилдіктер күнәға батып, менің үкімімді бұзды. Тиым салған дүниеме қол жұмсады, сол үшін жауға төтеп бере алмай табандарын жалтыратты, себебі оларды қарғыс атқан. Араларыңдағы қарғыс атқанды қумайынша мен сендермен бірге болмаймын!“ – деді (Иешуа Нав. 7, 10-12). Сонда ол жалма-жан барша халықты жиып, кінәлі Аханды іздеп табады да оны үй-ішімен бірге таспен соғып, халық арасынан қуғындады.

Қалай, өте қатаң жаза ма? Жоқ! Анау Иешуа жіберген аталмыш жасақтың жеңіліске ұшырауына кінәлі. Майдан

даласында қаза тапқан 36 адамның да өлімі оның мойнында.

Байқасаң, оқиғаның терең мағнасы осы арада жатыр: кімде – кім өткендегі өмірін жөнге келтірмесе, ол ішкі рухани дүниесіне зиян әкелуімен қатар, өзі барып жүрген шіркеуінің өміріне де кедергі жасайды. Жасырын қарғыс қайтпайынша Құдай батасын беріп, сені жеңіске жеткізбек емес. Құдай алдында өткендегің жөнге келмей жеңімпаз, кедергісіз өмірге бой ұрып, Жақыптан Израилге айнала алмайсың.

Кей-кейде бұрынғы болған ескі оқиғалар еске алынуы мүмкін. Кей-кейде жауларымыз сол үшін бізді: „Не, жиынға барғың келе ме? Әулие атанбақсың ғой? Дін тазалығын басқалар алдында уағыздамақсың ба? Әуелі өз есігіңнің кіре берісіндегі кір- қоқысты сыпырып таста!“ – деп айыптайды да. Адам рухани дүниесіне ақау әкеп, ар тазалығынан айрылғанда оның аузын осылай жауып, бойындағы қуатын өшіреді. Сен осыны білесің бе? Ескі қарғыс қадам бастырмай буын-буыныңның сіңір тарамысын тартып тастаған жоқ па? Құдайға жақындаған қасиетті сағатыңда сен азынаулақ жөндеуден өтпеген бұрынғың туралы ойладың ба?

Жау алдында арың таза болуы керек, өйтпейінше береке-рақатқа жетіп, рухани өмірінде алға жылжи алмайсың. Мұны ұсақ-түйек дей көрме. Ұсақ-түйекке көңіл бөлмегенің саған үлкен зиян тигізуі мүмкін. „Бұл түк те емес!“ – деп ойлады менің бір танысым, аяғының терісін сыдырып алып. Киген шұлығының бояуы бүкіл қанына у боп жайылып, ол содан қаза тапты.

О-о, ұсақ-түйек рухани өмірдің құтын кетіріп, оны құртып жіберуі де ықтимал.

Балалық шағында ол төрт-бес жаман істерді иемденген еді. Сол жасаған істері мазасын кетіре берді. Жасы келіп, жұрттың құрметіне бөленген бикеш атанса да өткендегісін жөндеуге мәжбүр болды. Келесі кісіміз шәкірт болып жүрген кезінде ол терезенің әйнегін сындырды. Қазір бір

дүкеннің иесі болса да, бұрынғы қожайынына барып ақтауы керек.

Міне, осындай „ұсақ-түйек“ тыныштықты кетіріп, ар-ұжданыңды мазалайды.

Алдарыңда тағы бір адам тұр. Ол темір жол басқармасының қалтасына түсіп: балам әлі 10 – ға толған жоқ деп, билеттің жарты құнын үнемдеді. Жоқ, үнемдемеді, өз пайдасына ұрлады!

Бір адамға қалдық ақшадан көбірек тиді. „Кассир санамаса, қайтаратын ақшасын мен санап жатуға тиісті емеспін!“ – деп ақталды ол. Ендеше бұныкі де ұрлық.

Ал келесі кісі шеберханада өзімен бірге аспаптың бірін ала кетті. Онда не тұр? Бәрі де сөйтпей ме? Мүмкін. Бірақ одан кешірім бар ма? Жасаған ұрлығың азайып-кемімейді ғой!

Өрт кезінде тағы бір күнәкар күйіп кетті деп артынан құнын төлету үшін дүние-мүліктің біразын тығып қойды.

Мынау сатуға апара жатқан сүтіне су қосты.

Мына біреу қалалық транспортқа билетсіз мініп сайрандады.

Осы сынды мысалдарды жалғастыруға болады. Жөнге келмеген өткендегісінің жүгін арқалап әлемде сандалған қаншама адам жүр. Олар бақытсыз жандар, тыныш, бейбіт тіршіліктің не екенін білмейді. Құдай бұл жөнінде бізге жиі ескертіп отырады. Әңгіме еткен адамдарымыз бұрынғы оқиғаға қатысты ескі істерін жөндемек болып, талай шешім қабылдаған, бірақ өжеттіктері жетпей бәрі баяғыша қалған.

Әрине, кемітіп – қорлау жолымен жүру үшін өжеттік қажет. „Мен сізге өтірік айттым! Мен алдадым сізді. Сізді тонаған менмін!“ – деп айту жеңіл емес, әрине. Рухани дүниенді ақаулап, арыңа салмақ түсіргенше қорлау жолына түскенің артық.

Мен бір ғана нәрсені өз тәжірибемнен жақсы білемін: егер Тәңір сенің бұрынғы оқиғанды өз қолына алса, ол жеңілдемейінше Құдайдың қолы сол ауырған жерден алын-

байды. Оған сенуің керек. Сенің сұлу сөзің де көмектеспейді. „Мен мұны жасамаймын деп едім! Бәрі кенеттен ғой. Істеген ісіме қолма – қол өкініп те отырмын!“ – деп зар қағуыңа болады. Бәрі бір түк шықпайды. Ол сенен бір рет: өтірігіңді, алдағаныңды айтуға тиістісің десе, оның сөзіне құлақ асып қарғыстан арылмайынша, өткеніңді жөнге келтірмейінше сенің ішкі дүниенің мазасыздануын қойып, тыныштық таппайды. Мұны мықтап ұқ. Сондықтан сенен сұрайтыным: өткеніңді жөндеуді кейінге қалдырма. Онда сен Құдаймен рухани өміріңді кейінге, ұзаққа сырып қойғаның. Өзіңе-өзіңнің кедергі жасағаның.

Қасіретті өмірің сені түрмеге әкелсе де, Құдаймен бейбіт қарым-қатанасты жоғалтқанша, саған осының өзі жақсы. Мен сот алдында өтірік куәлік беріп, артынан өз еркімен сонысын мойындаған бір адамды білемін. Ол бір жарым жылға сотталды. „Бірақ бұл менің өмірімдегі ең бақытты кез болды, – дегенді ол маған, кейін әңгіме етті. – Мен ешқашан өзімді сондағыдай Тәңірге жақын сезінбедім“ .

Иә, Тәңірдің әлемі бәрінен артық та, қымбат.

Ал ол әлем сенде жоқ, болуы да мүмкін емес, себебі өткен өмірің жөнге қойылмаған. Ерте ме, кеш пе албасты жын сенімен байланысты оқиғаны жарыққа шығарып, өзінді айыптының орнына қояды.

Сауда мекемесінде бір жас жігіт еңбек еткен еді. Бөлім меңгерушісінің қызметін атқарған ол ақшадан аз да болса ысырапқа ұшырады. Бастығына болған істі жасырмай айтты. Ары мазасын алып, тыныштық бермеді. Соған қарамастан жас жігіт оған ысырап жасағанын жеткізді. Қызметінен босатылды. Көп, ұзамай жұмыс та тапты. Болған оқиғаны жаңа бастығына айтсам ба, айтпасам ба екен деп ойлады. Ақыры: айтуым керек, жұмысқа қабылдасам мейлі деп шешті. Сөйтіп, ол болған мән – жайды баяндап берді. Мұнысы бастыққа зор әсер етті. „Осының бәрін жасырмағаныңыз үшін рақметімді айтамын. Сенемін, болашақта бұл қателікті қайталамайсыз“, – деді бастығы сонан соң.

Бұрынғы бастық жас жігіттің жұмысқа орналасқанын естісімен оның жаңа қожайынына хат жазып жіберді. „Кімді қызметке алғаныңызды білесіз бе? Алғаныңыз ысырап жасаған адам“, – деп хабарлады. „Иә, оны мен білемін, болған істі өз аузынан естігем!“ – деп жауап берді жаңа бастық. Өзінің кінәсін жас жігіт ашып айтпағанда не болар еді? Жаңа бастықтың алдында сенімнен айрылатыны сөзсіз ғой.

Жау осылай істейді. Біз күтпеген жағдайда бұрынғы жасаған істерімізді жарыққа алып шығады. Сол сәтте ұят пен масқарадан қайда барарымызды білмей қалшыып тұрып қаламыз.

Жауға ерік беріп, оған басшылық жасатпа! Сені оған байлап тұрған жіпті әлі де болса үзуге тырыс. Өзіңнің өткендегі өміріңді жөнге келтір. Тек: не үшін жаздым-жаңылдым екен, нені жөнге келтіруім керек деп өзінді-өзің жегідей жеп, басыңды қатырма. Жо-жоқ! Біле-білсең менің меңзейтінім басқа. Оны түсінетіндер де бар. Құдай жиі еске салатын бұрынғы істі олар біледі де, себебі көптен бері маза таппай жүр емес пе?! Иә, сол баяғыдан тыныштығыңды алған ертедегі оқиғаны Құдай қайта-қайта меңзейді Сен оны қайткен күнде де ақыры жөнге келтіруің керек.

Тек осылай ғана біз Израиль бола аламыз, тек осылай ғана еш кедергіге аялдамайтын жеңімпаз өмірді паш етеміз. Сен осы айтқанды қалайсың ба? Айтшы, рас емес пе, жеңімпаз болғың келеді ғой? Онда өткендегіңді Құдай алдында жөнге келтір. Себебі қасиеттің шыңына жоғарлауда, бұрынғы жөнделмеген оқиғаңнан асқан бірде – бір кедергі жоқ.

Дұрыс оқылған дұға

„Аппас сені қарсы алуға шықты, жанында төрт жүз адам бар“, – деген хабарды естіген Жақып қатты қорықты, не істерін білмей сасып қалды. Төңірегіндегі кісілерді, ірі және ұсақ малды, түйелерін екі қосқа бөлді. „Аппас қостың біріне

шабуыл жасап, жеңіске жететін болса екінші қос аман қалады“, – деді ол сонан соң. Қандай пәле! Иә, нендей де қиын жағдай кезікпесін Жақып үнемі одан құтылудың амалын табады. Қазір де көрер көзге солай сияқты. Тек көрер көзге ғана. Аяқ астынан өзгере қалған оқиғадан сытылып кету қиынырақ. Оны өзі де біледі. Екі қосқа бөлінгендері сол-ақ еді, қолма-қол өзіне ол: „Менің бұл істегенім бәрі бір бекер ғой. Егер Аппас қостың біріне тиісіп жеңіске жетсе, екіншісі де төтеп бере алмайды. Ақылға жүгінем деп ақымақтыққа бардым. Не істеуім керек? Енді қайттым?“ – деді қобалжып.

Кенет ойына есінен тарс шыққан жай түсті. Мінажат етуім керек. Құдайға жалбарынып, көмек сұрауыма болады ғой.

Жақып жалма-жан дұға оқып, мінажат етіп өз тілегін Құдайға білдірді. Біз бұл арада одан үйренуге тиістіміз. Қажет болғанда ғана дұғаға мойын ұсыну – қателік. Әуелі түрлі әдістерге барып, түк шықпаған соң іздеп табатындары – дұға. Әуелі өздеріне – өздері көмектеспек болып тырысады. Одан кейін көмекті адамдардан іздейді. Сонан соң естерін жиады да: дұға оқып, мінажат етуге болады ғой деп шыға келеді. Осы жөн бе? Дұға үшін соңынан барып тапқан уақыттары дұрыс па? Әрине, дұрыс емес! Дұға бірінші орында болуға тиісті. Ісіміздің бәрін дұға оқудан бастағанмыз жөн.

Кішкене балалардың кілемше-жайнамаздарында: „Әуелі дұға оқы!“ – деген ескертпе жазу бар. Ол үлкендерге де қатысты, себебі олар бұл ескертпені жиі естерінен шығарады. Қажет шаруаға кірісіп кетіп, әбден сәті түспегенде ғана естерін жиады. „Немен шұғылданып жүргенімді Құдайдың есіне салдым ба? Жоқ! Ұмытып кетіппін! Істің неліктен жүрмей қойғаны енді түсінікті“, – деді. Иә, әуел баста дұға жолдауың керек. Сонда ғана күнделікті өмірдің алға ұмтылған машинасы дұғамен майланып, еш тоқтаусыз заулар еді. Осы қарапайым ақиқатты есіңе мықтап сақта. Күнделікті

шаруаңа кіріспес бұрын дұға оқы! Хат жазуға отырдың екен дұғаға жүгін! Тамақ ішпей тұрып әуелі дұға жаса! Кісілерден ақыл – кеңес, көмек сұрар алдында дұғаға мойын ұсын! Көп ұзамай-ақ өміріңнің батамен жаңғыра түскенін көресің. Қиыншылықтарың азаяды. Атқаратын жұмысың жеңілденеді. Ұсақтүйекке бола қит етсе күйіп-пысып толқымайсың. Тек әуелі дұға оқы деген ескертпені жаныңда мықтап ұста. Осы сөзді сезіне біл.

Жақып мінажат етіп, дұға оқыды. Қалай оқыды? Нені тілек етті? „Әкемнің әкесі Ыбраайым мен менің әкем Ысқақтың Құдайы, Тәңірім, маған: „ата-мекеніңе, туған жеріңе қайт, мен сені қолдайтын боламын!“ – деген еді! Мен – сенің құлың барлық маған деген рақымың мен мейіріміңнің тырнағына да тұрмаймын; себебі қолыма аса таяқ ұстап Иорданнан өттім де адамдарымды, мал – мүлкімді екі қосқа бөлдім. Ағам Аппастың қолына түсірмей аман сақтап қал; ол осында келіп мені, әйелдерім мен балаларымды өлтіре ме деп қорқамын. „Мен сені қолдап отырамын, ұрпағыңды санына жете алмайтын теңіз жағалауының құмындай көбейтемін“ деп едің ғой.

Өте жақсы дұға. Еліктеуге тұрарлықтың бірден – бір мысалы. Кіріспесі де тамаша! Онда Ыбраайым мен Ысқаққа Құдайдың жекелей қатысы болғаны ескертілген. Ал өзінің Құдаймен жеке байланысы жөнінде айтуға батылы да жетпеді. Жағдайдың мүлдем басқаша болу керектігін ол біледі. Шын жүректен: „Сондай – ақ менің де Құдайым!“ деп сөйлей алмайды. Бар уағызы: „Әкемнің әкесі Ыбраайым мен менің әкем Ысқақтың Құдайы“ деумен шектеледі. Егер ол Құдайға өзінің махаббаты мен сенімін білдіре алмаса, онда Құдайдың оған сенетіні туралы айтуы керек қой. Сөйтеді де. „Туған жеріңе, ата -мекеніңе қайт, мен сені қолдап отырамын деп едің, Тәңірім“, – дейді. Құдайдың оған берген сертіне иек артады. Бұл дұға үшін дұрыс негіз. Біздің бұған да үйренгеніміз жөн. Мінажат қалғанда Тәңірдің рақымшыл көмегіне сүйенуіміз керек, сонда барып нағыз

берік сеніммен дұға жасай аламыз. Құдайдың сөзіне сүйеніп, „Тәңірім, сен айтқан едің!“ – дегенде ғана дұғамыздың құлаққа шалынғанын білеміз.

Одан әрі Жақыптың дұғасы Жаратқан иеге жүгіну мен алғыс айтуға арналған. Бұл да біз үшін үйренетін мысал. Дұғамыздан оны сырт тастамауымыз керек. Құдіретті Құдай алдында бағынышты екеніңді көрсетіп, жерге жеткенше басыңды июін керек. Сенім білдіріп, Тәңірден көмек күткенде алғыс айтып, рақметімізді жаудыруды ұмытпайық. Содан соң келетіні жалбарыну, көмек сұрау. Жақып та тілегін білдіріп: „Ағам Аппастың қолына түсірмей аман сақтап қал!“ – дейді.

Дұғаның аяғында Құдай берген сенім – сөз қайтадан еске салынады. „Тәңірім, сен айтқан едің“, – дейді тағы да. Сөйтіп, оның жалбарынуы мен алғыс – рақметі Құдайдың оған сенім берген сөзімен жан-жақты қоршалып жатыр. Жақсы да ерекше дұға екені көрініп тұрған жоқ па? Осының өзінен-ақ мінажатты қалай жасау керек екеніне көзіміз жетеді. Бірақ бір ғана түсінбейтін нәрсе бар. Ол дұға оқып болғаннан кейін өзінің мал-мүлкінен ағасына сыйға 200 ешкі, 20 теке, 200 қой, 20 қошқар, 30 боталы түйе, 40 сиыр, 10 өгіз, 20 қашар мен 10 есекті бөліп қойды деп оқимыз одан әрі. Иә, нағыз патшаға ұсынатын сый.

Мұнысы Аппасқа деген үлкен махаббаттан емес, жоқ, ағасына кездесер алдында туған зор үрей-қорқыныштан еді. Осы патшаға беретін силықты эзер-мэзер дегенде жүрегінен үзген еді. Бұлай еткендегі оның ойы: „Силық беріп алдын алайын, маған қалай қарайтынын сосын көре жатармын. Мүмкін қабыл алар“.

Жүрегін қорқыныш кернеді. Сол қорқыныш: силық Аппасты татулыққа әкелер деген ойда қалдырды. Бұны жасамас бұрын не істеп еді Жақып? Құдайдың сөзін сүйенішке алып, мінажат етті. Құдайдан көмек сұрады. Ал қазір ше? Қазір қайтадан өзіне – өзі көмек көрсетпек. Дұғадан ешбір пайда болмады. Ол жеңілдік те, бойын билеген қорқыныш-

тан бостандық та әпермеді. Жүрегінде әлі де ауырлық жатқанын сезінді. Бұл дұғада күш те, маңыз да жоқ болды. Жасамаса да болар еді. Тек уақытын босқа шығын етті.

Дұрыс бағышталған дұға істі Құдайға табыс етіп, орындалуын Тәңірің өзіне жүктейді.

Жақып Тәңір алдында тілегін жақсы жеткізе білді, бірақ оны артынан қайтадан арқалады. Оны Тәңіріне қалдыруы керек еді, есінде: ісімді Жаратқан иеме бердім, ол енді менікі емес, сонікі дегені жөн еді. Мінажат етудің маңызы, міне, қайда жатыр. Дұға оқиды екенсің – ісінді Тәңіріңе жолдап, соның еркіне бер. Өз ауыртпалығыңды Құдайға ұсынып, соның қамқоршылығына көшкенде ғана дұға маңызға ие болады да бізге жеңілдік әкеліп, қуаныш пен бостандыққа жеткізеді.

Бұған бізге рұқсат та берілген. „Бүкіл ауыртпалықтарыңды Оның қамқорлығына табыс етіндер!“ – деп жазулы ғой Киелі кітапта. Егер мен атқарар ісімді Құдайдың қолына ұсынсам, онда сол жүктен арылып жеңілдік сеземін. Жеңілдік жоқ жерде дұға да дұрыс болып саналмайды. Ол айдан анық.

Енді саған сұрақ қойғым келеді. Сен оқыған дұға қандай? Ол Құдайға бағышталған ба, әлде жай айтылған ба? Мүмкін жеке сөздер мен тіркестерден, немесе Жақыптікіндей әдемі сөйлемдерден тұратын шығар? Әйтеуір тек сөз тіркестері ғой? Дұға саған жеңілдік әкеле алды ма? Бойыңа қан жүгіртіп, жаңа күш берді ме? Өз қиыншылықтарыңа билік етер халға жеттің бе? Дұғадан соң осы айтылғандардың бірде – бірі орындалмаса, мінажат қылғаның босқа кеткені. Оны алдын – ала білсең, дұғанды оқымай тоқтата тұр. Мінажат жасағаның – Құдайға ісінді тапсырғаның. Енді ол іс сенікі емес. Енді ол Құдайдікі. Енді күт те Құдайдың не қылатынын қара.

Дұрыс оқылған дұға жүрегінді тазалап, оны қуанышқа бөлейді. Бірақ ондай дұға өте сирек кездесе ме деп қорқамын. Қорқатыным – олардың көпшілігі жеке сөздерден

құралған. Сондықтан да: мінажат еткенің шын мінажат па деген сұрақтың тууы әбден ықтимал. Мүмкін сен құр сөздерді ғана тізбектейтін шығарсың?

Адамдардың көпшілігі дұғамыз көмектеспеді деп неліктен өкпе – наздарын айтады? Өйткені мінажатты қате жасайды. Өйткені тілектерін шын мәнісінде Құдайдың қолына жөндеп бере алмайды. Ондай кісі ісінің орындалмағанын өз көзімен көреді. Бар тілек – қажетінді, үй-іші мен қызметтегі кез болған кедергілерінді, халық пен еліңе байланысты қиыншылықтарыңды Тәңіріңе бер, оның шеге тесіп қанға боялған қолына ұсын; сонда білерсің: Ол саған қамқоршылық етеді.

О, шіркін бәріміз дұрыс дұға жасауды үйрене алсақ қой!

Ғажайып күрес

Ағасы Аппасқа үлкен силық жолдау арқылы Жақып соңғы рет алдау мен арбауға барды. Бірақ одан өзіне еш тыныштық таба алмады. Ол ұйқтағысы келді. Көзі ілінбеді. Болашағы тым сұсты, қаһарлы болып көрінді. Келер күн, алдағы сағаттар не әкелер екен? Осы мазасыз ойға орай Құдаймен оңаша қалу керек екенін сезді. „Сол түні орнынан тұрып, екі әйелі, екі күңі мен он бір баласын алып, Иавоктың арғы бетіне ағыстан жалдап өтті. Қалған малы мен дүние-мүлкін де сөйтті. Жақып енді жападан-жаңғыз қалды“.

Кейде өзіңмен-өзің ешкімсіз болғың келгенде қасындағы ең жақын адамың да кедергіге айналады. Өйткені Құдаймен жүзбе-жүз сұхбаттасуың керек. Өйткені Тәңір сенімен ешбір бөтен дыбыс бұзбайтын, толық тыныштықта сөйлесуге тиісті.

Өкінішке орай, көбіміз мұндай тыныштықты, Құдаймен жеке кездесуді онша қаламаймыз. Қайта оны жасауға жүрегіміз дуаламайды. Бірақ та Тәңірмен жаңғыз қалудан

артық ештеңе жоқ. Үй-ішіндегі бала-шағаңмен дұға қылу, Құдай сөзін тыңдап мінажат ету жақсы, әрине. Батаның бойға даруына мұның себеп болары сөзсіз. Алайда Құдаймен бетпе-бет болып әңгімелесу үшін кей-кейде бүкіл үй-ішінді Иавохтың ар жағына өткізіп, жаңғыз қалған дұрыс. Мұны неғұрлым жиі жасасаң, соғұрлым бата алып рухани күш жиасың. Егер де оған мән беруді тіпті ұмытсаң, ішкі дүниең тез ұсақтанып жылдам солады.

Құдаймен жаңғыз қалуға Жақып бұдан ертерек уақыт тапса ғой. Онда оның өміріндегі көп жағдай басқаша дамып, қиыншылықтарға кезікпес еді. Сөзсіз солай. Зор ауыртпалық басына түскенде ғана ол тыныштықты қалап, Құдаймен оңашаланғысы келеді. Бұл тыныштық минуттар Тәңірінің қолында бұрынырақ болса шіркін, онда Жақыптан Израилді ол баяғыда-ақ жасайтын еді. Ендеше Құдаймен әңгімелесуге оңаша уақыт таба білейік: сонда оның бізді қорғап, бізді тәрбиелеуде де үлкен табысқа жетері даусыз.

Жақып жаңғыз қалды. Құдаймен оңаша болу сәтіне жетті – ау ақыры. Бірақ аспанды таң шапағы бояғанша белгісіз Біреу онымен алысып шықты. Жеңіске жетпесін көрген ол Жақыптың жамбасын жанды жерінен қатты басып қалды, сөйтіп екі ара күрес үстінде аяғын зақымдады. „Таң да атып қалды, енді босат мені“, – деді Ол Жақыпқа. „Маған бата бермейінше жібермеймін сені!“ – деп жауап қатты Жақып.

Таң қаларлық күрес! Белгісіз жұмбақ жау Жақыпқа тиісіп, онымен арпалысты.

„Жеңе алмайды“, – делінген Киелі кітапта. Ендеше Жақып Қарсыласынан мықты болғаны. Бірақ Оның қолы тиіп, жамбасы зақымдалады. Бұлай ету үшін асқан күш керек қой. Адамның құдіреті мұндай зақым келтіруге жетпейді. Сол себепті Қарсыласының күші Жақыптың күшінен басым екенін көреміз.

Көп ұзамай: „Жібер мені!“ – деп сұрайды Жақыптың

Қарсыласы. Өз еркімен босап кете алмайтыны анық. Онда әл жағынан Жақыптың асып түскені. „Бата бермейінше жібермеймін сені!“ – дейді сонда барып Жақып. Осы сөзімен ол Қарсыласының басым екенін, оның алдында өзін төмен ұстайтынын растайды.

Байқайсыз ба, барып тұрған қарама-қайшылық. Оқиға желісін қалай түсінуге болады? Келесі сөйлемдерден Жақыптың Қарсыласының кім екенін білеміз. Бұл бөтен ешкім де емес, Тәңірдің өзі. Себебі: „Сен Құдаймен күрестің, енді адамдармен арпалыста жеңіске жететін боласың!“ – делінген. Жақыптың да айтатыны: „... Мен Құдаймен бетпе-бет кездестім“. Құдайдың Жақыппен күреске шығуы неліктен? Мұны біз екі ара жекпе-жектің нәтижесінен көреміз. Күрес барысында Жақып жамбасының буынын шығарып алады. Ал жамбастық буын – бойымыздағы күштің негізі. Ол біз үшін тиянақтың тірегі. Сол арқылы ғана аяғымызға тік тұрып, жер басамыз. Егер де жамбастық буын орнынан тайып кетсе, біз әлсіздікке ұшырап, қайта-қайта құлай береміз. Сөйтіп, жамбастық буын бойымыздағы күштің, еркіндігіміздің өміршең суреті десе де болады. Құдай осы бағытта Жақыппен де, бізбен де күрес жүргізеді: осы еркіндікті, өзімшілдік бағынбаушылықты күйрету үшін.

Жақып болса қудың қуы. Қолма – қол жаңа айланы іздеп табуға дайын. Құдай оған қажет емес. Оның көмегі мен батасы да оған керек болмады. Ол ақылы мен өз аяла-сына сенді. Сол себепті Құдай Жақыпқа батасын бермеді. Сол себепті одан Өзі ойлаған адамды жасап шығара алмады. Құдайдың Өз мақсатына жете алмауының себебі Жақыптың өзіндік менменшілдігі тұлғасында жатқандықтан болды.

Ал сонда біз басқаша жаралғанбыз ба? Құдайға әсіресе қиынырақ тиетіні – біздің жеке басымызға қарасты өміріміз, өркөкіректігіміз, шектен шыққан іскерлігіміз, біреуден артық болып көрінгіміз келетіні. Сондықтан Құдай біздегі өз әлімізге сенушілікті жою үшін, қауқарсыздығымызға

көзімізді жеткізу үшін алған бағатынан аумай жұмыс істейді. Иә, бұл ұзақ та, қиын күрес!

Күндердің күні адам „кішірейіп“, өркөкіректігінен айрылып, жеңілдім деп ақ жалау көтермейінше Құдай көптеген жылдар бойы онымен тоқтаусыз арпалыса бермек.

Достарың мен таныстарыңның арасында жүргенде жан-жағыңа қарашы! Өмірлері саған ұқсас тұлғаларды көретін боларсың. Біреуі мұны сезімге құлай берілгендігімен растаса, екіншісі өзімшілдікке бой ұрғандығымен, үшіншісі көкірегін ұрған мақтаншақтығымен көзге түседі. Бізді жан-жағымыздан Жақыпқа тән табиғат қоршап жатыр. Айналамыз толған қара бастың қамын ойлаушылар. Олардың өзінен басқа жақыны жоқ. Солай ойлап, солай характер те жасайды. Өз жүрегіміз бен өмірімізге үңілетік: қандай өзгешелік бар онда? Жақыптың табиғаты тағы да алдымыздан көлеңдейді емес пе? Иә, иә, тек Құдай сәулесін түсіргенде ғана біз Жақыпты басқадан емес, өзімізден көреміз. Сонда байқайтынымыз: Жақып деп жүргеніміз бөтен ешкім емес, бастан аяғына дейін өзіміз екен!

Шындыққа жүгініп, жақсылап ойлап көрсең Жақыптың табиғаты саған көп азап әкеліп, қайғыға бөлеп ауыр күрсіндіргенін растар едің. Иә, менменсу, өзімшіл еркіндік – біздің нағыз қас жауымыз, рақымсыз жендетіміз.

Осы жауды жеңіп, аяқ-қолымызды байлаған бұғауды үзу үшін, Құдайдың бізбен күресетіні сондықтан. Өйткені Құдай бізге жақсылық тілеп, азаптан құтқарғысы келеді. Оның осы жолында тұрған біздің бойымыздағы өзімшіл және көне Жақыптан асқан кедергі жоқ. Аталмыш жауға Құдай қарсы тұрғанда біз бұған қуана алдық па? Жо-жоқ, қайта сүйікті „менімізді“ барынша қорғаштап, ақтауға тырысамыз. Құдайға қарсы күресеміз. Ақымақтығымыз ғой бұл! Күрестің ұзаққа созылатыны да сондықтан. Сондықтан да Тәңірдің балаларының арасында Жақыптардың тым көп кездесіп, Израилдердің аз болатыны түсінікті.

Жақыптың күшінің қандай екенін көрдің ғой. Тәңір оны

жеңе алмады. Жақыптың әлі одан басымырақ. Бұл біздің күнделікті болмысымыздың суреті. Құдайдың бізді өршілдік пен кеуде қағудан босатқысы келгенін байқасақ та менмендікке одан бетер бой ұсынып, аяғына дейін қарсыласып бағамыз. Құдайдан қорғану – топастық. Бірақ Жақыпты өте жақсы көретіндіктен біз сөйтеміз. Күштінің қолына оны бергіміз келмейді. Құдай енді басқаша әдіс қолданады. Ол Жақыптың жамбасына қолын тигізді. Өз мақсатына қайткен күнде де жетуі керек. Себебі Жақыптың бақыты, оның аман қалуы бойындағы көне табиғатының өшіп құруымен байланысты екенін біледі.

О, Құдайдың біздің жамбасымызға зақым келтіруінен асқан зардаб жоқ! Сонымен бірге бұл саған батаның даритын сағаты. Бойымыздағы өзімшіл күш жеңіліс тауып, күйреп жатқанда Құдай біздің болмысымызға өзін тұрақтатып, құдіретті қуатын дарытады.

Ал сен ше, Тәңір сенің жамбасыңды зақымдап көрді ме? „Тәңірім шынында да мен өзің ақтап алған нағыз зұлым жанмын“, – деп айтуды үйрендің бе? „Бар ішкі болмысымда ешбір жақсылық пен мейірімділіктің жоқ екенін білемін“, – деп елші Пауылмен бірге мойындай аласың ба?

Жамбас сүйегің сынса – зардабтың зардабы, сынып барып қайта жөнделсе – рақат кешесің. Тәңірдің даңқын өсіру үшін біз оған кедергі жасамауымыз керек, біздегі өршіл „менмендік“ оның жолында тұрмауға тиісті.

Жамбасының буыны сынғанда Жақып әлінен айрылып, көмек боларлық сүйеніш таппады. Қос қолымен қарсыласын шап беріп ұстамағанда құлар еді. Ол сөйтті де. Бар күшімен Тәңірді ұстай алғаны соншалық, анау одан босап кете алмай еріксізден-еріксіз: „Мені жіберші!“ – деді. Жақып бірақ жібермеді. Одан бетер жабыса түсті. Қалайша құламай тік тұрды ол? Тік тұрғызған өз күші емес, Тәңірді мықтап ұстағаннан. Тәңір енді оның қуатына, Қолдаушы тірегіне айналды.

Иә, Құдайдың бәрімізден күтетіні де осы. Еркіндік жоққа

шыққан сәттен бастап біз өзіміздіктен айрыламыз. Қолымыздан түк келмегенде ғана қауқарсыз хал кешіміз. Жалғыздан – жалғыз Тәңірдің қолында қаламыз.

Құдай жасаған әрекетке қарсы жеке бастың қамы, дегенім болсын деген тілек пен өзіндік өмірің кедергі жасамағанда ғана қасиетті батаның шуақты нұрына шомыласың. Жақыпты женгеннен кейін, Құдай өз еркіне жетеді. Жақыппен Иавок жағалауында болған оқиға біз үшін жазалау орны – Голгофада қайталанды. Иса онда біздегі көне адамды жазалап, айқыш ағашқа шегеледі. Оның билігі (Жақыптың) сол жазалау орнымен шектелді. Сондағы: „Көне адамның Онымен бірге керілгенін білерсің“ – деген сөз шындыққа айналды.

Елші Пауыл жазғанындай (Рим. 6,6) көне адамды бізге керудің енді керегі жоқ, ол керулі тұр. Біз Голгофада болған күнәдан тазалануды, көне адамның билігі – Жақыптың табиғатынан арылуды сеніммен қабылдауымыз керек. Қарсыласымен бір болған Жақып сияқты сонда барып Тәңірмен бірлікке жетеміз. Бойымыздағы өркөкіректіктен бостандық алып, Онымен жаңа өмірге апарар жолда қосыламыз.

Шіркін, Тәңірдің Жақыптың табиғатымен күресі аяқталса ғой, адамдар енді қайтып Жақыпқа қолдарын созбай, оны Иса алдында сеніммен өлімге қиып отырса. „Мен Мәсіхпен бірге айқыш ағашқа керілдім, енді тірі емеспін, бірақ мендегі Мәсіх тірі!“ – десе. Тәңір өз мақсатына жетіп, мен – мендігі және күшінен айырылған адамдар: „Тәңірім, сен маған батаңды бермейінше жібермеймін!“ – деп жалбарынатын болса.

Шешім

Жақып Тәңіріне: „Маған батаңды бермейінше сені жібермеймін“, – дегенде Құдай оған сұрақ қойды. „Сенің атың

кім?“ – деді. „Жақып“, – деп жауап берді анау. „Бүгіннен бастап сенің есімің Жақып емес, Израиль“, – деді сонда Тәңір.

Тәңірдің қойған сұрағы қызық-ақ! Ол кіммен күреске шыққанын білмей ме? Түн ішінде арпалыса кетіп, енді күн шыққанда ол адамның түр-түсін көрмей тұр ма? Жо-жок, сұрақты олай түсіну қате. Жарайды делік, бірақ Тәңір Жақыптан есімінің кім екенін сұрағаны несі? Мұндағы мән неде?

Бүгінгідей емес, ол кезде есімге үлкен мағна берілетін. Бүгін адамның есімі жай атау ғана. Біреуді маңғаздық мағнасын беретін атпен Эрнст дейміз, ал ол болса көңілді, жайдары адам. Екіншісі бейбіт тыныштықты сүйетін Мирослав деп аталса, шын мәнісінде оның бойынан момындыққа бейім қасиеттерді кезіктіре алмаймыз. Бұрынғы кезде бәрі басқаша болатын. Бұрын есім ананың баласына қатысты тілегіне, үмітіне орай берілетін. Құдайға тиісті есімдер оның негізін анықтаса, адамдардың аттары олардың табиғи болмысын көрсететін. Ал Жақып деген есім өтірікші, айлакер деген ұғымды білдіреді.

Сондықтан да Құдай Жақыптан: „Есімің кім?“ – деп сұрағанда, бұған „сен өзің кімсің?“ деген мән беріп отыр. Жақып өзін-өзі түсіну дәрежесіне жетті ме, ішкі болмысын анықтай алды ма – міне, Құдайдың білгісі келгені осы еді. Анау: „Менің атым Жақып!“ – деп жауап бергенде, бұл жауабымен: Иә, мен айлакер Жақыппын! Қарт әкемді алдаған да мен боламын. Ағамнан да айламды асырдым. Қайдан болмасын өзіме пайда түсіре білемін. Сол Жақып мына мен! – деп дәлелдеген еді. Тура берілген баға! Құдай Жақып арқылы осыған жеткісі келді. Біз арқылы да көксейтін мақсаты осы. Аталмыш сызыққа жетіп, Тәңірдің нұрына бөленген біз: менің атым Жақып деп мойындауға тиістіміз.

О-о, адам баласына өзін Жақыптың орнында көріп, соны мойындау жеңіл емес! Табиғатымыздан біз өзімізді жоғары санаймыз. Дәлел сөздер келтіріп, жамандығымызды жасы-

руға тырысамыз. Ақталуға, кемшілігімізді көрсетпеуге құштармыз тым.

Біз Жақып екенімізді сезінгенге дейін Құдайдың бұл салада атқарар жұмысы көп. Жақыптың табиғаты әр кімде әр түрлі бой көрсетеді. Жақыптың болмысы біреуден ашудандығымен, екіншісінен қит етсе өкпелей қалатындығымен, үшіншісінен ыза- өшпенділігімен, төртіншісінен үнемі менің айтқаным дұрыс деуімен, бесіншісінен арының кіршеңдігімен көрінеді. Сен өзіңнен Жақыптың осы сынды болмысының бірін таба алдың ба? Құдайдың: „Атың кім?“ – деген сұрағына менің атым „Қызбалық“ , менің атым „менмендік“ , ал менің атым „Өкпеші“ деп жауап бердің бе?

Жастардың бір отырысында шешен олардың үйірмесі мен оның мүшелеріне сыпаттама берді. Әңгімені діндар апа – қарындастар үйірмесінен бастады. Үйірме мүшелерінің аттары таң қаларлық еді. Бір діндар қарындасты ол бізге „Өсекші“ деген есіммен таныстырды. Мұнысымен нені айтқасы келді екен? Есім ойдан берілген. Онысы көрініп-ақ тұр. Бірақ ол арқылы біз діндар қарындастың ішкі болмысын көргендейміз ғой. Бір ғана оның емес, үйірмедегі бүкіл діндар қарындастардың болмысын көреміз. Бұл есім жаңғыз осы үйірмені ғана қамтымайды, басқа да шіркеу мен үйірмедегі әйелдер мен қыздарды қамтып жатыр. Көптеген діндар қарындастарды „Сөзуар“ деген есіммен де атауға болады. Мүмкін бұл есім саған да дәл келер? Мүмкін сен де көп сөзді жақсы көретін мылжың шығарсың? Бетімен, аузыңа келгенді айта бересің бе? О, онда Тәңір алдында мінажат етіп, жасырмай ашықтан – ашық айт: мен – мылжыңмын де. Сонан соң жаңағы дін қызметкері өз әңгімесінде „Уәдешіл“ атты діндар қарындасқа тоқталды. Иә, ондайлар баршылық, кезінде қолыңды көкке жеткізем деп уәде етеді де, артынан орындамай кетеді. Петірдің де тұлғасы соған айғақ емес пе? Уәде беріп, антсу ішті, ал оның ақыры не болды? Ақыры ол өз Ұстазынан бас тартты. О, сол түні Исаның отты жанары оны есіне келтіріп, кім екенін

көрсетті. Көз жасын сорғалатқан Петір: мен – Жақыппын! – деді. Үйірменің басқа да мүшелері жөнінде сөз қозғалды. „Жыламсырақ „деген діндар қарындасқа да сыпаттама берілді. Бұл атты қит етсе жылап қоя беретіндігі үшін алған еді. Әсіресе іс ол қалағандай болып шықпаса, отыра қалып еңіреп қоя береді екен. Ашына, өксіп жылайды. Неліктен? Өте-мөте сезімталдығынан ба? Жо-жоқ! Мына күнделікті дүние нашар деп, өзіне жаман қарайды деп жылайды. Өйткені осы заман үшін одан асқан жақсы кісі жоқ. Оны төңірегіндегі адамдар түсінбейді екен. Міне, осының бәрін көңіліне алып, өксіп жылайтын сол. „Жыламсырақ“ діндар қарындасымыз.

Мысалға келтірілген аттарды түгел айтып шығуға бұл арада мүмкіншілігім жоқ. „Егерде“, „Боларда“ деген есімдер де аталды. Олардың мағнасын түсіндіріп жатудың қажеті жоқ. Тек күлесің, күлесің де адам жан дүниесінің астарына қарап өкінесің.

Осы сынды діндар қарындастар өмірде жиі кездесетіні өкінішті-ақ. Ондайлар барлық жерде де бар. Ондай діндар ағалармен де кездесеміз. Талай – талай жүздесіп, бетпе – бет те келдік. Бірақ басқаны көру оңай, өзіңді көру – қиынырақ. Бәрі бір онсыз болмайды. Бәрі бір өзіміздің болмысымызға көзіміз жетіп, шын атымызды анықтап білгенше Құдай ерінбей-талмай бізбен еңбек етеді. Мүмкін сені – діндар ағаны „Қызба“ деп атайтын шығар? Оны өзің білмесең де әйелің жақсы біледі. Мүмкін сені – діндар қарындасты „Наздыкеш“ дейтін болар? Мұны өзің күнде қаранып жүрген айнаң айтып береді. Әлде керісінше, есімің „Өкпеші“ ме? Бұл атпен жүргендер өмірде өте көп қой.

Егер, шіркін, Тәңірдің балалары биіктен түскен нұрға шомылып, ішкі дүниелерін жарқыратын көрсетуіне қарсы келмесе ғой! Онда оларға көмек тиер еді. Өзіміздің, шын мәнісінде, кім екенімізді анықтамайынша біз бойымыздағы Жақыптың тұлғасынан құтыла алмаймыз. Ол айдан анық. Сондықтан да ең басты қажет нәрсе: өз болмысымызды, өз

мінезімізді, тілек – талпынысымызды білу. Тәңір түсірген жарық сәуленің құдіретімен өзімізді Құдай сынды жан-жақты тани алайық. Біз үшін оның маңызы зор. Ақиқатқа жүгініп: менің атым Жақып деп шындықты мойындауымыз керек.

Сен арқылы Құдай соған жетті ме?

Өкінішке орай, өздерін Жақып деп атайтынын білетін адамдар бар, бірақ бұл есімнен олар ұялмайды. Қайта мақтанып, кеуделерін кереді, бейне бір Жақып десе зор қошаметке ие болатындай.

Мен мінезі дөрекі адамдармен де кездесіп үлгердім. Олар сөзсіз әйеліне, балаларына, басқа да кісілерге әдепсіздік жасап, көңілдерін қалдыратын қатты сөздер айтушылар. Мінездерінің солай екенін жақсы білсе де, оны шектен шыққандық деп есептемейді. „Мен шыншыл, тура адаммын. Ойлағанымды жасырмай бетіне айтып салам“, – дейді, олар өздері жөнінде.

Сөйтіп, Жақып екеніне мақтанады. Бірақ бұған мақтанатын не бар. Дөрекі болу арыңды жоғарлатпайды, масқараңды шығарады.

Сонымен бірге „Өкпешіл“ діндар қарындастарға да жолықтым. Олар өздерінің өкпешіл жандар екенін өте жақсы біледі, алайда онысына ұялып, бұдан арылудың орнына көпшіліктен тілейтіндері: сол өкпешіл қылықтарымен санасу. „Мен қолма-қол өкпелеп қаламын, не болса да бұл естеріңде болсын!“ – дейді бұл пақырлар.

Бірақ біз олай ойлауға тиісті емеспіз. „Мен Жақыппын, осы болмысымды сол күйінде қабыл алыңдар!“ – деп айтуға хақымыз жоқ.

Жо-жоқ, біз Жақыптан Израилдің пайда болғанын қалауға тиістіміз. Көп кісілер сияқты қателік жіберіп, іске қолма – қол кіріспеуіміз керек. Өздерінің Жақып екенін білгендер сол сәтте өз күштерімен Израилге айналғысы келеді. Өз – өзін қолдарына ұстап, жақсы болуға талпынады. Бұл қателік. Біз өзіміз Израиль бола алмаймыз. Осылай

жасағысы келген адам ешқашан мақсатына жете алмайды. Алайда басым көпшілігіміз солай істейміз. Мен бәріміз деп айтар едім.

Міне, әлде кім мінезінің тым қызба екенін байқады. Енді қызбалық танытпауға тырысады. Ол өзіне, Құдайға, әйеліне: „Бұдан былай мұны қайталамаймын!“ – деп уәдесін береді. Бірақ бұрынғы мінезін қайталайды. Ол көзіне жас алып, дұға оқып тағы да қатаң шешім қабылдайды, соған қарамастан алға жылжи алмайды. Қызбалық бойында со бойы өзгеріссіз қалады.

Немесе діндар қарындасымыз енді гәрі өкпешіл болмаймын дейді. Бірақ алғашқы-ақ ұнамсыз жағдайда өкпеге жол береді. Иә, Тәңірдің балалары бойларындағы Жақыптың тұлғасымен жеміссіз күрес өткізу жолында әлдерінен айрылып, үміттерін аз жоғалтқан жоқ. Ақыры көбі қолын бірақ сілтеп: „Мұның бәрі түкке тұрмайды. Сол баяғы қалпымда қалғаным жақсы!“ – деді.

Күрестің, дұғаның ешбір әсере жоқтығы неліктен? Жақыптың болмысынан құтылу үшін таңдап алған жолдары дұрыс емес. Біз өз-өзімізден Израилді жасап шығара алмаймыз. Бұл жақсы да. Егер аталмыш іс қолымыздан келетін болса айқыш ағаштың қажеті де шамалы. Онда біз өз табиғатымызды тазалап, Тәңірдің дәрежесіне жетер едік.

„Егер күнәмізді айтып, ағынан жарылсақ шыншыл да сенгіш Тәңір күнәмізді кешіп, бізді қандай да болмасын өтіріктен тазалап шығады,“ – деп жазады елші Жохан.

Өкпелеушілік пен қызбалық мүмкін шындыққа жатпайтын шығар? Ал күншілдік пен өшпендік ше? Мансапқорлық пен даңғойлықты да қайда қоясың? Ендеше көне адамнан құтылатын жол сен үшін сайрап тұр. Сен оған қарсы күреспей-ақ қой. Оныңнан ештеңе де шықпайды. Бойындағы жалған шындығыңды әшкерлеп Тәңірге ашықтан-ашық: Жақып – ол мен! – деп айтуың керек. Мен өте қызу қандымын, өте даңғоймын! Жақыптың болмысынан құтылғым-ақ келіп еді. Бірақ бәрі босқа кетті. Енді, міне,

Өзіңе келіп, көне Жақыпты алдыңа тарттым. Тәңір, тазалашы мені одан!

Сөйтіп, сенің қолыңнан келмегені оның қолынан келеді. Ол сені бойыңдағы көне Жақыптан тазалап шығара, алады.

„Бүгіннен бастап сенің атың Жақып емес, Израиль!“
Неткен тез өзгеріс. Бұған біз кіріссек, онда бәрі ақырын болар еді. Иә, біз онда ешқашан да мақсатымызға жетпес едік. Тек Құдайдың өзі кіріскенде ғана оқиға жылдам дамиды. Неге десең, біз көне адамнан арыламыз. Неге десең, Тәңір біздің өтелуіміз үшін сеніммен келуімізді күтеді. Сондықтан да сені әбден қинаған көне Жақыппен Исаға келе біл. Оны Тәңірдің алдына көлденең тарт! Сонан соң жазалау орны – Голгофада болған жайға сен: ол -біздің көне адамнан арылуымыз, менмендік пен жалған шындықтан ада болуымыз. Сен енді Жақып емессің, Израилсің!

Енді Жақып емес

Қуанышты хабар! Көне адамның билеп – төстеуінен құтылатын жол бар.

„Бүгіннен бастап сенің атың Жақып емес, Израиль, өйткені сен Құдаймен күрестің, бұдан былай адамдарды жеңетін боласың“, – деді оған (Жарат. баст. 32,28).

Енді Жақып емес!

Құдай Жақыптан бүкіл қайғы-қасіретін ашып айтуды, Тәңір алдында ақыры таза болып көрінуін күткен еді. Онысы іске асты. Жақып тәубе етісімен Құдай: Жақып емессің, Израилсің! – деді.

Бұдан біздің көретініміз: Құдай бізді Израилге айналдыру сәтін асыға күтеді. Бар ойын соған бағыштайды. Бізге Құдайды күтудің керегі жоқ, Ол бізді күтеді. Бізге Израилге айналдыр деп Одан сұраудың қажеті шамалы. Ол бұған дайын, тек біз тиісті шартты орындасақ болғаны. Шарт: жасырмай тәубеге келу!

Енді Жақып емес, Израиль! Бұл сөз нені меңзейді? Бұрын көне кісі жалған шындығымен бой көрсеткен көне адамнан, енді жаңарған жаңа адам пайда болды дегеніміз. Бұрын жауыздық болған жерде енді жақсылық орнады. Бұрын ашу мен ыза туындаған арада енді шыдамдық пен келісімдік күшінің енгені. Бұрын көне Адам-атаның тұлғасы мықтап орныққан жерде, енді жаңа адам Иса аяғын нық басып тұр. Бұны келесі оқиғаны мысал ғып келтіргенде ғана түсінеміз. Бір діндар әйел осы сынды оқиғалар туралы, Айқыш ағашта тәубеге келген жанның тазаланып, айыққаны жөнінде әңгіме болған жиынға қатысқан еді. Ол бойындағы көне адамның ащы, уытты тілі арқылы оған зиянын тигізетінін ұқты. Тілінің ащылығын айтып, Құдай алдында тәубе етіп, айығу тазалығын сеніммен қабыл алды. Сол сенім көне адамның билеп – төстеуінен кері сырғызды да, жаңа адам – Исаның қамқорлығына жеткізді.

Осы өзгерген күйімен айтқан уақытынан үйіне ертерек келді. Әрине үй-ішінің өз тәртібі, өз ережелері болатын. Сол қалыптасып қалған ереженің біріне орай: сыпырындысы бар кіршік – қоқым салатын шелекті үйге кіретін орталық есіктен шығаруға рұқсат жоқ, ол үшін аулаға апаратын кішкене басқыш саты пайдаланатын. Шаруа қызметіндегі Мария деген әйел үй иесі әлі келе қоймас деп жуынды мен сыпырындыны төкпек болып, орталық есіктен шыға келді. Сонда ол үй иесімен бетпе-бет кездесе кетті. Марияның қорыққаны соншама, қолындағы екі шелектің екеуін де түсіріп жіберді. Жуындының кір суы басқыштан төмен сорғалай ағып, кіре берістегі төсенішті былғады.

„Иә, – деп ойлады Мария, – енді маған ақсаусақ бәйбіше көресінді көрсетеді! Бірақ одан да тым қатты кетсе әрі шыдамаспын, кетемін, мен сияқты қыз бала қайдан да болмасын өзіне жұмыс табады!“

Алайда ақсаусақ бәйбішеміз шу көтерген жоқ. Тек Мария жаққа бір көз салды да, басқышпен жоғары көтеріліп өз бөлмесіне қарай беттеді. Бөлмесіне кіргеннен кейін

дiзерлей отыра кеттi. „О, Тәңiрiм, бiрiншi рет ащы тiлiмдi тежеп жеңiске жеткiзгенiң үшiн саған рақметiмдi айтамын!“ – дедi жалбарынып. Ол сөйтiп, тәубе етiп жатқанда бiреу есiктi тықылдатты. Мария екен. Жаңағы бiз көрген, „бұдан әрi шыдамаспын, мен сияқты қыз бала қайдан да болмасын өзiне жұмыс табады!“ – деген Мария. Басын төмен салып: „Кешiре көрiңiз менi! Бұдан былай бұл қылығымды қайталамаймын!“ – дедi. Марияның кенеттен – кенет өзгере қалғаны нелiктен? Үй иесi әйелдiң кiре бере үнсiз тастаған көз қарасынан едi. Бiр ғана үнсiз қарағаны күнделiктi айтып жүрген сөздерiнен асып түстi. Үй иесi әйелдiң тұлғасынан Мария алғаш рет көне кiсiнi емес, жаңа адамды – Исаны көрдi. Көне адам тек ашу шақыратын болса, жаңа адам жүрекке жол тапты.

Ендi Жақып емес!

О, егер сен мұны сенiммен қабыл алсаң, маңайыңдағы кiсiлер сендегi өзгерiстi көредi. Алғаш қарағаннан – ақ алғаш айтылған бiрнеше сөздерден-ақ әлде не болғанын байқады. Иә, оны жасыру да қиын, өйткенi сенiң бетке ұстарың болып Иса тұр, оның бүкiл болмысына билiк жүргiзгенi ап-айқын.

Ендi көне Жақып емес! Ендi өкпешiл де, көңiлсiз де, қаста, өркөкiрек те емес... ендi... ендi...

Ендi өзiмшiлдiк пен менмендiктiң шеңберiнен шыға алмайтын көне Жақып емес, бiрақ рақымының құдiретiмен жеңiске жететiн Израиль! Рақымының құдiретiмен жеңiске жететiн Израиль! Сенiң сондай болғың келе ме? Егер Голгофадағы айқыш ағашта болған оқиғаны сенiммен қабыл алсаң, сен сондай бола аласың. Мәсiх онда бiздi көне адамның билеп- төстеуiнен тазалап, айықтырды.

Пауыл жеңiмпаз Израиль болған едi, ол: „... осының бәрiн бiздi Сүйушiнiң күшi арқылы жеңiп шығамыз“, – дедi.

Иса бiздiң жеңiмпаз Израиль болғанымызды күтедi. Шiркеуге арналған жетi үндеуiнiң әр қайсысында ол: „Жеңiмпаз, жеңiмпаз“ – дейдi. Ол осыны күтедi. Күтуге хақы

бар, себебі жеңілушіден бізді жеңімпаз етуге ол бәрін де жасады. Рухани тазаланудан өттік. Көне адам әлі де кей – кейде бізге өз еркін жүргізе қалса, біз толық рақатқа бөлене алмаймыз. Ол мүмкін емес. Оған тек айқыш ағашты барлық шын мағнасымен толық қабылдағанда ғана, өміріміздің билігін Тәңірімізге, жаңа адамның қолына бергенде ғана жетеміз.

Иса Мәсіхпен бірге жеңіліс тапқан біз, Тәңірдің махаббатына бөлене отырып, қайтадан жеңімпаз болып шығамыз. Айқыш ағашқа шегеленіп жеңілсек те Онымен бірге тұлғаға айналып, бойымыздағы менмендік пен көне адамды жеңіп шығамыз.

АЙЫҒУ

„Жақып сол жерді Пенуэл деп атады; өйткені Құдаймен бетпе-бет жүздесіп, жаным аман қалды, – деді ол. Пенуэлден әрі өте бергенде күн де шықты, ол бір жақ жамбасымен сылти басып, ақсалаңдап кетіп бара жатты“ (Жарат. баст. 32,30-31).

Пенуэл – Тәңірдің жүзі деген сөз. Мейірім мен аяушылыққа толы Тәңірдің жүзін көре алатын біздің де Пенуэліміз бар, ол – Голгофа. Сен өз Пенуэлінді іздеп таптың ба? Сол арада Тәңірдің жүзі мен Оның жүрегіне үңіліп қардың ба?

Жақыптың Пенуэлде білгенін біз Голгофада басымыздан кешіп, сезінеміз: себебі сонда жан дүнием айықты. „Иә, өзімшіл меннің билігінен құтылмайынша көңіл сырқатының құшағында қала береміз. Өкпешілдік, өркөкіректік, қызбалық пен ызақорлық – осының бәрі көңіл ауруына жатады. Одан толық арылмайынша бақыт пен қуанышқа жету қиын“. Жаным менің, Тәңірге барша жақсы батаңды бер, бар ішкі дүниемде тек Оның қасиетті есімі. Тәңірге

барша жақсы батаңды бер де, Оның шексіз мейірімін ұмытпа. Ол сенің барлық заңсыз істеріңді кешеді, барлық ауру-сырқатыңнан айықтырады“ (Жырл. 102,2-3).

Дұға-жыр айтушы бұл жерде тән, дене ауруын емес, сонымен бірге өзінің де көңіл ақауын әңгімелейді. Жан дүниесін айықтырғаны үшін Тәңірін мадақтайды. Дұға айтушы солай етсе, онда біз де сөйтуіміз керек қой. Қарсы алдымызда Голгофадағы айқыш ағаш тұрған жоқ па!

Айығыпсың! Бұл жағдайда ұзақ ауырған болсаң, өкпеңе суық тиіп немесе сүзекке душар болып, көп күндер төсек тартып жатып қалсаң, сырқатыңның беті қайтысымен өзіңді өте тамаша сезінесің емес пе? Осы сынды күйді жан дүниең айыққанда да кешесің. Енді біреуге өкпелеп мазам кетпейді, ұсақ-түйек үшін қайғырмаймын, ауыртпалық қасіретін әкелетін нәрселер өміріме қажет емес. Айқыш ағаш пен айқыш ағашқа Керілгенге қарап қуатқа ие болып, жеңіске жете аламын.

Айықтың! Көне адамның билеп – төстеуі, мен – мендікке бағыныштылық құлдығы аяқталып, біздің жүрегіміз бен біздің өміріміздің шексіз Билеушісі мен Тәңір Иса болғанда ғана сені қоршаған дүние ғажайып қалыпқа енеді.

Айықтың! Енді ғана сол сәттегі Жақыптың күйін кешесің. „Пенуэлден әрі өте бергенде күн көзі де шықты“. Күн көзі сол арадан шығысымен өміріміздегі бүкіл жаңалық бастамасын табады. „Шындықтың күні шығып, оның сәулесі айығу әкелгенде, сол шындық күніне айналған Иса біз өмір сүріп, одан әрі әрекет жасауымыз үшін өз нұрына бөлеп жылытқанда, дүние-әлем өзгеріп жаңарады.

Жақып бұған дейін кезбе еді, күнәсі мен өзінің менмендігінің қараңғы қапасында жүрген. Енді жарық сәулеге бөленді. Сол қараңғы қапастан алған бір ғана нәрсесі болды. Жадында сақталғаны: „бір жақ жамбасына ақсап басуы“. Өзіндік көне күш күйреді, сол күйреген халінде қалды. Жақып енді гәрі өз күшіне сенбейтін адамға айналды. Оның өзіндік күші мәңгі-бақи жоққа шықты. Бір жақ жамбасына

ақсап басатын болды. О, бізбен де осылай болса ғой! Өз күшімізге енді қайтып арқа сүйемесек! Әлсіз пақыр болып қала берсек, сонда барып біздің бейшаралығымыз арқылы Оның құдіреті көрінер еді. Өкінішке орай, көбінесе олай бола бермейді.

Бірде Израилге айналған Жақып жөнінде айтқанымда бір кісі: „Сонда сіз өзіңіз кімсіз – Жақыпсыз ба әлде Израилсіз бе?“ – деп сұрақ қойды. Мен жанарымды Тәңірге бағыштап: „Жақып пен Израиль бір адамның екі есімі. Бұл жеке – жеке екі тұлға емес, бір ғана кісінің дінге деген сенімінің қарама – қарсы көз қарасы“, – деп жауап бердім.

Израилге айналған адам қайтадан Жақып бола алады. Иса өзіне келген Симонға жаңа есім берді. Ол оны Петір (тас деген мағнада) деп атады. Бірақ қажет уақыты туғанда Иса оны Петір демей бұрынғы есімімен атады. Генисарет көлінің жағасында Тәңір одан: „Иониннің баласы, Симон, сен мені жақсы көресің бе?“ – деп үш рет қайталап сұрағанда Петірдің қиналғанын көрсеніздер. Үш рет қайталап – Симон деді. Мұнысы Петірге ауыр тиді.

Израилдің тұлғасын тастап, қайтадан Жақыптың бейнесін қабылдау Тәңір балалары үшін де қиынға соғады. Бұл өзгеріс қалай болады? Егер біз қабылдаған Исаны ұмытсақ, оған деген сенімді жоғалтсақ, көне Жақып тағы да өз күшіне енеді. Сондықтан да жау жұмысын Тәңір балаларымен бір бағатта, олардың Исамен байланысын жоққа шығару мақсатында жүргізеді. Жау бізді күнәкар етпек. Бірақ бұл негізгі мақсаты емес. Бізді Исаның қамқорлығынан ада қылғанда күнәға біз өзімізден-өзіміз батамыз. Сондықтан да Исамен байланысымызды әлсірету үшін қолынан келгенінің бәрін жасайды.

Мұнысы болды екен, ұтты дей бер. Онда бірінші тұлға болып тағы Жақып шығады. Сол себепті Өзінің нұрлы құшағынан шықпауымызды Иса жиі айтатын. Сол себепті де Жоханның қайта-қайта өтінетіні: „Тәңір балалары, одан тыс кетпеңдер!“

Исаның болмысында Израиль бар, ол жоқ болғанда – Жақыпты көреміз.

Израилдың орнында болып, керемет сәтті басынан кешкен адам Жақыптың жағдайына барғысы келмейді.

Исаның қамқорлығынан шықпауға тырысайық, сонда ғана Израилге айналып, мәңгі – бақи оның қалпын жоғалтпаймыз. Адамға бата дариды, Тәңірдің даңқы артады, – деген сөз сонда барып орындалады.

ЖҮСІП

ЖАҚСЫ ШЕШІМ

Жаратылыстың басталуы 37,2

Жүсіптің бастан кешкені жас шағымызда бәрімізге де қатты әсер етті емес пе? Оның аумалы-төкпелі тағдырын біз онымен бірге кештік. Жүсіптің пешенесіне жазылған өмір жолы ауыр да қиын еді. Кенеттен – кенет мысырлықтардың құлы болуы, сонан соң қараңғы қапасқа қамалуы – осының бәрі бізді орасан тебірентті. Жүсіптің қиын-қыстауды жеңіп шығуына көмектескен ерлігіне құрметпен қарап, қайран қалатынбыз.

Жүсіптің бейнесінде бізді өзіне тартатын тек қана аяушылық қана емес еді; оның өмірінің ерекше маңызын, жүрген жолының қай жерінде болмасын, бізді Құтқарушының бейнесіндей бола білгенінен көреміз.

Қасиетті Рух ғажайып түрде Исаның жолын Жүсіптің өмірімен қайталаған еді. Бұл сәт Жақып оны шақырып алып: „Бері кел, мен сені соларға жібермекшімін“, – дегені мен Жүсіптің ынтазарлықпен: „Иә, мен дайынмын!“ – деп жауап қатқанынан басталды да, Жүсіптің патшадан кейінгі екінші адам ретінде Мысыр тағына көтерілуіне дейін барды.

Жүсіптің өмірі арқылы Исаның Әкесінің кіндігінен бастап масқаралану мен қорлану арқылы Құдай тағына жеткенге дейінгі жолы бейнеленеді.

Міне, Жүсіп өмірінің негізгі маңызы осында жатыр. Оның түпкі тамырына бойлай алсақ, әрине, пайдасы мен шапағаты бізге де тиетіні сөзсіз.

Әкесінің шатыры астында Жүсіп бақытты балалық шақ кешкен еді. Рас, анасы Рахильден ерте айрылды, бірақ Жүсіп бар мүмкіншілігінше оны жоқтатпауға тырысты. Анасын жоғалтқан Жүсіп пен інісі Вениаминді ерекше жүрегіне жақын тұта білді.

Өткен күндердің ғажайып оқиғаларын әкесі әңгіме еткенде бала бар ынтазарымен ден қойып тыңдайтын. Жұмақтағы керемет бақ туралы сөз қозғалғанда әкесінің аузынан көзін алмайтын. Себебі бұл жұмақ әлемінен айрылуға алғашқы адамдарға өздері жіберген қателік себеп болды. Құдай күнәлерін кешпей, Адам-ата мен Хауа-ананы пейіштегі бақтан қуып шықты.

Міне, сонда барып жас бала Тәңірдің қасиеті мен күнәнің бейнеті туралы алғаш рет әсер алды.

Келесі жолғы әңгімесінде Жақып дүние жүзін басқан топан суға тоқталды. Су астында жердің биік тауларға дейін қалып қойғанын, соның салдарынан жер үстіндегі өмір біткеннің құрып кеткенін айтты. Бұл алапат жазаға себепші болған не? Тағы да күнә! Тәңірдің Рухына адамдардың мойын ұсынғысы келмеді. Олар шектен шығып, Құдайға қарсы ереуіл жариялады. Сонда барып барша әлем жазалау сотына тап болды.

Баланың көңіліне тағы да Тәңірдің қасиеттілігі мен күнәнің кешпес сорақылығы қатты әсер қалдырды. Жақып мал-жанымен бір орыннан екінші орынға жақсы жайылым іздеп көшіп-қонып жүретін көшпендіге жататын. Сондықтан да бірде ол Өлі теңізіне жақын қоныстанды. Баласына атасы Ыбрайымның тірі кезінде бұл жерде гүлденген қалалардың болғанын, бүкіл аймақтың жері сондай құнарлы

болғанын әңгімелеп берді. Бала осыншама өзгерістің себебін сұрағанда тағы да күнә екенін естіді.

Күнәнің кескіні осыншама қорқынышты болса, күнә әулие Құдайға осыншама өкінш әкелсе, онда күнә жасағанымша өлгенім артық деп Жүсіп жүрегімен шешім қабылдады.

Жүсіптің бұл айтқаны балалық емес пе? Кейбіреулер солай дейді де. „Жастық шапшаңдықты сүйеді. Өзіне-өзі келіп, көңілінің өрекпелдігін бассын!“ – дейді олар. Осы сынды сөздерге қатысты мысалдар да келтіреді.

Жүсіптің өмірін ойға алайық, қайғы мен қасіретке, апат пен қиыншылыққа қарсы аттанған оған көз салалық. Егер Жүсіп өмірін күнә жасағанымнан өлгенім артық деген шешіммен бастамаса онымен не болар еді? Осы ережеге жүгінудің арқасында оның Потифар үйінде өткен тұрмысы құптарлық әсер қалдырды емес пе? Жастық шағының ерте кезінен-ақ Құдай жағында болуға берік шешім қабыдау қандай жақсы болды. Болашақта уақыт болады ғой деп осы шешімін қабылдамағанда кеш қалар еді.

Менің бұл баяндауымды оқып отырған ата-аналарға қоятын сұрағым бар. Құрметті әке, құрметті ана, сіздер балаларыңызды қалай тәрбиелейсіздер? Олардың көңілін Тәңірге көбірек бөлуге үйретесіздер ме? Өмірде оларды күтіп тұрған күресті қарсы алуға дұрыс үйретесіздер ме? Егер сіздер балаларыңызды аспан мұрагерлері болу үшін тәрбиелесеніздер, онда сіздер оларды жердегі өмірге де дұрыс тәрбиелегендеріңіз. Ең бастысы – балаларың Құдайдың мейірімі мен шапағатына ұмсынсын десеңдер оларға жақсы өнеге бола аласыңдар ма?

Тәңірдің әулиелігі мен күнәнің қаһары сендерге әсер ететінін балаларың көрсін, сонда олар: күнә жасағаннан өлген артық деп Жүсіптің шешімін жандарына медет тұтып, өмірге аттанады.

Осы жазғанымды оқып отырған, жігіттер мен қыздар, сендерге де қояр сұрағым бар. Қалайсыңдар өздерің?

Жүсіптің шешімін өз шешімдеріндей қабылдадыңдар ма? Күнәнің тым қорқынышты екенін сендер Жүсіптен артық білуге тиістісіңдер. Ол үшін көктегі Әкеміз жаңғыз Ұлын берді. Ол үшін Тәңірдің Ұлы қанға батып, өмірін берді. Голгофадағы айқыш ағаштың алдында күнә жөнінде әулие Құдайдың не ойлайтынын көреміз: күнә – оның алдында барып тұрған оңбағандық болып есептелінеді. Әлем Құтқарушысын адамдардың күнәсі лағнет ағашына шегелеткенін ойлағанда, біз күнәға қарсы соғыс жариялап, күнә жасағаннан өлген артық, – деген Жүсіптің шешімін бойымызға сіңіруге тиістіміз.

Жүсіптің өмірі туралы ой-толғауымыз оқушыларға бата болып дарысын, олардың шешімі Жүсіптің шешіміне сай келсін, сонда біздің өміріміз шапағатқа толы, рақымы мол өмірге айналады. Сырттай қиыншылығы бар, көлеңкелі болып көрінсе де Құдаймен тығыз қарым – қатынаста өтсе болды. Ол солай болады да, егер біз күнә жасағаннан өлген артық, – деген шешімді қабылдасaq. Бұл жақсы шешім.

ЖҮСІП ЖӘНЕ ОНЫҢ БАУЫРЛАРЫ

Жаратылыстың басталуы 37,2 – 4

Егер Жүсіп күнә жасағаннан өлген артық, – дегенді негізге алса, бір қарағанда, ол өзін қоршаған кісілердің сүйіспеншілігіне бөленуге тиісті болып көрінуі керек еді. Өйткені ол ешкімге кесірін тигізген жоқ қой. Ол барлық жамандық пен келіссіз сөзге қорқынышпен сақтана қарады.

Жо-жоқ, бәрі керісінше болды. Әдетте өмірде барлығы керісінше ғой. Егер адам өмірін Тәңір алдында қорқынышта өткізсе, жасаған қадамы мен әр-бір әрекетінде күнәдан қашатын болса, көп ұзамай төңірегіндегілер оны бөтен, жат кісідей қабылдайды. Ол көзге қораш көрініп, кірпідей тиеді. Оның өмірі олардың өмірін айыптайтындай. Ал егер өздері сияқты әрекет жасаса, онда оған сүйіспеншілікпен қарап,

жақсы адам деп мақтайды. Бірақ кімде-кім өзін қоғам өмірінен бөліп тастаса, басқаларға керісінше жұмыс жасаса, оларға қарсы келіп: „бұларың қате, дұрыс емес!“ – десе онда ол көзге түскен қоқым болып жиіркеніш, ыза тудырады.

Жүсіппен де солай болды. Ол үлкен ағалары жасаған іске араласпады. Қайта олардың қытығына тиіп, бұл тұрғысында өз пікірін айтты. Алайда оның айтқанын тыңдаудың орнына ағалары киліктің деп ыза болып, өшпенділік білдірді.

Израилдегі парызшылар мен дін қызметкерлерін Мәсікке қарсы не қоздырды? Оның әулиеге тән кіршіксіз таза өмірі. Олар Оны құртуға тұрарлық бөгде тұлға деп абылдады. Оның кіршіксіз таза өмірі оларды айыптады. Оның рақымшыл махаббаты олардың сараңдық пен өзімшілдіктерін әшкереледі. Сол себепті олар Одан құтылғысы келді.

Бүгінгі өмірде де солай. Кімде-кім шын көңілімен Тәңірге ерсе, Құдай сөзіне сәйкес орынды, дұрыс қадам жасаса оны маңындағы кісілер сүймейді. Бірақ бұл дүние Мәсіх жолын қушылар дініне жартылай берілгендерді сүйеді. Ондайлар қауыпты емес. Бастысы – „тым шетте болудың керегі жоқ“. Тым „асып“ кетпе. Киелі кітапта көрсетілген өмірге сәйкес өмір сүретіндер нағыз „шіп-шикі надандар“, олардан „түк те шықпайды“.

Құрметті оқушым, ал сен ше? Айналаңдағылар сен туралы не ойлайды? Сенімен бірге болу өте жақсы екенін, басқалар сияқты тым шетке шығып кетпегеніңді айта ма? Бірақ, бұл сенің өмір сүргеніңнің кемшіліктері ғой. Құдайдың мейірімі сенің өміріңді жанап өтеді екен деп есептемей-ақ қой. Себебі Иса: „Егер адамдардың бәрі сендер туралы жақсылық айтатын болса, қасірет деп түсін. Егер сендерді дүниеде жек көрсе, Мені сендерден де бұрын жек көргендерін біліңдер. Оқушысы ұстаздан биік емес“, – деген. Ал Жақып бұған қосымша ретінде: „Жарық дүниемен бейбіт қатынаста болу – Құдаймен жауласу деген сөз! Сонымен, жарық дүниемен достасқысы келген адам Құдайдың жау-

ына айналады“, – дейді. Жоқ, жарық дүние біздің басқаша екенімізді білуге тиісті. Сенің ішкі мағнаңнан, өміріңнен соны ол көре алды ма?

О, тек жалған адамгершілікке барып, қоршауындағылардың алдында басыңды иіп жүрме. Осылай етіп, Тәңірге рақымын жаудыруға көмектестім деп ойлама. Жо-жоқ, ымырашылдық жолы үнемі дұрыс жол болып табыла бермейді. Тек өз жолыңмен жүр де, Тәңірге деген сенімді қате бағытқа түсіп, жоғалтып алма.

Күнәға өте-мөте қатаң қарағандықтан Жүсіп кейде ағаларының дұрыс жасамайтынын әкесіне айтатын. Бұлай ететін себебі, ағаларының өмірі мен жүріс-тұрысы, әкесі Жүсіп пен ол қызмет ететін Тәңірдің ісіне масқаралық пен кесір әкелетін. Ағаларының осы сынды қылықтарын әкесіне хабарлағанда, әрине, жақсы болуларын қалады. Ойында оларды жамандап әшкерелеу, сөйтіп өзін биік етіп көрсеткісі келмеді; әкесінің атын, Тәңірін қарғыс пен масқарадан сақтап қалғысы келді. Әрине, бұл қылығы оған қарсы ағаларының өшпенділігін туғызды. Олар оны іштері жібіместей жек көріп кетті. Өз араларынан сызып тастады. Ешқайсысы оған жылы сөз айтып көрген жоқ. Бейшара Жүсіп!

Өзара өшпенділіктің одан сайын өсе түсуіне себеп болған, әкенің Жүсіпті басқа балаларынан жақсы көруі еді. Мұны түсінуге де болады. Жүсіп сүйікті жары Рахильдің баласы, қартайғанда көрген ұлы. Ағаларына қарағанда ол Құдайға қатыстының бәріне сезімталдықпен қарайтын болып өсті. Сондықтан да Жақып оны өзіне өте жақын ұстады. Бірақ оны басқа балаларынан бөліп алуы дұрыс емес еді.

Ата-ана махаббатын балаларының арасында бөліп-жаратын болса, бірін екіншісінен артық сүйсе, – бұл, әрине, жақсылыққа жатпайды. Сүйіспеншіліктен кенде қалғандары қатты өкпелейді ғой. „Әрине, ол ойына не келсе соны жасайды! Ал біздің олай етуге хақымыз жоқ!“ – дейді ондайлар реніштерін жасырмай. Ата-ана балаларын бір-бірі-

нен артық санаған жерде бақыт болмақ емес. Негіздің негізінде бұл қайғы мен қасіретке әкеліп соғады.

Ысқақтың Аппасқа, ал Ревекканың Жақыпқа көңіл бөлгендері көптеген жамандықтарға әкеліп соқтырған жоқ па! Ақыры мұның бәрі мұң мен ренішке айналды. Әке мен ананың өз сүйіктілері болған жерде ұя жай бұзылып, үй-ішіндегі махаббат құриды. Сөйтіп, бір жағынан қызғаныш пен өкпе, өшпенділік пен ыза туып, екінші жағынан өркөкіректік пен өзін жоғары ұстау бой көрсетеді.

Жақып өзінің жас шағынан-ақ ата-ананың мұндай қарым-қатынасқа баруы қандай қайғыға әкеліп соғатынын білсе де, әкесі Ысқақ жіберген қатені өзі де жіберді. Ол Жүсіпті ағаларынан дара тұтты. Оған арнайы түрлі-түсті киім де кигізді. Бұл аяққа дейін түсетін ұзын, етегі түрлі-түсті матамен безендірілген киім еді. Оны тек өз нанын еңбекпен таппайтын адам ғана киетін. Ал еңбекпен айналысатын адам жұмыс кезінде, кедергі болмас үшін ыңғайлы, ықшам, қысқа киіммен жүретін. Сонымен, Жақыптың өз баласына тігіп берген түрлі-түсті киімі: саған жұмыс істеуге болады, сен үшін еңбек қажет те емес дегенді білдіретін.

Егер әкесінің Жүсіпке деген махаббаты басқа балаларының ашуын келтірсе, оның түрлі-түсті киімі одан бетер ыза тудырды. Жүректеріндегі қызғаныш асқан өшпенділікке апарып соқтырды. Енді олардың ойлайтындары тек жолдарында тұрған Жүсіпті қалай ғана құрту еді.

О. Тәңір, бар өміріміз бен бүкіл жүрегімізді Өзіңе арнауға рұқсат ет, өйткені болашақта дауылға тап келсек, оны қарсы алуға дайын тұрайық. Өлімді қақ жарып өту керек болса, онда өлімнен – өмірге, айқыш ағаштан – мұратқа тоқтаусыз, еркін өтетін болайық.

ҰЛ

Жаратылыстың басталуы 37,5 – 11

Жақып Вефилдің маңына шатырын тіккеннен кейін, баласы Жүсіпке бұл араның оның өмірінде үлкен маңыз атқарғанын айтып берді. Туған ағасы Аппастан қалай қашқаны жөнінде әңгімеледі. Жаңғыздан жаңғыз қашқынға айналған ол жұлдызды аспан астында, жастық орнына тас жастанып жата кетті. Дұға оқып, ойға шомған бойы көзі ілініп кетті де тамаша түс көрді. Көбіне түс деген тез ұмытылады. Бірақ мына түс жадында мықтап сақталды. Оның көргені жерден аспанға дейін созылған саты. Тәңірдің періштелері сол арқылы біресе жоғары көтеріліп, біресе төмен түсіп жатты. Сатының жоғарғы басында бейшара қашқынға баталы сөзін жолдап Тәңір тұр екен.

Бұл әңгіме Жүсіпке қатты әсер етті. Баяғыда әкесі жатып, түс көрген жерге қасиет аралас қорқынышпен қарады. Әрине, оның көкірегін мазалаған ой: о, егер маған да сондай түс көрінсе ғой!

Сөйтіп, келесі күні ашық аспан астына төсек салып жатты ма ол? Меніңше, ол солай істеді. Қайта-қайта дұға оқып, ұйқыға кетерінде түсінде әкесіне келгендей Тәңірдің оған да келуін сұрады.

Құдай оның қалауын орындады. Сол түні Жүсіп ғажайып түс көрді. Ағаларымен бірге ен далада астықты бау-бау етіп, байлап жүр екен. Міне, ол байлаған бау тік тұра қалды да, ағаларының баулары оған қарай бастарын иді.

Түсінде Жақып сияқты баталы, аян сөзді естігені жөн еді. Бірақ Тәңір болашақтың суретін Жүсіпке үнсіз, ешбір сөз айтпастан көрсетті.

Ақыры Жүсіп патшалық дәрежеге ие болып, оның алдында ағалары құлдық етіп, бастарын иген сол уақыт та жетті емес пе?

Ол тағы да бір түс көрген еді. Күн мен Ай, және он бір жұлдыз оған тәжім еткен сияқты болды. Бұл да Құдайдың

болашақ туралы аян беруі: ол Мысырға басшы, бүкіл әлемді Құтқарушы болуға тиісті.

„Түс – сенің арманың“, – дейді адамдар. Көп жағдайда, әрине, бұл рас та. Түстердің басым көпшілігі күндізгі ойыңның жалғасы. Алайда кейбір түстің орны бөлек. Құдай көбінесе кісімен түс арқылы сөйлеседі. Бұл жөнінде Әйүптің кітабында жазылған (Әйүп 33,14-18).

Киелі кітапта да Құдайдың еркімен көрінетін аян-түс жөнінде көп айтылады. Жүсіптің өмірінде түстің алатын орны қандай болды? Ол әуелі нан пісіруші мен шарап құюшының, сонан соң перғауынның түсін жоруына тура келді. Сол жорыған түстері мен Құдайдың қорғау қамқоршылығы оны Мысыр тағына жетуінің себебі болды.

Наушаруанның түсі де зор мағнаны меңзеп жатқан жоқ па? Ол әр – түрлі темір бөлшектерінен құралған жансыз тұлғаны көрді. Құдай оның көз алдына бүкіл дүние жүзі тарихының кестесін паш етті.

Құдай түс арқылы Шығыс бақсыларына Иродқа қайтып бармаңдар, өздерің туған жерлеріңе басқа жолмен жетіндер деп бұйырды.

Иродтың қуғын-сүргінінен сәби баланы аман сақтап қалу ниетімен Тәңір балташы Жүсіпке түсінде Мысырға Мариям мен жас нәресте Исаны бірге алып кет деп аян берді.

Понтий Пилаттың әйелі күйеуінің қандай қастандық дайындап жатқанын түсінде көріп, білді.

Троадада, түнгі ұйқыда жатқан Пауылға македоняндық көрініп: „Тез бізге келіп, көмек көрсет!“ – деп өтінеді.

Сөйтіп, өзіне қажет кезекті тапсырма беріп, өзінің әмірін айтып болашақты болжату үшін, Тәңірдің түске жиі жүгінетінін көреміз. Сол себепті түске мән берген жөн. Ол арқылы Құдай жиі-жиі „менің тілегіме көңіл бөлгейсің“ деп ескертіп отырады ғой. Мен түстің көмегімен мінажат еттім деу қате. Тек Тәңірдің ойын сезіп, болар оқиғадан аян аласың. Өмірдегі барша үмітіңді тек қана түске аударып тастау барып тұрған есуастық болар еді. Түс ескерту, алдын ала

Құдайдың жебеп-желеуімен ой салу. Түс тек өзімізге бағышталған Тәңірдің сенімін орындап, ол белгілеп берген жолмен жүруге тиістіміз.

Әрине, түсте көрінген елеске сақтықпен қараған жөн, аян еместі аян деп қате қабылдамауымыз керек. Құдайға шын берілген адамның дәрежесіне жетсек, бар болмысымызбен сана-сезімімізді оған ұсынсақ, сонда ғана онымен тығыз қарым-қатыныста болып, бұл байланысымыз түс арқылы бой көрсететіні даусыз. Жалған көріністерден айығып, түсімізде де Тәңірмен бір болғанымызға қуанамыз.

Сондықтан да Құдай өз Сөзі, өз Рухы, түн қаранғылығында келетін түсі арқылы сөйлесе алатын адамдардың қатарында болайық. Қандай да болмасын жағдайда Тәңірдің еркіне бағынып, оның әмірін орындайық, сөйтіп түнде көретін түсімізде де онымен жүріп жатқан қатынасымызды үзбейік.

ӘКЕ ТАПСЫРМАСЫ

Жаратылыстың басталуы 37,12 – 14

Егер Жақып көп жылдар бойы ұлын көрмейтінін білген болса, онда оған бұл тапсырманы бермес еді.

Жақып оны білмеді де, Жүсіпке: „Бар, мен сені соларға жіберіп отырмын!“ – деп тапсырмасын айтты. Жүсіп қолмақол: „Иә, мен дайынмын!“ – деп келісе кетті.

Бұл тапсырма Жүсіп үшін жеңіл емес еді. Ағаларының өзіне қандай өшпенділікпен қарайтынын ол жақсы білетін. Әкесінің шатырынан тыс жерде олармен кезіге қалса, оқиғаның немен тынарын іштей сезінетін. Ызалы, балағатқа толы сөздердің неше түрлісін естуі хақ.

Ауыр сөздерді тыңдауға шыдамы жетпесе де, жұмған аузын ашпауға тырысады. Әкесі тапсырма беріп: „Бар, мен сені соларға жіберіп отырмын!“ – дегенде ол сол сәт оның айтқанын орындауға дайын екенін білдірді.

Ал сен ше?

О, біз көбіне Құдай әлде қандай тапсырма беретін болса әуелі ой таразысына салып өлшейміз: ауыр ма, әлде жеңіл ме деп? Оның жеңіл немесе ауыр екенінде не тұр? Мәселе ауыр-жеңіл болсын, біз Тәңірдің тапсырмасын орындауға тиістіміз.

Дінді уағыздау сапарында жүрген менен: „Үйден, ұя жайдан осыншама алыста болу сізге ауыр тимей ме?“ – деп жиі сұрайды. Әрине, әйелім мен балаларымның қасында қуана-қуана болар едім. Менің жан ұям Құдайдың батасы тиген бақытты ұя жай. Бірақ Тәңірдің сүйікті құлы үшін мынау ауыр, ал мынау жеңіл дейтін ештеңе жоқ, ол қажет екен – бағынуға тиістіміз. Тәңір дінді уағыздау сапарын менің еншіме бергеніне сенімім мол. Сондықтан да керек уақытында жолға шығып, өзіме қымбатты жандарды қорғауды Жаратқан Иеме тапсырам.

Мен Тәңірге қызмет ету үшін жоғары білім алған жас қызбен таныспын. Жоғары білімін енді ғана аяқтап, Құдайға қызмет етем деп отырғанында, шешесінің қатты ауырып қалғаны жөнінде хабар алды. Енді үйіне қайтып, анасының қасында болуға тура келді. Сырқаттың жанында отырып жазған бір хатында: „О, маған тым ауыр тиіп жүр!“ – деді.

Кәрі анасын қарау туған қызы үшін ауыр міндет пе? Ауру шешесін бағып- қағуға зор қуанышпен кірісіп, оның махаббатына өстіп жауап бере алғанына шын жүректен Құдайға рақметін айтуы керек еді ғой.

Егер қызына туған анасын мәпелеу ауырға соққан болса, онда ол дін білімін әлі толық аяқтамаған екен деп ойладым. Себебі Тәңірдің сөзіне құлақ асып, өзін бағыштаған жерге үнсіз баруға ол әлі үйренген жоқ. Оның біліміндегі жетіспейтін кемшілік осы еді. Оның осы жетіспеушілігін Тәңір толықтырғысы келді.

Мүмкін сен де өзіңе ауыр ма әлде жеңіл ме деген сұрақ қоятын шығарсың. Тәңір берген тапсырманың салмағы қандай екен деп өлшейсің бе?

Иса жөнінде ойға салшы! Өз әкесінен ол қандай тапсырма алды?

„Әке, бұл мен үшін тым ауыр!“ – деді ме Иса. Жо-жоқ!

Әкесі берген тапсырманың қандай екенін ол білді. Сапарының соңында оны айқыш ағаш күтіп тұрғанын да сезді. Соған қарамастан қобалжыған жоқ. Қолма-қол дайын болды. Жыр шумақтарындағы сөздер оған сай келеді: „Жаратқан ием, сенің еркінді орындағым келеді“, – делінген. Өзі туралы айтатыны: „Менің көрегім – Жіберушінің ісін орындау“.

Ал біз ше? Тәңірдің әмірін орындауға шешім қабылдағанға дейін ұзақ ойланамыз ғой. Сонымыз үшін ұялмаймыз ба? Жарайды деп келісімге келгенше жүрегіміздегі ішкі қарсылықты жоюға тиістіміз. Мүмкін – мен мұны сенен ақырын ғана сыбырлап сұраймын, – мүмкін, өте ауыр болып көрінгендіктен тапсырмалардың кей бірі орындалмай қалған шығар?

Шіркеу қызметіндегі диаконисса әйелдер тұратын үйден бірде мен жазылған үш қана сөздерді көрдім. Олар маған қатты ұнады. Ол сөздер енді менің үйімнің қабырғасына көшірілген. Мүмкін сен де үйіңнен бұл сөздер үшін орын табарсың? Олар: „Бөле жарма! Шын ризашылықпен! Дереву!“ Әкеміздің тапсырмалары осылай орындалуға тиісті. Бөлек-бөлегімен емес, толығымен! Және шын ризашылығыңмен орындауың керек. Құдайдың тапсырма бергенінің өзі біз үшін абырой емес пе? Оның айтқанын шын ризашылықпен атқарайық. Ол бізден ешқандай болмас істі қажет етпейді. Біздің әліміз келетіннен артық жүк артпайды. Тілейтіні – тапсырманың дереу орындалуы. Өзімізге ыңғайлы кезде, қол тигенде емес, дереу, сол сәтте.

Егер өз әкеңе қуаныш әкелгің келсе, онда осы үш сөз, сен берік тұтқан негізге айналсын. Өмірің баталы, дұғалы болсын десең, әр кезде осы үш сөзге орай қимыл-әрекет қыл. Бөле жармай! Шын ризашылықпен! Дереву! Онда сөзсіз өкінбейсің.

Баталы өмірдің сыры біздің толық бағынып, қаясыз берілгенімізде жатыр.

О, Тәңірдің балаларының бәрі туған әкесіне қуаныш әкелуге дайын екенін қолма-қол білдіре алса, шіркін! Сен солай еткің келе ме? Иә? Онда: Бөле жармай! Шын ризашылықпен! Деру! деген сөздерді өміріңе ұран етіп, жазып қой.

„МЕН БАУЫРЛАРЫМДЫ ІЗДЕП ЖҮРМІН“

Жаратылыстың басталуы 37, 15 – 17

Жүсіп Сихемге келгенде бауырлары онда жоқ еді. Сол сәтте не жөнінде ойлады ол? Расына келсек: „Мен өзіме жүктелген тапсырманы орындадым. Әкем Сихемге жіберген. Айтқанын істедім. Енді еш қобалжусыз кері қайтуыма болады“, – деп ойлауы мүмкін.

Тәңірдің балаларының көбісі осылай деген де болар? Ұнамайтын тапсырмаға кез болғанда сен де сөйткен шығарсың?

Міне, саған біреуге бару тапсырылды. Айталық сәлем жеткізуің керек. Тапсырма берген адамның сенен өте-мөте қажет еткені: барған үйіңнің кісісімен ішкі дүниесінің тазалығы жөнінде сөйлесу. Оның сәлемі жаңағы пақырмен жақындасуыңа себеп болмақ. Алайда өзіңе аян жағдайларға байланысты бұл тапсырма саған жағып тұрған жоқ. Ақыры, бардың делік. Бірақ керек адамың үйде болмай шықты. Жүрегің орнына түсіп, сен кері қайттың. Әлгі үйге қайтадан тағы баруың керек пе? Жоқ, оған сенің көңілің қарсы. Үй иесінің болмағанына қуанасың.

Сенің өміріңде осындай сәт болған шығар? Ал мен оған кезігіп те үлгердім.

Жүсіп солай істеді ме? Жоқ! Сихемге барасың деп әкесі айтты екен, олай болса ол сонда барып, туған ағаларымен кезігуі керек екенін білді. Сондықтан да Сихемге барғаны-

мен тапсырма орындалған жоқ. Ол одан әрі жөнеліп, ағаларын іздеп табуға тиісті.

Бауырлары оны достық көрсетіп, жақсы қабыл алмайтыны белгілі. Соған қарамастан арттарынан Дофанға аттанды. „Мен бауырларымды іздеп жүрмін!“

Осылай Исаны да Әкесі бауырларын іздеп табуға жіберді. Ол да аналардың ойдағыдай қарсы алмайтынын білген. Иса сонда да бәрі бір күнә жолында жүрген бауырларын іздеп шықты. Адасқан қойды Мейірімді бақташы қаншама уақыт іздеуге тиісті? Іздеп тапқанға дейін.

Бауырларын іздеп табу үшін Құтқарушы өзіне-өзі аз еңбек жүктеген жоқ. Оларды асқан ұқыптылықпен іздеп бақты. Міне, ол Елеон тауының төбесіне шығып, күн нұрына шомған сәулетті Иерусалимге қарап отыр. „Иерусалим, Иерусалим, мен сенің балаларыңды талай рет, балапандарын қанатының астына жинаған құс сияқты жинасам ба деп едім, бірақ келіспедің ғой!“ – деді көзінен жасы сорғалап.

Ол барша өмірін тек бауырларын іздеуге жұмсады. Сол себептен бүкіл елді ерсілі-қарсылы шарлап шықты. Сол себептен де оларды табу үшін Иерихонға, одан Капернаумға, сонан соң Сихорға барды. Ісі өзгерусіз сол бойы қалды. Айқыш ағашқа шегеленгенде де бауырларын іздеді. „Тәңірім, кешіре гөр, олардың өздері не істеп, не қойғанын білмейді“, – деді ол бауырларын ойлап жатып. Қасындағы екінші айқыш ағашқа керілген қарақшыға: „Бүгін-ақ менімен бірге пейіште боласың!“ – дегенінде де бауырларын іздеумен болды.

Өзінің шәкірттерін де діндар бауырларын іздеп тауып әкелуге жіберді. „Әкем мені тапсырмамен қалай аттандырып болса, мен де сендерді солай аттандырып отырмын. Сөйтіп Иерусалимде, бүкіл Иудеяда, Самария мен жер шетінде де менің куәгерлерім боласындар“.

Бізге де ағаларымыз бен інілерімізді іздеу жүктелген. Бұл тапсырманың саған да қатысты екенін білесің бе? Иса-

ның шәкірттерінің біріне жатасың ба? Жататын болсаң, тапсырма саған да бағышталған. Онда сен тек өзің үшін, жеке басыңның рақаты үшін өмір сүрмеуің керек. Онда сен сенімді төрт қабырғаның ішіне қамап қоя алмайсың, міндетің – діндар аға-інілеріңді іздеу. Құдайдан осы сынды тапсырма алған бір адам жөнінде естігенім бар. Оған өзіндей дінге берілген аға-інілерін іздеп-табу жүктелді. Солдат қатарында әскери қызмет атқарып жүрген ол бір қалаға келісімен, әлгі туысқандарын іздеп шығады. Оларды Тәңір сөзін уағыздайтын үйірмеде кезіктіріп, әр жеті сайын өтетін діншілдер жиынына қатысатын болды.

Артынан жау қолына түскенде де: аға-ініңді іздеп тап, – деген сөз оның ішкі дүниесін мазалады. Рухани гимді ысқырып, лагерді аралап келе жатқан ол діндар бауырларына кезіккенде қалай қуанды десеңізші. Тұтқындағы айлары бос өткен жоқ, олар Тәңір сөзінен нәр алып, қуаттанды. Елші Пауылдың жазғанын оқығанымызда да оның миссионерлік сапар шегіп жүріп, діндар бауырларына тап болғанда шексіз толқып, тебіренгенін көреміз.

Сен тапсырманы орындауға кірістің бе? Неліктен кіріспедің? Қорықтың ба? Мені мазақтап, күлкі етеді ғой деп ойлаған шығарсың. Әрине солай! Бірақ Жүсіпті құлдыққа сатты емес пе? ! Исаны айқыш ағашқа шегеледі. Ал олар болса бауырларын іздеп, таппақ болды ғой.

Өзімшілдіктен айыққандардың бәріне бауырларын іздеп-табу жүктелген. Үй ішінде, ұя жай мүшелерінің арасында әлі де рухани тазаланудан өтпеген адам бар ма? Көршің, немесе қызметтесіңнің бірі әлі де адасып жүрген болар? Сен оларды іздеп-табуға тиістісің.

Бірақ олар мені күлкіге айналдырады ғой!

Солай-ақ делік. Онда тұрған не бар? О, егер сен өз өміріңде адасуға душар болған бір пақырды кезіктірсең, онда оның нағыз ғанибеттік дер едім. Дүниедегі ең қажет, ең асыл нәрсе – адам жанын табу. Бір ғана жанның өзі Тәңір алдында бар әлемнен де қымбат. „Барша әлемге ие болып,

жанына зақым түсіргеннен адамға келер пайда қандай?!“ – деген сөздер осы ойды айқындап-ақ жатыр.

Мейлі жиырма адам мазақ етсін сені, жүзі қиалшыл, есуас деп атасын, тек бір ғана пақырдың жанын аман сақтап қалсаң етті. Бұдан артық сый-құрметтің керегі не?

О, Тәңір балаларының бәрі өз тілектерін түсініп, нендей жауапкершілікке баратындарына ой салса. Бірақ „Мен өз бауырларымды іздеп жүрмін!“ – дегенді түсінсе Құдай балаларының алдына қойған мақсатының дұрыс түсіне білгені. Осы мақсатты олар жете білгенде Тәңір ісі сөзсіз алға жылжыр еді. Алайда естен шығарғанымыз да көп. Алға жылжығанда тек өз жанымызды құйттеп, тек өз рақатымызды көксейміз бе? Тәңір одан сақтасын бізді. Жоқ, біз оның қолына өз өмірімізді табыс етеміз де, сақадай сай дайындықпен: „Мен бауырларымды іздеп жүрмін!“ дегенді айтамыз. Сонда ғана адаспай, өкінішке бой ұсынып, сәтсіздік пен күлкі – мазақтан қорықпайтын боламыз. Сөйтіп, „Мен бауырларымды іздеп жүрмін!“ дегеніміз біздің ұранымызға айналсын.

ҚАУЫПТЫ ЕГІС

Жаратылыстың басталуы 37, 18 – 20

Көне заманда ағайынды екеу ен далада бір-біріне кез болады. Айналада тірі жан жоқ. Дала көк аспанның астында көсіліп жатыр. Кенет төбе шашынды тік тұрғызатын оқиға болды. Оны көрген күн көзі де бұлтқа көлегейленіп, жасырынуға дайын еді. Қабыл ағасы Әбілге тап беріп, оны шімірікпестен өлтіріп жіберді. Бұл туысқандар арасындағы болған бірінші кісі өлімі болды.

Осынау қаралы істің болуы неден? Құдай Әбілдің құрбандығын қабыл алып, Қабылдың құрбандығын алмады. Қабыл соған қатты ызаланды.

Әлемдегі тұңғыш кісі өлімі дінге сенім білдіруден жаса-

лынды. Әбілдің бұдан бұрын Қабылға қайғы-қасірет әкелмегені анық. Ағасының достық ниеті, оның момын жүзі Қабылдың мазасын кетіріп, ызасын тудырды. Осы үнемі көзіне түрпі болып басылатын.

Кезінде ескертпе де алды. „Кіре беріс табалдырығыңда күнә бар, ол сені өзіне тартып тұр“, – деп айтқан еді оған Құдай.

Бірақ Қабыл ескертпеге құлақ аспады. Қызғаныш пен жауыздықтың шеңгелін жүрегінен жұлып тастай алмады. Шеңгел өсе-өсе келіп, нағыз өшпенділікке айналды. Сонан соң далада еш сөзсіз, үн-түнсіз өшпенділіктен кісі өлімі болды.

О, егер Қабыл Құдайға келіп: „Жаратқан ием, күншілдік менің жүрегімді титықтап бітті. Мені өз-өзімнен сақтай гөр!“ – десе. Құдай оған көмектесер еді, бірақ Қабыл келмеді. Қызғаныш жүрегінің түпкірінде қалды да, Қабыл сөйтіп кісі өлтіргіш қанышерге айналды.

Жүсіп Дофанға келгенде Қабыл Әбілді өлтіргендегідей күн ашық, шуақты еді. Жасыл алқапты қоршап жатқан жартастар беткейінде күн көзінің нұры шағылысатын. Жүсіптің ағалары өзара әңгімелесіп отырды. Кенет олар жақындап келе жатқан жасөспірім жігітті көрді. Жігіттің аяғын жеңіл басқаны, оның үстіндегі ақ матадан тігілген, етегі түрлі-түсті болып бітетін ұзын киімі оларға таныс еді. Бұл Жүсіп болатын.

Қолма-қол жүректеріндегі өшпенділік қозып шыға келді. Өте сәтті жағдай. Мандарында ешкім жоқ. „Ә“ дегенше ыңғайсыз айыптаушыны жоқ қылып, көздеріне қадалған шөгірді жұлып тастауға орайы келді. Оны өлтіргісі келді. Көп ұзамай қалай құтылудың да шешімін тапты. Жүсіпті терең орға тастап, аштан өлтіргенді жөн көрді. Олар бұл арадан кеткеннен кейін оның айғай салғанын, көмекке шақырып жалынғанын ешкім де естімейтін болады. Ол жападан-жалғыз әлі құрып тынышталады.

Керемет құрылған жоспар! Осыншама өшпенділік олар-

дың жүрегінде бірден туа қалған жоқ. Ол кеуделерін жарып шыққанға дейін біршама уақыт өтті. Бірақ інісіне деген жек көрушілік баяғыда-ақ көкіректерін түрткілей бастаған. Сонда да бұл улы өсімдікті жүректеріне бойлатпай дер кезінде үзіп тастауға болушы еді. Олай жасалынбады. Өсімдік қатайып, бой көтерді. Олар оған деген өшпенділікті қайрай түсті.

О, Иуда егер әкесіне келіп, ашықтан-ашық: „Әке, Жүсіпті жақтағаныңды көтере алмаймын! Әке, сенің оған түрлі-түсті киім тігіп бергеніңді де жақтырмаймын. Сол киімді үстінен көргенімде жұлып тастауға дайынмын!“ – деп расын айтса ғой. Ағынан жарылып, Иуда жүрегіндегі запыраннан жеңілдесе ғой. Бірақ ондай бірде-бір сөз айтылған жоқ. Өкпе, жақтырмаушылық ащы ыза мен өшпенділікке алмасты да, туысқанын өлімге киюға дейін апарды.

Тағы да сондағыдай талтүс еді. Тағы да күн көзі тау мен қыраттарға шуағын төгіп тұрды. Тағы да ағалары інісін құрбан етуге дайын. Олар оны айқыш ағашқа шегелеп тастады. Мазақ етіп, балағат сөздер айтып қарап тұрды. Уақыт жылжымай бір сәт тоқтап қалғандай. Бұл қандай сұмдық сағат еді! Тапа талтүсте күн тұтылды. Мына масқараға ол қарай алмады. Қала мен жер үстін қараңғылық басты. Айқыш ағашты көрсетпей қойған қараңғылық ішінен: „Жаратқан ием! Жаратқан ием! Сен мені неге қалдырдың?“ – деген айғай естілді. Осылай керендік пен соқырлыққа көкіректерін ашқан ағайындары бауырын құрбандыққа шалды.

Жүсіпті өлтіру жоспары „ә“ дегеннен пайда болған жоқ. Оның да өз тарихы бар. Әуел баста ағалары інісінің өздеріне „ұқсас емес“ екенін, оның өмір сүрісі басқалардың өмір сүруін айыптайтынын айтып дауласты. Ал Оның махаббаты олардың жүрегіне жол іздеп бақты, ішкі таза болмысымен ұмсынды. Улы ағаш тамырын тереңге жайып өсе берді. Израиль осылай өзінің Құтқарушысын заңды өлімге қиды. Адамзат өзінің Құтқарушысы мен Қорғаушысын айқыш ағашқа шегеледі.

Қымбатты оқушым, осынау тарих сені ештеңеге үйрет-

пей ме? Міне, кішкене ғана дән аспанда ауамен қалықтап жүр. Жер үстінен өзіне қажет топырақты тапқанда тоқтап, тамырын жаяды. Ол өсе-өсе ағашқа айналады. Күнәдан сақ бол! Қандай да күнә болмасын жүрегіңе қабыл алма. Күнәнің кішкене ғана дәнін оған түсірдің екен, ол қолма-қол тамырын жаяды да, ақыры ол сені құртып тынады. Өйткені дән өседі, күнә дамып қанатын кең жаяды.

Өткен жолыңа қара! Сенің жүрегіңнен не орын алған? Жай ғана бейімділік пе, әлде барып тұрған нағыз тән құмарлығы ма? О, олай болса Мәсіхтің Қанымен жуын. Бойыңдағы кеселден тазалан! Оны істеу оңай. Ол өз қолыңда.

Өз баспанаң астында мінажат етіп, ащы тамырымен жүрегіңді тескен күнәңді жеңе алмасаң, онда сеніміңе ие болған діндар ағаның біріне барып, бәрін жасырмай айт та тәубеге кел. Күнәңнан арылтатын күш – сенің тәубеге келуіңде. Егер адам шын ниетімен тәубеге келсе, онда күнәнің ұлы тілін құртады. Құдай мен адам алдында көкірегіңді айқара аш, жүрегіңдегі күнәға жол берме! Сонда сенің күнәң өзінді бақытсыздыққа әкеліп өлтірмесін.

Күнәмен ойнаушы болма. Жағдайым онша жаман емес дей көрме. Мүмкін жаман емес шығар, бірақ көп ұзамай күрт өзгеруі сөзсіз. Оның күрт төмендегені – күнә қатайып, өсе бастағандығында. Оған себепші тағы да өзің.

Дофандағы бір сағат бүкіл өміріңе пәле болып жабысуы ықтимал. Ондаған жылдар бойы ауыр азаптың астында болуың мүмкін. Сондықтан да күнәңа ерік берме, билік тізгінін мықтап өз қолыңа ал.

ТҰНЖЫРАУ САФАТЫ

Жаратылыстың басталуы 37, 21 – 25

Ағалары Жүсіптің көзін құртпақ болғанда Рувим олардың шешімімен келіспей қойды. Оның аяқ астынан Жүсіпті жақтай қалғаны несі?

Бұдан аз ғана бұрын ол әкесі алдында күнәға батқан еді. Әкесінің қарамағындағы тұтқын әйелдердің бірі Валламен көңілдес болып жүргенде көзге түсіп қалды. Әке мен бала арасындағы бітпес жарықшақ содан пайда болып еді. Рувимнің жасаған қылығын Жақып енді қайтып есінен шығара алмады. Өзінің өлер алдында Рувимге арнаған қоштасу сөзінде ол осы ауыр күнәні еске алды. Сонымен, әке мен бала арасында өмірі жөнделмейтін келіспеушілік орнап қалды.

Рувим мұны асқан сезгіштікпен қабылдады. Сана-сезімін билеп, бүкіл ішкі дүниесінің астан-кестенін шығарған құштарлықтың әкеге қайғы мен сор болғанын білді. Сол себептен әкесіне бәрінен де қатты тиетін соққыға жол бермеуге тырысты. Бірақ ағаларының бұл шешіміне қарсы келуге, оларға турадан-тура: „Алдын-ала дайындап қойған жоспарларыңа кіріспендер! Әкемізге қасірет бұлтын төндірмелік!“ – деп айтуға батылы жетпеді. Олар, әрине, келеке қылып, оған: „Осыны айтып отырған сенсің бе? Қара, бізді үйреткің келеді, ә? Қой! Әкемізге сор болып тигенің аз ба?!“ – дер еді.

Күнәсі оның аузын құлып болып бекітті. Күнә батылдықтан айырды. Сондықтан да мақсатына айламен жетіп, Жүсіпті өлімнен аман сақтап қалуға тырысты. Жүсіпті өлтірмендер, одан да оны шөл даладағы орға тастап кетіңдер деп ұсыныс жасады. Өзімен-өзі оңаша қалғанда ойлағаны: олар кеткеннен кейін қайтып келіп, Жүсіпті жасырын ордан алып шығу. Мүмкін сонда ғана әкесі бұрынғы кінәсін кешер, өйткені сүйікті баласын қатерден сақтап, аман-есен жеткізіп берді ғой.

Ағалары оның ұсынасын қабыл алды. Рувим тез-тез басып, кетіп қалды. Ағаларының Жүсіпті қоршауға алғанын көргісі келмеді.

Бұл көрініс жазбада тез баяндалады. Бірақ оқиғаның қалай дамығаны бізге түсінікті. Көп жыл өткеннен кейін Иуданың аузынан одан әрі не болғанын естиміз. Алғашында Жүсіпті қоршап алған олар, сен бізге тың тыңдау үшін

келдің деп кінә тақты. Әкеміз мені әдейі азық-түлік апарып, олардың хал-жайын біл деп жіберді дегеніне де құлақ аспады. „Сен біздердің не істеп жатқанымызды тіміскілеп білу үшін, үстімізден әкемізге жамандап арыз айту үшін келдің!“ – деп мазақтады. Жүсіп ақталған сайын ағалары ызаға булыға түсті. Жандары жек көретін үстіндегі түрлі-түсті киімін күшпен шешіп алды. Көз жасы сорғалаған Жүсіп олардан кешірім сұрап жалбарынды. Кешіру қайда. Ағаларының жүрегін жібітуден жердегі қара тасты жібіту оңай еді. Оның жылағанына, кәрі әкені еске алып, аяушылық етулерін сұрағанына олар ешбір назар да аударған жоқ. Шап беріп ұстай алды. Міне, ерлік деп осыны айт! Сом тұлғалы тоғыз еркек қарусыз жасөспірім жігітті көтеріп алып, терең орға тастап жіберді.

Жасарларын жасаған соң ордың жағасына отыра қалысып, Жүсіптің алып келген тамағын жеуге кірісті. Ордан естілген ауырсынған ыңқылға, жалынышқа толы қорқынышты айғайға қарамстан, олар рақаттанып тамақтана берді.

Күнә жайлаған, қараңғы қапастың құшағында қалған жүрек қаталдық пен топастыққа оңай иіледі.

Туған інінің жалынышты бақырғанын естігенде қатал қалып сақтап, міз бақпауға бола ма?

Голгофтағы айқыш ағаштың түбінде шімірікпестен бейжай күй кеше аласың ба? Исаның жауларының сондағы мысқылға толы күлкілері мен қайта-қайта айғайлаған балағат сөздері неге ғана өшіп қалмады? Бұған неліктен жол берілді?

Бүгінде Иса Мәсіх шегеленген айқыш ағаштың жанынан көпшіліктің жәй ғана ешбір тебіреніссіз өтетінін қалай түсінуге болады? Қалай ғана айқыш ағашқа керілгенге сырт қарауға дәтін барады?

Бірақ біз сөйтеміз. Басқаны айтпағанда, менің өзім солай жасадым. Бүгін неліктен бұлай істегінімді білмеймін, бірақ болар іс болды. Менің жүрегім біз үшін қанға боялып, айқыш ағашқа шегеленген Оған мұздай салқын қандылық

көрсетті. Сенің өмірінде де осындай сәт болған жоқ па? Керілген тұлғаға немқұрайды түрмен қарадың ба? Қай кезде Оны көргің, Оны естігің, Оған аяушылық көрсеткің келмеді?

Алайда, міне, Иса сенімен мен сияқты адамдарға бәрі бір елжіреп, мейірімін төгіп тұр. Бұл тағзым етуге тұрарлық, махаббаттан тұратын ғажайып кішіпейілділік емес пе? Егер Ол елжіреп бізге мейірімін көрсетсе, онда біз де бұрынғы өзіміз сияқты өмір кешкендерге сүйіспеншілікпен қарауға тиістіміз. Олар Исаны әлі жөнді білмейді. Оның шексіз-шетсіз махаббатын түсіне бермейді. Бейшара адамдар, оларға не істеп не қойғандары да түсініксіз.

Есте қаларлық көрініс! Ағалары дәл жанында тамақ жеп отыр. Ордан қатты ыңқыл естілгенде олар оны қарқ-қарқ күліп қарсы алуда. Соңынан осы сағатты ағалары оның болмағаны жақсы еді дегендей ауыр күрсініп естеріне алады. Дофандағы осы шуақты талтүс олардың бүкіл өміріне өзінің қаранғы көленкесін түсірді. Бұл аталмыш сағат бүкіл болашақтарына әсерін тигізді.

Осы сынды қараңғылық сағатына кешірім беретін Құдайға рақметімізді жаудырайық. Өйткені, ол бұл ауыртпалықтан да бізді босата алады. Жүсіп болса ағаларының сол қасіретті сағатта жасағандарын кешірді. Иса сонда Жүсіптің алдында масқара болғаны ма? Ешқашанда! Оның аты даңққа ие бола берсін!

Оған өшпейтін мейірімділігі үшін рақметімізді айтайық.

САТЫЛДЫ

Жаратылыстың басталуы 37, 25 – 30

Жүсіптің ағалары түскі тамақтарын ішіп отырғанда Шығыстан шыққан керуен Дофанға келіп тоқтады. Керуеннің жүріп өткен жолы Палестинаның басты магистральдарының бірі болатын. Ол Галаад пен Иорданның арғы

бетіндегі басқа аймақтарды теңіз жағалауымен байланыстыратын. Одан әрі бұл жол Филистим жерін басып өтіп, Ніл өзенінің атырауына жететін.

Керуен жақындағанда Жүсіптің ағаларына кенеттен бір ой келді. Мұндай керуеннің Мысырда өлгендерді бальзамдауға қолданылатын Шығыстың сирек дәрі-дәрмектерін ғана әкелмейтінін білетін. Сауда базарларында әсіресе жоғары бағаланатын құлдарды да сатуға әкелетін.

Керуенді көргенде туындаған ойды бірінші болып Иуда айтты. „Інімізді өлтіріп, қанға қолымызды малғаннан не пайда? Одан да Израилдіктерге алып барып құлдыққа сатылық, мойнымызда оның құны болмасын!“ – деді ол.

Бұл ұсыныс жаппай келісім тапты. Жүсіпті шығарып алу үшін олар орға беттеді. Жүсіп қуанып кетті. Жалма-жан рақметін де айтты. Ағалары оны әдейі қорқытқан екен, енді босатып үйге қоя береді деп ойлады.

Бейшара Жүсіп! Керуен болса жақындап қалды. Ағаларының қандай қадам жасағалы тұрғанын сезгендегі Жүсіптің зәресінің кеткенін көрсеңдер. Ол тағы да көз жасын бұршақтатып жалыныш айтты, қателік істемеулерін өтінді, алайда аналар оған құлақ аспады. Есептеулі минут ішінде екі жақ келісімге де келді. Қылмыстары үшін ағалары тиісті ақшаларын алды да, құлдықтың ұзын шынжырына байланған Жүсіп әрі, алысқа сапар шекті.

Сатылып кетті!

Алғашында ол ес-түсінен айрылған меңреу хал кешті. Ойға сиарлық оқиға ма? Бүгін ғана таңертең ол басы еркін адамның бақытты ұлы еді, ал қазір құл болып шыға келді. Зұлымдыққа толы жаман түс көріп жатқан жоқ па? Бұл расында да нағыз өмірдің өзі ме?

Алға, тек алға қарай аяғыңды бас! Алыста, көкжиекпен бірігіп жіңішке сызыққа айналып қалып бара жатқан Ливан жаққа бұрылса болды, оны алға қарай қатты жұдырық итеріп жібереді.

Осылай ата-мекен, туған үй, бақыт шуағына оранған

жастық шағы артта қалды. Ағалары оны құлдыққа сатып жіберді.

Қандай жағдайда қалғанын білгенде ол не істеді? Жанары енді Ливанның шұрайлы аймағын көре алмаса, ол оны көмек келетін жаққа, тауларға аударды. Дұға айтып, Құдайына жалбарынды.

Жас кезінен бастап Тәңірмен етене жақын байланыста болу қандай жақсы еді! Құдайы мен Тәңірі дәл қазір сүйеніш таппағанда не болар еді?

Қайырлы шуақ күндері Тәңірсіз өмір сүруге болады, Оның керегі жоқ деп ойлайсың. Жаманшылық пен қиыншылыққа тап болсаң Құдайға сүйенгенің жақсы екенін, Оны іздемей-ақ бірден әңгімелесіп қуат алатыныңды білесің.

Тәңірдің балалары мұны жақсы түсінеді. Егер осы дүниенің адамдары қауқарынан айрылып, қасірет пен қайғыда батылдығын жоғалтса, мұнысынан қалай құтылуды білмей қобалжыса, Тәңір балалары олардың көңілдерін демеп, көмекке келетін Құдайдың бар екенін біледі. Сонда ғана әлгі адамдар Құдайдың құдайшылығын сезеді.

Қорғаушысын таппай ауыртпалығы мол өмір жолына түскен бақытсыз пақырлар қазір менің жанымды ауыртады. О, олардың жағдайы шынында да қорқынышты-ақ!

Ал Онымен байланысын үзбеген адам қараңғы апанның ішімен келе жатқанда да: „Өлім көлеңкелері толы терең аңғармен жүретін болсам да жауыздықтан қорықпаймын, себебі Сен менімен біргесің: қобалжуымды басатын, жаныма тыныштық беретін Сенің күшің, Сенің аса таяғың!“ – дейді.

Сөйтіп Жүсіп алға басты. Аяғы ауырып, тізесі қалтырады. Бірақ жүрегі Тәңіріне деген рақатқа толы. Бақытты Жүсіп!

Біраздан кейін Рувим орға қайтып келді. Болған сауда туралы ол ештеңе білмеді. Орға келсе, онда ешкім жоқ екен. Үстіндегі киімін паршалап айырып: „Бала жоқ, қайда кетті?“ – деді. Рувим бас бастандығы бар адам. Үйленген,

бала сүйген. Денсаулығы да жақсы. Бірақ Құдайдан оған сүйеніш жоқ еді.

Жүсіп болса құл. Тізесі оның дірілдеді. Аяғы ашып ауырды. Ағалары оны құлдыққа сатып жіберді. Бірақ қолдаушысы, сүйеушісі тірі Құдай. Қазір де ол жаңғыз емес. Қараусыз қалмаған. Расында да бақытты еді Жүсіп.

АУЫР КҮНДЕР

Жаратылыстың басталуы 37, 31 – 35

Жүсіптің ұзақ уақыт келмегені әкесінің мазасын алды. Оның жорамалдауы бойынша, ол үйге баяғыда-ақ оралуға тиісті еді. Бірдеңеге кезігіп қалған жоқ па? Жүсіпті күте-күте қатты толқып, не істерін білмеді.

Кенет алыстан бір адам көрінді. Бұл соның өзі, бұл Жүсіп! Әкесінің ойлағаны осы. Жо-жоқ, белгісіз адам жақын келді де, үй шаруасындағы қызметшілердің бірі болып шықты. Сонымен Жүсіп жөнінде бірінші хабарды әкелген кім? Жақып болса кездескеннің бәрінен айғай салып: „Жүсіп қайда? Ол жөнінде не білесің?“ – деп сұрап отырды.

Үй шаруасындағы қызметшісі жақындап қалды. Сұрағына жауап жоқ. Жақыптың дәл қасына келді де, қан-қан болған киімді ұсынды. „Ұлдарың саған мені жіберді, мына киімді олар тауып алыпты, мүмкін бұл Жүсіптікі шығар?“ – деді.

Жақып киімге қарасымен-ақ түсінді: иә, сонікі! Ашына, өксігін баса алмай: „Жыртқыш аң жеп қойған екен оны! Иә, иә, жыртқышқа жем болды Жүсіп!“ – деп зарлады қарт.

Бір сәт көз алдына Жүсіптің қоштасқаны, оның оған қолын бұлғап кетіп бара жатқаны елестеді.

Ол жастық шағындағы өзіне қатысты бір көріністі ойына түсірді ме? Бірде ағасының киімін киіп, әкесін қалай алдағаны оның есіне түсті ме? Иә, сонда ол Аппастың киімін жамылып, қарт әкесін қатты алдады. Бүгін Жақыпты

ұлдары Жүсіптің киімі арқылы алдап отыр. Иә, бәрі әулие Құдайдың қолында. Өзінің ертеде әкесін Аппастың киімімен алдағанын, ал қазір ұлдарынан дәл солай алданғанын Жақып сол сәт ойлады ма, мен оны білмеймін. Бірақ Құдайдың ол жағдайды ұмытпағанына сенімім мол.

Ана бір, немесе мына бір оқиғаның біздің өмірімізде неліктен болатынын көбінесі түсінбейміз. Мүмкін бұл мінажат етпестен бұрын өзіміз жіберген күнәнің ауыртпалығы шығар. „Күнә шақпақ тас, қайтып келіп лақтырған адамына тиеді“, – деген екен біреу. Иә, өмірде бәрі сол адамның айтқанындай болады.

Жақыптың әкесін алдағанына көп жыл өтті емес пе?! Бұл жөнінде ол ойлаған да жоқ. Ал қазір ойлады.

Құдай – әулие Құдай! Ол Жақыпты тапты. Ол Жақыптың ұлдарын да табады. Көп жыл өтсе де табады!

Әңгімемізді жалғап, Жақыптың балаларына келетін болсақ, олар жасаған кұәларын түсінбеген сияқты. Басында ұзақ уақыт үйге келмей жоғалып кетті. Әкесімен кездесіп, оның Жүсіпті жоқтап жылағанын естуге арлары бармады. Бірақ қайткен күнде де үйге оралулары қажет болды. Сонда да ұзағырақ тыста болғылары келді.

Бірінші кездесу!

Әкесінің жүзін көргенде олар қатты күйзелді емес пе? Аяғына жығылып: „Әке, осыншама қайғы-қасірет әкелгеніміз үшін кешір! Жүсіп өлген жоқ. Біз оны құлдыққа сатып жібердік. Оны тауып алып, саған алып келу үшін бүкіл Мысырды тінтіп шығамыз!“ – деді ме?

Жоқ, олар оны айтпады. Қайта „жұбатқансыды“. Неткен екі жүзділік! Өтірік пен алдау. Бірақ жұбатқандары жұбаныш болып тимеді.

Ал Жүсіп болса бұл кезде құл сататын базардан бірақ шыққан еді. Оны мал сияқты бағанға әкеліп байлап қойды. Саудагерлердің бірі келіп, бірі кетіп жатты. Мал сияқты сатылу мәңгілік рухы бар адам үшін нағыз барып тұрған табалау емес пе. Алайда Жүсіпке соншама аяушылықпен

қарау жөнсіз еді. Жүсіп Құдайға ұмсынды, Құдай онымен бірге болды.

Керісінше, өкініш тудыратындардың қатарына Жүсіптің ағалары жататын. Өмір бойы осындай ауыр күнә жүгімен өмір сүру қандай қорқынышты! Сұмдық қой! Үнемі үйге келген сайын қайғырған, еңсесі түсіп таяғына сүйенген әкесін көргенде, олар: бұл біздің күнәмізден болды“, – дейтін.

„Жер астындағы түнекке кеткен ұлыма опына мен де жетемін“, – деп айтқанын естігенде әлде неден жүректері сыздайтын.

Иуда, сен айт! Иуда, өз күнәңді ақтарып тәубеге кел! Зіл батпанның астында өмір кешкеннен, кінәңді мойындағаның жеңіл. Жо-жоқ, оның аузынан бірде бір сөз шықпады.

Осылай айлар, ондаған жылдар өтті. Кінәларының ауыр жүгінің астында олар жиырма екі жыл бойы жүрді. Неткен бақытсыз өмір!

Досым, сен ішкі жан-дүниенмен әлде-бір кінәнің ауыр салмағын сезбейсің бе? Өткендегі оқиға көкірегінде өз әсерін қалдырған жоқ па? Үнсіз қалма! Тәубеге кел! Үнсіз қалдың екен, онда өзіңді бақытсыз қылғаның.

Бұрынғы өткен оқиға енді бар өміріңе зиянын тигізеді.

Ағынан жарылғаның опындырса да, істеген ісіңе жаза тартсаң да, өмір бойы арыңның кірінен арыла алмай маза-сызданып жүргеніңнен – осы жақсы.

Күнәсін ашқысы келмей ондаған жылдар бойы үнсіз жүрген бейшара пақырларды мен талай кездестірдім. Онысы қандай кедейшілік өмір! Ескі кірден арылмайынша тыныштық та, қуаныш та жоқ. Сондықтан тәубеге кел! Сырттай бәрі жақсы көрінгенімен, Құдаймен бейбіт келісімің жоқ болса, – пайдасы шамалы. Өзгелердің алдында аман-есен жүргеніңмен, сен жаны кедейлікке душар болған, тыныштықтан айрылған бақытсыз адамсың!

Иә, сондайсың сен! Сондықтан сенен сұрарым Жүсіптің ағалары жасағанды істеме. Өз-өзіңді алдайсың. Күнәң ал-

қызыл түсті қып-қызыл болса да, Ол оны қардан да аппақ етеді. Қиналдың, езілдің екен шыныңды айт, мінажат ет, ағынан жарыл!

Егер бақытты кім: Мысырдың құл сататын базарындағы Жүсіп пе, әлде үйде қалған ағалары ма деп салыстыратын болсақ, дұрыс жауапты оңай табамыз. Бейшара болған ағалары. Күнә олардың өмірлерін бақытсыздыққа әкеліп тіреді.

Ал Жүсіп ше? Көрген қиыншылықтарына қарамастан ол бақытты адам!

БІЗ ҚАЛАЙ БАҚЫТТЫ БОЛАМЫЗ

Жаратылыстың басталуы 39, 1 – 2

Сонымен біз құл болып жүрген Жүсіпті Потифардың үйінде кездестіреміз. Мұндағы тұрмысының бұрынғы бостандағы мол өмірінен қандай айырмашылығы бар? Бай кісінің баласы атанып, таза ауада, күн шуағының астында өссе, қазір құлдықтың ең ауыр жұмысын атқаруы керек. Бұл жан қобалжуын туғызбай ма? Бүгінгіні өткенмен салыстыруға бола ма?

Жазбада: Потифар Жүсіпті сатып алғанда, Жүсіп қатты күйзелді; шыдай алмаған Жүсіп өзіне-өзі қол көтерді десе, мен таңданбас едім. Өйткені адамдардың басым көпшілігі солай істейді: қатты кейіп-қайғыру, жақын адамның өлімі, немесе барлық мүліктен айрылу – міне, осындай себептерден олар у шишасына, сондай-ақ басқа әдіске де жүгінеді.

Бірақ Жүсіптің жағдайы өзгеше. Ол жан қобалжуына барған жоқ. Сонда қалай? „Тәңір Жүсіппен бірге болды; сондықтан оның жұмысы берекелі болды“.

Тамаша айтылған сөздер. Жүсіп те тамаша жігіт.

Мұндай жағдайда бақытты болу – бұл көп нәрсені меңзейді. Жүсіптен шынында да қалай бақытты болуды үйренуге болады.

Ал Жүсіп Потифардың үйінде құл болып жүріп, қалай бақыт таба алды?

Бір қарағанда Жүсіптің бақыты сыртқы қолайлы қарым-қатыныстан емес. Бірақ жас жігітке қатысты қайғылы жәй жөнінде әңгіме қозғайтын болсақ, сол қайғылы жәй Жүсіптің басынан табылар еді.

Ол бөгде елге тап болып, жергілікті тілді әзер меңгере бастады. Маңындағылар пұтқа табынып, тірі Құдай – Иегов жөнінде ештеңе білмейтін. Ешкім оған көңіл бөліп, ешкім оның қайғысына ортақтаспады. Салқын, бөтен ортада ол жаңғыз еді. Әлде бір нәрсені өзгертуге де үміт болмады. Өзі өте қатты сүйген туған жерін енді қайтып көрмеді де. Өзі қуаныш пен жарық сәулесі болған әкесін де енді қайтып көрмеді. О жақтан еш хабар-ошар жоқ. Баласына деген қасірет әкесінің жүрегін мерт етпеді ме екен? Ешқашан көрмейді оны! Ешқашан!

Жүсіптің бақыты сырттағы жағдайларға байланысты болса, ол расында да, мына кешкен күйіне орай барып тұрған бақытсыздың өзі ғой.

Көбіміз бақытты сырттан тыс жағдайдан күтеміз! Егер мына қызмет орнына ие болсам, егер анау қызға үйленсем, егер жаңа пәтер алсам бақытты болар едім деп ойлаймын. Барып тұрған қателік! Біздің бақытымыз қолымыз жеткен қызметке, немесе алған пәтерімізге байланысты емес. Бақыт деген сүйікті әйеліңе, немесе жақсы күйеуіңе қатысты екен, онда ол тым алдамшы, өткінші болғаны. Қатерлі өлім келіп, сүйікті әйелін күйеуі мен балалары арасынан алып кетсе, бақыт сақталып қала ма? Әлде бақытсыздықтың ағысымен зымырап кете барамыз ба?

Бақытымыз сырттағы жағдайдың қолында болса, біз нағыз бейшара адамдарға айналамыз. Осы түсінік жойылмайынша шын мәнісінде бақытсыз өмір кешеміз.

Бірақ Жүсіп бақытты еді; оның бақыты сырттағы жағдайларға бағынбайтын. Сонда оның маңызы неде? Жазбаның айтуынша: „Тәңір Жүсіппен бірге болды, сондықтан

оның жұмысы да берекелі болды“, – деп уағыздайды. Оның бақыты Тәңірмен рухани байланысында еді. Мұны ол сезетін, мұны ол білетін: мен – Оныкімін, Ол – менікі, бізді ешкім де айыра алмайды!

Иә, бұл бақыт! Ол жоғалған мүліктей, өлген адамдай құрымайды. Құдаймен іштей сөйлесе алу бақыты – ол ұзаққа мекенін тапқан бақыт. Оған: „Бақыт шыны секілді, тез сынады!“ – деген мақалдың қатысы жоқ. Біз айтып отырған бақыт қандай да болмасын сынаққа шыдай алады. Сыртқы жағдайлар қайғы болып көрінгенде, бұл айқын бақыт екені білінеді. Ол тез кететін жылтырауық емес, жо-жоқ, ол өлім дауылына шыдап, біздің ержүрек батылдығымызды төсек тартып ауырып жатқанда да, мола алдында да, табыт түбінде де сақтай алады. Біз Асафпен бірге: „Аспандағы сен кімсің маған? Сенімен бірге бола отырып, мен жерде ештеңе де дәме етпеймін. Тәнім мен жүрегім қиналады: Құдай тәнімнің нәрі, жүрегімнің тұғыры“, – деп айта аламыз. Бірде қатты бомбылаудан кейін жер астындағы бомбапанадан шыққан менің танысым пәтерінің құлталқан болғанын көрді. Бәрі қираған, тек жалғыз күй сандығы ғана қалды. Бір топ кісілердің көмегімен ол күй сандығын көшеге шығарды. Сонымен музыкалық аспап жан-жағында қираған заттардың ортасында тұр. Ол отыра кетті де перне-клавиштерді басып, ән сала жөнелді: мен неге қайғырайын, Мәсіх менімен бірге емес пе, Оны менен ешкім де күшпен ала алмайды ғой. Тәңір ұлы сенім арқылы сыйға берген аспанды жоқ етуге кімнің күші жетеді? Осындай сынаққа салатын мәңгілік бақыттың бар екені үшін Құдайға рақмет! Бақыт шуақты күндер үшін ғана емес, ауыр сағаттар үшін де, өмір мен өлім үшін де, мезгіл мен мәңгілік үшін де қажет.

Мұндай бақыт саған таныс па? Оған иесің бе? Жүсіптің алдында ұялмайтын бол! Жүсіптен гөрі, біз Құдайды жақсы білгеніміз бе?

Біз оны Иса Мәсіх бейнесіндегі Әке ретінде білеміз. „Мен

сендермен, күндердің бәрінде, заманның ақырына дейін біргемін“, – деген серті есімізде. Ол бізге жан дүниемізге жол тапқан Қасиетті Рухын сый қылып табыс етеді. Ол біздің жүрегімізде орныққан, сондықтан біздер Жаңа өсиеттің балалары басымызды төмен салып, жағдайымызға наразылық білдіруге тиістіміз бе? Олай болса Жүсіптің алдында ұятты болар едік.

Жо-жок, Жүсіпке назарыңды сал да, одан қалай бақытты болуды үйрен. Өз Құдайыңмен өте жақын, ұзақ рухани байланыс жаса, сонда барып мәңгілік бақытқа жетесің.

Жүсіпке қарағанда саған қаншама жеңіл! Жүсіптің қолында Киелі кітап болған жоқ. Жүсіп Тәңір балаларымен рухани қатынаста бола алмады. Құдайға құлшылық етіп, дұға оқудан басқа ештеңеге бара алмай, әкесі айтқан әңгімелермен ғана қоректенетін. Ал сенің көмекшің Киелі кітап! Көне Өсиет пен Жаңа Өсиет кітаптары. Сен Тәңір балаларымен діни кездесулерде бірге болып, діни кітаптар мен журналдар оқып, рухани өлесің.

Мейірбандық рухында өсіп-дамуыңа қажет құралдар сен үшін өте жеткілікті! Жүсіпке қарағанда бақытты болу саған қаншама жеңіл!

Бірақ бақыттысың ба сен?

Егер бақытсыз болсаң, ол өтіп жатқан жағдайларға байланысты емес. Құдай алдында дұрыс өмір сүрмеуіңе, одан молынан рақымшылдыққа үйренбеуіңе байланысты. Тәңіріңе бұрынғыдан бетер беріле біл, Оған жүрегіңді айқара ашып, бар өміріңді арна, сонда ғана бақытты болудың не екенін... басқаларды да қалай бақытты ету керектігін түсінесің! Жаратылыстың басталуы 39,3-6.

Жүсіп бақытты болудың жолын көрсетті. Сонымен бірге біз енді өзгелерді де бақытты ету өнеріне үйрете аламыз. „Сонда қожайыны Тәңір онымен бірге екенін, оның әр-бір жасаған ісіне өз шапағатын тигізетінін көрді. Сөйтіп, үй шаруасымен, басқа да үй қызметіне байланысты жұмыстарды басқаратын етіп қойды“, – делінген Жазбада одан әрі.

Не істемесін, неде болмасын Потифар дегеніне жетіп отырды. Бірақ мұның бәрі Жүсіптің арқасында блды. Сондықтан да, басқаларды қалай бақытты етуді біз Жүсіптен үйрене аламыз.

Жүсіп тек өткенді ойлап, өткенде бұдан жақсы болғанын есінен шығармайтындардың қатарына жатпайтын. Мұнысында пайда бар ма? Бұл біреуге артықшылық әкеле ме? Жоқ, ешкімге! Осылай тек өткендегіге өкініп қазіргі болмысты қорлайды.

Көптеген жесір әйелдер бұдан бұрын басқаша болған еді деп қайғырады да, балаларын қараусыз, ана жылуынан тыс қалдырады.

Жүсіп күнделікті өмір ағысымен тұрып жатты. Кеше ғана бәрі өзгеше еді деп күрсінген жоқ. Қазір мен Потифар үйінде құлдықтамын. Менің басты мақсатым – қожайыныма сеніммен қызмет ету, – деген еді ол өзіне-өзі.

Маңызы аз шаруа қызметінде болса да, жүктелген парызды ақтау үшін, жұмысын бар көңілімен адал ниетімен атқарды.

Көп ұзамай қожайыны оның жұмысқа өте ұқыпты екенін байқады. Бұрын-соңды мұндай құл онда болып көрмеген еді. Жүсіп нені қолына алмасын бәрі түзеліп, жанданып шыға келетін. Себебі күшті ол сарқылмайтын құдіретті қайнардан алып жатты. Жүсіптің Потифардың үйіне бата мен бақыт арқылы келгені сөзсіз. Құдай Жүсіптің дінге деген қызметін қабыл алды. Жүсіпке өзі тұрған баспана астынан орын бергені үшін Потифарға рақымын жаудырды.

Солай болуға тиісті де: Тәңірмен шын қарым-қатынастағы адам маңындағыларға білсе де, білмесе де, керек қылмаса да – шапағатын әкеледі, пайдасын тигізеді.

Спердженге үй қызметіндегі бір қыз келіп, Құдайға тәубе еткенін айтты. „Қарындасым, мұны қалайша дәлелдей аласың?“ – деп сұрады ол. „Тәңірге мінажат етіп, мойын ұсынғаннан бері сырт көзден тыс қалғанда да, шын көңілмен беріліп еңбектенем“, – деп жауап қатты анау. Расында да,

көп ұзамай үй иелері қыздың мінез-құлқынан көп өзгерістер байқады: ол жұмысты олар барда да, жоқта да ұқыптылықпен беріліп атқарды.

Тәңірмен қарым-қатынасың жөнді болса осыған жетесің, күнделікті өмірде-үйде, от басында, жұмыс бабында өзіңді көрсете аласың. Жұртшылық ондай адам туралы: айтқанын орындайды, бұған сенуге болады дейді.

Досым саған сеніммен қарайтындай үйде, немесе жұмыста жасаған әрекетің жұртқа әсер ете ме? Күнделікті тіршілігің сенің шын Мәсіх жолын қуушы екеніңе дәлел бола ма? Тәңір өзінің бізге арнаған тау уағызында маңыңа сәуле шаш, үйдегілеріңе жарық беретін болсын деді. Үйіміз – біздің Мәсіх жолын қуушылар дініне берілгенімізді көрсететін ең басты орын. Бұл ісіміз ақталмаса, онда біз шындыққа жетпегеніміз.

Сенің үй-ішіндегі жағдай қандай? Кісілердің көбі үйде өзін еркін, қалай болса солай ұстау керек деп ойлайды. Оларша: жұмыста жинақы болып, жақсы әсер қалдырған жөн. Үйде олай етудің қажеті шамалы. Үйде бәрі де орынды. Қатандық көрсетіп, дөрекі сөйлеуіңе де болады. Сөйтіп, менмендік, көкірек керушілік осыдан барып дамиды.

Жақын адамдарыңды өстіп бақытты ете алмайсың.

Мұндай өміріңе сонда не жетіспейді? Тәңіріңді жаныңда бар екенін сенбегендіктен. Адам шын мәнісінде Тәңірмен тығыз қарым-қатынаста болмайды. Егер сен осы байланыста болсаң, онда сенің әйелің сені мақтаған болар еді, сонда сен басқаларды бақытты ету өнерін меңгерер едің.

Қадірменді туысқан, сен діни жиында балын тамызып сөйлеуің мүмкін, бірақ әйеліңнің көңіл-күйі жабыңқы болса, ол өз өмірінде жарық сәулені аз көретін болса, онда сенің Мәсіх жолын қуушылығың рақ ауруына шалдыққан. Басқаларды бақытты ете алады деп әйелің айтқанда ғана барып мен сені Мәсіх жолын қуушы деп құрметтеймін.

Үй қызметіндегі әйел, саған да маңызды мәселе жүктелген. Мүмкін: қарапайым қыздың қолынан не келеді, дінге

мінажат етсем де батам біреуге дари қоярма екен деп ойлайтын шығарсың. Солай ма! Қайта көп нәрсе саған қатысты. Қайта сен атқаратын қызметіңнің маңызы жоғарырақ. Мүмкін сені қоршаған кісілер Құдайға қатысты негізін жоғалтпайтын мәңгілік туралы ойланбайтын болар. Олар күнделікті тіршіліктен көтерілмей өмір сүруде делік. Бірақ Құдай сені құдіретті махабатына сәйкес, қымбатты діндар қарындасым, нағыз Мәсіх жолын қуушылар діні жөнінде сабақ беру үшін, сенімі қатпаған өзінді әдейі осы үйге орналастырған шығар. Бойындағы бар ақтықпен Құдайға қызмет еткен Жүсіп сияқты еңбек ете аласың ба, міне, мәселе осында. Маңындағылар саған сырттай көз қырын салып жүр. Сенің мінажатханаға Құдайға дұға қылуға барып жүргеніңді біледі. Бақылайтыны: сенің өмірің Тәңірге сенгіштігіңнен ауытқымай ма? Егер әрекетің Жүсіптің әрекетіндей болса, Тәңірмен қарым-қатынастан рақымшылдық күшін алсаң, онда оларға тигізер әсерің зор. Діндар қыздардың көпшілігі Жаратқан иеміздің батасын төңіректегілеріне жеткізіп жүр.

Тәңір баласының Құдаймен осындай бірлікте тұратыны, оның іс-әрекетінен, сөзі мен жасаған қадамынан өзгелердің өздерінде жоқ күш-қуатты көретіні қандай ғажап! Міне, сонан соң барып: мұндай күшке қалай мен де ие болсам екен деген сұрақ туса одан бетер тамаша ғой. Иә, менің де қалай бақытты болуым керек? Қайтып момындыққа, шыдамшылдыққа жетсем екен?

Бақытқа апаратын жол күнделікті өмірінде, үйінде, жұмыс бабында Тәңірмен іштей рухани қарым-қатынаста болуды, Құдай есімін жүрегіңнен тастамауды талап етеді. Мұның әсері зор, мұның әсері Жүсіп өмір сүрген кезде қандай болса, бүгін де сондай.

Менің қалайтыным, сенің де, Тәңірдің басқа балалары да Құдаймен қарым-қатынастың құдіреті жөнінде ұмытпайтын болсын!

Иса үшін, ішкі дүниелері әлі айыға қоймағандар үшін

сенен өтініп сұрайтыным – күнделікті тіршілікте дінге деген сенімді көрсете біл де, Жүсіптің өмірі сияқты өз өміріңмен басқаларды бақытты ету өнерінің рақатты бейнесін ашып бер!

САҚТАУШЫ ІЗГІ НИЕТ

Жаратылыстың басталуы 39,6-10

Жүсіптің жағдайы Потифардың үйінде жыл сайын жақсара түсті. Оған қожайынының көз қарасы дұрыс болды. Жүсіп шаруа жұмысының сатысымен жоғарылай берді: сарайдың бас қызметшісі, меңгерушісіне дейін көтерілді. Потифар оған еш қалтқысыз сенді. Сөйтіп, Жүсіптің өмірі көңілдегідей, қаяусыз жылжып жатты. Тек аздап мазасын ала бастаған кенеттен көкжиекте пайда болған кішкене ала бұлт еді. Бақытына көленкесін тигізетіндей. Потифардың әйелі оған қиылып қарайтын болды.

Күні бойы қолы бос, өзін қоярға жер таппады. Үйдегі жұмыстардың бәрін құлдар атқарды. Әйелдің ермегі тек бұйрық беру. Ал уақыты болса жеткілікті. Не істерінді білмегеннен жаман нәрсе жоқ. Еріккендік – бар пәленің бастамасы деп дұрыс айтылған. Мысалға, басшылық етумен шұғылданған Дәуіт қызметіне толық берілгендіктен Құдайдың қалаулысы болды. Қолы босап, үйінде еркін дем алғанда, сүріну жолына құлдырауы басталды.

Потифардың әйелі сұлу жас жігітке ғашық болды. Жүсіппен жиі-жиі әңгімелесетін еді. Жүсіп өзінің туған жері туралы айта отырып, мүмкін тыңдаушысы қызыға құлақ қойды деп есептеген болар, Тәңірдің өткендегі керемет істері жөнінде де баяндап берді. Анау көз алмастан тыңдады. Көңілін баураған оның айтқан әңгімісе емес, Жүсіптің тебірене толқыған нұрлы жүзі еді.

Бірде, кенеттен-кенет әйел ғашық екенін айтып, таң қалдырды. Жүсіп шошып кетті. Бұлай болады деп ол тіпті

ойлаған да емес. Егер оның өзіне деген махаббатын мойындаса Потифардың алдында күнәға бататынын ескертті. Ол Потифардың әйелі, сондықтан күйеуінің арына кір келтірмеуге тиісті. Жүсіп болса Потифардың құлы, қожайынның сенімін ақтауға міндетті, сенімін ақтамаса батпаққа белшесінен батқаны. Сондай-ақ Потифардың алдында ғана емес, Құдай алдында да ол үлкен күнә. Соңғысы бәрінен де ауыр: „Қалайша осыншама қаскүнемдікке барып, Құдайдың көзінше күнәкар боламын?“

Жүсіптің бала кезінде-ақ: күнә жасағанша өлгенім артық деген шешімге келгені қандай жақсы еді. Осы қағиданы берік тұтпағанда Жүсіптің дәл қазір нендей пәлеге тап келетінін білу қиын еді. Ардан аттап, құрып кететіні сөзсіз.

Потифардың әйелі түрлі қулықтарға барып бақты. Күнде Жүсіптің жолын кес-кестеп, мазасын алды.

Жүсіп, әрине, Құдайға жалбарынап мінажат етті. Одан шын көңілімен көмек сұрап: „Тәңірім, қолдай гөр мені! Егер Сен қанатыңның астына алмасаң, менің опат болғаным!“ – деді.

Жүсіп әлі жас еді. Тұла бойында ыстық қан буырқанып жатты. Ал Потифардың әйелі түрлі сиқырлықпен оның есін кетіріп, баурап алуға тырысты. Сондықтан да Жүсіптің бар қолынан келгені Тәңіріне дұға ету. Өз қағидасы мен өз күші әлсіз болып көрінді. Иә, қандай да қағида болмасын құштарлықтың отында жіңішке жіптей тез лап ете түсетінін ол жақсы білетін.

Мақсаттарына жеткенде не болатынын білгісі келіп, арбалғаннан кейін артына қарағысы келгендер де аз емес еді. Себебі өз әлдеріне сенді де – масқаралыққа ұшырады.

Егер сен бұған дейін арбау-алдаумен өз күш-қуатыңмен, күреспек болсаң, айтарым: өйтуші болма! Сен олай алға қойған мақсатыңа жете алмайсың. Өз күшімізбен біз ештеңе де істей алмаймыз, тек өзімізді құрбан етеміз. Алдап-арбауды құр жәй ізгілік ниетпен қуа алмайсың. Оның қуаты зор. Ол сондай күшті князь! „Ұлы күш пен шексіз жауыз-

дық“ – міне, оның ең қауыпты құралдарының бірі. Бұл шындық. Жай ғана ізгілік ниетті тұтынып қараңғылық иесімен күресте біз жеңіске жете аламыз ба? Ешқашанда жете алмаймыз!

Онымен өз күшіміз арқылы күреспейтіндігіміз үшін Құдайға рақмет! Өйткені өкінішке орай жеңіліс табар едік. „Мейірімді көмектің ізгілігіне жету үшін ізгілік берушінің тағына еркіндікпен барған жөн“, – делінген еврейлерге арналған үндеу-хатта (Евр. 4,16).

Иә, „мейірімді көмектің ізгілік берушісі“ бар. Бірақ қай кездегі көмекті уақытында болды дейміз? Күнәға батқаннан кейін де, әлде одан бұрын ба?

Күнә жасағаннан кейін де ізгі ниет бар, ол кешіру ізгілігі. Күнә жасамас бұрын, алдап-арбау кезіндегі көмекті біз дер кезінде болған көмек дейміз; ол ізгі ниетті сақтайды.

Неліктен адамдардың басым көпшілігі осы сақтаушы ізгі ниетті естеріне тұтпайды? Тәңір балаларының арасында кісілік қасиетін жоғалтқандар неліктен көп? Өйткені олар әлі де бойларындағы өз әлдеріне сенеді. Дер кезіндегі көмекті сұрап, мінажат етуші ғана сақтаушы ізгі ниетпен санасады; Тәңірдің мейірімі рухтандырмаса, ол бұл жіңішке жолға қадам да баспайды. Бүкіл ішкі дүниесі күйреуге ұшырап, мен түк те емеспін, түк те қолымнан келмейді, бұл өмірде қалдырған да ештеңем жоқ деп айта алатындай ақиқатқа жеткен адам, сақтаушы ізгі ниетке бой тұмардай сүйенеді.

Осы сынды ақиқатқа жеттің бе сен? Тәңір Жақыптағы сол түнгі Жақыптың жамбасын күйреткендей, сенің де өзіндік күшіңе сенуінді күйретті ме? Өзіңнің жарамсыздығыңды, әлсіздігіңді толық түсіне алдың ба?

Онда ізгілікті дұрыс пайдалана біл. Онда Петір айтқандай: үмітіңді ізгілікке тапсыр. Бұған дейін өзіңе, өзің ұстанған қағидаға сеніп келдің. Ізгілік қана бұл кемшілігіңді толықтыра алады. Мейірімділік пен жақсылыққа апаратындар Тәңірдің ізгі ниеті мен Мәсіхтің төгілген қаны ғана.

Тек іштей күйреуге жетіп, өзіне сенуден қалған адам ғана ізгілікке мойын ұсынады. Ол әр-бір күнін: „О, Тәңірім, міне алдау-арбауға, мақсат-тілекке толы тағы бір жаңа күн туды. Мен оны қалай өткіземін? Тәңірім, өзімді жауыздықтан құтқарушы сенің ізгі ниетіңе тапсырамын!“ – деп бастайды.

Кімде-кім әр-бір күнін осылай бастаса, ертеңгі мінажат ету дұғасына: „Менің қолымнан ештеңе келмейді, бірақ, Тәңірім өзіңе ғана сенемін!“ – деп кіріссе сол дер кезінде келетін көмектің ізгілігіне ие болады. Қай істі болмасын, қай жерде болмасын Тәңірінен қолдау табады. Ол Тәңірмен дұға арқылы байланыстыратын қарым-қатынасты жоғалтпайды.

Осы жағдайды Жүсіп те өз басынан кешті. Өзін Тәңірінің ізгі ниетіне табыс етті, ал Тәңірдің ізгі ниеті оны аман сақтап, қиын және ауыр кезеңнен жеңіспен алып шықты. Тәңірдің ізгі ниеті бізді де сақтағысы келеді. Біз тек соған келісуге тиістіміз. Ізгілікке үмітімізді артқанамыз жөн. Сен сөйтесің бе? Солай етсең, онда Тәңіріңнің даңқын арттырып, ғажайып ізгілігіне бөленесің.

ИСА – ЖЕҢІМПАЗ

Жаратылыстың басталуы 39,10

Күнде қайталана бергендіктен әйелдің арбауы оған қатер туғыза бастады. Алғашқы арбауына ол тойтарыс берді. Бірақ күнде осылай бола берсе Жүсіп Далиланың тілегіне көнген Самсондай шаршауы да мүмкін!

О, жау түрлі аярлығымен де алады. Мыңдаған жылдар бойы, адамзат жер үстінде пайда болғаннан бері, ол тек адам баласын зерттеумен болды. Әр қайсымызды қалай уысына түсіріп, кісіліктен шығару жолын жақсы біледі.

Біреудің әлсіздігі – ол оңай жатқан ақшаны ала алмаса көңілі көншімеуінде. Екінші біреуге бұның қажеті шамалы, бұрылмастан-ақ өте береді. Ол ақшаны пайдама асырсам

етті деп те ойламайды. Ал алдынғысының сезінетіні – белгісіз күштің магнитше оны ақшаға қарай еріксіз тарта түсуі.

Осы сынды әлсіздікті Иудадан көреміз. Иуданы қателіктен сақтандыру үшін Иса талай рет саусағын да көтерді. Бірақ Иуда оның ескертуін қабыл алмады. Ақыры жауының торына түсті.

Үшінші біреудің әлсіздігі Потифардың әйелі Жүсіпті қызықтырып жүрген салаға қатысы бар. Көбіне бұл сала бәрінен де қауыпты! Жау тән құштарлығы арқылы көбімізді кісіліктен шығарады. Аталмыш күнә адамдар арасында өте-мөте көп таралған.

Сондықтан да сақ болып, жау кіреді-ау деген осал қақпаңа мықты күзетшіні қоя біл. Көзіңмен неше түрлі қиял тудыратын кітап беттерін шарладың делік. Немесе құмарлығыңды оятатын суреттерге қарап қалдың. Сол себепті де жанарыңды да күзете білетін мықты күзетші керек. Көңіліңді не оқып отырғаныңа бөл. Әдеби кітаптарға сақтықпен қара. Алдаушы әдибиетке құныққан талайлар арына кір келтіріп, өмірін жоққа шығарып баяғыда-ақ құрдымға кеткен.

Жаудың аңдитын екінші қақпасы – құлағың. Екі ұшты мағнасы бар әңгіме, күлкілі оқиға естідің делік. Тыңдағаның ұзаққа дейін сананда сақталып қалады. Сақ бол! Жау байқаусызда ішкі дүниеге өтіп кетпес үшін құлағыңа күзет қой.

Қауыптың қай жерден күтіп тұрғанын білдің екен, онда жолында тұрмай тез кетіп қал. Оған қарсы жүрген адам пәлеге ұшырайды. Егер өзің барып жүрген ұйым ұнамаса, онда айтылатын сөздер жаныңа жақпаса, көп аялдама, қарым-қатынасыңды үз.

Жау қалғымайды. Ол үнемі күзетте. Демалыс дегенді ол білмейді. Әсіресе, ең қиыны – сенің жеңіске жеткен сәтің. Жеңіс қуанышына бөленіп, босаңси қалғаныңда, ол жасырын тосқауылдан сені атқылай бастайды. Ол қайтадан шабуылға шығады. Ешқашан ұмытпа осыны!

Илияс Кармильде даңқты жеңіске жетті емес пе?! Жаңғыз өзі пұтқа табынушыларға қарсы тұра білді. Құдай оның дұғасын қабыл алды. Иезавель менен сақтан деп хабарлағанында, ол шыбын жанын сақтап, қашып кетті ғой. Егер Құдай оны Ахава мен Ваалдың діни қызметшілерінен аман сақтап қалған болса, онда Иезавельдің қаһарынан сақтай алмағаны ма? Мәселе басқада, Кармильдегі жеңістен кейін Илияс босаңдыққа берілді, оның осы сәтін пайдаланған жау шабуылға шықты.

Потифардың әйелі күнде бір айланы ойлап табатын болды. Нағыз қауып енді басталды. Бүгін шыдап бақтым, енді қорқатын ештеңе жоқ деп ойлау оп-оңай. Бірақ кезекті арбаудың, қызықтырудың кілті осы арадан өрбиді.

Күзетте тұр! Сақтық көрсетіп, мінажат ет! Назарыңды Исаға бұр. Соның алдында ағынан жарыл. Оны да арбаған. Оны да біз сияқты алдаудың торына түсірмек болған. Бірақ Ол бәріне қарсы тұра білді. Жеңді. Енді арбалғандарға көмек көрсете алады.

Сен өз әлсіздігіңді білесің. Біледі деп мен өз түсінігім бойынша айтып отырмын. Сен әзәзілдің де күші қандай екенін білуге тиістісің. Оның күшінде шек жоқ. Сен әлсізсің, ал оның әлі басым, бірақ Исаға сенетін болсаң қорықпа. Өзіңнің әлсіздігіңді түсінген болсаң, жаудың қауыпты екенін анық сезінсең, бәрі бір қорқып қайғырма, өзіңді сақтайтын, саған жеңіс беретін Тәңірге сен.

Жүсіп солай істеді. Өзінің қауқарсыздығымен арбаушы әйелдің айласын көре отырып, Тәңірге жалында. Тәңірі оны жеңіске жеткізді.

Сен де сөйт. Өзіңе, өз күшіңе, одан қалды өз әлсіздігіңе мойын ұсынба. Жаудың, оның күшінен қорықпа. Құдайды есепке ал! Тәңірге бар болмысыңмен беріл, сонда барып Иса жәй емес, жеңімпаз екенін білесің!

ҚИЫН-ҚЫСТАУ КҮН

Жаратылыстың басталуы 39,11-20

Осынау қиын-қыстау күндер мен қиын апталар барысында Жүсіп тұңғыш рет өзінің құл екенін ауырсына сезінді. Еркі басында болса баяғыда-ақ осы үйден кетіп қалар еді. Бірақ аяқ-қолы бұл үйге жіпсіз байлаулы болды. Потифардың әйелі шақыра қалса баруы керек еді. Келіншек осы үйдің қожасы ғой. Иә, қандай ауыр жағдай.

Жүсіп бұл пәлекет тезірек аяқталса екен, осы аяқ астынан тап болған сынақтан кіршіксіз өткіз деп Тәңіріне жалбарында. Құдай тілегін қабыл алды. Арбаудың да шегі жетті. Сонда ол қалай болды?

Бірде үй шаруасындағы қызметшілердің бәрі сыртқа жұмысқа кетті. Потифардың әйелі мұны алдын ала жасады ма, әлде кенет тап болған жағдайды пайдаланғысы келді ме? Әйтеуір, үйде ол жаңғыз қалды. Тыстан Жүсіп кірді. Өте қажет іске байланысты кіргені анық. Әйтпесе үйге аяқ баспас еді. Сайқал келіншек осыны пайдаланып, соңғы шабуылға шықты. Қалай болғанда да өз мақсатына жетпек болды. Жігіт таза қалса, онда өзі арсыз болып көрінеді ғой. Осы ой есін кетірді де, әйел қайтсе де оны жеңуім керек деп шешті.

Сұлу келіншек айла-тәсілді қолдануға келгенде алдына жан салдырмайды. Егер менің махаббаттымды қабыл алмасаң, өзімді-өзім өлтірем деп соқты. Мойнынан құшырлана құшақтап алып, жібермей қойды. Құлағына неше түрлі жалында сөздерді сыбырлады. Жүсіпті бұл толқусыз қалдырмады. Сонымен, арбау отынан ол сенімін таза ұстап алып шыға ма, әлде тамұқтың жалынына шарпылып, күйіп кете ме?

Жүсіп бекерден-бекер сақтаушы ізгі ниетке жиі-жиі мінажат еткен жоқ. Ізгілік ақыры оны сақтап қалды. Құдай жұмақтан қуылғандарды, адам баласын құртқан дүние жүзілік топан суды, Содом мен Гоморраның қирауын оның

есіне салды. Міне, сонда барып, күнә жасағаннан өлген артық деген балалық кездегі шешімі қайта жаңғырды.

Сайқал келіншектің құшағынан жұлқына босанды. Әйел оны ұстап қалмақшы болғанда, сырт киімін әйелдің қолында қалдырып, қашып шыққанды жөн көрді.

Қуғынға ұшыраған аңдай жүгіріп өз бөлмесіне кірді. Жүрегі дүрс-дүрс соқты. Әйтеуір, аман-есен құтылып кетті. „О, Тәңірім, рақмет саған! – деп жалбарынды ол. – Мені құтқарғаның үшін рақмет. Бірақ бәрінің де шегі болу керек. Оқиғаны енді қайталанбайтындай ет, Тәңірім. Жолата көрме мені бұл пәлеге!“

Көп ұзамай үйге Потифар келді. Жүсіп әдетінше оған қызмет етуге дайын болды. Қуанышында шек жоқ, қожасының алдында таза болып, оның жүзіне тура қарай алатыны үшін Құдайға рақметін жаудырды.

Содан Потифар әйеліне көтерілді. Жүсіп болса өз бөлмесінде қалды. Дәл қазір не болатынын сезді ме ол? Ғашық отын лаулата алған Потифардың әйелі, шексіз ызасын да көрсете алатынын білді ме екен?

Бір кезде қонақ бөлмеге Жүсіп шақырылды. Потифар қатып қалғандай тік тұр, Жүсіп бұрын-соңды оның мұндай түрін көрген емес. Маңдайының күре тамырлары білеуленіп кетіпті. Көзінен от ұшқындады.

„Жүсіп, мен сенен бұл қылықты күтпеген едім. Момақан түрің – өтірік пен алдаудың белгісі екен, арсыздықты жасыру тәсілі“.

Жүсіп не деп жауап берді?

Ештеңе демеді.

Неге?

Қалай деп жауап бермек? Егер өзін қорғаса, қожайының әйелін кінәлі етеді, сөйтіп, көп жақсылық жасаған адамның отбасын бұзады. Өз арын осындай тәсілмен сақтап қалуға тиісті ме? Жоқ! Потифардың жанына жара салмау үшін үндемей өтірік тағылған кінәні қабылдаған жөн.

Ол үндемеді. Міне, осы арада үнсіз, ешбір дыбыссыз қой

сияқты құрбандыққа шалынған Құдіреттінің бейнесі елестеді.

Бірақ Жүсіптің үнсіздігі кінәні мойындауы емес пе? Әйелдің қолында қалған киімі соның айғағы ғой.

Егер құл қожайынның ызасын тудырса, қамшының астына алынатын. Жүсіпке дүре соғылуы ғажап емес. Бұл туралы Жазбада ештеңе де айтылмаған, себебі оқушы оны былай да түсінеді.

Жазалаушылар Жүсіпті жалаңаштап, есінен таңғанша соққылады.

Мұны көрген Потифардың әйелінің қуанышын айтып жеткізу мүмкін емес.

Сонан соң Жүсіпті зынданға апарып жапты.

Құдай бұған қарсылық білдірген жоқ па? Жоқ, білдірмеді. Сонда ол бәрі бір әділетті Құдай болып қала бермек пе? Иә, қала береді. Біз оны әр кездерде түсіне бермейміз. Кейде: Тәңірім, мұны не үшін жасадың, не үшін деп сұрақ та қоямыз. Бірақ уақыты келгенде Құдайдың бұны біздің игілігіміз үшін істегенін түсінеміз.

Зынданда жатқан Жүсіп есін жиғаннан кейін не қылды? Оның жүрегінен тап-таза, мөп-мөлдір дұғаның туындағанына сенімім мол. Бұдан бұрын Тәңірінен осынау құбыжық пәледен құтқар деп тіледі ғой. Құдай онысын орындады. Қасқой жылан зынданға еріп бара алмады. Енді жер астындағы қапас кедергі оған. Сондықтан өзін осылай құтқарған Құдайға рақметін айтты.

Бұл естен кетпес оқиғаға орай айтарым: бұл ауыр сын сағатында Жүсіптің қашып шыққаны жақсы болды. Күресте көбіне дер кезінде құтылып кету пайдалы. Жасөспірім шағында тән құштарлығынан қашуың керек деп Пауылдың айтатыны сондықтан.

Жас жігіттер мен жас қыздар бүгін де үлкен қалаларда алдау-арбаудан құтыла алмайды деген пікір жиі айтылып жүр. Бірақ құтылуға болады, ондай жерге жоламауың керек. Тән құштарлығы, тағы да басқа жамандыққа толы

орындарға баратын адам бойындағы кеселден айыға алмайды. Ол пәледен қашпайды да. Қайта қатер мен күнәні шарқ ұрып іздейді.

Өзіндегі кір-кесепатты жеңгің келе ма? Онда дүр сілкін де күнәқарлықтың жолынан тез қаш. Алдау-арбаумен күреспей бұрылып кет!

Егер сенің жолдастарың „пәк жанды Жүсіпті“ мазақтап күлетін болса, жалынып сұрайтыным – қаш, сонда ғана өзінді, өзіңнің ішкі бар болмасыңды аман сақтайсың!

ӨМІР СҮРУ ДЕГЕНІМІЗ – МАДАҚТАУ

Жаратылыстың басталуы 39,21-22

Занданда жатыр!

Түрме дегеніміз бүгінде көңілдің хошын тудыратын орын емес. Бірақ қапасаққа қарағанда нағыз сәулетті сарай дерсің. Ерте заманғы қапас көбінесе жер астында орналасқан, іші тастай қараңғы, жарық та, ауа да жоқ.

Неліктен Жүсіп зындан-қапасаққа тасталынды? Өйткені Тәңіріне әбден берілген еді. Өйткені негізгі өмірлік қағида-сы: күнә жасағаннан өлген артық деген ұраннан тұратын. Тәңірдің әділдігіне, оның бұл дүниеде бар екеніне сенбеушілік қателігіне баруға Жүсіп аз-ақ қалды. Егер Құдай бар болса, онда неліктен ол Жүсіпке осыншама қасастық жа-сады?

Жүсіп солай айтты ма? Құдайға сенбеушілік білдірді ме? Өкпеледі ме? Жоқ, басы артық бірде-бір сөзді аузынан шығармады. Оны қалай растауға болады? Жазбадағы: „Тәңір Жүсіппен бірге еді“ деген сөздермен. Егер ол өкпелеп ашу шақырса, Тәңір оның қасында болмас еді ғой. Өйтуі мүмкін де емес. Тәңір бірге болды, ал ол да Тәңірдің жанында болды.

Жүсіп болған жағдайды қарсылық білдірмей қабыл алды. Жасаған дұғасы босқа кетпеді, Потифар үйіндегі алдау-арбаудан құтылудың шешуші түйіні болған осы өзі жатқан

қапас еді. Мұнда ол сайқал әйелдің күнделікті қылымсуынан арылып, тыныштық тапты. Оған келер енді қауып-қатер жоқ. Сол үшін де Құдайға шын жүрегімен рақметін білдірді.

Өмір сүру – Құдаймен келісімде болу, Оның басшылығын қабылдау – бұл Жүсіптің өмірінен тәлім қылып алатын өте маңызды сабақ. Түрмеге қамалған бір адам менің есімде, оны жақсы білемін. Басында ол қамауға алынғанына келіспеді, өйткені жолдастары туған жерінде бостандықта жүреді. Алғашқыда ашу шақырды. Көп ұзамай өмір сүрудің – Құдайдың басшылығымен келісімде болу екенін білді. Енді айғай-шуын қойып, болған іске мойын ұсынды. Күнделікті өмірі қайтадан өз маңасын тапты. Құдай егер оны осында әкелген болса, онда бәрі қажеттіліктен туғаны да деп ойлады ол. Түрмеде өткен уақыты өмір мектебінің маңызды кластарының біріне айналды. Құдай оқытқан айығу сабағынан өткеннен кейін ол түрмені тастап, бостандыққа шықты.

Жүсіп Құдайдың не ойлағанын білген жоқ. Мысырдың билеушісі ретінде таққа көтерілетінін де білмеді. Құдай осыны іске асыру үшін оны тәрбиелеп, дайындауға тиісті еді.

Дәреженің ерекше биік орнына ие болғысы келген адам жоғарғы мектептен тәлім алуға тиісті. Ерекше қасиет бергісі келген кісісіне Құдай осы жоғарғы мектептен сабақ алуына көмектеседі. Бірақ Тәңірге қатысты бұл мектеп тұңғыыққа терең бойлатады. Құдай бізді көтермес бұрын, әуелі жермен жексен етіп алады.

Жүсіп жоғарғы мектепті қапаста қабылдады.

Тәңір патшалығының заңы: әуелі төмен құлдырайсың, содан кейін ғана жоғары көтерілесің. Айқыш ағаштан тәжге жетесің. Түннен күнге шығасың.

Бізді Құтқарушы да бұны басынан кешті. Құдай оның азабымен біздің құтқаруымызды жетілдірді. Құдай оны биікке көтеріп, ғажайып атақ бергенге дейін, Иса жек көрінушіліктің қайғы-қасіретінен өтті. Таққа апаратын оның да жолы айқыш ағаш арқылы созылып жатыр.

Біздің де жолымыз өзгеше емес. Біз де тәж бен билік үшін жаралғанбыз. „Өле-өлгеніңе дейін сеніп өткін, сонда барып өмірдің биік тәжіне ие боласың“, – деп жазылған. „Мен сияқты жеңіп Әкеммен қатар таққа көтерілгенімдей, жеңгендерді (күнәні) Өзімнің жаныма таққа отырғызымын“, – деген жазу тағы да бар. Біз де өз сапарымызды айқыш ағаш арқылы жүріп өтеміз. Біз де арнаулы биік орнымызға отыру үшін Тәңірдің тұңғыыққа апаратын мектебінен сабақ алуға тиістіміз. Өйтпейінше болмайды.

Құдай алдымызға қойған мақсатты көріп, өмір тағына көтерілетінімізді білгенде, біздің өміріміздегі барлық ауыртпалық пен қасіретке жоғарыдан жарық сәуле төгіледі. Көбінесе біз қараңғы, қиын жолмен жүрудің не керегі барын білмедік қой. Кейде тіпті Құдайдың Өзін де түсінбейміз.

Тек жанарымыз мақсатты көргенде ғана Тәңір жүргізген сапардың мәнісіне қанығамыз. Сонда барып түсінетініміз: таққа шығару үшін, ол тұңғыық мектебі арқылы сабақ берген екен.

Осы ақиқатқа жеткенде ғана қайғыдан арылып, тәнімізге батқан ауыртпалықты сезінбейміз. Қиыншылықтың зіл батпан жүгінен опынып, күрсінбейміз, Тәңірдің махаббатын қабыл алып, Оның бізді айықтыруда табалау мектебінде шыңдағанын түсінеміз. Табалау мектебінің соңында бізді тақтың күтіп тұрғанын білеміз.

Сөйтіп, өмірдің қиын-қыстауына көзбен қарауды үйренеміз. Қазіргі қайғы-қасіреттің шеңберінде тоқтап қалмаймыз, артымыздан да, алдымыздан да көретініміз – бізді сақтап қалу мақсатымен өз жоспарын орындап жүрген құдіретті Тәңірдің тұлғасы.

Адам осылай ренжуін қойып, Құдаймен келісімге баруға үйренеді. Өмір сүрудің – мадақтау екенін біледі.

Қымбатты оқушым, сен осы сабақты оқып, білдің бе? Егер оқып-білсең, онда қуаныш пен бақытқа жетесің. Жүрегің Құдай арқылы бейбіт тыныштық табады. Енді Тәңір көрсеткен жолға наразылығыңды білдірмейсің, енді адам-

дар тұрғысынан келген қиянат пен жамандыққа өкпелемейсің; күрсіну мен ренжуді былай қалдырып, Құдаймен бірге рақатқа бөленесің. Жаратқан ием қате жасамайды. Егер сені бұлынғыр жолмен алып жүретін болса, жайданжай кінәсіз азапқа тап еткізсе, онда сені ол биіктету үшін табалау мектебінен өткізбек болғаны.

Биік дәрежеге жетуді армандайтының рас қой? Әрине, рас! Ендеше Тәңір ұсынған жолды жылы шыраймен қабыл ал.

Бұл қапас жол сені құтқарылуыңа апаратынына кәміл сен. Бұл қайғы қасіретті Құдай сені тәрбиелеуде қолданады!

Ойлашы, тек айтарлыққа тұратын, саған сыпайылық көрсететін адамдармен қарым-қатынаста болсаң, сенен бір нәрсе шығар ма еді? Шыдамдылық пен мейірбандылыққа, момындық пен жылы шырайлылыққа ие болар ма едің? Жауыңды сүйіп, әділетсіздікке шыдауға үйренер ме едің сонда?

Сондықтан, Тәңір сені табалау мектебіне қабылдаса, онда сені дұрыс жолмен жүргізгені, өйткені Оның саған деген ниеті дұрыс.

Осыны түсінген адамның көзі ашық. „Менімен ештеңе де болмайды, Жаратқан ием бәрін алдын-ала белгілеп қойған. Оның маған берері игілік қана“, – дейтіндер енді Құдайға алғыс айтуды үйренеді. Сөйтіп, өмір сүру – мадақтау деген шындыққа кезігеді.

Бұл ақиқатты Тәңірдің барлық балалары білсе ғой. Олар алдағы мақсаттарын көріп, Құдайдың бергеніне разылық етсе ғой. Құдайдан, немесе адамдардан келетін қаранғылық пен қиыншылықтарғы қарамастан, сонда барып нағыз шындық өз бойын көрсетеді. Ол өмір сүру – мадақтау екенін растайтын шындық.

ӨМІР СҮРУ ДЕГЕНІМІЗ – СҮЮ

Жаратылыстың басталуы 39,23

Біздің өміріміздің екі жағы бар. Құдайға қатысты қарым-қатынас пен адамға қатысты қарам-қатынас. Өмір сүруіміз Құдайдың даңқын көтеріп, Оның еркімен келісімде жүріп жатса – онда Құдаймен байланысымыздың дұрыс болғаны. Ал адаммен байланыстың дұрыстығы – өмір кешуіміз махаббат пен сүйіспеншіліктен тұрғанда ғана болмақ.

Жүсіпте де солай болған. Оның өмірі өн бойына мадақтау және сүйіспеншілікпен өтті.

Егер кімде-кімнің адамдардың бұзылғандығына наразылық білдіруіне себептері болса, олар Жүсіпте де болды. Нені көріп, нені басынан кешпеді ол! Оны туған ағалары қалай масқаралады? Потифардың әйелі күйеуінің алдында оны қалай әшкереледі! Ал Потифар болса істің ақ-қарасын анықтап жатпай, қалайша оны қапасақ жабындар деп үкім қылды.

Расында да егер ол жүрегін қайғы запыранына толтырып, өзінің бастан кешкен қиыншылықтарының бәріне өкпе-назын айтып, қарғыс жолдайтын болса, оны әбден түсінуге болар еді. Бірақ ол өйтпеді. Әділетсіздік жөнінде ештеңе айтпады.

Ашына сөйлеу ызақорлық, өшпенділік тудырады. Оның уы бара-бара бүкіл денеңді жайлап алады. Өзіңнің ішкі қиналысың туралы аз айтқан жақсы. Бәрінен де тіпті қозғамай, үнсіз қалдырғаның орынды!

Жүсіп солай істеді. Өткенді есіне алмады. Бүгінгі күнмен, бүгінгі күн мәселелерімен өмір сүрді. „Қазір қапаста екенмін, ендеше бейшара тұтқындардың жағдайын жеңілдетуге тырысайын, себебі маған қарағанда олардың хәлі қиынырақ қой. Менің көмекшім, қолдаушым тірі Құдай, ал бұл пақырлар пұтқа, Озирис пен Изидаға табынады, бірақ жансыз пірлерінен келер сүйеніш жоқ. Сондықтан олардың тұрмыстары да аярлықтай“, – деп қайраған еді ол өзін-өзі.

Сонымен, қамаудағылардың тұрмысын жеңілдету ниетімен оларға әр-түрлі қызмет көрсете бастады.

Жүсіп сынды адамдар қайда да болмасын қажет, ондайларды жақсы көріп, тез қабыл алады. Тек өзі туралы айта-тын, тек өзіне ғана жұрт назарын аударса екен деп тілейтін кісілерді маңындағылар онша жақтыра қоймайды. Сүйетіндері, қарсы алатындары достыққа бейім, іскер жандар.

Мына қапастың ішіндегілер де солай еді. Жүсіп келген бетте-ақ қапастың ішінен қараңғылық пен қасірет кейін серпілгендей болды. Достық ниетпен, көңілшектік көрсетіп: „қалай, жақсы ұйықтадыңдар ма?“ деп сұрағанда тор терезеден жарық күн сәулесі төгілгендей әсер қалдырды. Жүсіп бірден бәрін өзіне баурап алды.

Осы сияқты әсер тудыратын діни қызметші әйелдер жөнінде естігенім бар. Аурухана бөлмесіне кіре келген олар өздерімен бірге күн нұрын ала келгендей болатын. Бұл ғажап қасиет. О, діни қызметші әйелдердің бәрі жарық сәуле шашса ғой! Бұл тек қана олардың ғана емес, Тәңірдің барлық балаларына қатысты міндет. Біз жарық беруге тиістіміз: сен өз бұрышыңа, мен өз бұрышыма.

Қапас меңгерушісі көп ұзамай Жүсіптен дарып жатқан көмекті сезіне бастады. Барлық жұмысты енді Жүсіпке тапсыратын болды. Сөйте-сөйте сенімге ие болған ол осы зындан-қапасты қарап, бақылайтын дәрежеге жетті.

Айтшы, сенің өмірің де сүйіспеншілікке айналды ма? Иә, біздің бәріміз өзімізді сүюді қалаймыз. Тек сүюді ғана ма? Сүйіспеншілікті қабылдау – иә! Ал сүйіспеншілікпен жауап қайтаруды ше?

Тек сүюді ғана қалайтын болсақ, онда біз бақытты, шуағы мол өмірге жете алмаймыз. Аранымыз ашылып, тойымдықты ұмытамыз. Сол себепті бізді жөнді білмейді, түсінбейді деп қит етсе өкпе айтамыз.

Қандай да болмасын жұмыс тапсырылса Жүсіп: „Бұл маған лайықты іс емес, орындамаймын!“ – деп қасарысқан жоқ. Бәрін істеді. Қаяусыз қуанышпен атқарды.

Дүниедегі ең бақытсыз адамның аты „Басқа біреу“ дегенді оқығаным бар. Ол солай. Егер әлде кім жүктелген жұмысты орындағысы келмесе: „Мұны одан да басқа біреуге беріңдер“, – деп айтатыны сөзсіз. Еріншектігі ұстағанда да: „Жарайды, басқа біреу-ақ істесін!“ -дейді ол тағы да. Жұмысқа көңілі дуаламаса, қолма-қол „басқа біреуге“ итере салады.

Осылайша Жүсіп те сол „басқа біреуге“ айналды. Ол өзгеге ұнамайтын жұмыстың бәрін істей беретін.

Сенің де „басқа біреу“ болғың келмей ме, қадірлі оқырман? Онда тамаша болар еді. О, сенің де өмірің сүйіспеншілікке айналса ғой. Сонда өміріңе қаншама бата дарып, құлпыра түсер еді!

Сенің өмірің басқаларға орай сүйіспеншілік туғыза ала ма? Сен сүю дегеннің не екенін білесің бе? Сүю – біреудің орнында бола білу деген сөз. Сен әрқашан сөйтесің бе? Әлде бәріне тек өз тұрғыңнан қарап келдің бе? Олай болса сүйе білмегенің.

Мысалға, келесі бір оқиғаны алалық. Ері жұмыстан үйіне келеді. Кеңседе көп нәрседен көңілі қалып, ренжіген. Үндемейді. Жанында тыншу жоқ. Бағанағы реніш әлі ұмытылар емес. Әрине ондай болмау керек, бірақ болады. Көңіл күйінің нашарлығына орай амандасуы да жарқындық пейіл танытпайды. Жүзі де соның айғағы.

Әйелі одан көзін алмайды. Анау оған назарын бөлер емес. Ләм деп сөз де айтқан жоқ.

Келіншегі күйеуін сүйетін болса, өзін жұбайының орнына қоюға тырысады. „Күйеуім бүгін көңілсіз екен, жылы рай танытып бойын сергітейін“, – дейді ол өзіне. Егер өмірі сүйіспеншіліктен тұратын болса ғана осылай ойлауы хақ.

Мүмкін: бері кел, мына араға отыр, су-су болған аяқ киіміңді шешейін, – дер. Әдетте олай жасамайтын, бірақ тап бүгін сөйтуге тиісті. Ері үшін ерекше қылыққа бармақшы.

Әйелі солай етсе ері қайтпек? „Үйге жеткенім қандай жақсы болды. Кеңседе жиі көңілім қалатын болып жүр,

үйге келсем жеңілдеп қаламын“, – дейді. Қолма-қол тұла бойы сергіп, ол енді рақатқа бөленеді.

Өмір сүрудің сүйіспеншілік екенін әйелі әлі түсінбеген жағдайда не болмақ?

Бәрі өзгеше дамиды. Ері әйелімен салқын ғана амандасады, анау оның сазарған жүзін көріп, сүйіспеншілік көрсетудің орнына сезімталдықты күйеуінен күтеді. „Бұған не болған? Мен күні бойы үй шаруасымен жағаласып, балаларын бағамын, ал бұның үйге келгендегі түрі мынау. Жоқ, жетті енді!“ – деп ойлайды ол, сөйтіп ері сияқты қабағынан қар жаудырады. Амандыққа салқын ғана басын изейді.

Күйеуі таңдана жалт қарайды. Сонан соң: „Кеңседе қиын еді, үйде жеңіл болар деп едім, мұнда да жетісіп тұрғаны шымалы“, – деген ойда қалады. Бас киімін киіп, ресторанға аттанады. Осыдан барып дүрдараздық туады.

Бұл сурет сенің өміріңнің көшірмесі емес пе? Өкінішке орай, дәл солай.

Осы келтірген оқиғаларымыз не себептен туған? Себебі өмір сүрудің сүю екенін біз әлі түсінген жоқпыз. Ал сүю – басқаның орнында бола білу.

Сен бұған дейін осылай етпесең, дәл қазір-ақ бұл қағиданы бастағың келмей ме? Басқаның орнында бол да өмірге соның көзімен қара: сонда ғана сүйе бастайсың.

О, егер бәріміз өз өмірімізде, үй-ішінде, жұмыста өмір сүрудің – сүю екенін дәлелдей алсақ қой, шіркін!

ТӘҢІР МЕКТЕБІНІҢ СОҢҒЫ КЛАССЫ

Жаратылыстың басталуы 40,6-14,23

Жүсіптің қапаста жатқанына көп болды. Бірде патшаны уландырмақ болды деп, сарайдан екі адамды әкелді: нан пісіруші мен шарап құюшы.

Бір күні таңертең Жүсіп олардың қастарына келді. Екеуі де үнсіз қайғырып отыр екен. Неліктен көңілсіз бола қал-

ғандарын сұрады. Сөйтсе екеуі де осы түні түс көріпті. Дәл қазір түстерін неге жоруларын білмей ойланып отыр екен.

Жүсіптің тілегі бойынша олар көрген түстерін айтып берді. Шарап құюшының көргені үш бұтақтан тұратын жүзім сабағы. Жүзімін теріп алып, шырын жасап, тостағанға құйып перғауынға ұсыныпты.

„О-о, – деп дауысын көтерді сонда Жүсіп, – бұл түсті жору онша қиын емес. Жүзімнің үш бұтағы – үш күн. Үш күннен соң патша алдында атқаратын қызметіңе қайта барасың!“

Кезекті күткен нан пісіруші де өз түсін айтты. Түрлі-түсті піскен наны бар үш себетті төбесіне қойып, перғауынға әкеле жатыр екем. Кенет құстар ұшып келіп, себеттегі нанды шоқи бастады.

„О-о, – деп дауыстап жіберді Жүсіп, -құстарды көргенің маған ұнамайды. Иә, ұнамайды. Менің қорқатыным – көрген құстарың сенің тәніңді шоқиды, себебі үш күннен кейін дарға асыласың!“

Осылай түсті жорып отырған сәтінде оған кенеттен бір ой келді. Үш күннен соң шарап құюшы қапастан шығатын болса, онда ол перғауынға Жүсіп туралы жақсы сөз айтуы мүмкін ғой. Сол себепті: „Сыртқа шыққаннан кейін мені ұмытып кетпе, мен үшін перғауыннан көмек сұра, мына қапастан құтқарсын“, – деп өтінді.

Шарап құюшы, әрине, Жүсіпті арқасынан қағып: „Қам жеме, орындаймын!“ – деп уәдесін берді.

Жүсіп болса оған жығыла сенді.

Үш күн өткеннен соң бәрі Жүсіптің айтқанындай болды. Шарап құюшы өз қызметіне алынып, нан пісіруші дарға асылды. Енді көп күтудің керегі жоқ, жуыр арада Жүсіп бостандық алады!

Қапастың іші нұрлы сәулеге бөленгендей. Үміттің қуанышқа толы шапағы Жүсіптің жататын қараңғы орнын жарық қылып жіберді. „Енді біраздан соң мені босатады. Шарап құюшы уәдесін берді ғой“, – деп ойлады ол.

Есіктің кілті сылдырлаған кезде: „Міне, мені босатуға келіп қалды. Қазір, қазір сыртқа шығамын!“ – деп елестетті Жүсіп.

Жо-жоқ, бостандық келмеді. Екі күн, үш күн өтті. Жүсіп таң қалды. Бірақ бәріне де себеп тапты. „Әрине, жұмысы көбейіп кеткен. Қызметінде ұзақ болмады ғой. Ол әлі-ақ мені есіне алады. Өйткені уәдесін берген“, – деп жұбатты өзін-өзі.

Сегіз күн, он төрт күн өтті, бірақ ешқандай өзгеріс болған жоқ. „Ауырып қалған ғой. Ғажап емес, қапастың сасық ауасы ауыртпай қойсын ба. Сырқатынан айыққан соң қолма-қол патшаға мен туралы айтады. Берген уәдесін орындауға тиісті!“ – деп ойлады тағы да Жүсіп.

Үш апта, төрт апта, алты апта да зырлап өтті. Ауыр шындыққа қарсы келе алмаған Жүсіп: „Ол мені ұмытқан екен!“ – деді.

Қапастың ішін қараңғылық басты. Жүсіп қатты қалжырап, шаршағанын сезді. Жұмысты жансыз адамдай атқарды. Сенуден қалды. Үміттен бас тарту қандай қиын еді.

Бұл оған ұсынылған ауыртпалығы үлкен сабақ еді. Кімде-кім кісіге сенімін артса, жаңғыз қалатыны даусыз. Бірақ Жүсіп Мысырдың тағына шығуға тиісті еді; болашақта ұлы халықтың қамын ойлауға міндетті. Сондықтан да осы сабақты оқып-білуі керек болды. Бұл сабақты өтпейінше ол жеңіске жете алмайтын еді.

Жаны тыныштық тапқанға дейін қаншама уақыт өтті? Ұзақ екі жыл. Бұл оған жүктелген Тәңір мектебінің соңғы класы еді. Бар қиыншылықты осылай қинала отырып, үйренуі керек болды.

Ол үйренді де. Құдайға: „Тәңірім, егер сен бар өмірімнің қапаста өтуін қаласаң, мен дайынмын!“ – деп айту дәрежесіне жетті. Осыны айта алғанда, ол бұл сабақты толық меңгерді. Жүсіп осы сөздерді айтқан түні перғауынның ғажайып түстерін көруі, сол түстерді Жүсіптің жорып, соның арқасында қапастан шығып таққа көтерілгеніне менің сенімім мол.

Ұзақ екі ауыр жыл. Бірақ ол өзіне берілген сабақты меңгерді. Ал біз ше? Сабағымызды меңгеру үшін қаншама уақыт жұмсаймыз: „Тәңірім, айтқаның болсын!“ Сонымен қаншама уақыт? Шын мәнісіне келсек, меңгере алдық па? Біздің жүрегіміз Құдайдың жүрегімен бірдей соға ма? Сондықтан дәл қазір: „Тәңірім, менімен не қылсаң да ерік өзінде!“ – деп ауызбен ғана емес, жүрекпен де айталық.

Менің қорқатыным, осы жолдарды оқып отырғандардың арасында өзіне қойылған сабақты оқымағандардың бар екені. Ал Жүсіптің бізді ұялтуға құқысы бар ма? Құдайдың қателік жібермейтінін, оның еркінің ізгілік пен шындыққа толы екенін біз ақыры түсіне аламыз ба?

Осы сабақты меңгергеннен кейін Жүсіппен не болды? Құдай оған кәмелетке жеттің деген куәлік беріп, қапастағы табалаушылық мектебінен босатты. Сөйтіп ол Мысырдың басшысына дейін көтерілді.

Шарап құюшы ұмытпағанда Жүсіппен не болар еді деп ойланып көрдің бе сен? Менің ойымша, шарап құюшы өзінің танысы бас аспапшыға барып: „сенде сүйкімді жас жігітке орын табылмас па екен? Мен онымен қапаста танысқан едім, енді оған жұмыс іздеп жүрмін“, – деп айтуы ықтимал.

„Иә, – деп жауап береді ғой сонда бас аспазшы, – бізге ас үйге ыдыс-аяқ жуатын кісі керек. Танысыңды алып кел!“

Сөйтіп, Жүсіп ас үйге жұмысшы болып орналасар еді.

Шарап құюшының басқа біреумен, патша сарайындағы кеңсе басшысымен сөйлесуі мүмкін. Ананың: „Сенуге тұрарлық жігіт болса, бізде хат тасушы болып істесін!“ – деп айтуы мүмкін.

Олай болса, Жүсіп жеңіл-желпі шабарман болып шыға келеді ғой.

Маңындағы адамдар оның болашағын өз қолдарына алса, Жүсіптің өмірі осылайша дамיתын еді. Бірақ Тәңір оның өмірін өз қолына алғандықтан, ол Мысырдың басшысы болды. „Адамға үмітін артқан адамды қарғыс атады,

оның жүрегі Тәңірінен алшақтай бермек“, – деп Киелі Жазуда дұрыс айтылған. Сондай-ақ онда: „Тәңіріне сенген, Тәңірдің рақымына кенелген адам игілікті“, – делінген (Ерем. 17, 5-7).

Киелі кітап шындықты айтады. „Тәңіріне сенетін адамның игілікті“ екені бүгінде солай.

Сен сол адамға жатасың ба? Тәңірім, Жаратқан иемнің мектебінен Жүсіп меңгерген сабақты бізге де меңгеруге көмектесе гөр! Біз де бар болмысымызбен: „Сенің еркің болсын!“ – деп Құдай алдында айта алатын дәрежеге жетейік.

ӨЗІМЕ ЕШТЕҢЕ ДЕ

Жаратылыстың басталуы 41,14-16

Жүсіп: „Тәңірім, сенің еркің болсын!“ – деп айту дәрежесіне жеткен түні, қапаста өмір бойы қалуға дайын екенін білдіргенде, перғауын екі рет ғажайып түс көрді. Бейне Ніл өзенінен жеті семіз сиыр шығып, жайылым жаққа беттегендей; олардың соңынан іле жеті арық сиыр пайда болып, семіздерін жалмап қояды. Осыны көрген перғауын оянып кетті.

Қайта ұйықтағанда екінші түсті көреді. Бидайдың бір сабағына жеті толық бас масақ шығыпты. Олардың қастарынан жеті бас арық масақ көтеріліп, әлгі дәндері толы масақтарды жұтып қояды.

Ертеңіне перғауын әмір етіп, көрген түстерін жорыту үшін көріп келдер мен балгерлерді жинап алды. Бірақ олардың ешқайсысы да жарытып ештеңе айта алмады. Сонда барып кенеттен шарап құюшы қапаста отырғанда, түсін жорып берген Жүсіпті есіне түсірді. Ол туралы патшаға айтып, ал анау болса Жүсіпті жедел алып келіндер деп бұйрық берді.

Қандай хабар! Жүсіп патшаның алдына баруға тиісті.

Иә, бірақ мына түрімен патшаға қалай барады? Әуелі

шашын жөнге келтіруі керек. Үстіндегі киімі де кір, жырттық. Жаңадан киіндірген де абзал. Апыл-ғұпыл дайындық үстінде патшаға неге қажет болып қалғанын ойлауға мүмкіншілігі болмады.

Міне, енді ол қабылдау бөлмесінде тұр. Патша достық пейіл білдіріп, жақын тарта сөйледі: „Мен түс көріп едім, бірақ оны жорып берер адам жоқ. Ал сен туралы түсті жақсы жориды деп естідім“.

Жүсіп қысқаша, бой ұсына айтты: „Бойыма біткен қасиет менікі емес; перғауынның ізгілігіне орай жауапты Құдайдың өзі береді“.

Оның айтқан „қасиет менікі емес“ деген сөздері Киелі кітапта екі рет кездеседі. Оны бірінші рет Кедорлаомердің ізіне түсіп қуғындаудан кейін қайтып келген Ыбраайымның аузынан естиміз. Содомның патшасы оған қарсы шығып: „қолға түскен адамдарды маған бер де, шаруашылық жайын өзіңе ал!“ – деді. Ыбраайым „билядай“ деп жауап қатты. Бұл „өзіме ештеңенің керегі жоқ“ дегені.

Сөйтіп, жаңағы уағызымен Ыбраайымның: мен бұл жорыққа олжа тауып, баю үшін барған жоқпын. Лотты тұтқыннан босату үшін аттандым. Артынан сен Ыбраайымды байытқан менмін деп айтпауың үшін, маған олжадан ештеңенің де керегі жоқ, – деп айтқысы келгені.

Жүсіпке байланысты оқиғада да бұл сөзді осылай түсінген жөн.

„Сен туралы түсті жақсы жориды деп естідім“, – деді перғауын Жүсіпке құрметпен. „Олай деп айта алмаймын, өзіме ештеңенің керегі жоқ“ деген келіспеушілік білдіреді Жүсіп. Мұндай қасиетті атақты қабылдай алмаймын. Түсті жору Құдайдың ісі. Сен мені түс жори алады деп ойласаң, онда маған үлкен ізет көрсеткенің.

Өзіме ештеңенің керегі жоқ!

Егер шарап құюшыдан басталатын қапаста өткен уақыты Жүсіп үшін Тәңір мектебінің соңғы класы болып есептелсе, патшамен бетпе-бет жүздесуі, кәмелетке толу кәулігіне тап-

сырған емтиханы еді. Жүсіп мектепте неге үйренгенін көрсетуі керек болды. Ол бір ғана сөзбен жауап береді – „биядай“ – өзіме ештеңенің керегі жоқ!

Неткен маңызды, салмақты сөз!

Жүсіптің Мысырдың басшысы болып неше жыл тұрғанын есептегендерің бар ма? Перғауынның алдына шақырылғанда отыздың маңайында еді, қайтыс болғанда жүз он жасқа келді. Сонымен, сексен жылға жуық Мысырда басшылық етті. Ұзақ уақыт! Осы аталмыш уақыттың ішінде қасиетті тарихты шежіре етіп жазатын адам Жүсіптің өмірінен бір де бір қатені, бірде бір ақауды тапқан жоқ. Неліктен олай? Ұзақ, дұрыс басшылық етудің сыры „биядай“ – өзіме ештеңенің керегі жоқ деген сөзде жатыр.

Бір сәт елестетіп көріндерші: Мысырдың ұлықтары мен ақсүйектері, атақты рулардың тұқымдары кенет шет жерлік, қапастан шыққан жас құлға, жаңа басшыға тап болды. Олардың эзер дегенде бағынғаны сөзсіз. Әрине, Жүсіпті орнынан құлатпақ та болды, құлатар да еді, егер ол негізгі қағидасы етіп „өзіме ештеңенің де керегі жоқ“ деген түсінікті алмаған болса. Егер кейбір мансапқұмарлар сияқты: „Мен сендерден жоғарымын!“ – деп айтып жүрсе, онда наразылық өрбіп, шайқастарға апарған болар еді. Бірақ Жүсіптің тек мемлекетіне қызмет еткісі келді. Артынан, ашаршылық басталғанда, астық сатуды ол өз басшылығына алды. Патшаның оң қолы болса да бұл жұмысты өзіне лайықсыз деп санамады. Билік етуден гөрі қызмет етуді қалады.

Ал қызмет еткен адамға қарсы шықпайды. Билеуші-төстеушіге ғана қарсы көтеріледі.

Ұзақ уақыт бойы Жүсіптің патша сарайының ұлықтарымен бейбіт өмір сүре алғаны – „биядай“ деген сөзді негізге алып, оны мықтап ұстанғаны.

Кең қоймалар тұрғызып, бүкіл Мысырды астықпен қамтамасыз еткенінде, оның қолынан үлкен ақша сомалары өтіп жатты. Бұл ақшаның біразын Жүсіпке оп-оңай жым-

қырып қалуына болады ғой. Ол басшы, оны ешкім де тексермес еді. Жүсіп бірақ жамандықтан аулақ, таза еді. Сондықтан да біз үшін оның „Өзіме ештеңенің де керегі жоқ!“ деген қағидасы өте-мөте қымбат.

Сонымен, осы сөз расында да оның игілікті өмірінің кілті болып саналды. Ол осы дәрежеге жетіп, бар тұлғасымен дәл қазіргідей болып көрінбес еді егер де „биядай“ деген сөз оның бүкіл көңіл күйіне айналып, басшылық етпегенде.

Жүсіптің бұл көңіл күйі Исаның да көңіл күйіне парапар. Осы тұрғыда да Жүсіп Тәңірдің болашақ бейнесі болды. Піліптіктерге арналған хаттың екінші тарауына көңіл бөлелік. Иса ұрлық арқылы Құдаймен тең болмаймын деп, Өзін табалап, қарапайым құлдың бейнесіне көшіп, өле-өлгенге дейін бағынышты болуға мойын ұсынды. Бұл ардан да Исаның ұраны „Өзіме ештеңенің керегі жоқ“ екенін көреміз.

Қуанышты өмір сүрер еді, бірақ Өзі үшін масқараға санамай айқыш ағашқа барды. Мадақтау әнін салған періштелермен, таң алдында жымыңдаған жұлдыздармен бірге болар еді, бірақ олардың бәрін тастап құрбанға шалынатын момақан Қозыға айналды. Өзіме ештеңенің керегі жоқ деген көңіл күйін осыдан-ақ көрмейміз бе.

Жазалау орны Голгофадағыдай Вифлеем үстінде де „Өзіме ештеңенің керегі жоқ!“ деген жазу бар.

Шөл далада арбаушы әзәзіл оған: „Мына тастар нанға айналсын деп айт!“ – дегенде, ондай іс Исаның қолынан келер ме еді? Әрине! Галилейдегі Каннда суды шарап еткеніндей, Ол тасты да оп-оңай нанға айналдырар еді. Бірақ неге өйтпеді? Бірақ оны неге істемеді? Себебі Өзі үшін Ол ешқашан ғажайып күшін қолданбайтын. Ешқашан!

Оның бар өмірі „биядайды“ – өзіме ештеңенің керегі жоқ, – дегенді уағыздаумен өтті.

Онда еске тұтатының: Сенушілер қауымының басшысы Исаның ой-тілегі қандай болса, Оның мүшесі болып саналатын біздің де ой-тілегіміз сондай болмақ.

Біздің әр қайсымыз Иса Мәсіх сияқты ойлай білуге тиістіміз.

Құдай осы ойлар бізді толықтырып, бізге басшылық еткенін қалайды.

Өзіңнен сұрап көрші: сенің өмірің „өзіме ештеңенің керегі жоқ“ деген түсінікке дайын ба?

Өзімшілдік, тойымсыздық мейірбандық сағатында да соңымыздан қалмайды, қасиетті дұға орнына да кіріп кетуге тырысады. Көптеген Тәңір балаларының ішкі дүниесі „Тек мен ғана!“ деп айғай салады. Оны: „Бәрі маған ғана болса екен!“ деп те түсіндіруге болады. Олар барлық жерде қадірлі де, атақты болғысы келеді. Мәсіх жолын қуашылар қауымының бас дін қызметкерін сайлағанда, неге сонша алауыздық болады? Өйткені „Бәрі маған ғана“ дейтін көптеген діни бауырлардың бар болуынан. Осы орынға, осы атаққа мен бірінші орындамын. Осы орынға ең лайықтысы менмін.

Олар діншілдердің жиналысына театр мен концерттерге келген сенбеушілер сияқты келеді. Олар насихат алғысы келеді. Олар қызығушылық және діни эстетикалық құмарларын қандырғысы келеді.

Бірақ үнемі алғысы келетін, бәріне хақым бар дейтін адам ешқашанда жыламайды, ешқашанда көңілі көншімейді. Оған бәрі аз. Сүйіспеншілік те, құрмет-атақ та жеткіліксіз. Ілтипатты толық білдірмесең, әрине, күйіп-пысып ызаға булығыады.

Өзімде бәрі болса екен деп жанталасатын бейшара бейбақтар бақыттан кенде қалып, еш уақытта разылық етпейді. Себебі олардың қажет еткенін, иемдегісі келгенін ешкім орындамайды да, бермейді. Мұндайлар туралы: тым асқақтап кеткен, тым көкірекшіл дейді.

Өзі үшін ештеңені қажет етпейтін адамды бәрі жақсы көреді. Оны қайда да болсын пайдалана аласың. Қызметте де, тұрмыстық жағдайда да, барлық жерде.

Өмірімізді жеңілдету, немесе ауырлату өзімізге байланысты. Маған бәрі болса екен деген ережені ұстансақ, біз оны

ауырлатамыз. Онда реніш пен наразылықтан арыла алмаймыз. „Билядай“ деген сөз көңіл-күйіміздің негізіне айналғанда біз оны жеңілдетеміз.

Баршадан құрмет пен ілтипатты тілемеген адам, сол құрмет пен ілтипат болмаған күнде де, ренжімейді. Ал бола қалса Құдайға мұндай қошаметі үшін рақметін айтады, үнемі қуанышта, разылықта болады.

Жүсіптің ұраны сенің де ұраның болғанына келісесің бе?

Құдай оны қалайды. Оның әр қайсымыздан күтетіні де сол.

О, егер де кіршіксіз сенімшілдік пен сүйіспеншіліктің рухы біздің де рухымыз болса! Қобалжымай, өзімізді қолға ұстап Пауыл айтқандай: „бізге Мәсіхтен рух тараған!“ – деп айта алсақ (1 Қор.2,16).

ТӘҢІРДІҢ АДАМЫ

Жаратылыстың басталуы 41,25-36

Перғауынның сөзіне Жүсіп: „Бойыма біткен қасиет менікі емес; перғауынның ізгілігіне орай жауапты Құдайдың өзі береді“, – деп кесіп айтқанда, ол патшаның сеніміне ие болды. Сонда ол көрген түстерін айтып берді.

Жүсіп бар ынтасымен тыңдады. Тек қана ынтасымен емес, Құдайға іштей патшаның түсін жоруға көмектесе гөр деп дұға оқыды.

Патша түсін айтып болғаннан соң Жүсіп: „Перғауынға Құдай не айтады, сол болады“, – деді.

Судан шыққан жеті семіз сиыр құнарлылықты бейнелейді. Бұл бейнені жиі көруге болады. Мысырдағы құнарлылық Ніл өзініне байланысты еді. Ол жағасынан шығып, айналасына жайылып кетсе, онда астық бітік шығатын. Мұндай жылдары мойнына дейін суда тұрған сиырларды жиі көруге болатын. Олар біраздан соң судан шығып, жайылымға беттейтін.

Бір сабақтан көтерілген толық піскен жеті бидайдың басын мол астықтың болатынына жорамалдауы. Мысыр бидайында әдетте бір сабақтан көп масақ шығатын. Оның осылай өсуіне топырақтың құнарлылығы қажет еді.

Жеті семіз сиыр мен бір сабақтан тебіндеген бидайдың жеті масағы тоқшылық, молшылық жылын ескертсе, жеті арық сиыр мен бидайдың солған жеті масағы шығыстан соққан ыстық желдің аптабынан басталатын қуаңшылықты, аштықты бейнеледі.

Түс жорамалы соншама анық, айқын болғандықтан патша оған бірден сенді. Иә, басқаша түсінудің қажеті де шамалы. Бұл көзбояушылық, өтірік емес. Бәрі сондай қарапайым да анық, нағыз шындықтың өзі.

Бұл қасиет Жүсіпке қайдан дарыған? Ол мұны қалай білді?

Соңынан патшаның өзі Жүсіпті бойына Тәңірдің Рухы дарыған адам деген. Олай болмағанда Жүсіп сарайға шақырылған басқа да балгерлер, көріп келдер сияқты түсті жори алмас еді. Бірақ Құдай оны Рухына бөлеп, көрегендікке жеткізді. „Құдай не істегісі келгені туралы перғауынға аян беріп отыр. Түстің екі рет қайталануы шындықты дәлелдейді, Жаратқан иемнің көп ұзамай ойындағысын орындайтыны хақ“.

Одан әрі Жүсіпке сөзін жалғастырмаса да болар еді. Бірақ ол жалғай түсті. оқиғаның қалай дамидынына жалпылама түсінік берді де, болашақ апаттан алдын-ала сақтанудың жолдарын айтты. Патша барлық жерлерде астық сақтайтын қоймалар салдыруға тиісті, ал халық болса оның әмірі бойынша бұл қоймаларға жиналған астықтың бестен бірін тапсыруы керек. Сонда ғана алда күтіп тұрған аштықтан қорғануға болады.

Бәрі түсінікті де, анық. Жүсіптің болжамдары мен тапсырмалары күмән туғызбайтыны ақиқат.

Патша тағы да қатты әсер алды. Иә, расында да солай жасағаны жөн. Бұл бірден-бір шындыққа апаратын жол!

Қасиетті Рухтың өмірдің түрлі жағдайларында да ақыл мен түсінікке жеткізетіні ғажап. Жүсіп мемлекет басшысына тән көзқарасқа қалай ие болған? Мемлекетті басқару өнерінен тәлім-тәрбие алған жоқ қой. Тұтқындағы құл ол қапастан жаңа ғана шықты емес пе. Әрине, жоғары оқу орнына бармаса да, Тәңір мектебінде шындалған еді. Бойына Тәңір Рухы дарыған адам болатын. Ал Тәңір Рухы ақиқаттың пердесін ашып, Құдай сөзінің шындығын айта отырып, ішкі дүниендегі қасиетті дұрыс пайдалана білуге үйретеді.

Скинияның (дұға оқитын орын) құрылысы аяқталғанда Құдай Мұсаға: „Көресің бе, мен Иудиннен тараған Уриев пен Оровтың баласы Веселиилді, тек соны тағайындап отырмын; мен оған Тәңір Рухын, ақыл мен түсінікті бердім, түрлі өнерге, алтын-күміс және мыспен жұмыс істеуді, тасты кесіп ағашты қашай білуге үйреттім“, – деді.

Веселиил Тәңір Рухына не үшін ие болды? Тасты өте шебер кесіп, жақсы балташы атанып, алтыннан сан-алуан өрнек жасау үшін.

Көпшілік Қасиетті Рух Құдай сөзін уағыздауға ғана керек деп ойлайды. Иә, қажет екені рас. Бірақ Тәңір ізгілігіне ақиқат тұрғысынан қарайтын бізге ол өз мамандығымызға қатысты жұмысты жақсы орындау үшін де керек. Жұмысты атқару барысында ептілік пен шеберлік аз, білімпаздық пен өнерпаздықтың да алатын орны үлкен. Сондықтан Қасиетті Рухсыз ештеңе де шықпайды.

Сен осыны білесің бе?

Өзінің шеберлігіне сеніп: „Туу, бұны тігу оп-оңай!“ – деген Құдайға сенуші тігінші болғанымен, керек кезінде кәдімгі шапанды да жөндеп тігіп бере алмайды. Ал егер „Құдайдың көмегімен“ десе, онда ойлағанына жетеді. Менің бұған сенімін мол.

Іскерлік өміріңе байланысты оқиғаларда: „Бұл маған жақсы таныс, тез-ақ іліп алып кетем!“ – деп мақтанушы болма. Талайлар өзіне-өзі тым сенгендіктен, дандайсығандықтан жеңіліс тапты.

„Менсіз ештеңе де істей алмайсыңдар!“ – деген Исаның сөзін тура қабылдай біл. Бұл сөздің ақиқаттығына сен, оны сенің жұмысың мен сенің мақсатың дәлелдейді.

Жұмысты жаңғыз орындаушы болма. Саған өз көмегін, өз қамқорлығын ұсынған Тәңіріңе жалбарын. Оның ізгі ниетін пайдаланып қал!

Жүсіптен Тәңіріңе назар аударуды, оған қарай білуді үйренсең өмірің батаға ие болып, еңбегің жанады. Сонда барып сенің қадамың арқылы Пауылдың Тимотеге: „Тәңірдің адамы жан-жақты, қандай да болмасын жақсы істерге дайын!“ – деп жазғаны расталады.

Жүсіп тек қана бойына біткен дарынына орай емес, Қасиетті Рухқа берілу дәрежесіне де сәйкес сондай адам еді.

Егер де бәрі құр дарынға ғана байланысты болса, онда ақырында сен: мен бұған дайын емеспін, мен мұны істей алмаймын, өйткені қабілетім жоқ, – дер едің. Бірақ бұл негізінен Қасиетті Рухқа бағына білуіңе байланысты.

Маған жақсы таныс бір тігінші әйел бар болатын. Оның өз ісіне қатысты не сезімі, не қабілеті жоқ еді. Бірақ бойында Қасиетті Рух бар еді. Жұмысым жақсы жүрсе екен деп Тәңірге жалбарынатын. Ақыры ол табысқа жетіп, тігіншілік жұмысы ойдағыдай болып шықты.

Қымбатты оқушым, өз еңбегіңнің барысында ізеттілікке иек арт. Сонда Құдайдың саған ақыл мен түсінікті, таным мен шеберлікті берері сөзсіз.

Құдай солай етеді. Оның осылай жасағысы келеді. Сен туралы ол: „Тәңірдің адамы жан-жақты, қандай да болмасын жақсы істерге дайын!“ – деп айтады.

ЖҮСІПТІҢ ЖОҒАРЛАУЫ

Жаратылыстың басталуы 41,37-45

Патша аяқ астынан оны премьер-министр етіп сайлағанда Жүсіп не туралы ойлады екен?

Бұл қайталанбайтын күн! Таңертең ерте оянғанында әлі қапаста жатқан еді; күнделікті әдетке айналған жұмысына кірісті, сонда кенет патшаға жетсін деген хабар келді; ал қазір перғауынның құрметінің арқасында бір бүтін ұлы халықтың, Мысырдың билеушісі болып шыға келді. Тәңірдің басшылығы арқасында тағдыры шыр айналып өзгере қалды.

Ашаршылық кезеңінен қалай өтудің жоспарын Жүсіп патшаның көз алдына жайып салғанда перғауын да, оның кеңесшілері де Жүсіптен басқа кісінің бұл жоспарды іске асыра алмайтынын бірден түсінді.

Патшаға Жүсіптің нұрлы тұлғасы, Тәңір Рухынан тараған ерекше қасиет қатты әсер етті. Сол әсердің бағыштауымен: „Сен жоғары дәрежеге ие боласың, сенің сөзіңді менің бүкіл халқым тыңдайды“, – деді.

Сөйтіп, Жүсіпке ең жоғары дәреже, бүгін де күшін жоймаған премьер-министрдің дәрежесі берілді. Сонан соң алған орнына байланысты арнаулы атақ белгілері тапсырылды. Патша саусағынан жүзігін алып, Жүсіпке ұсынды. Жүсіп осылайша ел басшылық билікке иеленді. Үкімге патша атынан қолын қойып, мөрін басуға құқысы болды. Айтқан тапсырмалары да патшаның тапсырмаларындай орындалуға тиісті еді.

„Естер“ кітабынан Артаксеркс патшаның жүзігін Аманға бергенін оқуға болады. Аман сонда еврейлерді қыру жөнінде үкім шығарды. Бұл үкімінің күшін жою патшаның да қолынан келмеді.

Бір, адамның қаңғыбас ұлы үйіне қайтып келгенде, әкесі оған өз жүзігін қолынан шешіп берді. Сөйтіп, ұлы әкесіне тиісті басшылыққа толық дерлік иә болды. Жүзікке берілген ерікке орай, әкесінің атынан қол да қоя алатын.

Сонымен, патшалық биліктің куәгері – жүзік Жүсіпке көшеді. Сонан соң оған зығырдан тігілген киім жапты. Мұндай киімді абыздар мен ақсүйектер киетін. Үстеріне негізінен жүннен жасалған мата емес, тек зығыр матасынан жасалған киім киетін.

Патша Жүсіптің мойнына оған деген ықыласының белгісі ретінде алтыннан жасалған шынжыр бауын ілді. Сол кездегі патшалар ғана ұсына алатын бұл ең жоғарғы белгі еді. Сонау бір қатерлі түнде әлде қандай сиқырлы қол қабырғаға „Мене, мене, текел, упарсин“ деген жазуды жазғанда Балтасар да алтын шынжырлы бауын Даниелге сыйға тартқан.

Ал соңында Жүсіпті таныстыру үшін халық алдына алып шықты. Салтанатты шеру жасап, патшаның жеңіл арбасына отырып, қала ішімен жүріп өтті. „Бастарыңды иіңдер!“ деп айғайлады жол-жөнекей қызметшілері қаптаған жұртшылыққа. Бұл сөз мысырлықтар тілінде берілген, ал біз оны осылайша аудардық.

Бұл шындық па, әлде түс пе? Бүгін таңертең тұтқындалған құл еді, ал қазір ел билеушісі, барша халық оған тізесін бүгіп, бастарын июде.

Осынау биікке Жүсіптің бұдан бұрын жетпегені қандай жақсы. Тәңір мектебін ол толық меңгеріп, „Өзіме ештеңенің керегі жоқ!“ деген қағиданы оқып-білді. Өйтпегенде аяқ астынан келген даңқ пен атақтан басы айналар еді.

Перғауынның өзі: „Мен перғауынмын, ал сенің рұқсатыңсыз бүкіл Мысыр жерінде ешкім не қолын, не аяғын қозғай алмайды!“ – деген еді. Оны жаңғыз сен ғана әмірші, билеуші және басқарушысың, барлық билікті мен сенің ғана қолыңа табыс еттім деп түсінуге болады.

Нағыз таңқаларлық нәрсе: патша Жүсіпті енді Цафнаф панеах деп атады. Ал Лютер оны „жасарын кеңесші“ деді. Бұл атты басқалар „әлемді сақтаушы“ мағнасында аударды. Бірақ ең дұрыс аударма бойынша „Тірілердің тамағы“, немесе „Өмір наны“ („Өмір астығы“) деу керек.

Бұл есім лайықты қойылған емес пе? Жүсіптің дана басшылығы „тірілерге тамақ“ болды емес пе? Жүсіпсіз Ханаан сияқты Мысыр да аштық ауыртпалығын басынан кешірер еді. Сондықтан оның „әлемді сақтаушы“, „өмірдің наны“ екені рас.

Жүсіптің Иса бейнесін ғажайып қайталайтыны туралы

қайтадан айтуым керек пе? Жүсіпті қапастан шығарып алып, таққа көтергендей Құдай Өз Ұлын да өлілер арасынан тірілтіп алып, аспанда Өзінің оң жағына отырғызды. Бүкіл Мысыр халқының билеушісі, әміршісі болған Жүсіптей Иса да: „Аспан мен жер үстінде де маған биліктің барлық түрі берілген“, – деді. Өзі басқарып отырған елдің „жоғары уағызына“ айналған Жүсіптей Иса да біздің тәнімізбен, санамызбен бір болған мәңгілік Сөзге ие болды. Ең ақыры Жүсіпті нанға баласа Исаның одан да артық нан болғаны емес пе? Ол – нағыз ақиқат, аспаннан түскен нанымыз.

Сен Оны құрметтедің бе? Сенің жүрегің, сенің өмірің Оның қолына табыс етілді ме?

Жүсіптің бүкіл Мысырдың басшысы болғаны мұнда үш рет айтылған, Иса да соны қалайды, Ол да барша сенің жүрегіңнің әміршісі болғысы келеді. Оның қанатының астына бәрін тапсырып үлгердің бе? Бойыңда Оның қалауынан тыс қалған сала жоқ па? Өкінішке орай, Тәңір балаларының көпшілігі әлі Оған толық бағына қойған жоқ. Ішкі дүниелерінде жасырып қалғандары көп.

Жүсіптің алдында: „Бастарыңды иіңдер!“ деп жар салынған.

Иса патшанды құрметтеп, Оған өзіңнің жүрегіңді түгел бағындырғың келе ме? Сенен жалынып сұраймын, солай ете гөр! Жүсіптің басшылығы арқасында Мысырға қандай жақсы болса, Исаның билігін қабылдаған саған да сондай жақсы болады; жо-жоқ, бір емес – мың есе дер едім.

Бірақ Оған өзіңнің жүрегіңді түгел бер! Сонда барып оны әлемді Құтқарушы, өмірдің наны деп түсінесің.

ЖҮСІПТІҢ ӘЙЕЛІ

Жаратылыстың басталуы 41,45

Жүсіпке бір құрметтен бір құрмет көрсетіліп жатты. Оған баспана етіліп тамаша сарай берілді. Қонақ қабылдай-

тын сәулетті бөлмелер, хош иісті қарағай мен пальмалар өскен бауы бар аулаларға алмасатын. Бөлмелер асқан байлықпен жабдықталды. Қайда барсаң да, түрлі кесінді оюлармен, алтынмен безендірілген, ағашпен қапталған керемет сұлулықты көресің. Мәрмәр мен қоладан жасалған биік ыдыстардан хош иіс аңқиды. Еденде шығыстық түрлі-түсті кілемдері мен дала тағыларының терілері жатыр. Жүсіп осы таң қалдыратын сұлулықтың иесі еді. Бұрын өзі құл болған, оның енді көз қиығының әр-бір қимылын қалт жібермей күтіп тұрған көп құлы бар.

Бәрі салтанатты, бәрі әдемі, тек толық бақыт үшін бір ғана нәрсе жетіспейтін. Осынау кең сарайдың ішінде Жүсіп өзін жаңғыз сезінді. Сөйлесетін, көңілін бірге көтерісетін адамды іздеді.

Өзінің қазіргі дәрежесіне сай келетін әйелді ол қайдан іздеп таппақ? Бұл уақытқа дейін құл, тұтқын болып келді.

Көп ұзамай патша оның жүрегінің қалауын да орындады. Әйелдікке оған Илиополь абызы Потифердің қызы Асенефаны берді. Илиополь көне қалалардың бірі, гректердің айтуынша, мұнда елдегі абыздардың ерекше пұрсатты жағдайға ие болғандары тұратын. Ал Потифер бас абыз болып саналатын. Сонымен, Асенефаның ең пұрсатты жағдайға ие болған отбасынан шыққанын көреміз.

Жүсіп құл болып жүрген кезіндегі қожайынының аты Потифар ғой, ал қыздың әкесінің де солай атануы тегіннен тегін бе? Жоқ, әрине. Жүсіп Потифардың әйелінің сиқырлы қылымсуын жеңіп шыққанын еске алған патша оған Потифердің игі қылықты қызын әйелдікке берді.

Жүсіптің сол жолы алдау-арбауға берілмегені қандай жақсы болған. Өйтпегенде, күнәға батқан ол әйелінің жүзіне тура қарай алмас еді.

Құдай бәрін орынды орнына қоя білді. Шеберлікпен орындап шықты.

Бірақ Асенефа пұтқа табынатын емес пе екен? Оның есімі Нефа құдайының қызы деген мағнаны бермей ме?

Иә, Асенефа пұтқа табынатын. Міне, бұл жағдайда да Жүсіп Тәңір бейнесінің ғажайып көшірмесі емес пе?

Дінді уағыздайтын алғашқы дұғадан біз: „...бұл әлемнен сенің маған бергендерің“ деген сөзді жиі кездестіреміз. Құтқарушы Әкесімен әңгімелескен салтанатты сағатта Тәңірдің шәкірттері осылай: „...Сенің маған бергендерің“ деп аталды.

„Аян“ кітабында да Әкесінің баласына бергендерінің аттары айтылған. Онда оларды „Оның қалыңдығы“ делінген.

Таңқаларлық ой! Даңқының шырқау шыңындағы Ұлы күш пен қуаттың тағында отырып, Қалыңдығын сағынады. Қалыңдығы – оған сенімін дін арқылы көрсеткен Шіркеу.

Шіркеу – Оның қалыңдығы! Оған оны Құдай силаған.

Сондықтан да Құдай Ұлына қалыңдықты дайын ету үшін Елиезерді – Қасиетті Рухты жібереді.

Сенің жүрегіңді, сенің махаббатыңды қабыл алып, Тәңір Ұлына „иә“ деп келісіміңді бергеніңді есту ниетімен, Ол саған келіп, есігіңді қаққан жоқ па? Сен оның тілегін орындадың ба?

Бүкіл жүректердің бәрі Оған ұмтылуда деп ойлауға бола ма? Адамдардың бәрі өздерінің Мәсіхтің Шіркеуіне қатысты болуын абырой деп санай ма?

Дегенмен, жоқ! Бір қасық жасымық көжесі мен тән құмарлыққа бола бұл абыройдан бас тартатындар көп қой. Олар үшін Асенефаның ізеттілігі мен игі қылығынан гөрі Потифардың әйелінің сылқымдығы артық.

Бірақ адамдар Исаның өздерін қалай жақсы көретінін білсе!

Исаға ғана бағынышты болу, Соны тыңдау, Сонымен ақылдасу барып тұрған рақат емес пе?! Бұл қалыңдықтың бақыты; Онсыз – жүрегіңнің шын қалаулысынсыз ештеңе істемеу оған расында да қуаныш әкеледі.

Қымбатты достым, сен Тәңірмен осындай қарым-қатынастасың ба? Өз жүрегің мен өз махаббатыңды Оған беріп үлгердің бе?

Онда құмарлығың мен құштарлығыңды сырып таста да,

Тәңіріңе жалбарын. „Тәңірім, менің осылай еткеніме келісесің бе?“ – де. Тәңірдің көңілін қалдыратындай ештеңе жасамайтының рас қой?

Егер сен Оның көзінен көз алмайтын болсаң, Оның еркіне бой ұрсаң, онда анықтықтан анықтыққа жетіп, Жаратқан иемнің бейнесіне көшіп, ақыры үйлесу тойында: „Аллилуия! Құрбандыққа шалынатынның үйленетін кезі келді, Оның қалыңдығы осы сәтке өзін дайындап қойды!“ – деп аспанға естірте айғай сала аласың.

О, қалыңдығы өзін дайын еткенін Тәңір ұзақ күтті ғой. Ал анау болса жер үстінің күнделікті күйбеңінен қажып, дайындалуды ұмытып ұйқтап кетті.

Қымбатты достым, құрбандыққа шалынатынның үйленетін кезі туғанда оған сенің қатысқың келе ме? Сол тойда болсам дейсің бе? Бізді бар болмысымен сүюшімен бірге болып, Онымен үйлесім табу үшін өзіңді дайын ет!

Қасиетті Рух арқылы Құдай біздің махаббатымызды өзінің ұлына иемденеді, үш бірліктегі ол әр қайсымыздың ішкі дүниемізді меңгерсем дейді. Неткен ізгілік! Неткен қайырымдылық!

Әкесі сені Өз Ұлына беретін мезгіл жетті ме? Оның шақыруын қабыл алып, келісіміңді бердің бе?

Құрбандыққа шалынатынның некесіне дайынсың ба? Дайын екеніңді білесің бе?

ДҰРЫС СЫЙ

Жаратылыстың басталуы 41,45-57

Бірде бізді Құтқарушы азда шыншыл адам – көпте де шыншыл болады деп айтқан еді. Бұл ақиқаттың Жүсіптің тарихымен де дәлелденетінін байқаймыз. Ол кішкене, болымсыз істе де берілгендік көрсетті. Потифардың үйіндегі жұмысын да беріле атқарды ғой. Жүктелген аз ғана қызметтің өзін сеніммен, шешіле орындады. Әрбір жасаған

жұмысын тек Потифардың жанары емес, Тәңір де бақылап отырғанын білді. Сондықтан да құлға қатысты ең қолайсыз тапсырманы да үлкен ынтамен орындады.

Осы ынтаны Жүсіп қапаста да берік ұстанды. Қандай да болмасын лайықсыз жұмысты, тіпті өте жаманын да, асқан ұқыптылықпен атқарды.

Потифардың үйі мен қапаста сенім беріктілігін көрсеткеннен кейін Құдай оны бір патшалықты билеуші етіп қойды. Бұл шын беріле білгені үшін ұсынылған сый еді.

Аз ғана төңіректік адам қоршауында да іскерлік пен ынталықты көрсеткен ол, қазір бүкіл ұлан-ғайыр елдің тұрмыстық халі жүктелгенде де іске шын сенімділікпен берілгендігін паш етті. Ел билігін „жасыл мауытпен“ көмкерілген стол басында отырып жүргізген жоқ. Барша Мысыр жерін аралап шықты. Бәрін де өзі көріп, білгісі келді. Қол астындағы қызметшілерінің жеткізген хабарларының төңірегімен шектелмеді. Елдің төрт бұрышы бірдей көзінің алдында тұрғанын қалады.

Барлық елді мекендерде жүргізетін шараларды өзі белгілеп отырды. Қалаға жақын орналасқан егістіктің көлеміне қарай, астық қоймаларын үлкен, не кіші етіп салғызды. Астық сататын базарлардың меңгерушілерін іздеп-тауып, осының қолынан іс келеді-ау дегендерін ғана іріктеп алды.

Бар өмірі енді кілең бітпейтін жұмыс болып кетті. Істің сәтті-сәтсіз болуы берілген тапсырманың дұрыс орындалуына байланысты екенін білді. Бүкіл елдің тағдырын ойдағыдай тұрғызылған астық қоймалары шешетін болды. Мүмкін ол көптеген еріншектерді жұмысқа салғанда көп қиыншылықтарды жеңуіне тура келген шығар. Мүмкін сол кезде де құрылыстардың не мақсатпен жүргізіліп жатқанын түсінбей сенімсіздік білдіргендер де кездескен болар. Сол себепті барлық жерде Жүсіптің өзі қатысып, тапсырманың қалай орындалғанын көруге тиісті болды.

Астық мол шыққан жылдары қоймаларға елдің тұс-тұсынан келіп жатқан астықты жинау керек болды. Жүсіп

астық қабылдаудың ойдағыдай екенін білу үшін бір жерде болысымен, екінші жерге аттанатын. Дамылдау, тыныштық деген болмады. Басқалар еңбек еткенде, ол дем алмады. Иә, шын мәнісінде Жүсіп „мемлекеттегі бірінші қызметші“ еді.

Біз Жүсіптен тағы да әлде неге үйрене алмаймыз ба? Үлкен дарындардың қолынан көп нәрсенің келе бермейтінін білеміз ғой. Өмірде мықтап ұстанған дәрежеміз де бәрін шеше қоймайды. Бәрі шын берілгендіктен туындайды. „Үй тұрғызушылардан қалайтынымыз, олардың әр қайсысы шын берілген болсын“ (1 Қор. 4,2).

Даниелдің көзін жоюға ұмтылған жаулары да ол жөнінде: „Мейлінше берілген!“ – деп куәлендіретін (Дан.6,4).

Мұса туралы да: „Оның үйіндегі ең берілген жан Мұса!“ – деп айтатын (Евр.3,5).

Ысмайл жөнінде Тәңірдің сенімді пайғамбары делінген. Бүкіл Израилді мойындатқан ол (1 Пат. 3,20).

„Менің назарым жердегі сенушілерде“ (Жырл.100,6) .

Өз ісіне шын берілгендерге өмір тәжі дайын. Олар Жүсіп сияқты патша болмақ; бірі бес қалаға билік жүргізсе, екіншісі он қалаға билік жүргізеді.

Қымбатты достым, сенен сұрайын дегенім: беріле сенесің бе? Берілгендіктің дәлелін достарың мен қастарыңнан, Құдайдың өзінен байқайсың ба?

Ондай дәлелге ие болғаның жөн.

Ұлы құрметке жетесің бе, әлде белгісіз болып қаласың ба, бәрі бір. Тек өзіңе Құдай жүктелген ауқымның көлемінде, Ол саған табыс еткен істе берілгендік көрсетсең болғаны.

Шын берілдің бе? Азда да, көпте де шын берілдің бе? Тәңірдің баласы тұрғысында жер үстіндегі күнделікті міндетіңе беріле кірісесің бе?

Жүсіпке қара да берілгендіктің қандай сый-құрметке ие болатынын көр. Егер ынталы болсаң, Құдайға берілгендікті сақтасаң сені де тәж күтіп тұр.

Жүсіпке берілгендігі үшін тағы бір сый бар еді. Потти-

фардың әйелі өзін күнәға батырмақ болғанда, ол қожайынына берілгендіктің сенімін көрсетті, сол үшін бақытты баспанаға, отбасылық сәтті тұрмысқа ие болды.

Ашаршылық кезеңі басталмастан бұрын әйелінен екі ұл туды. Тұңғышын Манассия – „Ұмыту әкелуші“ деп атады. Себебі: „Бүкіл бақытсыздық пен ата-анам өсірген үйді Құдай есімнен шығарып, ұмыттырды“, – деп жиі айтатын. Иә, әйелін құшып, тұңғышын сүйіп қуанышқа бөленген ол туған-туысын ұмытқан еді, бірақ өткен жылдардың қиыншылығы мен ауыртпалығы есінен шықпады.

Ол өз бақытсыздығын ұмытты. Алайда сонымен бірге әкемнің үйін де ұмыттым дейді ғой. Сонда әке сүйіспеншілігін үнемі есіне тұтпағаны ма? Өз ағаларынан әкем тірі ме деп сұрамаған ба? Әлде әкесі Мысырға келгеннен кейін ғана көңілі көншіді ме екен?

Бұл арада ол әкесінің үйіне қатыстының бәрін ұмыттым демейді. Жылдар өткеннен соң бөтен жерден баспана таптыртқан сондағы өзіне жасалған қасіреті мол қиянатты есімнен шығардым деуден де аулақ. Ұзақ, көзін алмай қарады емес пе ол алысқа, әкесінің шатырын мұңая ойына алып. Қазір сапарға шыға қалса үйіне, отбасының құшағына асығады. Қазір туған әйелінің жанында, кішкене ұлының бесігінің қасында.

Жүсіптің отбасында дүниеге екінші ұл да келді. Атын Ефрем – „Жемісті“ деп қойды. „Осы жат аймақта қасірет шегіп жүрген мені Құдай жемісті етті“, – деген еді Жүсіп.

Бөтен, шет жер бірте-бірте оны сүйсіндіре түсті, өйткені Мысыр әйелі мен балаларының туған отаны ғой.

Бақытты еді Жүсіп! Тәңір силаған ізгілікке толы баспана мынау. Өз үйін анадайдан көріп, аяғын тез-тез басып алға ұмтылатын адам – бақытты. Бақытты үйді жырлатушы қандай асыл сөздермен суреттейді: „Тәңірден қорқып, Оның жолымен жүргендердің әрқайсысы бақытты! Өз қолыңмен жасаған еңбегіңнің жемісін жейсің; бақытты және шапағаттысың; әйелің үйде жемісті жүзім бұтағындай; ұлдарың

дастарханыңның айналасындағы Зәйтүн ағашының бұтақтарындай. Тәңірден қорыққан адам осылай игілікке, рақатқа жетеді!“ (Жырл. 127,1-4).

Отбасының шын бақытқа жетуі де сенушіліктің игілігі. О, егер, Тәңірдің барлық балалары олардан Құдайдың тек сенушілікті күтетінін білсе ғой. Біз бұл арада ері мен әйелі арасындағы сенушілікті, жұмыстағы алған міндетің мен уәденді орындаудағы ынтазарлықты, Құдайға берілуді, Тәңіріңнің артынан шын сенімшілікпен еруді айтамыз.

Зор сүйіспеншілікпен, асқан маңғаздықпен бүгін саған ескертетінім: Құдай сенушілікті күтеді! Құдай ынтамен берілгенге батасын жолдайды.

ЖҮСІПТЕ АСТЫҚ БАР

Жаратылыстың басталуы 41, 55-57

Егін бітік шыққан жеті жыл да өтіп кетті. Мысыр халқы осы қайырымды жылдары үнемдікті ұмытып, астықты болашаққа аз сақтады. Адамдар молшылыққа қуанып, ертеңін ойламай өмір сүрді. Жүсіптің қор жинап үлгіргені қандай жақсы болды. Өйтпеген болса халқы қиын жағдайға ұшырар еді. Адамдар аштықтан қырылып қалатыны сөзсіз. Бірақ Жүсіп қоймаларды астыққа толтырып қойды; қиыншылық енді қауыпты емес.

Мысырлықтардың сақтап үлгерген болмас қорлары тез арада желініп, таусылды. Аштық адамдарды қыса түсті. Сонда барып халық Жүсіптің бұйрығы бойынша өткен жылдары астығының бестен бірін беріп тұрғанын есіне алды. Сондықтан олар перғауынға келіп, көмек сұрап жалынды.

Перғауын бірақ барлық басшылықты Жүсіптің қолына берді. Жүсіпсіз ештеңе де шешілмейтін болды. Сол себепті перғауын оларға: „Жүсіпке жетіндер, ол не айтса соны істеңдер!“ – деді.

Сөйтіп Жүсіп перғауын мен халықты бір-бірімен келістірушіге айналды. Құдайдың жүрегіне апаратын жол Құтқарушы арқылы өтетіндей, қарапайым халық перғауынмен Жүсіп арқылы байланысты болды. „Мен байланыстырушы жолмын, мен шындықпын және өмірмін; Мен арқылы болмаса, Әкемізге ешкім келе алмайды“ – деді Иса.

Бірақ Мәсіх жолын қуушылардың көбі мұны білмейді, бұл туралы ойламайды да. Олардың ойынша Исаны айналып өтуге болады. Олар Құдай туралы, Аспан Әкесі жөнінде әңгімелейді, бірақ Исаны қайда қоярын білмейді. Олардың түсініктері бойынша Құтқарушы мен Сақтаушының қажеті шамалы.

Қандай алданушылық бұл! Егер біз Құдай алдында ізгілікті, тазалықты, ақиқат жолына берілгендікті көрсете алатын болсақ, Ол өз Ұлын өлімге қимас еді ғой. Бұл қасіретке толы, ауыр құрбандықты жасамас еді.

Әкеміздің жүрегіне Иса арқылы ғана жетеміз, одан басқа жол жоқ. Тек Иса Мәсіхтің көмегімен ғана Құдайды Әкеміз деп қабылдаймыз. „Мен – байланыстырушы жолмын!“ – дейді Иса. Иә, Мен – сен жүре алатын жалғыз ғана жолмын. „Мен – кіретін есікпін!“ – дейді сонан соң. Сондықтан да кімде-кім осы аталмыш жолмен жүрмесе, көрсетілген есіктен кірмесе, ондай адамның алдында Құдайдың әкелік жүрегі мәңгілік жабық.

Құдай мен Аспан Әкесі жөніндегі болар-болмас түсінігімізбен біз ештеңеге жете алмаймыз. Құтқарушыны есепке алмай, Келістірушіні айналып өтетіндер өздерін ізгіліктен жұрдай етеді.

„Жүсіпке барыңдар!“ – деп перғауын мысырлықтарды жібергеніндей Келістірушіні айналып өткісі келген адамдарды Құдай: Исаға жетіндер деп жөнге салып отырады.

Мысырлықтар перғауынды тыңдап, Жүсіпке барды. Жүсіп қоймаларды ашып, оларға тілеген астықтарын сата бастады.

Сөйтіп, үрей тудырған қорқыныштары басылды. Ашық-

пайтындары сөзсіз. Жүсіптің жинаған үлкен қоймаларына қарап, жұрт: „Жүсіпте нанға жетерлік астық бар!“ – деді.

Иә, Жүсіп мол қор жинады. Оның молдығы сонша – жеті жылға созылған ашаршылықта да Мысыр халқына жететін болды; артығын көрші елдер алды. Бірақ қанша көп болса да шегі бар ғой. Ашаршылық біткенде Жүсіптің қоймалары да бос қалды.

Бірақ ешқашан таусылмайтын қоймалардың бар екенін ұмытпаңдар. Бұл аспандағы Жүсіптің қоймасы. Исаның қарамағындағы ол қоймадан көптеген кісілер қажетін алып та үлгерді, соған қарамастан әлі де: Исаның беретін наны жетерлік деп мақтана айта аламыз. Игілігім мен берерімді пайдалан деп шақырады ол бізді, алайда оның шақыруын бәріміз бірдей қабыл ала бермейміз. Рас, бәріміз емес!

Неліктен Тәңір балаларының басым көпшілігінің өмірі өте кедей? Неге оның жеңілісі көп? Себебі олар Иса игілігін толық емес, аз пайдаланады. Исаның оларды нанмен көрек-тендіретіні туралы аз ойлайды!

Қымбатты оқушым, Исаның бізге беретін наны бар екенін сен де ойлашы! Онда бізге қажетті нәрсенің бәрі бар. Егер жау қоршауында қалған саған батылдық керек болса, оны Исадан табасың. Егер маңындағылардың сұқпа сөздеріне жауап бермеу үшін момындықты іздесең, оны да Исадан кездестіресің. Қайғы-қасіретінді де басу Исаның қолында. Махаббат, қуат, ақша, тағы да басқа қалағаның бар болса Исадан сұра, Исада бәрі бар!

Сенің тәнің мен сенің ішкі дүниеңе қажеттінің бәрін Жаратқан иеңнен табасың. Біз өмір жолымен кедейліктің жүгін арқалап жүрмеуіміз керек. Неден де болмасын жетіспеушілікті сезінбейік. Бізді қолдаушы Тәңіріміз өте бай. Исада нанның қоры мол екеніне барынша сенгеніміз жөн.

Таңның атқанынан кештің батқанына дейін оның байлық қорына келіп, аларыңды алып, қажетіңе пайдалануыңа болады! Исада бәрі де бар!

Сенбеушілік пен өкініштік білдірме. Өкпе айтып, бекер-

ден бекер жылама. Жетіспестік пен ашаршылыққа мойын ұсынба. Исада бәрі бар!

КІНӘ АУЫРТПАЛЫҒЫ

Жаратылыстың басталуы 42,1; 45,3; 50, 15-17

Жүсіптің бауырларының өмір сүру халы өте нашар еді. Біз бұны жазбаға назар бөліп, оқып шыққанда түсінеміз. Олардың өмірі неге сонша жаман еді? Себебі кінә ауыртпалығы үстерінен басып, шаншитын.

Жүсіпті Дофанда құлдыққа сатқандары туралы ағалары өзара әңгімелемейтін. Оны әңгімелеп қайтеді? Болған оқиға жөнінде күні-түні ойлайтын. Қартайған әкесінің қасіреттен бүгілген тұлғасын, шашына ақ кіріп, ерсілі-қарсылы әжім сызықтарымен шимайланған жүзін көргенде: бұған біз кінәліміз деп қиналатын.

Дофандағы сол бір қаралы сағатты ұмыту үшін олар не қаласаң да берер еді, бірақ құрғыр сол сәт ұмытылмай-ақ қойды.

Жылдар өтті. 22 жыл. Алайда Дофандағы от болып басылған зілзал сағат қайта-қайта ойларында тіріліп, кеше ғана болғандай әсер қалдыратын. Қаншама уақыт өтсе де, ескі оқиғаның жарасы жазылған жоқ.

Күнәмен жаншылған өмір барып тұрған бақытсыздыққа ие болады екен ғой.

Мысырда болған ашаршылық Ханаанға да әсерін тигізді. Ол күн сайын күшіне еніп, қыса түсті. Жиналған қор да азая берді. Жақыптың балалары „Мысырдағы басшы қамқорлық жасап, астық сатқызатын көрінеді“ дегенді баяғыда-ақ естіген. Бірақ бұл туралы олардың әңгіме қозғағылары келмеді. Мысыр! Онда Жүсіптің болуы әбден мүмкін. Оны құлдыққа сатқан олар. Кенеттен-кенет кездесіп қалулары ғажап емес. Жо-жоқ, өткен күнәнің тура көзіне қарағанша, аштыққа беріліп өлгендері артық.

Мысыр туралы олар айтпаса да, бірде әңгімені Жақыптың өзі бастады. Бірде ол ұлдарына Мысырдан астық сатып алуға болатынын айты. Байқағаны – „Мысыр“ деген сөзді естісімен балаларының бір-біріне қарағаны. Соған көңілін бөлген қарт: „Неге елең ете қалдыңдар?“ – деп сұрады балаларынан. Аналар жауап қатпады. „Мысыр“ деген сөздің жүректерінде қайғылы әсер тудыратынын, „Мысыр“ деген сөздің өткендегі ауыр күнәнің айғағы екенін айта салуға батылдары жетпеді.

Бейшара жандар!

Бірдеңе айтса етті. Әкесінің аяғына жығылып, бәрін ақтарса ғой. Бірақ олар үндемеді. Мойындарындағы ауыр жүкті қайта арқалады.

Содан кейін белгіленген уақыт та жетті, олар Мысыр басшысы Жүсіптің алдынан шықты. Жүсіп оларды таныды. Өзін қалай қинағандарын есіне түсірді. Ағалары Дофанға жақындаған оны көргенде бір-біріне: міне, көріпкел келе жатыр десті; бәрін тіміскілеп біліп, үстімізден әкемізге өтірікті судай тамызасың деп пәле жапты.

Ал қазір ше? Қазір басшылық Жүсіптің қолында; сендерді әдейі жансыздар ретінде жіберген, Мысыр жерінің байлығын көзден тыс жүріп білмексіңдер деп жалаға қалдырып отыр. Ағалары болса ешқандай кінәларының жоқтығын, мұнда астық сатып алуға келгендерін айтып ақталуда. Жүсіп өз сөзінен қайтпай: тыңшысыңдар деді.

Енді олар өз пікірлерін бір-біріне ашық айта бастады. Қасындағылары тілдерін түсінбейді деп ойлады. Әке үйінде „ләм“ деп ауыздарын ашпайтыны – әңгімелерін біреу естуі мүмкін деп қорықты. Мына мысырлықтар жерінде мазаларын алатын өткендегі оқиғаны жаңғыртып, кішкене жеңілдік таппақ.

„Біз оның жанының қиналғанын көрдік қой, босатыңдар деп жалбарынды, тыңдамадық. Енді, міне, сонымыз үшін пәлеге тап болдық“, – деді олар бір-біріне.

Ал Рувим ағаларына жауап ретінде: „Әкемнің сүйіктісіне

қарсы тұрып күнәға батпаңдар дегенім қайда? Сендер құлақ аспадыңдар, мойнымыздағы оның қаны енді бізді жазаға тартып отыр“, – деді.

Олардың өмірінің сәнін кетірген кінә ауыртпалығы міне, өстіп алдарын кес-кестеді. Осы араға келгенде олардың жүрегіне, олардың өміріне терең бойлауымызға болады.

Бейшара жандар!

Мысырға екінші рет келгендерінде Жүсіптің құшағын ашып, өзінің кім екенін таныстырған сәтіне кезікті. „Мен Жүсіппін, әкем әлі тірі ме?“ – деді ол толқып.

Кіші інісін көріп, оның тірі қалғанына қуанудың орнына олар қорқып қалды. Неге қорықты? Кінәнің жандарына батқан ауыртпалығынан болды.

Жүсіп? Бүгін бір елдің басшысы? О, онда ол оларды сөзсіз жауапқа тартады. Енді күнәлары үшін жазаланбақ. Енді Жүсіп Дофандағы сол бір қайғылы сағат үшін кегін алады.

Ағалары Жүсіптің көзінен ұшқындаған сүйіспеншілікті, өздеріне қарай айқара ашылған құшақты көрмеді. Себебі қатты қорқып кетті, жүректерінде жасаған кінәлерінің ауыртпалығы зіл болып жатты.

Бейшара жандар!

Жүсіп сендерді кештім, бәрін де ұмыттым десе де ағалары оған сенген жоқ. Рас, сыпайылық үшін сенген кейіп танытты, бірақ іштеріндегі қобалжулары басылған жоқ. Кінәлерінің ауыртпалығын өмір жолымен одан әрі арқалай берді.

Оны Жақып қайтыс болғаннан кейін де көреміз. Қорқыныштарының басылмағанын олардың: „Егер Жүсіп қастандық ойлап, өткен оқиға үшін өшін алғысы келсе, қайтеміз?“ – деген сөздері де растайды. Сондықтан да Жүсіпке арнайы жіберген кісі арқылы: „Жүсіпке айтыңдар: оған жамандық істеген ағаларының күнәсін кешіре көрсін. Әкесін қолдаушы Құдайдың құлдарының да күнәсі кешірілетін болсын деді сенің әкең қайтыс болар алдында“, – деп хабарлады.

Жүсіп осы өзіне жолданған хабар-сөздерді естігенде өксіп жылады.

Оның жылағаны несі?

Ағаларын баяғыда-ақ кешірмеп пе еді? Оларға кешірдім деп айтқаны қайда. Бірақ аналар сенбеді ғой. Оның жанына қасіретін тигізген осы жағдай еді.

Қасіретті қозғаған тағы бір нәрсе бар. Ағаларының сөзінен түсінгені – олар өмір бойы жасаған кінәлерінің ауыртпалығының астында болыпты. Бар тағдырларын бақытсыз бейшара өмірлеріне бағыштапты.

Жүсіп көз жасын төкті. Егер ағаларының оларды кешіргеніне сенбегені Жүсіпке қайғы әкелсе, онда Құтқарушының адам баласының оның кешірімін қабылдамауы екі есе қайғы түсіреді ғой. Тәңір бізді қуанышта, еркіндікте көргісі келеді, бірақ күнә жүгін жылдар бойы шалдығып-шаршап арқалап келе жатқан кісілер баршылық. Құтқарушыға олардың зор қасірет тигізетіні сөзсіз.

Қадірменді оқушым, кінә жүгі өткендегі өміріңе әлі де салмағын тигізіп жатқан жоқ па? Сенің өміріңде де адам мен Құдай алдында күнәға батырған Дофандағыдай қайғылы сағат болды ма?

Кінәнді жасырмай-ақ қой. Оны қорғап қалуға тырыспа. Егер сөйтсең – нағыз бақытсыз болғаның. Дұға оқып, кінәнді жасырмай ақтар. Не жасағаныңды айт. Істеріңнің бәрін Құдай мен адамдардың алдында жөнге келтір. Иса саған қарсы құшағын ашып отыр. Иса сенің бойыңдағы жүкті жеңілдетсем дейді. Осы мазасыз тіршілік кешкен қалпыңда оның алдына барғың келмей ме? Жүгіңді одан әрі арқалай бермексің бе? Бұл жүрісің қанша уақытқа созылмақ? Өле-өлгенше дейін бе? Сонда ғана ағынан жарылмақсың ба? Түсіндім, түсіндім. О, бейшара пақыр неме, жаныңды жеген, ойыңды мазалаған, ешкімге ашылмаған күнәнді тек бүкіл өміріңді құртып барып мойындамақсың.

Бірде орман ішінен оққа ұшқан жас жігіт табылды. Әлгінің өліміне қатысы бар деп бір жасөспірімді жазғырды.

Ол ұзақ тергеуде болып, артынан босатылды. Жылдар өтті. Сол аймақта тұратын белгілі бай адам ауырып, өлім халіне жетті. Сонда ғана жаңағы бай өзінің жас жігітті өлтіргенін айтты.

Қандай бейшаралық хал кешті десеңізші ол осынау көп жылдар бойы. Жалған бостандықта болып, қорқыныштың құлы болып ары алдында дедектеді емес пе. Қылмысы қайта-қайта есіне түсіп, тыныштықпен өткізген бірде-бір күні болмады ғой.

Төсекте жатып өлер сағатыңды күткенге дейін күнәнді жасыра бермексің бе? Ал егер ондай кез тумаса ше? Көпшілікте ол жоқ қой! Мысалға, көбі соғыста қаза табады. Сен де мәңгілік келмеске сапар шегесің, сонда күнәң сол бойы жасырын қалғаны ма? Құдай алдына тазаланбай қалай ғана барасың?

Қазір игілік әлі мәнін жоғалтқан жоқ. Қазір Иса сені өзіне шақырып отыр. Оның игілікке толы бұл шақыруын ескерусіз қалдырма.

Өткенде болған барлық қиыншылықтан соң, жасаған кінәнің ауыртпалығынан кейін сенің бейшара жүрегің тыныштыққа бөленеді. Бұл рақат орнататын тыныштық. Оны сенің қабыл алғың келе ме?

Бұл рақат тыныштығын менсінбей күнә ауыртпалығын одан әрі арқалай беретіндей ақылыңнан адаспаған шығарсың?

ТӘНІРДІҢ ТӘРБИЕЛІК ЖОЛЫ

Жаратылыстың басталуы 42, 5-11, 14-17

Тәнірдің тәрбиелік жолы сан-қилылығымен ғажап! Оны мына төмендегі оқиғадан-ақ байқаймыз.

Жүсіптің ағаларының жүрегін езген күнә қанша ауыр болса да, Құдай оны ескерусіз қалдырмады. Бұл істі де жөнге келтіргісі келді. Адамдардың бәріне көмек көрсетуге

дайын. Оларды күнәсін мойындатуға, шын жүректен тәубеге келуге, мойын ұсына шаппағатты қабыл алғыздыруға, – осы бір қатып қалған жүректерге Құдай қалай жол табады?

Құдайдың адамдарға жіберген бірінші ауыртпалығы – аштық. Ол әр үйдің есігін келіп қақты. Сонда барып Жүсіптің ағалары Мысырға сапар шекпек болды. Егер де күнделікті тіршілігі ойдағыдай жылжып жатса, олар ешқашан Мысырға баруды ойларына алмас еді. Онда Жүсіптің болуы мүмкін. Ойда жоқта кездесіп қалса, жүзіне тура қарауға қалай ғана дәттері жетеді. Сапарға шығудан бас тарту ыңғайсыздау. Бәрі ойдағыдай өтсе екен, тек Жүсіпті көрмесе ғой.

Бірақ Құдайдың қалағаны нақ осы еді. Олар Жүсіппен кездесуге тиісті еді. Сондықтан да Құдай ашаршылық жіберіп, Жүсіптің балаларын Мысырға баруға мәжбүр етті.

Мұндай оқиға бүгін де жиі болып тұра ма? Иә, Тәңір қатыгез жандарды тәубеге келтіру үшін осы сияқты табиғи апаттарды жиі қолданады. Құдай бұл секілді қасіретке кенеттен-кенет тірелмегенде мен Исаны іздеп таппас едім дейтіндер көп. Қасірет мінажат етіп, дұға оқуға үйретті. Қиыншылықтан қиналыс тапқан ол Тәңірінің құшағына кірді.

Ханаандағы аштық Жақыптың балаларын Мысырға жіберіп, оларды Жүсіппен беттестіру үшін Тәңірдің ойлап тапқан себебі еді.

Сапарға шыққан Жақыптың балаларын қандай ой маза-лады? Олар кезінде Жүсіптің жүріп өткен жолымен келе жатты. Бірақ сапар шегулері інісі кешкен жағдайға мүлдем ұқсамады. Дем алғылары келсе, тоқтап дем алатын. Ал құлдардың ұзын тізбегіндегі Жүсіпті „аяғыңды алға бас“ деп үнемі асықтырып отырды. Тек алға ғана. Аяғыңның ауырып, дізеңнің дірілдегіне қарамастан тек алға жылжуың керек!

Осы қаралы керуеннің бейнесі көз алдарына елестеп, жандарына тыныштық бермеді. Өткенді еске алу көкіректеріне қайғы болып жабысты.

Ақыры Мысырға да жетті. Өздері сияқты алыс сапарға аттанған жолаушылармен бірге астық сататын жерге де келді. Онда астық сатудың барысын жоғары дәрежелі билеушінің өзі бақылап отыр екен.

О-о, бұны қалай түсінуге болады? Ол Жақыптың балаларына түсін суытып қарайды. Сендер жасырын келген тыңшыларсыңдар дейді. Біз қарапайым жолаушылармыз, ойымызда еш жаманшылық жоқ дегендеріне де құлақ аспайды. Ақырында айтқанынан қайтпай, қапасқа апартқызып қаматты.

Неге Жүсіп осылай жасады? Ол ағаларын бір көргеннен ақ таныған еді. Сатып алушылардың арасынан оларға көзі түскенде, жүрегі кеудесіне симай үлпілдеп кетті. Басқалардай олар да оған тағзым етіп, жерге дейін иілді.

Жүсіп сонда ыза мен жек көрушілік тудырған, жас шағында көрген түсін есіне түсірді. Түсінде ағаларының байлаған масақ бумалары оның масағына қарай иіліп тұрғанын көрген еді. Құдай берген сәуегейлік түсін қалай ғажап құдіретімен орындап отыр. Бәрі дәл түсіндегідей!

Енді не істеуі керек? Қолма-қол өзінің кім екенін ағаларына білдірсе ме екен? Оларға: сендердің маған қарсы істеген күнәларыңды баяғыдай-ақ кештім деп айтса қайтеді?

Жоқ, алда әлі де уақыт бар. Олардың жүректерінде өзгеріс бар ма, әлде ағалары баяғы қалпында жүріп жатыр ма – соны білгісі келді.

Бұл кездесу сағаты оның есіне қайғылы қоштасу сағатын түсірді. Ағалары сонда өзін қалай қинаған болса, қазір оларды ол солай қинап отыр. Кінәсіз айыпталғанның қандай ауыр екенін, айтқан сөзіңе сенбеушіліктен қиын қасіреттің болмайтынын олардың сезінуі қажет. Адалдығын, ойының тазалығын, оларға жаманшылық тілемейтінін ағаларына талай айтты емес пе? Бірақ бәрі бекер болды. Енді өздері сол жағдайға тап келді.

Міне, олар қапасқа қамалды. Бұрын Жүсіп отырған қапас. Көп жылдарын ол осы зынданда өткізді. Олар да оның

күйін бастарынан кешулері керек. Кінәсіз жазаға тартылудың нағыз барып тұрған сорақылық екенін білсін.

Сүйіспеншілік пе бұл? Иә, сүйіспеншілік. Ол – сезімнің күйіп-жануынан туындамаған әулилігімен, құдайылығымен құнды сүйіспеншілік. Біз қолма-қол адам жанын қайғы мен қасіреттен қорғап қалуға асығамыз. Көбіне тезірек кешірімділік көрсетуге талпынып, есіміз шығады. Ал Құдай болса бұл жолда асығыстықты қабыл алмайды. Әуелі Ол адам жанын күнәні сезіне білуге, қандай жағдайға тап болғанын түсінуге үйретеді, сонан кейін ғана: бекем бол, күнәң кешірілді деп шындыққа жеткізеді!

Жүсіп те солай етті. Ол кешірім жасауға асықпады. Оларды қапасақ отырғызды да ойға қалдырып, бұрынғы жасағандары үшін өз-өздерін кінәлатты. Ағалары істеген күнәларының салмағын мейлінше түсінулері керек. Қиыншылықты өздері бастарынан кешпей Жүсіптің қандай жағдайда болғанын қайдан білсін.

Сонымен, олар қапаста дедік. Мұнда ұзақ отыра ма? Оны білмейді әзірше. Халық әміршісінің сұсты түріне қарағанда, оңып тұрған ештеңе жоқ сияқты.

Қапаста олар үш-ақ күн болды. Сол үш күн ішінде Құдай олармен өз әңгімесін тоқтатқан жоқ. Дәл қазір ешқандай жаманшылыққа бармағандарын білетін олар ескі күнәлары үшін жауап берулері керек екенін ұқты.

Бұл күндер жандарын езгілеген сұрқия күнәның зілзал тұлғасын көз алдарына елестетті. Бұлай ету оларға өте-мөте қажет болды. Өйткені кімде-кім күнәсының кесепаттығын түсінсе, ол кешірім сәтіне жақындай түседі.

Сырт көзге осының бәрі қаталдық болып көрінгенімен Жүсіп ағаларын қапасақ отырғызып, жан қиналысына дұшар еткенде ешбір қателік жасаған жоқ. Құдай да жібімес жүректерді қайғы мен қасіреттен, неше түрлі ауыртпалықтан өткізетін болса, қателік етпейді. Тілейтіні – адамның күнә жасадым деп мойындауы.

Сен осыны басыңнан кештің бе?

Сені тыныштыққа бөлеп, сырқат төсегіне жатқызғанда Құдайдың оны неге істейтінін білесің бе? Оның сенімен әңгімелескісі келеді. Өткен өміріңді қайтадан бірге аралап шықпақ. Сонан соң сенен: енді түсіндің бе? – деп сұрамақ.

О-о, ол сенің өміріңдегі ең ауыр сағат; жүрегіңе биіктен жарық сәуле келіп түскенде сен үрейге қалып: осыншама жамандықтың болғанын мен білмеп едім дейсің. Бірақ бұл игіліктің де сағаты. Еш мүмкіншілік қалмай, енді не істерімізді білмегенде, кінә мен тұрпайылыққа толы жүрегімізді қоярға жер таппағанда бізге қарсы рақат пен мейірімнің құшағы ашылады. Сонда барып Жүсіп өзінің кім екенін білдіреді. Сонда Иса өміріңдегі жіберген кінәңді кешіреді.

ТАҢҚАЛАРЛЫҚ ҚАРАМА-ҚАЙШЫЛЫҚ

Жаратылыстың басталуы 42,24

Мына бір дұғада жолдарында таңқаларлық қарама-қайшылық жатыр. Сен білесің бе оны? Қарама-қайшылық Жүсіптің қолы мен жүрегіне байланысты. Жүрегі көзіне жас алдырып, ағалары дегенде үлкен сүйіспеншілікпен соқса, қолы олардың біреуін шап беріп ұстатып, байлатқызып тастады.

Осыған көңіл бөлелік.

Мысырдың билеушісі Жақыптың балаларына өте қаталдық жасады. Оларға тыңшысыңдар деп жала жапты. Қапасқа отырғызды. Кіші інілеріңді осында алып келмейінше сендердің адалдықтарыңа сенбеймін. Сондықтан аманат ретінде біреуін алып қалмақ. Ол Симеон. Оны байлаудан босатпай, қапаста қалдырды.

Ағалары бәрін көріп, бәрін естіді. Өздеріне деген қатаңдықты бастарынан кешті, ызғармен айтылған сөздер көкіректерің түйреді.

Бірақ олар бір нәрсені байқамады: ол Жүсіптің көз жасы еді. Егер онысын байқаған болса аң-таң қалып: мына қатал,

өркөкірек мырзаны осынша толқытқан не деп сұрар еді. Сөйтіп, соңынан шешілген Жүсіпке байланысты жұмбақтың сырын теп-тез білер еді. Бірақ қажетті уақыт әлі тумады.

Мұндай қарама-қайшылық ғажап емес пе?

Жүсіптің қолы ағаларына ауыр соққы болып тисе, жүрегі оларды көргенде сүйіспеншілік отын лаулатты. Жүрегі: бәрі ұмытылды, бәрі кешірілді деп айтпақшы болды. Алайда жүректің сырын оңай ашып бермес үшін, қолы қатаң да қатты қимылдады.

Сен де осы сынды тәжірибеден құралақан емес шығарсың? Әрине құралақан емессің! Құдай сенің жақсы көретін адамыңды қалап алып, сенің көз алдыңда аурумен тырп еткізбей байлап тастады. Құдайдың құдіретті қолына қайғыра қарап: сен неге осылай істедің деп сұрайсың. Құдайдың сені неге олай қинағанын түсінбедің.

Немесе Құдай сенің өміріңе қолын батыра, тереңірек тигізді делік. Жалғыз қымбатты ұлың соғыста қазаға ұщырауы мүмкін. Ол сенің қуанышың, тынысың еді. Енді үйің де, жүрегің де қаңырап бос қалды. Қайғырып, қатты күрсініп сұрайтының: неге, неге бұлай?

Әлде саған әдейі айтылған жаланы, қуғын-сүргінді басыңнан өткізу керек шығар. Сен туралы неше түрлі жаман өсектер айтылды, ал сен болсаң мүлде жазықсызсың. Мені өстіп жәбірлеуге Құдай қалай ғана жол берді деген сауалды да қойған боларсың. Ол қайта сені қорғаштауы керек қой.

Құрметті оқырман манадан бері айтқандарымның бәрі Тәңірдің қолынан келген істер. Олар таңдандырады, жаныңа жара салып, қайғыртады. Бірақ мұқият қарасаң Оның көзі жасқа толы екенін, саған тиген әр соққыны Өзі де сезініп жатқанын, бұлай ету Оны да қатты қинайтынын көресің. О, Оның жүрегі сен деп соғады, тек саған ғана сағынышқа толы. Сол себепті де Тәңірдің қолы жаңағының бәріне қатысты болып отыр. Осы сияқты әрекеттері арқылы Құдай сенің назарыңды өзіне аударғысы келеді. Бақыттан

жұрдай еткенде оның құрдымға кетіп, жоғалмайтынын ескертеді. Жүрегінді қаңыратып бос тастаса – оны қуанышпен, Қасиетті Рухымен, Өзі тудырған рақат әлемімен толтырғысы келгені. Жүсіптің ағаларындай сен де Исаға қарсы арқалап жүрген кінәнді түсінуге тиістісің.

Құдайға қарсы қадам жасап, Оған қарсы келіп күнәға батқаныңды білуің қажет. Сен Құтқарушың туралы ойламастан өмір сүрдің. Оның айтқан тілегін тыңдамадың, өсиетін орындамадың. Петір сияқты адамдар алдында сан рет Одан безініп шыға келдің! Иуда сияқты сан рет Оны жауға ұстап та бердің! Ол сенің осыны түсінуіңді қалайды, кінәнді мойында дейді.

Саған осының бәрін ұғынудың керегі не?

Өйткені Ол сені кешірімекші. Өйткені Ол сені қуанышпен рақатқа бөленген Тәңір баласына айналдырмақшы.

Егер Оның қолы тәніңе қатты тисе – жүрегі махаббат нұрын төгеді. Сұрарым: күттіре көрме Оны. Кінәнді айтып, жүрегінді табыс ет. Алдына бар! Өкінішпен опыну жүрегіңді езгілейтін болсын. Сонда барып Оның қолы сүйіспеншілікке айналып, сені мейірбандықпен кеудесіне қысады. Сонда көзге оғаш болып көрінген қарама-қайшылықтар жоғалып, Құдайдың жүрегі мен қолы бір-бірімен тамаша үйлесімдік табады.

Сонда ғана өмірдің алдымыздан кесе-көлденең тарта-тынының бәрі: біз атқаруға тиісті ауыртпалық, бастан кешетін қайғы-қасіретіміз Құдайдың жүрегі мен қолының екі ортасында қарама-қайшылық туғызбайды. Ондай қарама-қайшылық ешқашан болмайды! Егер Құдай кенет саған қиын сын сағатын жібере қалса, Оның биіктегі қолына, аспанға қара. Оның жүрегіне, көзіне қара! Сол сәтте Ол сені сүйетінін, сені өте жақсы көретінін байқайсың. Ол не істесе де, түсін-түсінбе мейлің, тыныштықпен махаббат үшін жасайды. Жанарыңды жасқа бұлап тұрып, немесе жаралы жүрегінді қанға бояп: „Тәңірім, еркің болсын!“ – дейсің сонда.

Оның сүйіспеншілігіне батып, толық сеніміне жетуді үйренесің. Өйткені Құдай ешқашан қателескен емес! Сонда сен Әйүшпен бірге: „Тәңір өзі берді, Тәңір өзі алды; Тәңірдің игілігі мен даңқы арта берсін! Аллилуия!“ – дейсің.

СЫЙҒА ТАРТУ!

Жаратылыстың басталуы 42, 25-28

Жүсіптің ағалары күміс ақшаларын қаптарының ішінен тауып алды. Бірақ мұның мағнасын түсінбеді.

Ал бізге оқиғаның барысы түсінікті, біз үшін оның үлкен сабақ болары анық. Ағаларының күміс тенгелерін Жүсіптің алғысы келмеді. Астық пен малдың жемін тегін берді. Төлем ақыны алмады.

Төлем ақыны Жүсіп алмаған болса, онда Исаға ақының ешқандай түрі керек емес қой. Ол сатпайды, сиялды керісінше!

Сен осыны білесің бе?

Көптеген адам білмейді осыны. Өздерін Мәсіх жолын қуушылармыз деп есептейтіндердің басым көпшілігі Тәңір игілікті сатады деп ойлайды. Жүсіптің ағалары сияқты игілік үшін ақы төленбейді десең, шошына қарайды.

Сонда немен төлеуге болады? Шіркеуге баруыңмен бе, әлде мінажат етіп үйде дұға оқуың керек пе, немесе міндетінді адал ақтап, жұртқа үлгі боларлық өмір сүруің жөн бе? Ал егерде адам осы айтқанның бәрін орындаса, онда оның Тәңір игілігіне ие болуына құқысы бар ма? Себебі дінге қатысты міндетін дұрыс атқарды ғой.

Ендеше, осылай ойласақ, Исаны тым аз білгеніміз!

Бұл Мәсіх жолын қуушылар өмірінің сырттай түр-сипаты, ол шешуші, Киелі кітаптағыдай айтылған өмір емес. Осылай сырттай өмір сүретін Мәсіх жолын қуушыларды „Төлемін бер!“ деген бір ғана сөзбен сипаттауға болады.

„Менің негізгі парызым – шіркеуге бару, Тәңірге арнал-

ған кештерге қатысу, діндарлармен әңгіме өткізу, өнегелі өмір кешу. Егер сөйтіп төлемін берсем, Құдай маған да береді. Ол маған батасын дарытып, бойымды жеңілдетіп тура жолмен алып жүреді“, – деп ойлайды ондайлар.

Шынында да осылай ойлаймыз ғой? Әрине, бұл ойды жақтаушылармен сен жиі кездесіп жүрсің. Ондайлар баршылық. Мүмкін сен де солардың қатарында шығарсың?

Қайырымдылыққа жету үшін төлемін беремін деген ойдың кімге тән екенін айтуыма болады. Ол тек пұтқа табынушыларға ғана тән десем, қорықпай-ақ қой.

Пұтқа табынушылар құдайына арнап құрбандық шалады. Көздеген мақсатына орай: мына құрбандықты саған ұмсынып отырмын, айтқан дұғамды естіп, менің тілегімді орындайды деп сенемін“, – дейді олар. Мақсаты орындалмаса жансыз құдайларын күл-парша етіп отқа лақтырады.

Бұл пұтқа табынушының әрекеті. Ал Мәсіх жолын қуушылар ше? Әрине, арманын ашықтан-ашық айтпаса да, ойлайтыны солар сияқты. Ол өзінің „діндарлық міндетін“ атқарып, Құдайдан қолдап-қорғауды күтеді. Басыңа қасірет түскенде ренішін жасырмай: „Менің басыма бұл пәлені неге үйіп-төктің? Жүктелген міндеттің бәрін өз еркіммен орындағаным қайда?“ – дейді.

Бірақ пұтқа табынушы мен Мәсіх жолын қуушылар арасында үлкен айырмашылық қайда? Пұтқа табынушы мағнаның неде екенін біле бермейді, ал „Мәсіх жолын қуушы“ оны жақсы түсінуге тиісті. Мәсіх жолын қуушының негізгі міндеті төлемін беруде емес, Тәңір ұсынған жомарттықтан ала білуінде екенін түсінуі керек.

Егер жалған Мәсіх жолын қуушының негізгі мәні: „Төлемін бер!“ деген сөзден тұрса, нағыз, шыншыл Мәсіх жолын қуушының негізгі мәні: „Қабыл ал!“ деген сөзді қамтиды.

Мәселенің негізі қабыл алуға байланысты. „Өйткені Құдай дүниені сүйгендігі сонша, Ол Өзінің жалғыз туған ұлын берді“. Алайда бергенінен не пайда, егер оны қарсы алатын адамдар табылмаса? Нағыз Мәсіх жолын қуушылар-

дың өмірі біз Исаны қабылдасақ қана басталады. Сондықтан да Жохан: „Оны қабылдағандарға, Құдай балалары деп аталуларына билік берді“, – деп жазады.

Құдай тек өз Ұлын беріп қана қойған жоқ. Ол арқылы және Онымен бірге Ол бізге бәрін ұсынды. „Өзінің жалғыз Ұлын аямай, бәріміз үшін қиған Құдай, қалайша бізге Онымен бірге бәрін бермейді?“

О, Құдайдың берерінде есеп те, шек те жоқ. Тек алуға біз дайын болсақ екен.

Осыдан оңай нәрсе бола ма? Сәби бала да ала алады. Құдайға бәрінен де оңайы бізге келіп: „Қабыл ал!“ – деуі.

Онда қабыл ал! Шарасыз қимыл жасап, әуреге түсуінді қой. Тәңірдің игілігіне ие болу үшін сенің істегенің көп делік, бірақ жұмулы алақаныңды ашып, бергенді ал.

Оның игілігі тегіннен-тегін беріледі; Құдай оны сатпайды, сыйға тартады!

Неліктен бергенді жай ғана қабыл алуға сену адамдарға қиынға соғады? Ұмсынған сыйға қол созуды қорлау деп санайтыны несі? Сатып алғысы, құнын төлегілері келеді. Менменсіген рухы осыны қалайды. Қиналмай ала салуға не кедергі? Жүректен туындаған өркөкіректік! Ол барлық жағдайда да өзіне ғана міндетті болуды көксейді. Бірақ жай алу? Бұл біздің намысымызға тиеді.

Алайда басқаша болуы мүмкін емес. Нағыз Мәсіх жолын қуушы болудың мағнасы „Қабыл ал!“ деген сөз. Ендеше игілікті сый деп алғысы келмейтіндер, оны ала алмайды да.

Қадірменді оқушым, Құдайға бұдан былай өз төлем ақыңмен бара көрме! Сен Оған бірдеңе бере аламын деп ойлама. Ұлы патшаға сен не бере аласың? Адамзаттың бейшара баласы бойыңнан бұл ойды аластай біл.

Ал! Құдайдың ұсынғанын, Оның шексіз жомарттығынан қабыл ал! Саған бәрінен де не қажет болса, соны береді; аздап емес, толығымен!

Жүсіп ағаларының күміс ақшасын қайтарып қана қой-

ған жоқ, сондай-ақ жолдық қаражаттарын да өтеді. Оларға Жүсіптің жасаған сый-құрметі осы еді.

Жүсіптің адамдық бұл тұлғасы Исадан асып түскені ме? Жоқ, ешқашанда асып түспейді! Оған қай кезде, қай сағатта болмасын келіп, ұсынғанын қабыл алуыңа болады. Жоханмен бірге: „Оның шексіз жомарттығынан игілікке – ұласқан игілікті алдық!“ – деп айтасың.

Исаға барар болсаң ақшанды үйінде қалдыр. Патша сені сый-құрметке бөлейді. Тәнің мен рухың нені қаласа, соны Құдайдың ізгілік сыйы деп тегіннен-тегін қабыл аласың!

ВЕНИАМИН

Жаратылыстың басталуы 42, 36-68; 43,11;

Мысырға сапар шеккен Жақыптың балалары туған жеріне мұң мен қайғы ала оралды. Симеонды аманат етіп тастап кетулеріне тура келді. Бұл Симеонның отбасы мен Жақып үшін ауыр соққы болды.

Сонымен бірге Жақыптың балалары Симеонның тек Мысырға Вениамин барғанда ғана бостандық алатынын да айтты.

Вениамин әкесінің ең сүйікті ұлы, кенжесі! Жоқ, ондай тілек бола қоймас! Жақып Мысыр билеушісінің бұл ұсынысына мүлдем қарсы болды. Жо-жоқ, Вениаминді ол жібермейді. Рувим айтарын айта берсін, кенжесі әке жүрегінің ең қалаулысы, оны ұзақ сапарға қалай қимақ.

Вениамин Жақыптың тынысы іспетті. Онымен қалай ажырассын, керек болса, Вениамин емес басқа біреуі барсын.

Осы сынды оқиға бүгін де жиі қайталанады ғой. Тәңір саусағымен әлде бір адамды, немесе әлде бір істі көрсетеді де: „мынаны Маған бересің!“ дейді. Ал сен: жоқ, бере алмаймын дейсің. Олай жасауың мүмкін емес, Себебі жүрегің олармен етене жақын болып кеткен.

Жалына берсін, таусыла сұрасын – бәрі бір ештеңе шық-

пайды. Болмайды, оған бармаймын деп адам өз дегенінде қалады.

Өміріңде осындай жағдайға кезіктің бе? Сенің өз Вениаминның бар болған шығар? Мүмкін көзіңнің қарашығындай сақтайтын тағы да бір Вениаминің бар шығар?

Айтшы, „біздің“ Вениаминіміз қандай?

Жақыптың Вениамині Тәңірдің сыйы еді. Оны Құдайдың өзі берді. Ондай жағдайлар бүгін де болып тұрады. „Сенің“ Вениаминің дегенімде күнәнды емес, Құдайдың саған ұсынған жақсылығын айтамын. Бірақ Тәңірден алған ол сыйың жүрегіңді жаулап алған, сондықтан Құдайды кері сырып, Құдай туралы саған тым аз ойлатады.

Жақыпқа байланысты жағдайдағыдай бір адамның екінші адамға „Вениамин“ болып келуі жиі кездеседі.

Дассау бейітінде әкесінің қайтыс болған жиырма жасар қызына қойған тамаша ескерткіші тұр. „Сұм соққыдан есенгіреген әке-шешең сенің бар ізгілігіңді еске алып, үнемі көздерінен жасын төгеді де мына тыныштық орнын саған арнайды. О, жүректі езген неткен қасірет еді бұл!“ – деп жазылған онда.

Әке-шешеге кім еді бұл қыз? Олардың „Вениамині“ болды. Қызын жерлеген әке-шеше қайғыдан арыла алмады. Өмірлері құнын жоғалтты. Бейшара ата-ана!

Бейітті аралап, ондағы ескерткіштердегі жазуларды оқысақ, көп адамның жүрегінің ана дүниеге кеткендермен етене жақын болып қалғанын байқаймыз. Өмірден де төңірекке көз салғанда осыны көреміз.

Көптеген өлімдердің Құдайға тиісті орынды адам иемденгенімен байланысты екенінде менің күмәнім жоқ. Әйеліне дүниенің тірегі болған, сүйікті ерінен айырмайынша, Құдай ол әйелге жақындай алмайды. Әрине бұл жерде әке-шешесі пірге айналдырған қыздың өлімі туралы айта кету керек. Әкесі қызының рақымшылығына табынатынын айтты. Сондықтан Құдайға ата-анасынан ол пірді алудан басқа амал қалмады.

Анықташы, сенде осы сынды Вениамин бар ма? Қасыңда жүрегіңмен етене жақындасып кеткен адамың жүрген шығар? Мүмкін ол сүйікті әйелің, немесе балаң болар?

„Әйелі бардың – әйелі жоқтай!“ – деген Пауылдың сөзін еске алайық. Онда: „Баласы бардың – баласы жоқтай!“ – деп те айтуымызға болады. Исаның не дегенін білесің бе? Кімде-кім әкесі мен шешесін, немесе ұлы мен қызын менен артық жақсы көрсе, ол назарымнан тыс қалады, шәкіртім бола алмайды, – деді Иса.

Әлде сенің „Вениаминің“ басқа нәрсе ме? Мүмкін ол күнделікті ісің, дүние – мүлкің шығар? Көп адам әуелі өз ісіне беріледі де, артынан ісі оларды толық меншіктеп алады. Ісінің қожасы болудың орнына, оның құлына айналады.

Сақтан, жұмысың сені жұтып қоймасын. Жүрегің тым ақшаға сіңісіп кетпесін. Жұмысыңнан келер игілікті Құдайдың қолы ұсынғандай қабыл ал, бірақ күнделікті өткінші қызыққа еріп, жүрегіңмен тым беріле көрме.

Адамның бас тарта алмайтынының бәрі – „Вениамин“. Ол Құдайды екінші орынға ысырып қояды. Құдайдың тілейтіні біздің жүрегімізді толық меңгеру, немесе одан мүлдем бас тарту. Өз даңқын Ол тірі құдайлармен бөлісе алмайды. Тәңір қызғаншақ. Сондықтан жүрегіңді оған толығымен бер? Өзіндегі Вениаминді табыс ет, – Оған керегі сол.

Егер бермесең, Құдай оны өз еркімен алады.

Қайдағы бір адамды Құдай орнына санасаң Киелі Құдайды қорлау емес пе? Ал адамдардың арасында шектен шыққандар көп: олар жүрегімен итке, мысыққа, тоты құсқа берілгендер. Бұл нағыз масқаралық! Осы сынды тірлігіңмен сен Құдайдың арына кір келтіретініңді ойға салшы.

Бірақ адамға өзіндегі Вениаминнен бас тарту өте қиын. Жақып бұған жету үшін ұзақ жол жүрді. Ашаршылық келіп есігін қақпайынша ол Вениаминді сапарға шығаруға келісімін бермеді.

Бірақ бұл да оның еркіне қарама-қайшы болды. Оның басқа амалы қалмады. Егер оны жібермесе, ол бүкіл үй-

ішімен аштан қырылар еді. Сөйтіп, ақырында ол оны жіберуге мәжбүр болды.

Бұл шешім неге әкеліп соқты? Вениаминді сапарға шығарысымен ол қайтадан Вениаминнің өзі мен Симеонға, сондай-ақ ойламаған жерден Жүсіпке де ие болды. Вениаминді жібермегенде ол ешқашан ыстық құшағымен Жүсіпті аймаламас еді.

Достым менің, сен өз Вениаминіңді беретін болсаң, Тәңір саған оны жаңғырған, таза махаббатыңмен сүйсін деп қайтарады. Сонда Иса да алдыңнан шығады.

Вениаминіңді көзіңнің қарашығындай сақтап, төңірегіңнен шығармайды екенсің, онда Исаға жетуің де қиын!

Жақып егер мұны білсе, көп ойланып, көп толғанбас еді. Қолма-қол оны жіберер еді.

Егер сен өз Вениаминіңді берсең, Исаның саған ашылатынын білесің, сонда да, сен оны бергің келмейді.

Ақылыңды жоғалтпа! Құдайдан бата алуға өзіңе-өзің кедергі жасайсың. Вениаминіңді ұстап отырсаң, Тәңір рақымының даруынан құр қаласың. Сондықтан бірден шешімге кел. Құрбандыққа бар да, Құдайға Вениаминіңді ұсын.

ӨЗІҢ ҒАНА ЕМЕС

Жаратылыстың басталуы 43, 1-3

Жақып балаларының Мысырдан әкелген астығы да таусылды. Аштық болса үдей түсті. Жақып балаларына Мысырға тағы барудың қажеттілігін айтты. Бірақ олар Мысыр билеушісінің қатаң тілегін орындаулары керек болды. Ол қайткен күнде де келесі жолы тыңшылар ретінде жазаланғыларың келмесе, өздеріңмен бірге кіші інілеріңді ертіп келіңдер деп бұйырды.

Сүйікті ұлын жіберуге кәрі Жақыптың көпке дейін дәті жетпеді. Жүсіптен айырдындар, енді Вениаминді де алып кетпексіңдер деп балаларына өкпесін айтты.

Иуда турасын айтты. Вениаминсіз Мысырға баруға жол жоқ деді. Егер Вениаминді әкелмесеңдер, менің жүзімді көрмейсіңдер деп қала билеушісі өте қатаң ескертті емес пе?!

Жақып ақыры ұзақ қобалжудан кейін күрсініп, Вениаминді жіберуге келісімін берді.

Жүсіптің бұл оқиғасында Тәңірге байланысты оқиғаға тән ғажайып ұқсастық бар. Тек бір ғана сөз. Жүсіптің аузынан шыққан ол бір сөздің мағнасы терең еді. Ал Құтқарушы айтқанда бұл сөз өзінің толық тереңдігіне жетеді. „Діндар аға-інілеріңді бірге алып келмесеңдер, сендер Менің жүзімді көре алмайсыңдар!“ – дейді Иса өз қалаулыларына әмірі мен тілегін білдіріп.

Бұл нені білдіреді?

Тәңір тек біздің рақатқа батуымызды емес, аға-інілеріміздің де рақатқа батуын қалайды. Біз оған баруға міндеттіміз, бірақ өзіміз ғана емес.

Шынымен ол осыны қалай ма? Иә! Бұл жөнінде таланттар туралы нақыл әңгімесінде айтады. Егер талантты толық қайтаратын болсақ, ол разы бола ма? Жоқ! Разы болмайды!

„Мен аға-інілеріме күзетшімін бе?“ – деп сұрашы Қабыл сияқты. „Менің жүзімді көрмейсің, егер аға-інілерің бірге болмаса“, – деп Тәңір саған жауап катады сонда.

Біз өзіміз келмеуіміз керек, хақымыз жоқ; біз адамдарды бірге апаруға тиістіміз.

Осы қасиетті міндетті орындау үшін, қымбатты оқушым, сен не істедің? Адамдарды Мәсікке апару жолында нені атқардың? Мінажат етіп, дұға оқыдың ба?

Сен мүмкін маған таңдана қарайтын шығарсың? Құтқарушыға адамдарды мен апаруға тиістімін бе? Ал сонда дінді уағыздаушылар не үшін қажет?

Иә, бұл уағыздаушылардың жұмысы. Бірақ уағыздаушыға қызметі жемісті болып, өзі арқылы Құдайға адамдарды жеткізу үшін Тәңірдің куәлігі қажет-ақ.

Алайда бұл салада тек уағыздаушылар ғана емес, Жарат-

қан иемнің барлық балалары, аға-інілерімен қажымай еңбек етуге тиісті.

Осынау міндет қорқыныш тудырмай ма? Иә, ол айтарлықтай жеңіл емес қой. Егер сен Құтқарушыны жақтап, оны барлық жерде насихаттай бастасаң өмірің шетсіз-шексіз қиыншылыққа айналады. Таныстарың мен қызметтес достарың сені күлкі етеді; басшың сенің үндемеуіңді талап етіп, орындығыңды сыртқа қояды.

Тәңірдің еркін орындауда осының бәрі саған кедергі бола ма? Иса қайғы-қасіретінің жемісі көбейе түссе екен деп армандайтынын есіңе алып көрші. Күнәсін түсінген бір адам табыла қалса, аспандағы періштелердің қуанатынын ойлаша. Осының бәрін түсініп көңіліңе тұтсаң, Құтқарушыңды қуанта алсаң, бейшара адамға тән қорқыныш сені ұстап тұра ала ма?

Ұстап тұра алмайды. Жауларың мейлі ашулана берсін, бірақ бәрі бір сенің қобалжауыңа себеп жоқ.

Тәңірдің ісі өз ісіңе айналғанда, Ол сені қорғап, бәрін сенің игілігің үшін жасайды.

Адасқан жанды Исаға алып келсең саған алғысын жаудырады, бұл жер үстіндегі құдіретті қуаныштың нағыз өзі. Осы үшін тәуекелге барып, жек көрініштілік туғызып, жала сөздерді де естуге болады.

Мүмкін сен қабілетім жоқ, дарынды емеспін дерсің. Олардың қажеті де шамалы. Иса жөнінде әңгіме айтып, адамдарды діндарлар жиынына ертіп бару, ерекше дарындылықты керек етпейді. Сен бақытты екенсің, қуанышың да мол. Осы туралы достарың мен туыстарыңа балын тамызып, айтып бере аласың ғой. Исамен қарым-қатынаста тыныштық пен бақытқа жетсең, Онымен бірге өзінді жақсы сезінсең, Ол жөнінде әңгімелеуіңе болады емес пе. Әбден болады.

Менің қай сенімді ұстанып, қай дінді жақтайтынымда адамдардың қатысы жоқ, ерік өзімде, Құдай алдында ғана жауаптымын дейді көбіне діндарлар. Ондай мінажат ету,

сырт көзден тыс, тыныштықта, оңаша бөлмеде басталады. Бірақ сенім тыныштықта, ешкім көрмейтіндей болмауы керек. Тәңірді халық алдында уағыздап, Құдай үйіне сен аға-інілеріңді, апа-қарындастарыңды, достарың мен таныстарыңды ертіп келуің керек.

Тәңір сенің өзіне бағыштаған сөзін батасыз қалдырмайды. Бұл Құтқарушының қатысты ісі; Оның қол астына адасқан жандарды апарғың келсе, онда Құдайға беріле қызмет еткенің. Онда оның рақымы мен батасында шек болмайды.

Ендеше іске кіріс! Адасқан жандарды күнәға батыру үшін шайтан дамыл көрмей еңбек етуде, мыңдаған адамдар соның жетегінде жүр. Сол себепті Исаның шәкірттері адасқан пақырларды Тәңірге апаруда өздерінің қасиетті міндеттерін ойланып орындағандары жөн.

Аға-інілер мен апа-қарындастар, өздерің ғана келсеңдер менің жүзімді көрмейсіндер! – деген Құдайдың сөзін естеріңе тұтыңдар! Жоқ, жалғыз өзің ғана емес!

ЖҮСІПТІҢ ҮЙ МЕҢГЕРУШІСІ

Жаратылыстың басталуы 43, 15 – 17

Ақыры Мысыр қаласына сапар шегудің кедергісі де жойылды: ұзақ қобалжудан кейін Жақып Вениаминді Мысырға жіберуге келісімін берді.

Сөйтіп, Жүсіптің ағалары жолға шықты. Бұл жолы Мысыр билеушісі оларды қалай қарсы алар екен? Симеонды босатудың келісімі орындалды: Вениамин қастарында. Бірақ қаптарынан шыққан күміс ақша оларға тыныштық бермеді. Тек жауапқа тартылмаса болғандары. Барысымен табылған күміс ақша жөнінде хабарлауды жөн деп тапты.

Олар Мысырға де жетті. Өткенде Жүсіптің астық сатуды бақылап отырған жеріне барды. Ағаларының иіліп сәлем бергеніне Жүсіп ләм деп жауап қатпады. Жанары Вениаминге қадалды. Сонан соң өзі тұратын үйінің меңгерушісіне

бірдеңені айтты. Анау жөнді естімегендей мырзасына таңдана қарады да, құп болады дегендей басын иіп, тез басып кетіп қалды.

Үй меңгерушісін таң қалдыратындай нендей бұйрық беріліп еді? Жүсіп бұл жолаушылардың еврейлер екенін, өзінің олармен бірге түскі тамақ ішетінін, сондықтан салтанатты түрде дастархан жайылсын дегенді бұйырған еді.

Қалайша таңданбассың бұған? Олар түскі тамақты Жүсіппен, Мысырдың билеушісімен бірге ішпек. Нағыз зор құрмет қой! Елдегі ақ сүйектер, егер оларды осылай түскі тамақта Жүсіппен бірге ішуге шақырса, өздеріне оны бақыт деп санар еді. Ол патшаның орынбасары, елдегі билік түгелдей дерлік қолына берілген. Ал мыналар болса үстерін ұзақ сапардың шаңы мен кірі басқан еврейлер, мал өсірушілер. Соншама құрметтің оларға неге қажеті бар? Жүсіптің жиби қалғаны несі?

Соңғы жолы, олар осында болғанда Жүсіп сендер тыңшысыңдар деп кінәлап, қаталдық көрсетті емес пе? Қапасқа жаптырды, біреуі әлі күнге дейін байлауда.

Ал қазір оларға салтанатты дастархан жайылмақ. Түскі қонақ асы беріледі. Мұны қалай түсінерсің?

Түсінер едік, егер меңгерушісі: „Жоғары мәртебелі мырза, сіз өткенде бұларды жансыздарсыңдар деп айыптап, қапасқа тастаттыңыз, ал бүгін не себепті түстікке шақырып отырсыз?“ – деп сұраған болса. Ал үй меңгерушісі керісінше Жүсіптің көңіл-күйінің осылай кенет өзгере қалуын анықтауға талпыныс жасаса, біз оқиғаның өзгеше сырын ұққан болар едік. Алайда анау ештеңе де сұраған жоқ. Жұмулы аузын ашпады. Мырзасын түсінбеді. Неге осылай бұйырғаны да оған түсініксіз. Бірақ мырзасына сенеді. Бұйрықты түсінсін-түсінбесін, әйтеуір ол жөнінде басқа артық сұрақ қоймады: жығыла бағынды. Айтылды ма, орындауы керек.

Үй меңгерушісінен көп нәрсені бізге де үйренуімізге болады. Өз мырзасына беріле сену-нағыз тамаша қасиет қой. Түсінбесе де билеушісінің айтқанының бәрі ізгі ниетті

көздейтінін біледі. Жүсіп осылай істеді екен, ендеше алдын-ала көксеген мақсаты бар. Сол себепті ол мырзасына сенеді, еш сұрақсыз бағынады.

Біз де Тәңірге осы сынды сеніммен қарауымыз керек емес пе? Әлде нені түсінбесек те, бәрі бір Құдайды қолдауға тиісті емеспіз бе? Иса бізді бірде-бір рет өкініште қалдырып көрді ме? Ол біздің алдымызда қате жібермейтінін дәлелдегені қайда?

Әрине, оны біз үнемі түсіне бермейміз. Егер өз төңірегінен әріні көрмейтін адамдар Тәңірді түсінген болса ғажап қой. Оның жүретін жолы біздікінен өзгеше, ойы біздің ойымыздан жоғары жатыр. Біз құдіретті Құдайды түсіндік деп тек армандай аламыз.

Жо-жоқ, бізге оны үнемі түсіну қиын. Бірақ Тәңірге бағынуға әрқашан тиістіміз. Оны Жүсіп үйінің меңгерушісінен үйренгеніміз жөн.

Сен бізді Құдайға бағынуға шақыратын нақыл әңгімені естіген боларсың. Баяғыда дүниеден безген бір тақуа өмір сүрді. Ол Тәңірге ұстанған жолмен келіспеді, себебі оны іздей-іздей таба алмай шаршаған екен. Кенет ғажайып түс көрді. Әлде бір адам қасына келіп: менімен бірге жүр, Тәңір ұстанған жолдың негізі неде екенін түсіндірейін деді. Сөйтіп олар сапарға аттанады. Кешкісін бір үйге қонады. Үй иесі екеуін құшақ жая қарсы алып, бүгін үлкен қуанышта екенін айтты. Көптен бері көршісімен араз екен. Қаншама татуласқысы келгенімен, әрекетінен ештеңе шықпады. Кенет бүгін өштескен адамы райынан қайтып, достық белгісі ретінде оған үлкен алтын тостаған силады.

Келесі күні олар қайтадан сапарға шықты. Қасындағы жолдасы қонақжай үй иесінің алтын тостағанын көрсеткенде, тақуа аң-таң қалды. Біреудің ыдысын ұрлап алу барып тұрған аярлық қой. Бірақ сапарлас жолдасы оған: „Үндеме, бұл Тәңірдің жүктеген жолы!“ – деді.

Олар тағы да ұзақ күн жүрді. Кешке жақын бір шаруаның үйіне тоқтады. Үй иесі өте кедей тұрады екен. Кедейлі-

гіне қарамастан ол жолаушыларды асқан жылы шыраймен қарсы алды.

Ертеңіне әлде неге аялдап қалған тақуаның сапарлас жолдасы келген жаққа қарап, өздері қонған кедейдің үйінің өртеніп жатқанын көреді. Сонда көңіліне күдік орнады. Көп ұзамай күдігі расталды. Сапарлас жолдасы өрттің себебін сұрағанда, кедейдің үйіне от қойғанын жасырмай айтып салды.

Әбден түңілген тақуа „Жоғал!“ деп оны қумақ болғанда, анау тағы да: „Үндеме, бұл Тәңір меңзеген жол!“ – деді.

Олар сапарларын үнсіз әрі жалғастырды. Шынымен Тәңір көрсеткен жол осы болғаны ма? Жо- жоқ, мүмкін емес! Құдай бұлай істеуге рұқсат етпейді!

Кешкісін тағы бір үйге келеді. Үй иесінің түрі сенім туғыза қоймады. Қайта сақтықпен қарауды керек ететін. Тек аяғының астында қаннен-қаперсіз ойнап отырған кішкене ұлына назары түскенде ғана жүзі жылып сала берді. Сөйтіп, бұл адамның жүрегінде әлі де аз да болса жақсылыққа орын бар еді.

Таңертең сапарлас жолдасы үй иесінен жол көрсетіп жіберуге оның кішкене баласын сұрады. Анау басында келісімін бергісі келмей, ақыры рұқсат етті.

Біраз жүргеннен кейін олар жартастан төмен атқылап жатқан су құламасына келіп тоқтады. Одан өту үшін жіңішке тақтайдан көпір тартылған. Тақуа бірінші болып өтті. Сонан соң ол артына қарады. Нені көрді? Жолдасы баланы шап беріп ұстап алып, оны тақуаның көзінше суға атып жіберді. Сарқыраманың гүрілінен баланың айғайы естілмеді.

Ызаға булыққан тақуа: „Енді сенімен бірге бір де қадам алға баспаймын. Сен нағыз лағнаттың өзісің!“ – деп айқайлап жіберді. Сапарлас жолдасы тағы да: „Үндеме, бұл Тәңір көрсеткен жол!“ – деп жауап қатты. Осы сәт аспаннан түскен құйылма сәуле сапарлас жолдасының жүзіне нұр болып төгілді.

„Алғашында қонақжай үй иесінің алтыннан соғылған

тостағанын неге алғанымды білгің келді емес пе? Айтайын. Өшпеске көршісі екеуінің татулыққа барғаны өтірік болатын. Тостағанды әдейі улап берген, – деді сапарласы сөзін одан әрі жалғастырып. – Одан сусын ішсе болды, сеспей қатады. Кедейдің лашығын не үшін өртегенімді де түсінбедің. Жаман лашықтың астында қазына жатыр. Уй иесі енді оны тауып алады. Үшінші адамға келетін болсақ, ол баланың обалына қалып, кезінде одан өзі сияқты кісі өлтіргішті тәрбиелер еді. Мен баланы содан сақтадым. Бұл адамның бойында тек жалғыз ғана сезім – баласына деген сүйіспеншілік қалған еді. Жоғалған ұлының қайғысы әкесіне игілік болып тиеді. Сонымен, осы аталған барлық оқиғаларда Құдай жақсылық етуді ойлаған, ал сен оның ешқайсысын түсінген жоқсың“.

Осыны айтып, ғажайып сапарласы Тәңір жіберген періште сияқты аспанға қалықтап ғайып болды. Тақуа оянып кетті. Бұл түсі ойланбастан Құдайға сенуді үйретті.

Сенің де үйренгің келмей ме? Жүсіп үйінің меңгерушісін есіңе алшы. Жүсіп оған: „Мына адамдарды қапасақта таста!“, „Түскі тамаққа шақыр!“, немесе: „Күміс ақшаларын қайтарып бер“, „Менің алдыма қайтадан алып кел“ десе, ол билеушінің әр сөзіне бағынып, сеніммен орындар еді.

Сеніп, бағына білген үй меңгерушісінің де Жүсіптің қандай мақсат көздегенін анықтайтын өз сағаты келді. Енді билеушісі берген, сырттай қарама-қайшы көрінген бұйрықтардың маңызына түсінді. Сонда Жүсіптің ұлы жоспарын жүзеге асыруға көмектесетін күн де туды. Жүсіпке сеніп, бағынғаны үшін соңында қатты қуанды.

Ал сен ше? Кезінде сен де Тәңір өзінің ұлы жоспарын орындау үшін, саналы түрде әр неге барғанын өз көзіңмен көріп, анығына жететін боласың. Әрине, оны әзірше түсінбеуің де мүмкін. Жүсіп үйінің меңгерушісі сияқты бол! Тіпті Тәңірдің не қалағанын білмеген сәтінде де сөйт. Оны тыңда, оған сен!

ҚАЖЕТСІЗ ҚОРҚЫНЫШ

Жаратылыстың басталуы 43, 18 – 19, 23– 30

Жақыптың балалары өздерін Жүсіптің үйіне ертіп келгенін көргенде қатты қорықты. Алғашқы келген сапарымызда астыққа берген күміс ақшаларымызды қайтып алғанымыз үшін жауапқа тартылатын болдық деп ойлаған еді олар. Бұл істе өздерін кінәлі есептемесе де, ел басшысы олардың берген сеніміне құлақ аспайтынын, өте қатал мырза екенін алдын-ала естіп те үлгерген. Бұдан әрі жағдайдың немен бітерін кім білсін.

Сол себепті олар Жүсіп үйінің меңгерушісіне қаптың ішінде күміс ақшаның қайдан пайда бола қалғанын білмейтіндерін айтты. Қазір ақшаны өткен жолғы астықтың құнын өтеу үшін ала келгендерін де ескертті.

Бірақ үй меңгерушісі қажет ақшаны баяғыдай-ақ толығымен бердіңдер деп түсіндірді. Сонда іле бөлмеге Симеонды кіргізді. Күтпеген ғажап кездесу. Бойларындағы қорқыныш әп-сәтте су сепкендей жоғалды. Ал Мысыр билеушісінің өздерін түскі тамаққа шақырғанын естігенде ғана көңілдеріндегі қобалжудан мүлдем арылды.

Үй меңгерушісі Жақыптың балаларына силы қонақтарға тән құрмет көрсетті. Аяқтарын шаюға су әкеліп берді, есектеріне жем салды – қысқасы оларды ойлап көрмеген асқан сыпайылықпен қабылдады.

Бұдан бұрынғы қаталдық пен қазіргі көрсетілген жақсылықты бір-бірімен пара-пар қалай қоярсың. Жүсіптің алдын-ала салқындық пен қатандық, жақсылық пен мейірімділік көрсетіп, олардың жүрегін дайындықтан өткізіп жатқанын білмеді.

Жүсіптің көңілін аударып алу үшін ала келген силарын шығарды. Олары: зәмзәм мен бал, хош иісті қара май, пісте мен бадам жаңғақтары. Әсіресе аштық кезінде бұл аталған нәрселерді іздеп-табу оңайға түспейтін.

Түске тамақ ішетін мезгіл жетіп, үйге Жүсіп келді. Әдет

бойынша құрмет жасап, билеушінің алдында етпеттерінен жата кетті. Жүсіптің есіне қайтадан жас шағында көрген, енді шындыққа айналған түсі оралды.

Ағаларының жасаған құрметіне орай достық ниетін білдіре сәлемдесті. Іле шыдай алмай: „Өздерің айтқан қарт әкелерің әлі тірі ме? Ден-саулығы қалай?“ – деп сұрады.

„Сізге құлдық етуші әкеміз аман, дені сау, тіршілік етіп жатыр“, – деп жауап қатты ағалары. Жауап оған көп жағдайды аңғартқандай болды. Қолма-қол көз алдына әке бейнесі пайда болды. Жастық шағы тағы да есіне түсті.

Бірақ Жүсіп таңертең көрген Вениаминмен сәлемдесу үшін бойын билеген сезімін тежеді. Өзі сияқты Рахильден туған інісін көргенде оның жүрегі қалай- қалай қатты тулады десеңізші! „Сендердің ең кіші інілерің осы ма?“ – деп сұрағанда танымайтын, бөтен адам сияқты көрінгісі келді. Жауап күтпестен сөзін әрі жалғап: „Балам, саған Тәңірдің нұры жаусын!“ – деді.

Кенет бойын билеген сезімді одан әрі ұстап тұра алмай-тынын сын білді. Вениаминді жалма-жан құшағына алып: „Інішегім менің, інішегім Вениамин!“ – деп қуана айғай салуына болар еді. Алайда қажет мезгіл әлі тумады.

Ағаларын жалғыз қалдырып, асығыс түпкі бөлмеге өтіп кетті. Жүрегінің толқуын зорға басып, көзінен жасын сорғалатты.

Ағалары Жүсіптен шынында да текке қорықты емес пе?

Жүсіптің бойында оларға қатысты тек сүйіспеншілік қана болатын. Мейлі қатал қарсы алсын, немесе мейірімін төксін – бәрі бір мұның барлығы сүйіспеншіліктен, тек қана сүйіспеншіліктен туған еді. Оның туысқандарына қатысты әрекеті олардың ішкі дүниесін тазалау ниетімен жасалынды.

Егер ағаларының Жүсіптен бойларын аулақ салуларына еш себептері болмаса, онда біз де Исадан қорықпауға тиістіміз. Бірақ оған сақтана қарайтындар әлі көп қой. Оларды Құдаймен кездесуге шақырсаң, келіспейді. Сонда Исадан қорыққаны ма? Бұлары барып тұрған есуастық дер едім.

Күнделікті өміріміз ойдағыдай өтіп жатқан жоқ; бұрын да қателіктер болған, меншіктеніп жүргеніміз өзімізге тиісті ақша емес; жасаған ісімізге жарық сәуленің түспегенін хош көреміз, сондықтанда жауапқа тартылуымыз айдан анық деп ойлайды олар.

Тәңірден сақтанады екен, ендеше оны тым аз білгені. Ол бізге наразылық білдіріп, өкпелеуден аулақ. Тек мойнымыздағы күнә жүгінен босатқысы келеді. „Бәрі ұмыт болды, бәрін кештім!“ – деп айтпақшы бізге.

Ағаларына қонақ асын дайындап қойған Жүсіптей Иса да өзіне келетіндерге рухани тамақты дайындап отыр. Оның дастархынан біз де игіліктің дәмін тата аламыз. Ол хош иіске орап, мейіріміне шомылдырады. Исаның дастарханының басында болып, онымен сұхбаттасу қандай рақат.

Төңірегіміздегілер айтарын айта берсін. Исамен сұхбаттасу бақытсыздық, қайғылы іс деулері де мүмкін ғой? Олай айтатындары Исаны білмейді, оған жақын баруға жүрексінеді. Міне, адамдардың көбісі осы сынды қате пікірде. Ол қатігез Мырза, қатал әмірші, Өз халқына қуаныш бермейді – дейді. Бұл қандай есуастық!

Дүниеде Исадан асқан мырза жоқ. Онымен сұхбаттасу қуанышының өзі неге тұрады. Сонда өмірдің шын мәнісінде тамаша екенін сезінесің. Исаға келіп, игілігі мол дастарханының басына отырғанды тұңғыш рет өмірдегі шын қуаныш бойымызды кернейді.

Қымбатты оқырман, Исаға сеніп, оған бар! Ол сені сүйіспеншілікпен қарсы алады, сонда ғана сен: Бұл қажеті жоқ қорқыныш екен дейсің.

ЖАҚСЫ ҰЛ

Жаратылыстың басталуы 43, 27

Ағаларын көргенде Жүсіптің жүрегін толғаған бұл бірінші ой еді. Бұлардың ұзақ уақыт келмегені несі? Әлде қарт әке жазым болды ма екен? Ойын аяғына дейін айтуға дәті жетпеді. „Әкемді көрмейтін шығармын, қайтыс болып жерленген ғой“, – деген ой жүрегін сығымдап, алқымына тықты.

Сондықтан да өзара сәлемнен кейін: „Өздерің айтқан қарт әкелерің аман ба? Денсаулығы қалай?“ – деп сұрады ол ағаларынан.

Иә, оның жүрегі әкесіне етене жақын болып кеткен еді. Әкесін соңғы рет көргеннен бері қаншама жылдар зырлап өтті. Сонда да сол соңғы сәт өшпей жадында мәңгі сақталып келеді.

Бұл таңмен ерте еді. Әкесі оны ағаларыңа барып кел деп жолға шығарды. Ол шатырдың алдында тұрып, оның артынан қолын бұлғады. Біраз жүргеннен кейін Жүсіп артына қарап еді, әкесі әлі қолын бұлғап тұр екен.

Содан бері неше жыл өтті? Талай оқиғаларда болды. Жүсіп атаққа жетіп, ұлы халықтың билеушісі атанды, бірақ туған әкесін – қарт бақташыны ұмыта алмады. Оны бар жүрегімен аңсап сағынды.

Жүсіптің бейнесіне тән бір ерекшелікті айтпасақ, оның бейнесі толық болып шықпас еді. Ерекшелігі – оның жақсы ұл болып саналғанында жатыр. Өміріндегі ғажайып бақыттың бәрі осы жақсы ұл деген түсінікпен байланысты. „Әкең мен анаңды сыйла, сонда ғана ұзақ өмір сүресің“, – деген еді Тәңір. Жақсы ұл атағына ие болсаң ғана нағыз бақытты, баталы өмір кешесің. Құдай: „Өз әкең мен анаңды сыйлай біл!“ – деп айтты емес пе. Иә, баталы, бақытты өміріміз жақсы ұл мен жақсы қыз боламыз ба, болмаймыз ба, – ол осы өсиеттің орындалу-орындалмауына қатысты.

Достым, қария әкең тірі ме деп сенен сұрауға бола ма?

Егер тірі болса Құдайға осы үшін рақметінді айтып жүрсің бе? Әкеңе кәрілік меңдеген шағында қамқорлық, сүйіспеншілік көрсеттің бе? Жақсы баласы деуге тұрасың ба?

Онымен соңғы рет қашан хабарластың!? Білмейсің бе? Ұялсаңшы! Хат жазбағаныңа көп болды ғой! Онда отыр да, қарт әкеңе сәлемінді бүгін жолда. Бұдан былай жиі жазатын бол.

Есінде болсын, оның қабіріне гүл шеңберін апарып қоюың аз. Оныңнан келер пайда шамалы. Өлмей тірі тұрғаныңда өз сүйіспеншілігіңнің, сеніміңнің, игілігіңнің гүлін ұсын. Сол оған пайдалы. Бұл тек қана оны емес, Құдайды да қуантады. Құдай сенің жақсы, не жаман бала екенінді бақылап отыр. Сенің бақытың мен тыныштығың осыған байланысты. Білесің бе мұны? Бұл тұрғысында ойланып көрдің бе?

Мүмкін әкең жоқ шығар, онда шешең тірі ме? Сені жарық дүниеге әкеліп, алғашқы қадам жасауыңа көмектескен шешең. Сенің төсегінді күзетіп, ұйқы көрмей ауырғаныңда бағып-қаққан шешең. Тірі ме ол? Тірі? Сен сүйесің бе оны? Сыйлайсың ба? Ол қиыншылықты көп көрген, сен үшін қайғырып мазасы кеткен, сенің саулығыңды тілеп мінажат етіп, дұға қылған анаң ғой.

Туған анаңды ұмытушы болма! Өйтпесең, жақсы қыз атануың мүмкін емес. Құдай да батасын бермейді.

Сенуге қиын болса да айтайын: қолдары бірдеңеге жете қалса, өз әке-шешесінен ұялатын балалар бар. Қартайған ата-аналары олардың тұрмыс-салтына сай келмейтін сияқты. Қариялар үшін бұдан асқан қорлық жоқ. Өздері бәрін құрбан етіп, білім берген жалғыз ұлының олармен бірге болуды ұят санайтынын көргенде қандай әсерде қалғанын білсеңіз. Жандары ашып, жүректері сыздайды.

Тек қана ата-ана емес, Құдай да осы сынды ауырсынады. Ол аспаннан оларға құйылған нұрын тоқтатып, батасын дарытпайды.

Жаман ұл! Жаман қыз!

Әкені қартайғанда да сүюді Жүсіптен үйренейік. Өйткені

ол, жасы жеткен бақташыны ұялмай патша алдына алып барды. Преғауын орынбасарының қарапайым әкесін көргенде реніш тудырған жоқ, қайта Жүсіптің оны ұялмай ертіп келгенін жоғары бағалады. Бұдан преғауының көңілі Жүсіпке бұрынғыдан бетер жақындай түскенін байқаймыз. Ол ақылшы билеушінің жақсы ұл екеніне де қанық болды.

Мен жазған осы жолдарды оқып отырған жас жігіттер мен қыздар, әлі де ата-ананың қолында тұрып жатқан болсаңдар, оларға тек қуаныш әкелуге тырысыңдар! Айтқанын тыңдап, қалтқысыз орындаңдар. Сендерден сұрайтыным осы.

Осы арада да Жүсіп Иса Тәңірдің бейнесінің ғажап көшірмесі секілді. Оның әке-шешесін тыңдап өскен жастық шағы туралы толғайтын сөздері әсерлі емес пе. Айқыш ағаш түбінде тұрған анасы жөнінде де Ол жанашырлықпен ойлады. Оған қамқоршы болуды, қартайғанда жәрдем етуді Жоханға жүктеді. Айқыш ағашқа керіліп шегеленсе де, жақсы ұлға тән қасиетін жоғалтпады.

Ал сен ше? Жалынамын, бұл сұрағыма жеңіл-желпі қараушы болма. Сенің болашағың үшін оның тигізетін себебі көп. Сен Жақсы ұлсың ба? Сен жақсы қызсың ба?

Егер ата-ананды жылатсаң, қайғыға душар болатының сөзсіз. Егер әкең: „Сен мені тірідей көрге көмерсің!“ – десе, ол саған барып тұрған қасірет.

Бала үшін игілік дер едім, егер ол туралы менің бір кітаптан оқығаным айтылатын болса. Онда жасы толысқан баласынан айрылған ата-ана қабыр тасына: „Бұл оның бізге әкелген тұңғыш қайғысы,“ – деп жазыпты.

Қазір жақсы ұл мен жақсы қыз жарық дүниеге аз келіп жатқандай әсер аласың. Балаға тән үлкенді тыңдау, сүйіспеншілік те мәнін жоғалтқандай. Мүмкін адамдар арасында солай да шығар. Ал Құдайдікі өзгеше. Ол көзін алмай бақылап отыр, Құдай осыны талап етеді, есіңнен шығарма мұны.

Егер Құдай сен туралы: бұл жақсы ұл! – деп айтатын болса, онда бұл саған нағыз игілік.

ТИІСТІ ОРЫН

Жаратылыстың басталуы 43, 31-34

Жүсіптің ағаларына берген бұл қонақ асы өте ғажайып болды!

Оның несі ғажайып?

Дастархан басындағылардың тоя жегені ме? Бір-бірімен бір стөлде тамақтанбайтын мысырлықтар басқа жақтан келгендермен дастархандас бола бермейтін. Тек дәрежесі қатар адамдар ғана бірігіп, бас қосып ас іше алатын. Жүсіп ел билеушісі деген атағына сай мысырлықтармен бір дастарханның басында отырмайтын. Олар үшін жеке дастархан жайылатын.

Жо-жоқ, Жүсіпке жеке, мысырлықтарға жеке, сонан соң өздеріне де жеке стөлдердің дайын болғанына Жақыптың балалары қайран қалған жоқ.

Басқаша қабылдайды деп те ойламады.

Ғажайыбы өздерін дастархан басына отырғызу тәртібі еді. Оларды жасына сәйкес жайғастырды. Әуелі Рувим, оның қасына Симеон, одан кейін Левий мен Иуда отырды. Тегіннен тегін бе бұл? Керемет! Ағайынды-інілер аң-таң қалды. Дастарханның келесі жағында Дан, Неффалим, одан әрі Гад пен Асир. Осының бәрі ойланбай істелінсе, онда еріксіз таңдайынды қағасың. Сонан соң Иссахар, Завулон мен ең шетте Вениамин отырды. Ғажап, ойға симайтын керемет! Бәрі жасына сәйкес бірінен соң бірі тізіле қалыпты. Бұны қалай түсінуге болады?

Жақыптың балалары неліктен бұлай екенін білмеді. Ал бізге бәрі де анық. Жүсіп оларды бірден таныды. Әр қайсысының атын, жасын, туған күні мен мінез-құлқын жақсы білетін. Ал олар болса Жүсіп жөнінде білмеді.

Жүсіп өз ағаларын қалай білсе, Тәңір де бізді солай біледі. Біздің кім екеніміз, қайда тұратынымыз оған аян. Ол атымызды да біледі. Оған біздің шыққан тегіміз, байланысымыз, күнделікті өміріміз бен алға қойған мақсатымызға

дейін белгілі. Бізді жақсы түсініп, ішкі дүниеміздің қатпар-қатпарын жатқа біледі.

Сен білесің бе мұны? Осы жөнінде ойладың ба?

Жоханның жеті шіркеуге арналған Аянының кіріспе сөзінен кейін: „Білемін!“ – делінген; – „Сенің ісіңді, еңбегің мен шыдамдылығыңды білемін“. – „Сенің ісіңді, қайғы-қасіретіңді, кедейшілік өмір кешкеніңді білемін“. – „Сенің ісіңді, сондай-ақ шайтанның тағының жанында тұратыныңды да білемін“. – „Сенің ісіңді, махаббатың мен атқарған қызметіңді, дінге сенімділігің мен шыдамдылығыңды білемін“. Аянның қалған жолдары да одан әрі осылай кете береді.

Сонымен, Тәңір сенің барлық істеген істеріңді біледі. Қайда тұратының, қандай жағдайда екенің, бүкіл өмірің – бәрісін бәрі оның алақанында.

Немене бойың қалтырай ма? Әлде сен қуанасың ба осыған?

Өмірің Құдай алдында дұрыс болмайынша, Тәңірмен сен келісім таппайынша сана-сезімің қорқыныштың құлына айналмақ. Адам әлде нені жасыруға мәжбүр болғанынша, ол Құдайдың бәрін білетініне қуана алмайды. Қазіргі кезде Тәңір болмысын жоққа шығарушылар неліктен көп? Басты себеп – жасырын сырларынан қорқады. Олардың өмірі Тәңір сөзі мен оның тілегіне сай келмейді. Құдай қаламайтын істерді істейді. Сондықтан да олар Құдайды жоққа шығарып, Оны өлі деп санайды. Сөйтіп, мазасы кеткен арына тыныштық іздейді. Олар үшін Құдайдың жоқ болғаны дұрыс. Бірақ олардың ары Тәңірдің тірі екенін айтып, естерін шығарады.

Киелі кітаптың неліктен қарсыластары көп? Дін уағызынан ғалым әлде бір қателік таба қалса, соншама неге қуанамыз? Киелі кітапты осыншама жек көретіндері қалай? Өйткені ол бізге тек шындықты айтады. Құдайдың бізді жақсы білетінін, кешіп жатқан өмірімізбен келіспейтінін растайды.

Егер Құдайдан бір нәрсені жасыру керек болса, адамға Құдайдың оның бәрін көріп білетіні сондай сұмдық. Ол қанаты болса таңнан тұрып, теңіздерден әрмен жер шетіне ұшып кетуге дайын, тек тыныш өмір сүріп, Тәңірдің көзіне түспесе екен.

Бекер әурешілік, Құдайдан қашып құтыла алмайсың.

Ал егер сенің өзіңді, жағдайыңды жақсы білетін Тәңірге жүрегің мен өміріңді толық ұсынсаң, оның тілегі мен даңқына сай қызмет етсең, онда сана-сезімің рақатқа бөленіп, сен тыныштық табасың.

Қиын оқиғаға тап болып, жала тағынып, жаман сөздер естіп: „Тәңір, сен бәрін де білесің ғой!“ – деп айта алатының қандай жақсы.

Иә, ол біз тап болған оқиғалардың барлығына қанық. Біздің қоршауымызды, қиыншылығымызды, күтіп тұрған қауып-қатерді – бәрін, бәрін біледі ол.

Керемет емес пе бұл?

Оған біздің туған күніміз, атымыз, үйіміздің адресі де аян. Жолдастарымыздың қандай адам екені де Оған белгілі. Балаларыңның санын, мінезіңнің ерекше жақтарын – бәрін, бәрін біледі.

Сенің мұны білгенің өте жақсы.

Жападан-жалғыз қалған сені маңындағылар түсінбеуі мүмкін. Ал Құдай сенің жағдайыңды біледі. Сені, сенің жаңғыздығыңды түсінеді.

Сен өзіңді Тәңірге қызмет етуге қолайлымын деп санайсың, бірақ ешкім көңіл бөліп, сені шақырмады делік. Ендеше өзімді-өзім ұсынғаным жөн деген ойға келесің. Сонда саған көңіл аударар. Егер сен адамдар алдында бағынышты екенсің, онда олар сені ұмытып кететінін есіңнен шығырма. Ал Тәңір ешкімді де ұмытпайды. Ол сенің мекенжайыңның адресін біледі. Қажет кезінде өзіне шақырады. Тек шыдамдықпен күте біл. Ол біледі сені.

Құдайдың мені, менің жағдайымды білетінін сезіну өте қымбат маған. Ол маған келіп түсіп жатқан хаттар туралы

да хабарлар. Олардың мазмұнын Ол мен оқымастан бұрын білген. Ол оларды ең басында, жаңа ғана жазылған сәттерінде оқып шықты.

Иә, Ол бізді жақсы біледі. Бізді қай орынға отырғызу да Оның қолында, Рувимнің, немесе Вениаминнің не істей алатынын да біледі. Менің де, сенің де не істей алатынымызды біледі. Ол қателеспейді. Жо-жоқ! Сен сөзсіз өзіңе тиісті орында аларсың. Мүмкін жоғарырақ көтерілуіме болар еді деп ойлайтын шығарсың. Жоқ, жоқ. Ол орныңды белгілеп қойды, саған тиісті орынды. Өз дастарханының басынан орын бөлгенде ол ешуақытта қателеспейді.

Өзімізге өзіміз орын іздесек, сол жаман. Бірақ дүниеде солай болады-да. Есіміз кетіп, әбігерленеміз. Орын үшін құлшына күреске түсеміз. Тәңір билігін жүргізген патшалықта бәрі басқаша. Онда орныңды Құдайдың өзі көрсетеді. Әр кімге мүмкіншілігіне сай орын ұсынып, тапсырма береді.

Өзің отырған орын Тәңір ұсынған орын екенін білгенің қандай жақсы. Қиыншылықты жеңуде одан күш пен қуат аласың. Адам өзі іздеп тапқан орнында ауыртпалыққа тап келетін болса, онда ол өзін-өзі кіналап, өкпелейді. „Шіркін, бұған жоламасам етті!“ – дейді өз-өзіне.

Ал Құдай берген орында нық тұрған біз оның ауыртпалықты жеңуге көмектесетініне сенеміз. Кедергіден сені жығылтпай өткізу Тәңірдің ісі.

Достым, сен отырған орын шынымен сенің қабілетіңе сай келе ме?

„БЕС ЕСЕ АРТЫҚ“ Жаратылыстың басталуы 43, 34

Жүсіп әр ағасына өз орнын көрсетті. Рувим дастарханның бір шетінде отырса, Вениамин екінші шетінде отырды.

Басқаларға қарағанда Вениаминнің еншісі неліктен бес есе артық болды? Бұл нені меңзейді?

Жүсіптің мұндай қадам жасауының себебі бар еді. Әкесі Жақыптың жасы кіші өзін басқа ұлдарынан ерекше санағанын, түрлі-түсті киім тігіп беріп жақсы көретінін білдіргенін есіне алды.

Ал ағалары болса қызғаншақтық көрсетті емес пе. Олар оны өте жек көріп кетті. Осы себепті Жүсіпті құлдыққа сатып жіберген еді.

Вениаминге ерекше құрмет қылғанда Жүсіп осыны ойлаған. Егер қонақтың дәрежесін өсіргісі келсе, осылай тамақты көбірек беретін. Ағалары кіші інісіне қызғанышпен қарай ма, қарамай ма соны білгісі келді. Аналардың бет пішініндегі өзгерісті, не айтып, не қойғандарын ілтипатпен бақылады.

Бұрынғы қызғаныштарынан арылған сияқты. Вениаминнің ерекше құрметке ие болғанына шын жүректерімен қуанып отырды.

Олар көңілдене ішіп-жеп, қуаныштарын жасырмады. Тым шектен тыс тойып жеді деп айтудан аулақпыз, тағам да, ішімдік те мол болды, сол себепті де ешқайсысы аш қалған жоқ. Қажетінше тойды.

Жүсіптің ағаларын сынақтан өткізуіне орай, Вениаминге тамақ бес есе артығымен тиді. Бірақ аналар оған іштарлық білдірмеді. Ондай күнәкарлыққа барған жоқ.

Ал сен ше? Әлі де қызғаныштың құрсауында жүрсің бе?

Қызғаныш – жиіркеніш туғызатын және жиі кездесетін күнә. Халқымызды жегідей жеп жатқан да сол қызғаныш!

Тәңір билік жүргізген патшалықта, оның балаларының арасында қызғанышқа орын берілмеуге тиісті! Бұл пәлекеті мол күнәнің беті бізден аулақ болсын!

Алайда осы аталмыш күнәнің Тәңір балаларының арасынан кездесетіні өкінішті-ақ. Оның түр-сипатынан жаның түршігеді. Құдайдың игілік ретінде адамға дарытқан батысын қызғанғанын қайда қоярсың.

Осылай екені рас қой?

Батақор адамды көрсе іштері күйеді. Сырттай қуаныш-

тымыз деп жай айта салулары мүмкін. Ал жүректері басқаша соғады. Құдай сол жүректеріндегіні көреді.

Тәңірге қызмет етушілердің арасындағы қызғаныш ең қауыпты болып саналады! Бұл туралы айту да керек, қайғыру да керек! Міне, діндар жас жігіт Құдай көрсеткен жерге еңбектену үшін келді делік. Жасы үлкен ағаларына қарағанда Тәңір оған игілігін молырақ берді. Көптен бері қызмет етіп жүргендермен салыстырғанда оған бес есе артық қамқорлық етті. Өйткені оның еңбегінің адамдардың айығуына әсерін тигізери хақ.

Алайда діндарлар арасындағы жағдай шиеленісе түседі. Жасы үлкен діндар ағайындар қызғаныштың жетегіне еріп, жас жігіттің еңбегін жоққа шығаруға тырысады. Ол от болып жанса, аналар жігіттің ақиқаттан туындаған ісіне су құйып, бықсытады. Бұлары жөн бе? Ауыр жүрекпен айтарым: иә, өмірде бәрі болады, бәрі кездеседі.

Ағайын, Тәңірдің батасына көбірек ие болған кісіге қызғанышпен қарап көрдің бе? Сұрайтыным, ендігәрі олай етпе! Өз даңқыңды арттырарлықтай орасан қабілет сенде жоқ қой. Тәңірдің атағын шағаруға құштар емессің бе? Иә, тек қана Тәңірдің атағын ба? Сондықтан, саған қарағанда басқа біреу игілікті көбірек алатын болса, қызғанба. Егер басқа біреу адасқан жандарды Тәңірге көбірек әкелсе, іштарлық жасама. Қызғанышсыз шын көңіліңмен қуануың керек.

Ал мына діндар ағаң сенен гөрі дарындылау. Рас, дарыны басым жатыр. Жазба кітабын өте терең талдай алады. Ал сенің қолыңнан ол келмейді. Әңгімені тек күнделікті өмірге бағыштап жүргізе білесің. Биікке самғаған қанатты ойға жету, болашақты алыстан болжай білу сенің үш ұйқтасаң да түсіңе кірмейді. Хош делік. Тәңір сонда өзінің қызметшілерінен нені талап етеді? Ұлы сый-құрметті ме? Асқан даналықты ма? Жоқ, оған сене берілгендік қажет. Бәрі дарынға емес, сене берілуге байланысты. Құдайдың саған силаған бір ғана қабілетімен-ақ беріле біл. Тек еңбек ет, қолыңнан келгеніңше жұмыс жаса.

Біреуге қызығушы болма! Үлкен ағаңның дарыны бар екен, қуан! Қызметіңді қабыл алған Тәңірге рақметіңді айт. Ол бәрін де істей алады. Соны біл де, қуан.

Сен Петір Пауылға қызғанды деп ойлайсың ба? Алғашында Петір шіркеудің негізгі тірегі болды, сонан кейін Пауыл бата алып, миссионер атанды. Сонда Петір оған осы дәрежені қызғанғаны ма? Жоқ, қайта Тәңірдің қабілеті мол ғалым адамды өз қызметіне алғанына қуанды.

Қадірменді ағайын, егер Вениамин сенен бес есе артық алатын болса, іштарлық жасама, қуан. Саған, сенің қызметіңе тиісті игілік әлі де баршылық. Жүсіптің дастарханынан сен де тамақтана аласың. Онда бәрі бар.

Құрметті Вениамин, әңгімемді аяқтамас бұрын саған да бірер сөз айтпақпын. Сен өз ағаларыңнан бес есе көп алдың. Осыны „дұрыс“ деп есептейсің бе? Әлде бұл кенеттен келген игілікті сол қалпында қабылдай бермексің бе? Вениамин, сен бұндай құрмет үшін қандай еңбек сіңірдің? Ештеңе де сіңірген жоқсың. Жүсіптің мейірімінің арқасында тамақты бес есе артық іштің. Сондықтан да, Вениамин, басқалардан артықпын, жоғарымын деп мақтанба. Жоқ, сен олардан артық емессің. Өркөкіректіктен сақтан!

Көкірегіңді керіп менменсісең Тәңір сені пайдасына жарата алмайды. Сол себепті де, құрметті Вениамин, сенен сұрайтыным – момын, кішік бол. Құдай сонда әрі қарай батасын беріп, қамқоршылық етеді.

Бірақ ешқашан ұмытушы болма: кім көп алса, одан Тәңірдің сұрайтыны да көп. Вениамин, ағаларыңнан гөрі сенің жауапкершілігің басым. Білесің бе оны? Ендеше ойла-нып көр.

Сонымен, Вениамин, саған айтарымды біраз айтқан сияқтымын. Енді Тәңірге барып қызмет етелік. Егер сен маған, ағаларыңа қарағанда бес есе артық еңбек қылсаң, онда, Вениамин, Құдай саған батасын берсін!

ҮРЕЙЛІ ЖАҢАЛЫҚ

Жаратылыстың басталуы 44, 1– 2, 4, 6 – 7, 12

Көңілдері орныққан Исаның балалары қаланы қалдырып, жолға шықты. Бәрі ойлағандарынан гөрі сәтті аяқталды. Билеуші қайырымдылық танытып, өз дастарханынан тамақ ішкізді. Әкесі асыға күткен Симеон қастарында. Қаптары астыққа толы, енді олар туған жерлеріне асығып келеді. Қорқынышының бекер екенін, бәрінің ойдағыдай біткенін көргенде қарт Жақыптың қуанатыны сөзсіз.

Сонымен, алған әсерлерін айтып, жамырай сөйлесіп олар жолға шықты. Кенет арттарынан қатты айғай-шу естілді. Олар не болғанын білмей жалт қарасты. Жүсіп үйінің меңгерушісі бір топ адамды бастап, асығыс келе жатыр екен. Ол не айтпақ? Жақыптың балалары көліктерін тежеп, тоқтай қалды.

„Жақсылыққа жамандықпен жауап қатқандарың қалай? – деп сұрады олардан Жүсіп үйінің меңгерушісі. – Жүсіптің тостағанын ұрлағандарың қарабеттілік қой!“

„Мәртебелі мырза, неге олай дейсіз? Жоқ, ондай іске біздің баруымыз мүмкін емес! Қап ішінен табылған күміс ақшаны біз өзіңе Ханаан жерінен қайтадан әкелген жоқпыз ба?! Билеушінің үйінен ыдыс ұрлауға қалайша дәтіміз барсын?“ – деп шыр ете түсті олар пәктіктерін жасырмай. Таза екендеріне сенгендері соншама: „Құлың болуға келісейік, егер кімде-кімнен тостаған табылса, оған өлім жазасы кесілсін“, – деп түйген еді сөздерін сонан соң.

Бірақ үй меңгерушісі тостағанның табылатынын білетін, өйткені оны өзі Вениаминнің қабына тығып қойған! Сондықтан аналардың қатаң сөзін жұмсартып: „Жақсы, айтқандарың болсын, тостағанды алған адам менің құлым, қалғандарыңда кінә жоқ, боссыңдар!“ – деді.

Сөйтіп ол қолма-қол қаптарды ақтарып, тінте бастады. Алайда тостаған табылмады. Жақыптың балалары үй мең-

герушісіне масаттана қарады. „Біз айттық емес пе, тазамыз деп. Ұры емеспіз!“ – деді.

Міне, өзіне тиісті қаптың түйіншегін шешкен Вениамин екі беті қып-қызыл болып, үреймен кейін шегінді. Қабының ішінде жалт-жұлт етіп тостаған жатыр.

Сөйтіп үміттерін қайғының қара көлеңкесі жабады. „Иә, тостаған Вениаминнің қабынан табылды“.

Олар үстеріндегі киімдерін жыртып, есектеріне отырып қайтадан қалаға келді.

Ағаларына осыншама үрей әкелгенде Жүсіп нендей мақсатты ойлады? Олардың ұрлыққа ешқандай қатысы жоқ еді ғой! Бұл ғажайып оқиға нені меңзейді?

Жақып балаларының тазамыз, ұстанғанымыз дұрыс жол дегенін байқадың ба? Кеуделерін соғып: „Біз ешқашан ештеңе де ұрлаған жоқпыз!“ – деп айтқандарын естіген боларсың.

Бұлары рас па? Шынымен өмір бойы ештеңе ұрламады ма? Әкесінің қартайғанда аялап жүрген жарық сәулесі бар еді, соны ұрлады. Жүсіптен оның бақытты балалық шағын ұрлады. Иә, тостағанды ұрламағандары рас. Бірақ олар одан қымбат нәрсені ұрлады. Әкеден баласын айырды; інілерін қуанышты жастық шақтан ада етті. Айтыңдаршы, осының бәрі жәй нәрсе ме?

Олар тазалықтарын бетке тұтты, бірақ ұры еді, ұяттан айрылған ұрылар.

Жүсіп ағаларына осыны түсіндірмек болды. Әдейі сынақтан өткізді. Көздеген мақсатына жетті де. Бауырлары Жүсіптің алдына қайтып келгенде, Иуда туысқандарының атынан: „Құдай саған бағынышты құлдардың өтірігін тапты,“ – деді. Олар бұл аталмыш күнәні жасамаса да, өткенде бұдан да ауырырақ күнәға барған еді. Сонымен, адалдықтары жалған болып шықты. Адалмыз деп өздерін қорғап қалулары мүмкін емес. Олардың өтірігін Құдай тапты.

Бұл үрейге толы жаңалық. Бірақ тым қажет. Жүсіп ағаларының алдында өзінің кім екенін ашқысы келді. Ба-

уырлары жасаған қылмысын көздерімен көріп, үрейлі жаңалықтың пердесін өздері ашпайынша, өзін-өзі ашуға еркі жоқ. Достым, сен де Жүсіптің тостағанын өз қабыңнан тауып, қорқынышты жаңалықтың куәгері болдың ба? Тостағанның сонда жатуы әбден ықтимал. Тек адалдығыңа сене біл. Еш жаманшылыққа қатысым жоқ, жұрттың құрметіне бөленген адаммын деп айта ал. Парасаттылығыңды, ешкімді алдамағаныңды, еш нәрсе ұрламағаныңды уағызда, бірақ мен бәрі бір Жүсіптің тостағаны сенің қабыңда деп ойлаймын.

Тінту жүргізейік пе?

Иса сен үшін қанын төкті. Оған қымбатқа түстің. Құныңның қымбат екенін Пауыл да ескертті. „Әкеден балаға қалған болмашы өмірде жылуы жоқ алтын мен күмісті былай қойып, сендер үшін Мәсіхтің баға жетпейтін шынайы, таза қанымен өтелдіңдер“, – деп жазады елші Петір. Иса сені өз меншігіне сатып алды. Ал сен Онымен не істедің? Исаның меншігіндегіні ұрладың емес пе? Өзіңді осы өмірге арнап, күнәға қызмет еттің ғой? Иә, сөйттің. Бірақ Исаның қолындағы еркінді қайда қоясың?! Исаның төккен қаны ше? Сондықтан сен Оның меншігіндегіні ұрладың!

Ол олма! Оның саған берген қуат-күшін күнәкерлікке, тән құмарлығыңа жұмсадың. Игіліктің Ол ұсынған қасиетті мезгілінен аяқ астынан айрылып қалдың. Исаның меншігін осылай талан-тараж еттің ғой.

Есеп-қисабыңның жауабын беріп отырған, өз қарауыңдағы ақшаны өзіңнің қажетіңе қолдандың! Әлі де: „Мен өмір бойы адал болып келгенмін!“ – деп айта аласың ба? Мүмкін сені ешкім сөкпес те. Бірақ шыншыл, әулие Құдай сөксе ше?

Иә, ашқаным қорқынышты жаңалық: адалдығым нөл екен, Тәңірдің құнын қанымен өтеген меншігіне қол салдым. Өзім үшін өмір кешіп, Құдайдың еркімен емес, құмарлықтың еркімен жүрдім.

Құдай күнәмді тапты. Тостаған Вениаминнің қабында екен. Жаңалық үрей туғызса да, бар жүрегіммен мен саған сол жағдайды қалаймын. Егер сен осы жаңалыққа жетіп, күнәкар екенінді түсінсең, онда аспандағы Жүсіптің бетпердесін ашасың. Оның да күткені сол!

О, осы қорқынышты жаңалыққа қолың жетсе ғой.

Жақыптың балалары тағы да Жүсіптің алдында етпет-теп жата кетті.

Жүсіптің тостағаны Вениаминнің қабынан табылып, өздері қорқынышты жаңалықтың куәгері болғаннан кейін, олар үй меңгерушісімен бірге кері қайтты. Жүсіп бауырларын үйінде күтіп отыр екен.

Ұзақ күтті. Ашудан гөрі қайғыға толы ренішпен қарсы алды. „Мен сияқты адам оны тез түсінетінін білмедіңдер ме?“ – деді.

Ағалары ақталуға да тырысқан жоқ. Сенімдері, адалмыз деп көкіректерін соққандары быт-шыт болды. Кінәлерін мойындады. „Құдай құлдарыңның өтірігін тапты“.

„Міне, мырза, біз саған құл болуға дайынбыз; тостағаныңды иемденген де арамызда тұр“, – десті олар мойын ұсынып.

Жүсіп ағаларының ұсынысын қабылдаған жоқ. Құл болып қалуға тек тостағанды алғанның хақы бар. Ал ол – Вениамин!

Жақыптың балалары енді не істемек? Кіші інісін тастап, Жүсіп айтқандай, үнсіз әке алдына қайтып бара ма? Сөйтіп, бостандық үшін Вениаминді құрбан ете ме?

Бұдан бұрын ертеде қаталдыққа барып, інісінің ақыл-кеңесінен, өмірлеріне түрпі болған оның болмысынан құтылу үшін Жүсіпті құрбандыққа шалғандары қайда? Бүгін де солай істей ме? Әлде Жүсіптің соңғы сынағына қарсы тұрып, шыдамдық қыла ма?

Вениаминді тастап кете берулеріңе болады деген ұсынысты естісімен, алға Иуда шықты. Билеушіден сөйлеуге рұқсат сұрады.

Иуда тамаша сөйледі. Оның айтқанын толық бермеске хақым жоқ.

„Тақсыр, сіз құлдарыңыздан: әке, немесе тағы аға-інілерің бар ма деп сұрап едіңіз. Біз қарт әкеміз бен кіші ініміз бар. Ініміз қарияның сүйеніші, сүйіктісі, анадан жалғыз, ағасы қайтыс болған дедік“.

Әкенің Жүсіпті сүйетіні ертеде оларға ауыр соққы болып тисе, дәл қазір қария жүрегiнiң Вениаминмен етене жақын екені қызғаныш тудармады.

„Сіз құлдарыңызға: оны осында ертіп келіп, маған көрсетiңдер дедiңiз. Ол қария әкесiн тастап кете алмайды, тастап кететiн болса анау құсадан өледi деп жауап қаттық бiз. Кiшi iнiлерiндi ертіп келмесендер жүзiмдi көрмендер деп болмай қойдыңыз сiз“, – деп жалғастырды Иуда сөзiн одан әрi.

Иуданың айтқанының бәрiн Жүсiп жатқа бiлетiн. Иә, солай едi деп келiсе кетуiне болады, бiрақ әкесiнiң не дегенi оған белгiсiз ғой. Сондықтан Иуданы бар ынтасымен тыңдай түстi.

Иуда сөйлей бердi. „Әкемiз Мысырға қайта барып, астық әкелуiмздi қалады. Бiзге баруға болмайтынын, кiшi iнiмiз бiрге болмаса билеушiнiң жүзiне көрiнуге хақымыз жоғын ескерттiк. Сонда сенiң құлың әкемiз: әйелiмнен қос нәресте сүйгенiмдi бiлесiңдер; бiреуi үйден кеткеннен iз-түзсiз жоғалды, аң-құсқа жем болған сияқты, күнi бүгiнге дейiн хабар- ошары жоқ; егер мынаны алып кетсеңдер менiң ақ кiрген басымды молаға көмгендерiң дедi“.

Иуданың сөзi Жүсiптi қатты тебiренттi. Көңiл толқуын бiлдiрмес үшiн ол әзер дегенде өзiн ұстап қалды.

Иуда әлi сөйлеп тұр. „Ендi әкемiзбен жаны бiр кiшкене iнiмiздi тастап үйге қайтып барсақ, онда қария сүйiктiсiнiң жоқ екенiн көрiп, жан тәсiлiмiн бермей ме; сөйтiп, сенiң құлдарыңның ақ шашты әкесiн қайғыра отырып табытқа салары хақ.“

Сонан соң: „Әсiресе, сенiң бағынышты құлың мен жауап-

тымын. Кішкенесін қайтарып алып бармасам әке алдында өле-өлгенше күнәкар боламын“, – деді ол сөзінің ақырын тым әсірелеп.

Кезінде олардың бойында Жүсіпке деген сүйіспеншілік тым аз болды. Аштықтан өлтіру үшін шімірікпестен оны орға тастады. Құлдыққа сатып, одан түскен ақшаны асыға-аптыға санады.

Қазір бәрі өзгеше. Вениаминге бостандық әперу үшін Иуда Мысырда құл болып қалуға дайын.

Басында әкеге деген ұлдық махаббаттан жұрдай еді. Жүсіптің қан-қан болған қиімін жіберіп, әкесінің жанына ауыр жара салды. Қазір бәрі басқаша! Қазір олардың көңілін әке бейнесі жаулап алған. Қандай да болмасын қымбат баға төлеуге дайын, тек әкеге ауыртпалық тимесе екен. Әке қайғысын көріп, бұдан былай шыдап отыра алмады.

Тамаша шешім! Құл болып-ақ қалайын, тек Вениаминді босат. Өз бостандығынан, отбасынан, отанынан, өмірдегі бақытынан бас тартуға дайын. Әйтеуір әке қиналмаса, Вениамин босатылса болды.

Иуда енді тіпті басқа адам, ал баяғыда: „Жүріңдер, оны Израилдіктерге сатайық!“ – дегені қайда.

Құдай оны соңғы жылдары бүкіл халықтарды бағындыратын Достастырушының алдына бірінші етіп апару үшін, тәрбиелік мектебінің ауыр сынағына салды. Достастырушы жөнінде Жақып та өзінің бата-өсиетінде көрегендікпен айтты. Ол да болашақта бүкіл әлемді күнә құлдығынан сақтап, сол үшін жанын қиған өз немересінің жолымен жүруге дайын болды.

Сен дайынсың ба соған? Иса айтқандай біз жердің тұзы мен дүниенің жарығы болсақ, онда бұл мәселені жанымызды аямай қызмет еткенде, өмірімізді құрбандыққа әкелгенде ғана орындай аламыз.

Бұл сынақтан өтуге бізге Құдайдың өзі көмектессін! Өмір – өмір үшін!

МАСАЙРАУ САФАТЫ

Жаратылыстың басталуы 45, 1–3

Жүсіптің алдында тамаша сөз сөйлеп, кіші ұлын жанындай жақсы көретін қарт әкесі туралы әңгімелегенде Иуда билеушінің толқу-сезімін әзер ұстап тұрғанын білген жоқ. Вениамин үшін құрбандыққа мені қабыл ал деп жалынғанында Жүсіп одан әрі шыдай алмады. Мына қатыгез, сұсты адамды жұмсарттым, сөзім жүйесін тапты деп Иуда ойлауы мүмкін, бірақ игілікпен сусындаған Жүсіптің жүрегінің қалай қиналғанынан бейхабар еді.

Ақыры сезімін тоқтатуға әлі жетпеді. Жалма-жан маңындағылар мен мысырлықтарға бөлмені босатындар деп бұйырды. Бәрі, аудармашы да тысқа кетті. Мырзасын еврейлермен жалғыз қалдырған мысырлықтар сақтық жасап, тым алысқа бармады. Көмек қажет болса бара қою үшін жақын маңда болғандарын дұрыс көрді.

Бәрі шыққан соң бөлменің есігі де жабылды. Жүсіп бауырларымен жалғыз қалды. Бойындағы тебіреніс-толқу шегіне жеткен еді. Туысқандары мен сырттағы мысырлықтарды таң-тамаша қалдырып, Жүсіп өкіріп жылап жіберді. Мұнысы не? Қуаныш па? Қайғы ма? Қуаныш та, қайғы да емес. Бұл аспанға атылған толқын іспетті жүрегінің шері еді.

Осынау сәтті ол ұзақ күтті. Бұл сағаттан қорықты да. Ағайындары сынаққа шыдай ала ма? Әлде өзін сатқандай Вениаминді де сатып жібере ме?

Міне, күткен сәті де жетті, ағалары сынақтан абыроймен өтті. Сондықтан да шиыршықтай тартылған сезімі кілт босап, жас болып төгілді.

Ағалары таң-тамаша. Мұнысы қалай? Көп ұзамай көз жасының мәнін де ұқты. Өзіне-өзі келген Жүсіп оларға ана тілінде: „Мен – Жүсіппін!“ – деді.

Төбелерінен жәй түскендей. Сонда Мысыр билеушісі, тағдырларының шешімін қолына алған мына адам өздері

баяғыда құлдыққа сатқан Жүсіп болғаны ма? Бұл үрей тудыратын жаңалық еді. Жүсіп енді өшін алады. Егер Мысыр билеушісі Жүсіп екен, онда оларды өлім күтіп тұр, өлтірмеген күнде өмір-бақи құлдықта шірітері сөзсіз.

Қорқыныш билеген олар кейін шегінді.

Жүсіптің бауырларының алдында ашылу көрінісі өмірде жиі болады. Жүсіп әрқашан күнәнің ауыртпалығын арқалаған бауырларының алдынан шығып: „Мен Жүсіппін“ – дейді. Сонда жаңағы қорқыныш тұла бойларын билейді.

Сенің де өміріңде аспанның Жүсібіне ашылған күндерің болды ма? Құтқарушы адамдар алдында бар тұлғасымен ашылғысы келеді. Ұзақ уақыт өзін-өзі тежеу қиын ғой. Олай ететіні: бізді сынақтан өткізіп, таза ету. Оны сүйіспеншілікпен жасайды. Исаның сені қалай сағынатынын білсең! Сені бақыт пен рақатқа бөлеу үшін арындағы ауыр жүкті сыпырып тастасам дейді. Егер күнәкардың Құдаймен тату-тәтті тұрғысы келсе, онда Құтқарушы да жаңағы күнәкарды кешіргісі келеді.

Құтқарушының махаббаты шексіз-шетсіз екен, алайда адасқан жандардың Ол: „Мен – Исамын!“ – дегенде шошына қалатыны несі? Себебі: олар Құдайды жақсы білмейді. Дофандағы болған оқиға үшін қазір өшін алады деп ойлаған Жүсіптің бауырларындай көптеген адамдар да Иса кінәларының тізімін көрсетіп, арларының таза еместігін бетке басып, жауапқа тартады деп есептейді.

Кімде кім осылай ойласа, оның Исаны білмегені! Ол кінәламайды, жазғырмайды. Көңіліңді басып, сүйіспеншілік көрсетеді, кешірімділік пен рақымшылық жасап біздің өзіне келуімізді күтеді.

Кезбе баланың үйіне қайтқанын есіңе алшы. Әкесі оны кінәлады ма? Жауапқа шақырды ма? Өйтсе бейшара пақыр жермен жексен болар еді. Жоқ, әкесі киімі тозып жыртық шүберекке айналған қайыршы ұлын кеудесіне қысып, бетінен сүйді. Ол құлдыққа жалданамын дегенде, әкесі қолымен оның аузын басты.

Өзінің оралуы осыншама салтанатты тойға айналады деп ұлы ешқашан ойламаған еді. Бұзау сойылып, жұртқа табақ тартылды. Оқиганың осылай аяқталары оның ойына кіріп те шықпады!

Құтқарушы осы оқиганы неге есімісізге салып отыр? Әрбір күнәкарды Құдай да осылай күтеді деп айту үшін. Өлгендердің қайтып тірілгеніне Тәңір осылай қуанады.

Жүсіптің ағайындары, Жүсіптің сорғалаған көз жасы сендерге ештеңе айтпай ма? Қорқынышқа себеп жоқ демей ме? Жүсіптің көз жасы оның жүрегінің сүйспеншіліктен езіліп жатқанын көрсетпей ме?

Аспан қалаулысы Жүсіптен, құдіретті Құтқарушыдан қорқатын сендер Оның мейірім мен махаббатқа толы жүзіне қараңдаршы – үрей тудырарлықтай қорқыныш жоқ қой. Құтқарушы сүйеді сендерді. Сүйетіні соншалық, сендер үшін қанын төгіп, жанын қиды. Енді қорқушы болмаңдар! Сеніңдер оған! Өмірлерің мен жүректеріңді Исаның қолына табыс етіңдер!

ДҰРЫС КӨЗҚАРАС

Жаратылыстың басталуы 45, 4 – 8

Мысыр билеушісі өздерінің ана тілінде сөйлеп: „Мен – Жүсіппін!“ – дегенде Жақыптың балалары қорыққандарынан кейін шегінді. Көрсеткен қайғы-қасіретіміз үшін бізден өшін алады деген ой келді. Жүсіп болса құшағын жайып: „Бері, бері келіңдер!“ – деді. Көзінен ұшқындаған сүйіспеншілік отын көріп, туғандары ақырын оның жанына келді.

Жүсіп олардың жүрегіндегіні оқып тұрды. Дофандағы оқиганы естеріне алғанын, күнәнің үрейлі, кесепат тұлғасын мейлінше анық көргендерін білді. Сол себепті олардың істегені Тәңірдің бағыштауымен болғанын айтты. Аштықта ағаларына көмек көрсету үшін Құдай өзін осында Мысырға жіберді деп түсіндірді.

„Мені құлдыққа сатқандарың үшін енді қайғырып, өкінбеңдер; себебі Құдай сендерді сақтап қалуды маған бұйырды“, – деді ағаларына.

Сонан соң тағы да: „Сендер жер басып жүруге тиісті болғандықтан Құдай мені осында аттандырды“, – деді.

„Сонымен, мені мұнда жіберген сендер емес, Құдай!“ – деді ол үшінші рет ағайындарына.

Тағдырдың қилы-қилы саласынан өткен Жүсіп өзін құдіретті күштің бағыштап отырғанын, Құдайдың елді, туғантуысқанын аман сақтап қалу үшін өзін әдейі Мысырға әкелгенін түсінді. Жүсіптің ағалары Тәңірдің еркін орындауға тек құрал болды. Бірақ кінәлары одан азаймады. Ондаған жылдар бойы аз жапа шеккен жоқ. Олар жасаған жауыздықты Құдай игілікке айналдырды.

Жүсіп осыған терең бойлай білді. Осынау ойға дәл қазір емес, бұдан көп ертеректе жетті. Өзіне қайғы-қасірет әкелген ағаларының артында Құдайдың тұрғанын анықтады. Тәңір өзінің ұлы жоспарын Жүсіп арқылы жүзеге асырды. Осыны түсінгенде барып, ағаларына ашу шақырып өкпелей алмады; ел мен отбасына игілік әкелуде Тәңір оларды құрал ретінде пайдаланды. Егер туған жерінде қалған болса, әрине, Потифардың үйіндегі қиыншылық пен қапастағы ауыртпалықты басынан кешіп, Мысыр билеушісіне дейін көтерілмейтін еді, сонда бүкіл мысырлықтар ғана емес, өзі туып-өскен отбасы да ашаршылық кезінде опат болары сөзсіз.

Сөйтіп, жауыздық жасаған ағаларының артында өзіне бата беріп, игілік силап, тәрбиелеген Құдайдың тұрғанын көрді. Иә, Жүсіп сияқты осы сынды жаңалықты ашқанда ғана жүрегіміз қуанышқа ие болып, бостандық алады. Өмірдегі барлық жағдайда да адамдармен емес, Құдаймен ғана қарым-қатынаста екенімізді сезінген сәтте жүрегіміз тыныштық табады.

Адамдар сенің көңіліңді қалдырғанда талай ренжідің емес пе. Олар ауыртпалық келтірсе, ызаландың. Бәрін күрсіне қабылдадың. Қаралы ойға жол бердің. Бүкіл өміріңді

аяусыз езгіледің. Соның салдарынан қаншама күндер мен түндерді ұйқысыз, қасірет құшағында өткіздің. Бұған қас жауың кінәлі деп ойлайсың ба? Жоқ, бар ауыртпалықты өз қолыңмен жасадың.

Жүсіп сияқты қарай алсаң, жауыңның артында тұрған Тәңірді көресің. Ол сені тәрбиелеп, игілікке жеткізу үшін жауыңды құрал ретінде қолданып отыр.

Егер көзқарасымыз дұрыс болса, жауларымыз барып тұрған нағыз жарылқаушыларымыздың өзі. Оларсыз күнімізді қалай көрер едік? Олар бізді тәрбиелейді, ауыртпалыққа қыңқ етпеуге баулиды, шыдамдылыққа, әділетсіздікке мойын ұсынбауға үйретеді. Мұның өзі ұлағаттылық емес пе? Жауларымыз болмаса қалай өмір сүрер едік? Құрбандыққа дайын болу дәрежесіне ешқашан да көтеріле алмас едік!

О, егер сен Жүсіптің көзқарасына жетсең ғой! Саған қайғы, әділетсіздік әкелетін адамдардың артындағы Тәңірді көрсең; әлгі адамдарды ол мықтап ұстап, өз жоспары мен мақсатын орындауға қолданады.

Жүсіпті ағалары құлдыққа сатқанның өзінде халықтарды құтқару үшін, оны Мысырға жіберген Құдайдың барын ұмытпа.

Адамдар саған әділетсіздік көрсетіп, бастығың дұрыс қарамаса, қарамағыңдағы қызметкелер ызанды келтірсе – кейіме. Олардың артында Тәңір тұр. Соны есіңе ұста. Адамдардан гөрі Құдаймен қарым-қатнаста бол!

Осылай қарап, осы сынды түсінікке жетсең ғана күйіппысып, өкпелеуден бойыңды аулақ саласың; бәрін Тәңірдің қолынан қабыл алып, берген игілігіне рақметіңді айтуды үйренесің.

Адамдарға назар аударып, қарсы жасаған қимыл-әрекеттеріне көңіл бөлме. Онда шындықтан тыс, қате көзқарасқа тап боласың. Жүрегіңді ауыртып, өміріңе көлеңке түсіресің. Адамдарға емес, олардан жоғары тұрған Исаға қара. Сонда ғана көзқарасың дұрыстық табады.

Міне, осыған үйренгенде ғана тыныштық алып, бақытқа

кенелеміз. Сондықтан осы жолдарды оқығандардың бәріне айтарым: қай кезде де болмасын Тәңір біздің назарымызды ауыр жағдайларға бөлмей өзіне қаратсын; себебі сайып келгенде, бәрі Құдайдың қолынан өтіп, сол арқылы игілікке жетеміз ғой. Міне, дұрыс көзқарас деген осы.

ЖҮСІПТІҢ ЕЛШІЛІГІ

Жаратылыстың басталуы 45, 9 – 11, 13

Дофандағы оқиғадан кейін ағаларының арына зіл батпан болып түскен күнәнің жүгін жеңілдеткен Жүсіп, енді бүкіл ойын әкесіне бағыштады. Балалары оны үлкен мазасыз жағдайда қалдырды. Сол себепті оған Жүсіптің тірі екенін, Мысырдың билеушісі болғанын тез хабарлаған жөн.

Жүсіп осы шешімге тоқталып ағаларына: „Жылдам әкеме жетіндер!“ – деді. Олар Жүсіптің тірі екенін айтып, қарияны Мысырға қонақ болып кетуге шақырулары керек. Аштық аяқталғанға дейін әкесін ол бағып-қағады. Өзінен алысқа жібермейді. Ұлының даңқын көрген қария сөзсіз қуанышқа бөленеді.

Қартайған Жақып үшін бұл теңдесі жоқ бақытты хабар! Жүсіптің туған ағайындарын асықтыруы да орынды. Жақыптың қайғысын қуанышқа айналдыру үшін олардың тезірек барғандары дұрыс.

Жүсіптің қарт әкесіне қуанышты хабар жібергеніндей Иса да жапа шегіп, қиыншылық кешкендерге: ешқайсың өмірлерінді мұң мен қайғы құрсауында аяқтамайсыңдар деп хабарлайды. Ешкім күнә жүгін өзімен бірге алып кетпек емес.

„Құдай мені бүкіл Мысырдың билеушісі етіп көтерді“, – деді Жүсіп. Солай Иса да бүкіл әлемнің билеушісі. Оған аспан мен жер үстінде бүкіл билікті жүргізу жүктелді.

„Аялдама, маған тез жет!“ Исадан тыс өткен әр күнің құрдымғы кеткенмен бірдей. Адам өз қамының уайымына

беріліп, бұрыштан-бұрышқа сенделіп жүреді. „Мен сендерді сергітуге дайынмын! Жандарыңа рақат, тыныштық әкел-мекпін!“ – дейді сонда Тәңір.

Ендеше Исаға бармай неғып тұрсың? Есіңді жый! Күнә жүгінен арылып, бостандықты сезініп өмір жолымен еркін өтер едің, бірақ өз бақытсыздығың мен ауыртпалығыңды тастамай шыр айналып жүрсің. Есуастығыңды тоқтат. Өзіне шықырған Жүсіпке бар. Аялдама!

„Гесем жерінде тұратын боласың: менің қасымда – сен, сенің балаларың да.“

Тамаша ұсыныс. Жақып елдегі ең құнарлы аймақтың бірін иемденбек. Және де ол жер Жүсіптен оншама алыс емес. Қарт әке үшін бұл ең жоғарғы қуаныш. Жүсіптен алыс емес, оған жақын жерде!

Ал Иса ше? Ол да бізге құнарлы аймағын – Гесемді ұсынады. Исаның жанында болу – төлемі жоқ ғанибет қой. Дүниеде одан артық орын бар ма?

Сонымен, Исаның дәл жанында жақсы орын – Гесем бар дедік, ал Оған барудан аулақсың. Бәрін тастап, әлгі орынды неге алмайсың? Достым, мен сені түсінуден қалдым. Бұл жәй айтыла салған ұсыныс емес. Бұл істеген ісі шындықпен сай келмейтін адамның сөзіне де жатпайды. Жо-жоқ, Иса айтты екен, орындайды, Оған көзіміз де жетті. Басымыздан да кештік. Шынында да өмір сүруге қолайлы „Исаның жанында“ орын бар. Егер Исаға барсаң бәріне түгел қанық боласың.

Исаның қасындағы Гесем жерінде кемтарлық пен мұқтаждықтан арыласың. „Өзіңді, бүкіл үйіңді, басқа жандарды кедейлікке душар етпес үшін асыраймын, өйкені аштық әлі де бес жылға созылады“.

Қамтамасыз етілді! Ауыртпалық пен қиыншылыққа қарамастан бойларыңдағы игілікті сақтап қала алады. Аштық болса да Жүсіп қамқоршылық жасап, көмек көрсетеді.

Расынды да, Тәңірден қорқатындар еш нәрседен мұқтаждық көрмейді.

„Тәңір менің Бақташым!“ – деген адам: „Мен ешқашан кемтарлықта өмір кешпеймін!“ – деп те зор сеніммен айта алады. Мейірімді Бақташы қолындағы малына қамқорлықпен қарайды. Туған-туысқандарының отбасы мұқтаждық көрмесін деп Жүсіп алдын-ала қамданды. Тәңір бізге өмір мен молшылық силайды! Құдайды мадақтандар – Аллилуия!

„Менің Мысырда ие болған даңқымды әкеме айтып барыңдар!“

Жүсіптің тірі екенін естіп, оның Мысыр билеушісі дәрежесіне жеткенін білгенде, қарт Жақыптың қуанышқа бөленері сөзсіз.

Жақыпқа тиісті хабарды Исамен байланыстырып көрейікші. Иса өлген жоқ, Иса тірі! Ол бар дүниенің Қожасы! Осы Құдіретті, мәңгілік тірі Құтқарушы бізді өзіне шақырады! Бізді қанаған қайғы мен қасіретті, қатер мен қауыпты, опыну мен мазасыздықты жойсам дейді! Ол бізге жанынан орын ұсынып, үнемі қарым-қатынаста болғысы келеді. Жақсы өмірге, молшылық пен ауқаттылыққа жеткіземін деп уәдесін береді.

Мұны естіген адамдар Исаға қарай толассыз ағылуы керек қой. Жапа шеккен, тәні жараланған пақырлардың Исамен кездесу үшін Гесемге жөнкілуі әбден мүмкін емес пе? Өкінішке орай олай емес! Иә, олай емес!

Әр жексенбі сайын, әр кеш сайын, бір жеті бойы дінді уағыздау орындарында Исаның аты қайта-қайта айтылып жатады; үлкен құрметтілікпен, сүйіспеншілікпен айтылады, бірақ елең етіп құлақ асатындар аз.

Қалай, Исаға сен келдің бе? Әлде ол жөнінде айтылған қасиетті сөздердің бәрі саған әсер етпей, жайымен қалды ма?

Егер сыртта қалатын болсаң, онда өз бақытыңа кесекөлденең тұрғаның. Игілік пен рақаттан дәм татпағаның. Исаны уағыздайтын сөздердің бүгін сенің құлағыңа жетіп, жүрегіңе қонғанын қалар едім. Сонда Құдайдан аулақ

жатқан қиырдан шығып, Исаның көз алдында Гесем жеріне жетер едің.

Бұл айтқанымды жүрегіңмен қабылда да меңгілік қуаныш пен бақытқа асығатын бол!

АСЫҒЫҢДАР!

Жаратылыстың басталуы 45, 9 және 13

„Тез барыңдар!“ – деді Жүсіп ағаларына. Жақыпты маза-сыздықтан, екі ұштылықтан арылту үшін асығулары керек. Асықпаса, кешігіп қалулары мүмкін. Жақып кәрі шал ғой. Әр өткен уақыт ауадай қымбат.

Өз Жүсіпінің даңқы жөнінде қуанышты хабар алмай дүниеден талай қарт Жақыптар өтті. Осыдан бірнеше жыл бұрын миссионерлердің бір салтанатты тойында мен өте қызық оқиға естіп едім. Ағылшынның бір министрі түні бойы ұйықтай алмады. Қанша тырысса да кірпігі ілінбеді. Ақыры төсегінен тұрып, жұмыс кабинетіне барды. Жарық ай биіктен сәулесін төгіп тұр. Кенет жазу стөлінің үстінде жатқан маңызды хатты көрді. Өлім жазасына кесілген алты адамды кешіру жөніндегі патшаның жолдаған жарлығы. Жарлықты ол кеңес мүшелеріне табыс етуге міндетті еді. Сонда есіне бұл жарлықтың әлі орындалмағаны түседі, себебі орындалу жөнінде әлі еш хабар алмаған еді. Асыққаны жөн. Жаза таңғы алтыда орындалмақ еді.

Министр жалма-жан кеңесшісіне телефон соқты да, одан жазаны кешіру жөніндегі жарлықты жібердің бе деп сұрады. Иә, хатшысына табыс етіпті. Бірақ кешірімнің жазалау орнына жеткендігі туралы анықтама әлі жоқ. „Қап! Маған кешірімді алдық деген жауап келмегенін білемін“, – деді кеңесшісі өкініш білдіріп.

Министр мен оның кеңесшісі хатшының үйіне барып, істің мән-жайын анықтады. Анау: „Ой, ұмытып кетіппін!“ – деп санын соқты.

Шабарман шақырылды. Оны жақсы аттың біріне отырғызып, кешірім хатты қолына ұстатып шұғыл жолға аттандырды. Сағат түнге екі еді.

Таң атып, өлім жазасына кесілгендер жазалау орнына шығарылды.

Міне, балта да жарқ етіп, алтауының алдынғысының басы жерге домалып түсті.

Балта қайтадан жалтылдады. Тағы да. Бір ғана кісі қалды. Оны жазалау орнына апара бергенде астындағы аты ақ көбікке малынған шабарман көрінді. Ол қағазды жоғары көтеріп: „Кешірім жарлығы! Кешірім жарлығы!“ – деп айғайлап келеді.

Соңғысы осылай құтқарылды. Бірақ бесеуі қаза тапты.

Құдай ісі кешіккенді қаламайды.

Тәңірдің бізге силаған кешірім хабары қолымызда делік, бірақ оны уақытша сырып қойдық. Ал бұл кезде кісілердің өліп, қаза тауып жатуы ғажап емес.

Миссионерге бағышталған кәрі қытайлықтың жалыншты даусы жаныңды тебірентеді. „Сен бұдан ертерек неге келмедің? Бұл жөнінде менің әкем неге ғана ести алмады?!“ – деді ол.

Иә, неге?

Өткенге опынудың, өзгертуге болмайтынға қайырудың керегі жоқ. Бірақ қазір сен игілігіңді нендей қажетіңе жаратып жатырсың? Пәлеге душар болған пақырларды кешіру жөніндегі хабарды қандай кәдеге асырмақсын? Жаңағы министр сияқты: „Менің кеңесшім бәрін де жөндейді“, – деп ойлайсың ба? Ал кеңесші болса: „Хатшым орындайды,“ – деп сенді. Бірақ ешқайсысы істің қамын аяғына дейін ойластырған жоқ. Жауапкершілікті өзіңнен сырып тастама; ол үшін дінді уағыздаушылар мен дінге үйретушілер бар деме. Егер олар да іс жүргізетін хатшы сияқты кешірім қағазын жазу стөлінің сұрмасына тастай салса, не болмақ? Иса саған жан дүниесін апса, сен Оны күнәмізді кешіп, сырқаттан айықтыратын, өмірімізді көр қапасынан сақтап,

рақатқа бөлейтін мейірімді Құтқарушы деп түсінсең, осы өзің ашқан ақиқатты қасыңда қайғы мен қасіреттен, күнә мен мұқтаждықтан кісілер өліп жатқанда, жеті қат жер астына тығып, құлыптап қоя алмайсың.

„Асығыңдар!“ – дейді Жүсіп.

„Асығыңдар!“ – дейді Иса әлемдегі барша адамға. Онсыз да көп уақыт жоғалды, босқа кетті. Қалған уақытты адамдарға игілік, жақсы хабар әкелу, Иса Құтқарушы, өмір мен рақаттың Өзі екенін хабарлау үшін пайдаланайық.

Асығыңдар! Жақып қартайды. Мүмкін санаулы ғана күндері қалған шығар. Ол өліп, сен оған ештеңе айта алмай қалсаң не болмақ? Игілікті хабарды біле тұрып, оны әрмен тиісті жеріне жібермедің деп Құдай сені жауапқа шақырмай ма?

Игілікті хабарды біле тұрып, оны жасырып қалу қайырымдылық емес. Бәрі еститіндей етіп жарияла! Орныңнан тұр! Асық! Хабарды жеткізген адамың күлкі етсе, ренжіме. Қызметің көптің ішіндегі біріне тисе, жүздің біріне қуаныш пен бата силасаң – соның өзі сен атқарған еңбектің Құрметі емес пе?! Оған қарағанда, күлкі мен жала не тәйірі.

Сондықтан да осы жолдарға көз қиығын салған оқушым, аспан сүйіктісі Жүсіптің аға-қарындастары, игілік таратын хабарды күттіртіп қалдырмай үйде, кеңседе, туған-туыстарың мен көршілеріңе жеткізіңдер. Өмір сүру, рақат кешу соған байланысты.

Сондықтан асығыңдар!

АУДАРМАШЫНЫҢ КӨМЕГІНСІЗ-АҚ

Жаратылыстың басталуы 45, 12

„Бөлмеден бәрі шықсын!“ – деп бұйырғанға дейін Жүсіп ағаларымен аудармашы арқылы сөйлескен еді. Енді аудармашыны да сыртқа шығарды. Ағаларына өзінің кім екенін естірткенде қастарында бөтен ешкім болмауға тиісті.

Кенет Жақыптың балалары оның өздерінің ана тілінде сөйлеп тұрғанын естіді. Осыншама зор биліктің иесі інілері Жүсіп болып шыққанына қайран қалысты. Бірақ сенулері керек, өйткені бәрін аудармашының көмегінсіз өзі түсіндіріп жатыр.

Бізді Құтқарушы да сөйтеді. Әуелі ол аудармашы арқылы сөйлеседі. Көмекке ана, не мына кісіні алып, төтенше жағдайда қолданылатын ең дұрыс шешімге меңзейді. Өз ойын дұға оқу, мінажат ету барасында жеткізеді. Немесе күйеуін тәрбиелеу үшін, оның таза өмір кешкен әйелін пайдаланады. Кейде мысал қылып, өнеге етіп діндар жолдасының, бастығының, бағынышты қызметкерінің жасаған әрекетін көрсетеді. Әрбір дін уағыздаушы Исаның аудармашысы, сол арқылы ол адасқан жандармен қарымқатынас жасайды. Исаға аудармашы болу ғанибетті іс.

Бірақ Исаның аудармашыны қажет етпейтін өз сағаты бар. Жүсіп ағаларының алдында өзінің кім екенін ашқандай, ол да бет пердесін сырып тастап, күнәкар пақырмен өз тілінде сөйлеседі.

Иса сенімен аудармашысыз сөйлесе алатын дәрежеге жеттің бе? Ол сенімен бірге ме, ешкім ешуақытта қарымқатынастарыңды ажырата алмайтындай етіп нығайттың ба?

Сенің Мәсіх жолын қуушылар өмірінде әлі де аудармашы қажет болса, мейлі оны кітап, адам, тағы басқа делік – сен сол қажеттілік төңірегімен шектеліп қалма! Одан да жоғары нәрсе бар! Уақыты туғанда, Иса аудармашыны былай қойып, өзінің кім екенін айтып, бізбен сөйлеседі.

Қателікке берілме, барыңмен базар болма, өйткені байланыстырушы адамсыз Исаға әлі тура шыға алмайсың ғой. Дұға кітабын өзіңмен бірге мәңгілікке алып кете алмайсың. Бағып-қағып, ақыл беруші діндар ағаң да сені бақытты ете алмайды. Керегі Исамен күнделікті тығыз байланыста болу. Сенде ол бар ма?

Тәңір игілігін бізден аямайды. Тек осы жолдарды оқып отырғандар да, басқа біреу арқылы Исамен сөйлесетіндер де

болашақта онымен жақындасқанда аудармашысыз-ақ әңгі-мелесуге үйренсе екен!

КЕШІРІМДІЛІГІ МОЛ МАХАББАТ

Жаратылыстың басталуы 45, 14 – 15

Ғажап көрініс! Перғауын бүкіл билікті қолына берген елдегі ең құдіретті адам кенет еврейлік малшыларды мойнынан құшып, оларды сүйе бастады.

Ағайындары осылай болады деп ойламады. Тіпті күтпеген. Жарайды, Вениаминді сүйгені дұрыс-ақ. Ол өзі сияқты Рахильден туған. Оның Жүсіпке қатысты оқиғаға орай ары да таза. Жүсіпті Мысырға құлдыққа сатқанда Вениамин әлі бала болатын. Оны олар түсінетін. Бірақ күнәға белшесінен батқан, аяушылықты білмеген өздерін келіп Жүсіптің сүюі оларға түсініксіз болды. Алайда Жүсіп солай етті. Туғандарын бір-бірлеп сүйіп шықты.

Сол жолы Жүсіпті құлдыққа сатайық деп ұсыныс жасаған Иуданы да сүйді. Иә, Иуданы! Жүсіп көз жасын сорғалатып оның мойнынан құшқанда, жүрегіндегі сүйіспеншілікті жасырмай кешірімділік білдіріп бетінен сүйгенде ол қалай дүр сілкінді десеңізші!

Жүсіп оларды шетінен сүйіп шықты. Өткенді еске салған өкпе сөз жоқ, жүрегі ағаларына деген кешірім мен махаббатқа толы.

Иә, бұл біздің атақты Құтқарушымызға пара-пар келетін ғажап бейне.

Көбіне адамдар Иса жөнінде қате пікірде болатыны хақ. Олардың ойынша: егер Исаға көмек сұрай келгенде, одан ол кінәларын бетіне басып, ұзақ діни уағыз айтады. Өткендегі қателіктерінің тізімін көрсетеді де: сен сөйттің, сен бүйттің деп көздерін шұқиды. Жауапқа тартады. Көбісі осылай ойлайды. Бірақ бұл барып тұрған қате ғой.

Иса Жүсіптің алдында ұятқа қалады деп ойлайсың ба?

Жоқ, ешқашан! Жүсіп егер кешірім сөзінен басқа ағаларына ештеңе айтпаған болса, онда Иса да солай етеді.

Сенің кім болғаның, немен айналысқаның оған керек емес. Кешірімділігі мол махаббатпен аймалап, сүйеді. Ол даусыз шындық.

Мүмкін сен Иуда болған шығарсың. Бірақ сені де кешірімділікпен сүю күтіп тұр. Тәңір Иса Мәсіх, жаман сөз таратып, адамдарды қуғын-сүргінге ұшыратқан Тарстан келген Савлды да қарсы алып, құшақтап сүйді емес пе? Ол жасаған күнәсін де кешті ғой?!

Сенің жүрегіңде не барын, өткендегі өмірің қандай екенін мен білмеймін. Білетінім – Құтқарушыда ғана, егер оған баратын болсаң, саған деген кешірімділік махаббаты онда дайын тұр.

Құтқарушының қаңғыбас ұл жөнінде айтқан оқиғасы бәріміздің есімізде. Туған ұясына оралу бала үшін нағыз қасірет еді. Әкесіне осыншама масқаралық пен қайғы болған ол үй-ішінің қалай қарсы алатынын білмеді. Жүрегі сыздады. Оны көргенде бәрі саусақтарын шошайтып, әкесін айыптайтыны хақ. „Көрдіндер ме, анау қаңғыбас ұлдың әкесі! Оның да жетісіп тұрғаны шамалы: шіріген алма, ағашынан алыс түспейді, деген рас екен!“ – деп дабырласады олар.

Әкесі егер оны ауладан қуып шықса, „жоғал, менде ұл жоқ!“ – десе, онда ол өзін-өзі кінәлап, әкесінің айтқанын жасар еді.

Сонымен, қаңғыбас ұл әкесінің үйіне жақындады делік. Үйге жетер-жетпестегі бір топ ағаш оның көзіне шоқтай басылды. Әне, мұржадан түтін де көтеріліп жатыр. Бірақ жүрегі сыздап, қобалжиды. Бәрі баяғыдай, тек өзгерген өзі ғана.

Міне, оны қарсы алуға қария шықты. Мына кісі шынымен оның әкесі ме? Белінің иілгені несі?! Бұрын шашында ақ жоқ еді ғой. Алайда бұл әкесі екені анық. Міне қарт жүгіріп келеді, ол жақындаған сайын, оның ойы айқындала түсті де: „Міне менің әкем“ – деді.

Қаңғыбас ұлдың жүрегі аласұрып, қатты-қатты соғып кетті. „Әке, мен аспандағы Құдай мен сенің алдыңда күнә-кармын!“ – деп дірілдеді кезерген еріндері. Әкесі оның аузын басты.

Оқиға осылай аяқталады деп ұлы ойламаған еді. Үй қызметіндегі жұмысшылар тұратын бөлмеге кіргізе де рақмет дер еді. Ал әкесі баласынан түңілмей, оны құрметпен қарсы алып отыр. Аман-есен оралғаны үшін салтанатты той да жасады. Ғажап, күтпеген жәйіт.

Иса бұл оқиғаны айтқанда өзінің бізді осылай қабыл алатынын ескертіп отыр. Оның өлі тірілерге деген сүйіспеншілігі, міне, осындай. Адасқан жандар тазаланып, өмірге қайта оралғанда ол жаңағыдай ұлы той жасайтыны сөзсіз.

Сені осы сияқты сүйіспеншілік күтіп тұрғанда Құдайға неге тезірек жетпейсің?

Жүсіп бауырларын бірінен соң бірін сүйіп болғанда олар әңгімелерін бастады. Жазбада солай делінген. Не туралы әңгімелесті? О жағы белгісіз. Бірақ бізге оны болжауға болады. Жүсіп туысқандарының ұяттық жасағанын махаббатымен дәлелдей алды. Аналар ол туралы тебірене отырып айтты да. Жүсіптің айтқаны: мен сендерді баяғыда-ақ кешіргенмін!

Бұл туысқандар арасындағы ғажайып сағат. Сенің өміріңде осындай сағат болып көрді ме? Исаға жет! Ол сені күтіп отыр. Ұлы махаббатын жасыра алмай, күнәнді кешіріп, бетіңнен сүйіп, қарсы алмақ.

ЖҮСІП ҮШІН

Жаратылыстың басталуы 45, 16 – 20

Жүсіптің ағалары келді деген хабар, – күтпеген қызықты хабар болды. Жүсіп бірден перғауынға хабарлады, ол бұл жөнінде естіп те үлгерген екен.

Егер бұлар Жүсіптің ағалары болмағанда, еврей бақта-

шылары туралы ештеңе де айтылмас еді. Олар жөнінде ешкім қам жемейтін еді. Патшаға да оны жеткізбес еді. Бірақ Жүсіпке орай олардың келуі жұртшылықты дүрліктірді. Жүсіптің арқасында енді бәрі солар туралы айтатын болды.

Жүсіп, әрине, патшаға туысқандарының отбасын Гесем жеріне тұрақтатқысы келетінін айтты. Перғауын келісімін де берді. Жүсіптің ағаларына айтқан сөзін патшалық лауазымымен растады. „Мен сендерге Мысырдағы ең жақсы жерді беремін“, – деді ол. Сонан соң: „Ештеңеден тарылмаңдар, Мысырдағы ең шұрайлы жерді алыңдар!“ – деп бұйырды. Оларды тездетіп көшіріп алу қамымен бірнеше жеңіл арбаларын қосып берді. Арбаларға негізінен балашаға, әйелдер отырғызылды.

Жүсіптің отбасына перғауынның көңілінің соншама түсуі қалай? Бәрі Жүсіп үшін, соған орай жасалған еді. Себебі көшіп-қонатын Жүсіптің туысқандары, ендеше оларға игілік ету керек.

Сөйтіп, Жүсіптің туған-туысқандары әп-сәтте өздеріне жұртшылықтың назарын аударды. Бәрі қолынан келген көмегін көрсетуге дайын болды. Патшаның рақымына орай осыншама құрметке ие болу Жүсіптің ағаларын қатты таңдандырды. Бірақ барлық жақсылық Жүсіп үшін болып жатты.

Соған орай патша оларға назарын аударды. Болашақта қиыншылық көрмеулері де Жүсіпке байланысты. Тек Жүсіп үшін, тек соның құрметіне!

Біз де осындай жағдайды кейде басымыздан өткіземіз. Табиғатымызда біз осы кіміз? Кедей, бейшара жандармыз Құдайдың еркіне көнбей оған қарсы шығатын пақырлармыз. Бірақ біз кенет Исаға сеніп, онымен қарым-қатынас таптық делік. Сонда қолма-қол бәрі өзгеше болып шыға келеді.

Құдай әкелік сүйіспеншілікпен бізді өз қамқорлығына алады. Балаларын мәпелегендей Тәңір өзінен қорқатындар-

ды аялап, мәпелейді. Оның игілігі неліктен бізге тиіп отыр? Жүсіп үшін, Жүсіпке орай тимек!

Себебі біз оның ұлына сүйіспеншілік жасадық, сөйтіп аспан Әкесінің батасы бізге дарыды. Өн бойымызда тек жақсылық бар деп айту қиын. Бірақ Тәңір бізді сүйеді, Иса үшін рақымын жаудырады.

Адамдар да бізге назырын аударады. Бұған дейін олар бізге көңілдерін бөлмеген еді. Дүние де біз үшін онша қам жемейді. Бір сәтте бәрі де өзгерді. Біз енді айналамыздағыларға қызық болып көрінеміз. Мыңдаған көз бізге таңырқай қарайды. Үлкейтіп көрсететін шыны арқылы бақылап жатқандай. Бақайшағымызға дейін көріп, біледі. Үйдегі өмірімізді, әйелі мен ерінің арасындағы қарым-қатынасты, басшы мен бағыныштының қызмет бабындағы байланысын зер сала зерттейді. Неге олай? Бізге неліктен қызығады? Иса үшін, соған орай!

Тәңірдің игілігі, даңқы мен рақаты, Құдай дарытқан бата мейірбандылығы – бәрі, бәрі бізге Исаға орай тиіп жатыр.

Адамдар мен бүкіл дүние болмысының назары да Иса үшін бізге бағышталады.

Ағалар мен қарындастар, Құтқарушы алдында қарыздар екендеріңді білмейсіңдер ме? Құдайдың рақымы Исаға орай дарығанын сезінесің бе? Сонымен бірге, Иса үшін де жауапқа тартылатыныңды есіңнен шағарма.

Күнделікті күйбеңмен айналысатындардың бәрі қателік істесе, оған оншама маңыз беріліп, көңіл аударылмайды. Ал егер Тәңірдің баласы күнә жасаса, ол ескерусіз қалмайды. Оның Исаға қатысты маңызы бар.

Жасы үлкен аға, апа! Тәңірге қарыздар екенімізді ұмытпалық. Тек сырт көз біздің бойымыздан түрпі боларлық ештеңе көрмесе екен. Шіркін, Иса үшін біздің өміріміз айналамыздағы адамдарға жақсы өнеге болса ғой.

АУЫР ЖОЛ

Жаратылыстың басталуы 45, 21 – 24

Бұл қуанышты оралу еді. Жақыптың балалары берілген мол сиды артып, жолға шықты. Әр қайсысына бір киерлік салтанатты сырт киім берілді. Ал Вениамин ондай киімнің бес түрін алды. Жүсіп әкесіне де арнайы сый жіберді: бір керуен есектер мен қашарларға қап-қап жем, Мысырда бағаланатын түрлі бұйымдарды артып жіберді.

Қастарында әкесі айрылып қалам деп эзер жіберген Вениамин де болды. Симеон да солармен бірге. Өлді деген Жүсіп те тірі болып шықты. Ол күнәларын кешіп, аямастан мейірімділік пен сүйіспеншілік көрсетті. Осының бәрі қуаныш емей немене.

Алайда жүректері әлі де тыныштық таппаған еді. Бір ғана нәрсе қинады: әкесінің аяғына жығылып, ақталулары керек. Ұзақ жылдар бойы ұяттан безіп, одан жасырып келгендерін әңгімелеп бермек. Оны осынша уақыт бойы қандай азапқа салғандарын, қандай қасіретке жеккендерін айтуға тиісті еді. Сүйікті ұлын ойлап жиырма екі жыл бойы қайғы құшағында сенделді ғой ол. Осы мерзім ішінде біреуі де жабулы сыр жөнінде тіс жарған жоқ. Енді бәрін де естіртуі керек болды. Енді ұзақ мерзім үндемей, жасырып келген қылмыстарын бұрынғыша үн- түнсіз қалдыра алмады.

Осы өздері жасаған ауыр қылмыстың жүгі енді жүректерінде зіл-батпан болып жатты....

Жүсіп қоштасар сәтте: „Жолда бір-біріңмен жүз шайысып жүрмеңдер!“ – дегенде осыны ойлаған еді. Бұл сөзді „жолда көңілдеріңді қинамаңдар“ деп те түсінуге болады. Үйге бара жатып, жолда ұрыссып қалудан гөрі, әкемізге қалай көрінеміз деп көкіректі езгілеу қауыпы анағұрлым басымырақ еді.

„Жолда жүз шайысып жүрмеңдер!“, немесе „Жолда көңілдеріңді қинамаңдар!“ – осы сынды сөздерді Иса бүгін де өз туысқандарына қатысты айтып отыр. Иса олармен

кездесті. Кім екенін айтып, күнәларын кешті. Олар енді адамдар алдында ақталулары керек. Алда кәрі Жақып бар, соған жетіп, өтірік айттым деп мойын ұсынуға тиістісің. Өткендегі қателікті жөндеп, жауыздықтан арылғаның жөн. Өйтпейінше болмайды. Тазаланғаның өте қажет. Сондықтан да Иса: „Жолда көңілдеріңді қинамаңдар!“ – деді. Бұрынғы күнәңнан арыл, сонда ғана жаның рақат табады.

Күнәдан арылу мінажатының Тәңір балаларының бәрінің қолынан келмейтіні өкінішті-ақ. Құдайдың соны қалайтынын олар біледі. Онсыз толық көңіл тыныштығына жетпейтінін білсе де, әлде нені күтіп кешеуілдеумен жүреді. Бейне бір Құдаймен бірде келісіп, бірде келіспей таласуға болатындай. Тәңір егер бір рет өз саусағын сенің өмірден алған жараңа тигізсе, егер жіберген қателігіңді жөнге келтір десе, онда Ол сен барлығын дұрыстамайынша саусағын жараңнан алмайды.

Мен мұны ауырлық туғызған өз тәжірибемнен білемін. Бұған Тәңір балаларының да тәжірибесі кепіл. Олар Құдайға қасірет жолынан босата гөр деп жалынады, бірақ сөйте тұра бақытты, бейбіт өмір сұрулеріне ескі істерімен кедергі жасайды. Құдай қалағанындай ескі істерің жөнге келмейінше Құдайға, оның баласы атанғаныңа қуана алмайсың.

Сені де Жүсіптің ағалары сияқты қобалжу-толқу жолы күтіп тұр ма? Өтірігіңнің бетін ашуға қажеттісің бе? Жауыздығыңды жөндеуге міндеттісің бе? Әлде кімнен кешірім сұрауға тиістісің бе? Жалынамын, созба, іске кіріс. Тездетіп баста. Жол бойы өзіңді өзің қинама. Тәңір сенімен сапарда бірге болады. Көмегін береді. Тәңірдің өсиетін ұстанып, өткендегіңді дұрыстасаң күнделікті тіршілігің су ағысындай бір бағытта жөнделеді.

Есіме өзімді-өзім аялмай (көп уақыттан бері анығын айтқым келмей жасырып едім) ақталуыма арналған хат жазбақшы болған сағатым түседі. Әлі күнге дейін почта жәшігі ілінген үйдің бұрышы көз алдымда. Сол жәшікке хатты апарып салдым. Хат жәшікке түскенде әлде не жүре-

гімді босатқандай болды. Бұл баяғыда өткен оқиға еді, ақыры оны да дұрыстаған сияқтымын. Сол сәт рақат тыныштық жүрегіме орнап, көңілім орныққандай әсерде қалдым.

Туысқандар, өмір өткелдеріңді осы сынды жөндеуден өткізетін болсаңдар, қамықпаңдар. Қиналмаңдар! Бірақ келесі мезгілге қалдырмаңдар. Бір күнге де. Бір сағатқа да! Жедел іске кірісіңдер. Қажетті хатты жазуға отырыңдар. Жасаған кінәларыңды жасырмай хабарлаңдар. Саналарыңды сілкілеп: мен – күнәкармын! – деңдер. Сонда ауыр жүктен арыласыңдар. Бостандық пен қуанышқа жетіп, тек бір нәрсеге ғана опынасыңдар: неге осыншама уақыт ауыр жүкті арқалап жүрдім екен, – дейсіңдер. Асығыңдар! Шапшаң қимылдаңдар! Сапарларың қиын болса да тоқтамаңдар, алға басыңдар!

ЖҮСІПТІҢ ЖЕҢІЛ АРБАЛАРЫ

Жаратылыстың басталуы 45, 25 – 28

Жақыпқа балалары өте жақсы хабарды алып келген еді – „Жүсіп тірі, қазір бүкіл Мысыр жеріне билеушілік етуде!“

Жүсіп тірі ме? Қартайған Жақып сенбейтінін білдіріп, осы хабарды естігенде басын шайқады. Мүмкін емес. Сол жолы балалары оның қан-қан болған киімін алып келді ғой. Жүсіп баяғыда-ақ өлген.

Тірі болса, онда Мысырға қалай барған? Мүмкін емес!

Жарайды, Мысырда делік, бірақ негіп елдің билеушісі деген атаққа жетті? Жоқ, жоқ! Мені иландырмаңдар. Бұрын да сендер өтірікті шындықтай соғатын едіңдер, енді сендерге сенбеймін.

Балалары каншама сендіргісі келіп, Жүсіп Мысырдың басшысы десе де қарт тыңдамай қойды. „Не айтсаңдар да айта беріңдер, бірақ мен сендерге сенбеймін“, – деді.

Жақыпты нандыру үшін балалары не істесе екен? Қуанышты хабарды әке жүрегіне қалай сіңірмек?

Сонда барып ұлдарының біріне жақсы ой келді. Ол шатырдың желбегейін көтеріп: „Әке, анаған қараңызшы!“ – деді.

Нені көрсетті ол? Аनाдай жерде әкесінің отбасын Мысырға апару үшін Жүсіп жіберген патшаның жеңіл арбалары тұрған еді. Бір қарағаннан-ақ жеңіл арбалар мен аттар патша қорасынан екендігі күмән тудырмайтын. Жақсы күтімнен шыққан аттардың үстіндегі саймандары да жарқ-жүрқ етті. Мұндай байлықты паш ететін жеңіл арбаларды Жақып бұрын-соңды көрмеген еді.

Жеңіл арбаларды көрісімен қарт серпіліп қалды. „Жетті, ұлым Жүсіп тірі екен, өлмей тұрып жүздесіп қалайын“, – деп ол дауыстап жіберді. Бұған дейін балаларын жәй тыңдап, оларға сенбеген еді. Қуанышты хабарды шын көңілімен қабылдамаған, ғажап көрініске көзі түскенде сенім пайда болып, Жүсіп жөніндегі жақсы хабар кеудесіне қона қалды.

Осының өзі бізге ештеңе айтпай ма?

Мүмкін сенің үйіңде қарт Жақып, жасы келген үлкен адам, шешең бар болар? Кәрі Жақыпқа бір жағынан оның Тәңірі және Құтқарушысы болғысы келген Иса туралы хабарды жеткізе алмай сен көп әурешілікке түстің делік. Кәрі Жақып болса тек басын шайқай береді. Сенің уағызың, насихатың іске асар емес. Ол сол баяғы сенбеушілік қалпында.

Қымбатты ағайын, кәрі Жақып әлде нені көруге тиісті. Бүкіл мағна-мән соған байланысты. Тыңдайтынын ол тыңдап болды. Тіпті артығымен тыңдады. Уағыз сөзіңнің молдығы соншалық, ол енді өзін ауыр жүк басқандай сезінді. Қоңыраудың даңғырындай сөздеріңді оның енді тыңдағысы да келмейді. Бүйте берсең, мақсатыңа жетуің неғайбыл. Кәрі Жақыпты өйтіп сендіре алмайсың. Жоқ, ол бірдеңені көруге тиісті. Сен оған Жүсіптің жеңіл арбаларын көрсетуің керек.

Сонда ол не? Мұны қалай түсінуге болады?

Жүсіп ағаларына өзінің жеңіл арбаларын берді емес пе?

Ал ағалары оларды әкесіне көрсетті. Біз де сол сияқты ақиқаттың не екенін білмейтін жандарға Исаның берген сыйын паш етуіміз керек. Өте дұрыс, егер кәрі Жақып әлде не көретін болса, онда ол дүр сілкінеді де Тәңіріне назарын аударуға құлшынады.

Ақиқат іздеушілерге біздің қандай жеңіл арбаларды көрсеткеніміз жөн екенін, сен білесің бе? Ол жөнінде Ғалаттарға арналған үндеу-хаттан оқуға болады (5, 22). Адасқан жандарды Мәсіхке апарарда қолданылатын істер: „сүйіспеншілік, қуаныш, тыныштық, шыдамдылық, игілік, мейрімділік, сеніммен берілгендік, тән тазалығы.“

Сен өзіңнен Әулиелі Рухтың осы сияқты қасиеттерін таба аласың ба?

Егер бір бірімізге деген сүйіспеншілік болса, онда Мәсіхтің шәкірттері екеніміз белгілі. Сенің өміріңнен осы сүйіспеншілік байқала ма? Нағыз шын дін уағыздаушы – ол айналасына сүйіспеншілікпен көз салатын адам. Тамаша сұлу сөздерді жөнкілтіп, қателіктеріңді жасырмау керектігін балын тамыза дәріптеуіңе болады, бірақ сеніммен берілген махаббатың жоқ болса, онда уағызыңнан келер күш те, іс те шамалы.

Білімі аз қарт әкеңді сүйе біл. Сұрағанын орында. Өзіңді соған арна. Аз да болса үнемі назар бөліп, көңіл аударып жүр. Балалық махаббатыңның өшпегенін дәлелде, сонда оның жүрегі сенің жылылығыңнан еріп, жұмсарады.

Қымбатты қарындасым, мүмкін сенің ерің игілігі мол жаңалыққа сенбейтін шығар. Бірақ сен оған махаббатыңды ұсын. Сүйіспеншілікпен құшағыңды аш. Жұмыстан келгенінде нәзік сезіміңмен мейірімге ора. Махаббат бәрін де жеңеді.

Жел мен күн көзі туралы баяғы бір ескі ертегі есінде ме? Күн көзі мен жел сенен мен күштімін, жоқ мен күштімін деп бір-бірімен айтысады. Сапар шегіп келе жатқан жолаушыны көріп, өз әлдерін сол арқылы дәлелдемек болады. Әуелі қайсысы оның шапанын шешіп алады, соны көрмек

болды. Жел үрлей жөнелді. Шапанын етек-жеңінен тартқылады. Бар күшін жинап үрлеген сайын жолаушы одан бетер қымтана түсті. Ақыры жел әурелеуін қойды. Енді күн көзі өз күшін сынауға кірісті. Жылы сәулесін үсті-үстіне төккеннен кейін, жолаушы ыстықтап кірерге жер таппады. Шапанын шешіп қолына алды. Күн көзі сөйтіп жеңіске жетті.

Махаббат сәулесін ұшқындатып, кәрі Жақыпты қарсы алуға барғың келмей ме? Сонда ғана оның жүрегін Тәңір үшін жаулап аласың.

Өзіңнің қуанышты екенінді, сол қуаныш жүрегіңе де құйылып жатқанын, Исаның меншігінде болғаныңа тым разы жүргенінді көрсете біл. Ренжіп, басыңды төмен салып отырсаң Тәңірдің соңынан ергенің кәрі Жақыпқа үйренерлік өнеге сияқты көрінбейді. „Сенің Қаныңмен тазарылғаным қандай бақыт, Тәңірім!“ – деді ақын. Басқаша болуы мүмкін емес.

Тәңір балалары – өте момын, бейбіт жандар. Олар бір-бірімен айтыспайды. Айтысқа да шақырмайды. Айтысу үшін екі адам қажет. Егер сенің пікір таласына барғың келмесе, онда қалай ұрысатыныңды білмеймін.

Шыдамдылық та Тәңір баласы болудың бір белгісі. Өз көз-қарасынан айни қоймаған кәрі Жақыпқа шыдап бақ. Шыда да, бұл істі Тәңірге жүкте. Сенен гөрі кәрі Жақыпты аман сақтау Құдайдың қолынан келеді.

Игілік Әулиелі Рухтың жемісі болып табылады. Игілігі жоқ Жаратқан ие балалары Тәңір ісіне сенімсіздік білдіреді. Көне аңыздарда Құтқарушыны „Игі ниетті“ деп те атайды. Иә, ол игіліктің қайнар көзі.

Сені игілікті деуге бола ма? Игілікті көзқарас, игілікті күлкі, игілікті сөз – осының бәрі жүрекке қалай ғана сыйып жатыр. Осы жөнінде ойландың ба?

Қайырымды болу да өте маңызды. Жеке бір адамға емес, әр адамға қайырымды бол. Бұл арада тек қана сені сүйетіндерді айтып отырған жоқпын, саған қатысы жоқ алыстағылар да жатады. Құдай қайырымшыл. Ол өз шуағын жақсы

мен жаманға да, әділетті қорғаушы мен жауыздықты жақтаушыға да бірдей құяды.

Момындық пен ұстамдылықтың да орны өзгеше. Қазіргі заманда бұл түсініктерді аз кездестіресің, табыла қалса құнының өте қымбат екенін түсінесің. Осыған орай ғажап қортынды жасауға болады. Әуелі күйеуін момындық көрсетіп, артық сөз айтпай, оның қиқарлығын үнсіз қабылдап қарсы алды делік. Қатты-қатты айтылған сөздерден гөрі мұнысы еріне зор әсерін тигізді. Дольлық тек ыза мен өкініш тудырады, ал момақан үнсіздік күйеуіне оқтай тиіп, жіберген қателігін есіне салып, оның жанын күйдіре түседі.

Ағайын, бауыр, қарындас, біз қасымыздағыларға Жүсіптің жеңіл арбасын көрсетуге тиістіміз. Бізге Тәңір игілікті неге бергенінің беті ашылсын.

Саған мәселенің осы жағы жетіспей ме? Жарық дүниеге әлі де көп қарыздар емессің бе?

Жағдайды қалай жөндеуге болады? Тек игілікті шешім қабылдағаныңнан ештеңе шықпайды. Ол шешімдермен алысқа бара алмайсың. Бұл қате жол.

Оданда Тәңірге жақын болайық: игіліктерді бойымызға дарытып, өмірімізде Әулиелі Рухтың жемісін жайқалту үшін Оған толығырақ берілейік.

Сонда ғана кәрі Жақыптың рухы көтеріліп: „Өлмей тұрғанда оған (Жүсіпке) барып жүздесейін!“ – деді.

Иә, қасымыздағыларға Жүсіптің жеңіл арбаларын көрсетуіміз үшін Тәңір саған да, маған да және барша Құдай балаларына өз игілігін сыйға ұсынсын!

КЕЗДЕСУ

Жаратылыстың басталуы 46, 26 – 30

Жүсіпті тірі, Мысырды билейді деген қуанышты хабарды естіген соң Жақып көп ұзамай Мысырға аттанды. Палестинаның шетіндегі Вирсавияда Құдайға арнап, рақметін

білдіріп тасаттық берді. Бұл жерге бұрын әкесі Ысқақ пен атасы Ыбраайым аялдаған еді. Өз елінен қашып, қуғынға ұшыраған жас кезіндегідей, енді қазір кәрілік жеткенде Құдай оған түн қаранғысында елес болып көрінді. „Мысырға барудан қорықпа, сол жерде сенен үлкен ұлы халық тарайды. Мен де сенімен бірге Мысырға барамын, кері қайтарда алып шығамын. Жүсіп соңғы сағатыңда сенің көзіңді жабады“, – деді ол Жақыпқа өзінің демеп отыратынын айтып.

Тәңірдің осы сөздерінен қуат алған Жақып енді Мысырға аттанды.

Қалаға жақын қалғанда Жүсіпке өзінің келе жатқанын хабарлауға Иуданы жіберді.

Жүсіп бұл сәтті қалай күтті десеңізші! Әкесін кіріп, оны құшырлана құшағына алғысы келді. Енді, міне, Иуда сол хабарды жеткізіп отыр. Жақып жолда, көп ұзамай Мысырда болады.

Жеңіл арбаларға ең жақсы аттарды жеккізіп, Жүсіп әкесін қарсы алуға аттанды.

Қандай тамаша кездесу! Неткен ғажап жүздесу!

Жақып сүйікті ұлын жоқтап ұзақ уақыт көзінен жасын сорғалатты емес пе?! Көп жыл қайғырды ғой. Ал қазір баласын құшақтап отыр. Жанары қымбаттысының жүзіне қадалып қалған.

Шалдың бетінен қуаныш пен толқу жасы сорғалап ақты. Ұлы да патшалық сән-салтанатқа бөленсе де, жүзін жаспен жууда.

Қайталанбас сағат! Ұзақ мезгіл көрмеген ұлының келбетіне Жақып тойымсыздықпен қарай берді. Үстіндегі өте бай киімі де, биіктік дәрежесін көрсететін белгілері де еріксіз сүйсінерліктей еді.

Жүсіпке сонда Израиль: „Сенің жүзіңді көрдім, енді өлуіме болады; өйткені сен тірі екенсің!“ – деді.

Сол шұғыласы мол таңертеңнен кейін Жүсіп ағаларын іздеп, әкесінің шатырынан шығысымен талай-талай оқиғалар бастан өтті емес пе. Тәңір игілігі көтерген биіктікке

жету үшін Жүсіп өмірдің терең тұңғықтарынан өтті, патшаның көңілін өзіне қаратты. Осынау жылдар ағысының барысында көп нәрсені басынан кешті. Мезгіл жүгі иығын тұқыртып, шашына ақ кіргізді.

Қазір соның бәрі ұмытылды. Әкесі баласын құшақтап, кездесулеріне қуанып отыр.

Бұл қайталанбас сағат! Таптырмайтын кездесу!

Өзіміздің Жүсіпіміз – Исаны көргенде, Ол бәрімізді жүрегіне тартқанда осы аталмыш сағатқа біз де асығамыз.

Жер үстінде жүріп, көптеген қиыншылықтардан өтуің керек. Жолымыз үнемі табыттар мен молалардың тұсынан өтіп жатады. Қымбат, таптырмайтын адамдармен жиі-жиі қоштасуға тура келеді. Оларды жоғалту өте ауыр. Келе жатқанымыз жанғыздықтың жолы.

Өмір сапарында аяғымыз ауырып, сыздайды. Денеміздің тәні күн сайын көнеріп, бітеді.

Бірақ бізді керемет сағат күтіп тұр ғой. Патшамызды барлық сұлулық пішінінде көреміз. Құшағына алу ниетімен бүкіл даңқын паш етіп, Ол бізді қарсы алуға шықты. Сонда барып өмірдегі бар қасіреттің бәрі артта қалады. Өкпе мен реніш те өшеді. Жүрегімізге бақыт пен қуаныш орнайды. Аспан Иерусалимінің інжуімен қапталған қақпасының алдында аяулы адамдарымыз бізді қарсы алғанда, өшпес сұлулықтың не екенін білеміз. Олар Тәңірмен бір, Тәңірім деп өмір сүрген. Біз үшін дұға оқып, мінажат еткен шешемізді; арамыздан кеткен баламызды; жаны таза әйеліміз бен жаны таза ерімізді қайта көру неткен жақсылық.

Ұятымыз бен мазағымызға ортақтасқан, бізді Тәңірдің балалары етіп, Тәңірдің мұрагерлеріне айналдыру үшін Өзін айқыш ағашқа шегелеуге қиған Оны көру қандай ғанибет!

Бізді жанымен сүйіп, біздің күнәмізді Өзінің қасиетті Қанымен жуған Исамен кездесу тамашаның тамашасы ғой. Оның сол өзгерусіз болмысымен беттесу сағаты ең атақты сағаттың бірі болып саналмақ. Сол сағат біздің жолымызға қазірдің өзінде өз нұрын құйып тұр! Осынау

үміттің сәулесі арқасында қараңғы аңғардың іші де жарық болып көрінеді.

Ағайын, егер бойыңдағы өжеттігің азайса; қарындас, егер ішкі дүниенің шаршап-шалдықса аспан қалаулысы Жүсіппен кездесетін аяулы сағатты есіңе ал. Ол саған өжеттік береді, қажыған жүрегіңе қуат әкеледі, сөйтіп бүкіл болмысыңды дүр сілкіндіреді.

Біздің Жүсіпіміз бізді күтіп тұр. Бізге деген оның сағынышы зор. Онымен кездесетін сағатты күтіп, біздің де сағынышқа берілгеніміз жөн емес пе?

Аяулы жүрек, сабыр етші! Күткен сағат та келер, Жүсіппен тебірене кездесерміз. Сондықтан қалғымай дайын отырайық. Шырақдарымыз сөнбей жанып тұрсын. Оның киелі майы бізде таусылмасын; бізді онымен ештеңе де ажыратпайтын болсын!

ТЕК ҚАНА МАЛШЫЛАР!

Жаратылыстың басталуы 46, 31 – 39

Ағаларының Мысырға келуі Жүсіпке оншама ұнай қойған жоқ деп ойлауға болар еді. Олар тек қана малшылар ғой, ал өзі бір елдің билеушісі. Шынымен туысқандарының осындай жандар екеніне қайғырған жоқ па? Ешқандай! Ол туралы ойлап та көрмеді. Келгендер ағалары емес пе. Олар малшылар болса да, Жүсіп ұялмады. Әкесіне сәлем бергеннен кейін ағаларымен әңгімеге көшті. „Мен барып перғауынды ескертейін; Ханаан жерінде тұратын ағаларым мен әкем келді, олар қой бағып өскен адамдар, қарапайым малшылар деп айтайын оған,“ – деді.

Ағайындарының келгенін, олардың малшылар екенін хабарламаса да болады ғой. Перғауынға айтпай-ақ, ол оларды Гесемде қоныстандыра алар еді. Бірақ асыл да шыншыл Жүсіпке бұл қорқақтық болып көрінді.

Ағаларының малшылар екенін патшаға айтудың қажеті

де болмаған шығар. Ол істі басқаша көрсете алар еді. Малға бай, малдарының санына жету қиын, деп айтса да жеткілікті. Жо-жоқ, Жүсіп патша алдында шындықты жасырғысы келмеді. Сондықтан ағаларын малшылар деп таныстырды.

Иә, мысырлықтар малмен шұғылданатындарды менсінбейтін. Жоғарыдан, мұрындарын шүйіріп қарайтын. Ал Жүсіп ағаларынан, олардың қарапайым іспен айналысатынына ұялмады. Патшаға ашықтан-ашық; бауырларым малшылар, – деді..

Біз осы жерде де Жүсіптен әлде неге үйрене аламыз ба? Әрине! Ағайындарымыздан ұялмауды үйренеміз. Тәңірдің игілігі сені Құдайдың баласы етсе, онда сен ұлы отбасының мүшесісің, онда сенің ағаларың мен қарындастарыңның санына жету қиын. Олардың да мақсаты сенікіндей, олар да Тәңірді уағыздап, өзің сияқты оның соңынан еріп келеді.

Алғашында Исаның шәкірттері балықшылар, қиын-қыстау көрушілер, қолөнер шеберлері, кедейлер, қара жұмысшылар, ұсақ қызметтегі пақырлар болатын; ғалымдар мен даналар Ол туралы ештеңе де білгісі келмейтін. Пауыл қорынтықтарға: „Тәңірге берілген ақылы аздар жәй адамдардан ақылдырақ, Тәңірге берілген қуаты шамалылар жәй адамдардан қуаттырақ. Ағайын- туысқандар, кім екендеріңе қараңыздаршы: араларында даналар аз, күштілер шамалы, игіліктілер санаулы ғана; бірақ Құдай даналыларды табалау үшін ақылы аздауларды, күштілерді күлкіге ұшырату үшін әлсіздерді таңдап алды“, – дейді (1 Қор. 1, 25-28).

Бұрын қалай болса, бүгін де солай. Туысқандарымыздың арасында игіліктілер мен білімділер шамалы. Бірақ ондайлар кездеседі. Халқын әр- түрлі дәрежедегі адамдардан топтастырған Құдайға рақметімізді жаудыралық. Алайда сан жағынан „малшыларға“ қарағанда мейірімділіктің биігіне жеткендер аз дедік қой. Тәңір балаларының басым көпшілігі қарапайым, білімі жоқ адамдар.

Оларға сен қалай қарайсың? Туысқандарыңның малшылар екеніне көңілің хош дей ме? Олар үшін ұяласың ба?

Бұл дүние оларды жек көреді. Олар: „Тек қана малшылар ғой!“ – дейді мысқылдап. Бұған шыдайсың ба?

Бірақ олардың туысқандық бірлестігінде аса бір маңыз бар. Бірлестіктің съезі 1951 жылы Берлин қаласында „Біз бәріміз ағайын-туысқандармыз“ деген ұранмен өтті. Бұл туысқандық бірлестігінде әр ұлттың адамдары, әр түрлі дін тұтынушылар, әр жастағы кісілер бар. Бір ғана аспан Тәңірін уағыздайтындар бір-бірімен аға-інілік байланыста болуға тиісті. Сен осыған не дер едің? Осы туысқандық бірлестігіне қатысқың келе ме? Әлде: „Жо-жоқ, бұл тақуалық жолын ұстанғандарға менің қатысым жоқ!“ – деп айтасың ба?

Игіліктілікке жету үшін тек үш нәрсенің қажет екенін білемін. Олар: Тәңір сөзі, дұға және қарым-қатынас. Біреуін де кейін сырып тастауға болмайды. Егер кімде-кім осы үш нәрсенің бірін естен шығарса, онда дін жолында қалыс қалып, ақсағаны. Ол тура. Тәңір ондай баласына өз батасын дарытпайды. „Менің халқыма қатыстының бәрі Менің көз жанарымның қатысы“, – деп, Өзіне сенушілерді қорғайды.

Туысқандарға қатысты көзқарас ең маңызды болып табылады. Сондықтан да Жохан оны шын өмірдің бетке ұрар белгісі дейді. „Туысқан ағайындарымызды сүйе алғандықтан өлімнен өмірге өткенімізді білеміз“, – дейді ол.

„Малшылар“ деген сөзден ұялып, туысқандық махаббатқа жол берілмейтін жерде ізгі жазудағыға сәйкес құдайшылық өмір сүру жоқ. Сондықтан сұрайтыным: сен туысқан ағайындарыңды сүйесің бе? Әлде олардың дәрежесінің төмендігін, білімінің аздығын, кедей тұратынын көздеріне түрткілейсің бе?

Айтарым: туысқан ағайындарың үшін ұялмауға үйрен де, Жүсіп сияқты үлкен сеніммен: менің Ағаларым – малшылар. Малшылар болсын-ақ, бірақ туған ағаларым ғой, – деп айта біл.

Егер де ағайындарыңды сүймесен, Құдайды сүйем деп те айтпа. Тәңірге деген махаббатың тек ойыңда туған елес

қана. Өйткені: „Өз Ағасын көре тұрып сүймеген, көрмеген Құдайды қалай сүйе алсын!“ – деп жазылған.

Осы жолдарды оқушым, дәрежеңнің биік, не төмен екеніне қарамай, бай немесе кедей, білімді немесе білімсіз болсаң да, басқалар сияқты: „Тек қана малшы екен ғой!“ – деп табалаудан без. Шын қуанышпен рақметіңді білдіре: „Бауырларым!“ – де.

ҚҰР СӨЗ БОЛМАСЫН!

Жаратылыстың басталуы 47, 1 – 6

Жүсіп әкесі, ағаларымен сәлемдескеннен кейін: „Перғауынға барып, ағаларымның келгенін айтайын,“ – деді. Бұл тараудың өзі былай басталады: „Жүсіп барды да перғауынға хабарлады: әкем мен ағаларым Ханаан жерінен келді,“ – деді. Перғауынға тек айтайын деп ойлап қойған жоқ, алған шешімін іске асырды, айтты да.

Алайда өмірде бәрі басқаша болады ғой. Көп үйлердің қабырғаларынан: „Мен, менің үй-ішім Тәңірге қызмет етеді“ деген жазуды оқығаным бар. Тамаша шешім. Бірақ қабырғада осы сынды жазуы бар үйдің шынында да осы шешімін жүзеге асырып жатқанын байқамадым. Тәңірдің тілегінен тыс өзіндік жолмен жылжып жатқан өмір. Жердегі тірлікке сәйкес қарбалас, ал Құдай жөнінде ойлау жоқ. Қабырғаға жазылған сөз қаншама тамаша болғанымен, ол бар болғаны сөз ғана ғой. Шешімін таппай, іске айналмай қалған.

Осы сынды жағдай жиі кездеседі. Берілген ант, сөз орындалмайды. Келешекте ондай болмауы керек.

Сен де сөйтесің бе? Орындалмаған уәдең болды ма? Құдай уәде беруіңді қаламайды. Бердің екен, онда жүзеге асыр.

Құдайды түрлі сөзіңмен, сертіңмен тойындыру қолайлы-ақ, бірақ Ол бізден істі күтеді емес пе. Оны тыңдап, Оның еркін орындаудың орнына бағынамын, толық берілемін деп босқа уәде етесің. Ал сөз құр сөз болып қала береді.

Біз әулие Құдаймен мұндай қарым-қатынаста болмауға тиістіміз. Оған ананы-мынаны жасаймын дедің бе, орында!

Бос сөздің керегі жоқ.

Жүсіп те, әрине, айтқанын орындауы керек еді. Патшаға бәрін хабарлағысы келді, хабарлады да. Жүсіп үшін әдеттегі жүзеге айналатын жағдай.

Сен берген сөзіңді орындайсың ба? Құдайға, адамдарға қатысты сөздеріңді? Уәдеңді орындау игілік қой. Жүсіп бірден-бір соның дәлелі.

Перғауынға ағаларының келгенін айтқанда, патша оларды көргісі келетінін білдірді. Қабылдауға келісімін берді.

Патша осылай істейді деп Жүсіп ойламаған еді. Малшылар мысырлықтар үшін нағыз жеккөрінішті жандар ғой. Бірақ патшаның ниеті Мысыр билеушісінің туысқандары қандай екенін көрмекші болды. Жүсіп сияқты адам шыққан отбасымен танысу ғанибет қой.

Сөйтіп, ағаларын Мысыр патшасы қабылдады. Патша оларды достық ниетпен қарсы алды, азық-түлік, тамақтанулары қалай екенін сұрады. Аналар шынын: малшылар екенін, аштық Ханааннан Мысырға еріксіз келгендерін айтты. Сонда патша олардың тілегін үлкен мейіріммен орындады да Жүсіпке: „Ағаларың мен әкенді ең шұрайлы жерге апарып орнықтыр!“ – деді.

Тағы да бір нәрсені ескертті. „Араларында қолынан іс келетіні болса, ондайды менің малыма бақылаушы етіп қой!“ – деді. Бөтен жерден келгендеріне қарамай патшалық ізет білдірді. Олай құрметтегені – Жүсіптің ағалары болғандықтары.

Перғауынның көңілін одан бетер өзіне баурап алғысы келетін болса, онда Жүсіп бәрі бір осы жолды қолданар еді.

Ағаларының құрметіне бұрынғыдан бетер ие болғысы келгенде де, Жүсіп бәрі бір осылай олардың малшылар екендігінен ұялмауға тиісті; өйткені айтқанын іске асырды, патша оларды қабылдап, айтқан әңгімелерін тыңдап шықты.

Мысалға, Жүсіп ағаларына олар туралы патшаға хабарлайтынын айтты делік, бірақ онысын орындамады екен. Бұл қадамы нендей әсер туғызар еді? Олардың намысына бұл тимей ме? Бірақ, туысқандарды Жүсіптің уәдесінде тұратынына сенді.

Саған сенуге бола ма?

Елші Әулиелі Рухтың жемісі туралы айтқанда сенуді, уәдеге сеніммен қарауды, істейтін жұмысыңның берік орындалуын меңзейді.

Егер сенің Мәсіх жолын қуушылар дініне берілгендігің сөзбен ғана шектелсе, онда одан келер пайда шамалы, қайта оның кедергісі көп. Адамдар арасындағы қайшылық осы: ізеттілік жөнінде айтылады да, іс жүзінде ол шешімін таппайды. Тәңірдің патшалығында сөзден гөрі іс басым.

Құдай сөзін жан-жақты талдап, жақсы уағыздайтын бір еркекті білуші едім. Бірде, жолығу үшін үйіне барып, кездесе алмадым. Тек қана әйелі отыр екен. Қинала жымысып ол маған: „Күйеуімнің үйде қалай-қалай сөйлейтінін білсеңіз ғой!“ – деді. Сонда түсінгенім: сыртта ізгі жазуды майын тамыза айтқанда танысым құр бос сөзділікке ұрынады екен.

О, жауаптылықтан артық ештеңе жоқ!

Достым, сен кім болсаң да жалынып айтамын: құр бекерге сөйлеме! сөзіңнің артында өмірден алған тәжірибең, ісің тұрсын. Айтқаныңды орында, уәдеңді жүзеге асыр. Сонда ғана қасындағыларға игілік әкелесің. Сонда ғана саған сенетін болады. Айтарым: тек қана құр сөз болмасын!

БАЛА МАХАББАТЫ

Жаратылыстың басталуы 47, 7

Жақып қарт шал еді. Даналылық пен оқымыстығы толы Мысыр туралы ештеңе білмеді. Жақып жазып, оқи ала ма? Ол жағы бізге белгісіз. Және өзі ақсақ болатын, ол Иавоктағы ғажайып түннен кейін сылтитын болды (Жарат. баст. 32,22).

Жүсіп бірақ әкесі үшін ұялған жоқ. Оны көрсету ниетімен перғауынның алдына алып келді.

Жүсіптің бұл әкесіне қатысты қимыл-әрекетінде үлкен құрмет пен сүйіспеншілік жатыр. Ол қарт әкесін өте қадірлейтін. Мысыр билеушісі болса да, Жақып оның жан-тәнімен сүйетін әкесі ғой.

Жүсіптің балалық махаббатына қарап бүгінгі жас жігіттер мен қыздар көп нәрсеге үйрене алар еді. Жас жігіт тұңғыш еңбек ақысын алса болды, қолма-қол: „Енді маған ешкім де бұйыра алмайды!“ – деп шыға келеді. Әкесі басын шайқап, ұлының бұнысы қате десе, анау: „Шалға не болып қалды?“ – деп таңданады. Ал егер анасы ақыл айтты екен, онда өзімен-өзі тұру үшін жеке басына пәтер іздейді.

Егер ата-анаға құрмет пен махаббат жоқ болса, бұл іске маңыз бере қараған жөн. Себебі Құдай біздің өміріміз бен жетістігімізді екең мен шешінді сыйла деген ережеге байланысты етіп қойған.

Бұл ережені орындамайды екенсің, онда өмірінде бақыт болмай, ісімнің бәрі оңға баспады деп таңданба. Өзің кінәлісің.

Өткінші дүниіде қолы бірдеңеге жете қалса адамдардың көбі өздерінің қартайған әке-шешелерінен ұяла бастайды. Балаларын аяғына тұрғызу ата- анаға оңайға тиген жоқ. Олар енді, міне, қарттарға биіктен менменси қарайды. Маңындағылардан әке-шешеміз бізге лайықты емес деп ұялады. Ағылшын елінде болған бір белгілі дәрігер жөнінде естігенім бар. Оның әке-шешесі өте кедей болды. Баласы атақты адам, белгілі ғалым дәрежесіне жетті. Көптеген қызметші ұстап, үлкен сәулетті үйде тұрды. Шешесі жасы жетіп, қарапайым кемпірге айналды. Бірақ баласы одан қамқорлығын аямай, сүйіспеншілігін көрсетті. Алайда көпке дейін шешесіне бармай жүрді. Жұмыстан қолы тимейтіндігін айтып, хат жазып тұрды. Шешесі тұрып жатқан жерде кенет темір жолы салынбақ болды. Сол себепті мемлекет кемпірдің үйін сатып алып, бұзып тас-

тады. „Ұлыма жетейін, мені көріп ол қатты қуанар!“ – деді ол сонда.

Сөйтіп кемпір қалаға келді. Баласының үйінің қайда екенін сұрап-білді. Ұлының осыншама кең сарайда тұрып жатқанына кемпір таңданды. Үйдің ішіне кірді. Есік қызметшісі дәрігер мырзаның қазір қабылдамайтынын айтты. Анау болмай, көруім керек деп отырып алды. Тек біреудің өзімен сөйлескісі келетіндігін айт деді.

Қызметшісі ауылдан келген қарт кемпірдің қайткен күнде де мырзамен сөйлесуім керек дегенін жеткізді. „Кірсін!“ – деді дәрігер.

Шешесін көргенде ол қатты қуанды. „Мені көргің келгенің қандай жақсы болған, мама!“ – деді ол аман-саулықтан соң.

„Иә, құлыным! – деп жауап қатты шешесі кішкентай кезіндегідей басынан сипап. – Сенде тұрақтап қалсам ба деймін. Енді қайда бармақпын?!“ Ұлының жүзін бұлт көлеңкесі бүркегендей. Ол терезенің пердесін жапқысы келгендей, арқасын беріп, теріс бұрылды.

Біраздан соң ғана: „Бұл ойың жақсы екен, мама. Бірақ сен үлкен қалада тұрудың не екенін білмейсің ғой: айғай-шу, ауа да таза емес. Ал сен болсаң тыныштық пен таза ауаға үйренгенсің, саған мұнда қиын тиеме деп ойлаймын. Мама, менің саған айтарым: қала сыртынан кішкене үй алып берейін. Бір-бірімізге жақын қоныстанғандықтан мен саған жиі барып тұрамын“, – деген еді.

Шешесі енді қайтып өзі туралы әңгіме қозғамады. Анаған, мынаған тоқталып, ел жөнінде айтты. Ұлы қалай өмір сүріп жатқанын, қандай жетістіктерге ие болғанын баяндады. Біраздан соң дем алмақ болысты. Шешесі ұлы ұйықтайтын бөлмеге кіріп, тап бала кезіндегідей, оның үстін көрпемен қымтады. Маңдайынан сүйіп: „Балам, саған Құдай жар болсын!“ – деді, батасын беріп. Сонан соң шығып кетті.

„О, қандай мейірбанды еді менің қарт анам! – деді ұлы

іштей, анасы шыққан соң. Ертең ертемен оған менімен бірге тұра бер, – деп айтайын!“ . Сөйтті де, ұйықтап кетті.

Ертеңіне шешесі таңғы асқа келмеді. Қызметші оның күн көтерілмей тұрып, үйден шығып кеткенін айтты. Мырзаға хат тастаған екен. Баласы хатты жұлып алып, оқи жөнелді: „Мен бәрі басқаша шығар деп едім. Құлыным, саған ауыртпалық түсіргім келмейді. Егер қалады қалсам, онда сен жұрт алдында қарт анаңнан ұялатының сөзсіз. Сондықтан кетпек болдым. Сау-саламат бол!“

О, ұлы қазір кәрі шешесін өзінен бір қадам да жібермес еді. Өз сөзінен өзі ұялды. Бірақ анасы кетіп қалды. Енді ойладың, ойламадың – одан не қажет. Бірнеше жыл өткеннен кейін ғана ол шешесін іздеп тапты. Тапқанда, тек соңғы сағатында оның көзін жабуға үлгерде. Шешесімен бірге тұруға болатын жылдарды мәңгілікке жоғалтты.

Достым, ал сенің жағдайың қалай? Кәрі әкем мен кәрі шешем бар деп ұяласың ба? Оларға соңғы хат жазғаныңа, немесе оларда соңғы рет болғаныңа қаншама уақыт өтті? Әкең мен шешең өз үйіңнен қолайлы бұрыш таба аласың ба?

Ойланшы, өзіңді неден қағып, неден айырдың? Ата- анаңа қатысты сүйіспеншілік пен мейірімділігің, бағып-қағу мен құрмет көрсету сенде жоқ екен, онда өмірдегі бақыттан, Тәңірдің игілігінен ада болғаның.

Санаулы уақыттан соң әке-шешен мәңгіге көздерін жұмады. Тым кеш опынып, өкінесің. Олардың қабіріне өлі гүл шеңберін апарып қойғанша, қазірден бастап қуанышқа бөлеп, үстерінен тірі гүл мен рақымыңды жаудыр.

Жүсіп жөнінде, оның қарт әкесіне деген нәзік махаббаты туралы ойлан да, одан балалық сүйіспеншілікті үйрен.

ШЫН ҰЛЫЛЫҚ

Жаратылыстың басталуы 47, 7

Жүсіп әрине әкесіне өзін патша алдында қалай ұстау керек екенін айтты. Перғауынға тағзым етіп, құрмет көрсетуді үйретті. Перғауын сол замандағы құдіретті патшалықтың билеушісі еді ғой.

Ұстанған дәстүрді сақтау үшін Жақып ұлының айтқандарын тыңдап болды да, солай жасамақ болып шешті.

Баласының соңынан патша сарайына кіргенде Жақып ұстанбақ болған сарай дәстүрі аяқ астынан бұзылды да қалды. Перғауын орнынан тұрып, қарт көшпендіге қарсы өзі жүрді. Жақын келіп, басын иді. Жақып қолын жоғары көтеріп, батасын берді.

Бұл сарай ережелеріне қарама-қайшы еді. Патша алдында Жақып басын июге тиісті еді. Ал қазір патша тағзым етті.

Осылай болуға не себеп?

Еврейлерге жолданған Үндеу-хатта (7,7): „Ешбір артық сөзсіз кішіге үлкені батасын береді“, – делінген.

Дау туғызбайтын қағида. Егер кімде-кім бата алуға ең кейсе, ол онысымен екіншіден жоғары тұрғанын растайды.

Сонымен, Жақып Мысыр патшасынан биік тұр ма?

Әрине!

Шындыққа жүгінсек, патша орасан биліктің қожасы. Оған ұланғайыр ұлы мемлекет бағынатын. Алайда Жақып патшадан, оның билігінен құдіреттілеу еді. Себебі ол Тәңірдің адамы болатын. Әлі кеткен қарттығына қарамастан жүзінен қатысты рухани күштің лебі есетін. Оның қимылы, бет әлпеті сөзсіз перғауынға қатты әсер етті. Сондықтан да ол басын иіп, әулие қарттың батасын алмақ болды.

Құдаймен осы сынды қатынастың ерекше бір ғажаптығы бар. Ол қасиет адамға шын ұлылық сыйлайды.

Адам мінезіне нағыз ұлылықты жердегі еш бір күш те, ғылым да, білім де, еш қабілет те бере алмайды, тек Құдаймен қарым-қатынас қана береді.

Израиль өзі жасаған алтын торпақты айналып, билеп жүрді. Кенет Мұса келді. Ол торпақты күл-талқан етіп бұзып, отқа салып балқытты, күлге айналдырып сумен араластырды, суды Израилдің балаларына ішуге берді. Бұл істе оған ешкім қарсы келмеді. Аналардың ашуланып, ыза көрсетуіне болады ғой. Бірақ неге өйтпеді? Мұсаның жүзінен Құдайға жақындық сезілетін. Сол себепті Израиль бір адамның алдында ғана бас иіп, оның ұлылығына жүгінді.

Израиль жерін кім меншіктеу керек екенін (Иегов па, әлде Ваал ма) шешу үшін Кармил төңірегіне бүкіл израилдік халық жиналды. Барлық сарайдағы салт-салтанатымен бірге Ахав патша да келді. Ваалдың төрт жүз елу дін уағыздаушылары да келді. Оларды қоршай пұтқа табына-тындар тегіс жиналды.

Осы құмырсқадай қаптаған адам баласына қарсы бір ғана жау-жүрек – Ілияс пайғамбар қарсы тұрды. Ол аспанды көлегейледі. Ыдырағаны үшін өз халқына қайғы мен қасірет тіледі. Патша оны сұмдық жек көрді. Жек көрушілердің ішінді Ваалдың дін қызметкерлері де болды. Неліктен патша қасындағы күзетшілеріне ананы зынданға апарып тастандар демейді? Ол Ілиястан сескенеді. Қанша күшті болғанымен Ілиястың күші одан басымырақ, өйткені Ілияс Тәңір жіберген адам. Сондықтан да: „Тәңір тірі, мен оның алдында тұрмын!“ – деп айта алды. Ілияс оны тек қана айтып қоймады, адамдар бәрін соның бейнесінен, бүкіл болмысынан көрді.

Күш пен билеушілік жер үстіндегі адам баласының қолында болғанымен, нағыз құдіретті ұлылық Құдайды сүйетіндер, Құдаймен қарым-қатынастағылар жағында.

Шіркеу тарихын оқыған сайын біз осыған тап келеміз. Оқитынымыз: римнің патшалары Мәсіх жолын қуушыларды қуғындауға ұшыратуы, тірідей тағы аңдарға жемге беріп, немесе бағанға байлап өртеуі; азап шегуші пақырларды инквизицияның отқа өртеп, жазалау орнына әкеліп бастарын шабуы – осы оқығаның бәрінде де нағыз ұлылық

Құдаймен байланыста болғандармен бірге жүреді. Олардың жазаны момындықпен қабылдауы сот үкімін шығаратындардың ызасын келтіретін. Тістерін шықырлата отырып, „діннен безгендердің“ әлде бір қасиеті барын мойындайтын. Өзіндегі бұл құдіретті Жақып сезбеді. Перғауын болса бірден байқады. Таудан түсіп келе жатқан Мұса жүзінің шұғылаға бөленгенін білмеді, ал Израиль көрді, әлгі жарық жарығымен көзді шағылыстырды. Илияс бойындағы қуат күштен бейхабар еді, ал Ахав одан сескеніп, дір-дір етті.

Достым, мен сенен бойыңда құдіретті күш бар ма деп сұрамаймын. Оным дұрыстық емес. Бұл сені еріксіз кеуде қағушылыққа шақырғаным болар еді.

Тек сенен сұрайтыным: маңындағыларды өзіңе қаратқың келсе, отбасындағы, кеңседегі, жұмыс орнындағы адасқандарды баурап алмақ болсаң Құдайға жақын тұр да, Онымен үнемі қарым-қатынаста бол.

Онымен қандай мөлшерде қарым-қатнаста болсаң, сол мөлшерде адамдардың жүректеріне билік жүргізе аласың.

Адамдарға билігіңді жүргізу үшін үлкен байлықты қажет деп тұтпа; кісілер жиі айтатындай білім билік береді деп ойлама. Билікті Құдаймен қарым-қатынаста ғана аласың, Құдаймен бірге өмір сүрсең ғана шын құдіреттілікке жетесің.

О, басқаларға қарағанда Құдай балаларының арасында әлсіздер мен қауқары жоқтар өте көп. Не жетіспейді оларға? Ғылым мен ілім емес, Құдаймен қатынаста туатын күш жетіспейді.

О, егер осы жолдарға үңіліп отырған адам өзін тексеріп, терең ойда қалып, Құдайға апаратын жолда неге жеттім деп сұрағанда – иә, жұмысымның жемісті болмағаны, жауларымның мені оңай қолға түсіргені – Құдаймен қарым-қатынастан алынатын күштің бойымда болмағанында екен деп түсінсе ғой.

Егер біздің өмірде жүрген жолымыз кәрі Жақыптікі сияқты Құдаймен бірге жүру болса, онда бойымызда өзі-

мізге емес, басқаға көрінетін құдіреттің барына әбден сенуге тиістіміз.

МАҢЫЗДЫ СҰРАҚ

Жаратылыстың басталуы 47, 8

„Неше жас өмір сүрдің?“ – деп сұраған еді Мысыр патшасы ақ шашты қариядан. Мұндай сұраққа қарттың кәрілікке бойын ұсынған тұлғасы себеп болды ма екен? Кім білсін.

Сен нешеге келдің? Осы сұрақты біз жиі қоямыз. Бірақ қаншама жыл өмір сүргеніміз онша маңызды емес. Маңыздырағы – сол жылдарды қалай өткіздік? Көбіне өмір сүргеніңнің құны болмайды, өйткені Құдай үшін емес, тіршілік үшін өмір сүрдің.

Бір қарияны мен жақсы білетін едім. Одан жасыңыз нешеде деп сұрағанда, ол қайғылы пішінмен: „Мен бар болғаны үштемін!“ – дейтін. Алғашында шал жас балаға айналған екен деп ойлайтынсың. Алайда олай емес. Себебі берген жауабына қосымша ретінде: „Дұрыс жолға түскеніме тек үш-ақ жыл болды, бұрынғы ұзақ өмірімді толығымен жоғалттым“, – дейтін күрсініп.

Шал расын айтты. Құдай үшін сүрмеген өмірдің құны түкке тұрмайды. Даңқ пен құрмет жылдар өте келер де, бірақ одан не пайда егер көз жұматын мезгілің таянып қалса.

Құдай алдында Онымен бірге өмір сүруді бастадың ба? Әлде әлі кіріскен жоқсың ба? Онда қарт Жақыптан перғауын сұрағандай сенен бүгін: „Неше жас өмір сүрдің!“ – деп сұрауға рұқсат ет.

Мүмкін сен он жетідемін дерсің. Бұл жастықтың шуақты кезі ғой. Өмірдің сұлулығын тамашалап, жастық шағыңнан әлде не алам деп ойлайсың ба?

Жігітім, бірдеңе алғың келсе жүрегіңді Исаға ұсын.

Жас кезіңнен бастап Исаның соңынан ерсең, көп нәр-

сенің сырына қанығасың. Тайғақ жолдан аулақ жүресің. Тәңіріме кештетіп келдім деп реніш білдіретіндердің саны көп. Олар қажет нәрсемен шұғылданбады; аспанның нұры даритын неке қию тойында болмады; Тәңірдің еркіне сай қимыл-әрекет жасамады. Осы аталғандардың бәрі болмас еді, егерде олар жас шағынан Құдайға шын көңілімен беріліп өссе. Сондықтан да, жас екенсің, өмірің әлі алда екен, Исаға тіршілігіңді түгелдей бағышта! Сонда ғана игілікті, баталы өмір кешпексің.

Неше жас өмір сүрдің? Тәлім алу уақыты баяғыда аяқталды. Сен өмір биігіне жеттің, қуат-күшің толысты. Өмір теңізіндегі кемеңді Иса бастап келе ме? Әлде өзіңнің ақылың мен күшіңе сенесің бе? О, достым, өмір теңізінің жасырын жартастары мен бұраландары көп. Кемеңнің білгір жүргізушісі болмаса, апатқа ұшырадым дей бер. Талайлар сөйткен: өмір теңізіне олар желкенді кере шыққан, бірақ кемелері қирап, өздері суға кеткен.

Сен жымиясың ба? Менімен олай болуы мүмкін емес дейсің бе? Әуелі кім екеніңді, не істей алатыныңды көрсет. Бірақ: „Адамға бар дүниені иемденгеннен не пайда, егер ішкі дүниесіне зақым келтіретін болса!“ дегенді ұмытпа. Жұрт құрмет тұтатын кісі-ақ бол, ақшаны көп тап, өзіңе арнап тамаша сәулетті үй сал, бірақ рухани қасиетің жоқ қой, ендеше барып тұрған кедейсің. Бойыңда ең қажет нәрсе жоқ. Ең басты маңыздылықтан жұрдайсың!

Неше жас өмір сүрдің? Қырық бес деп жауап берерсің. Онда өмір биігін аттапсың да, ақырын, ештеп батыс беткейге ойысып барасың. Балаларың өскен. Бірақ не көрді олар сенен? Нені үйренді? Өмір саған көп ауыртпалық түсірді, ал сен не таптың? Тәңірді өзіңе жол серік етіп ала алдың ба? Әлде әлі де Онсыз келе жатырсың ба? Егер Тәңірді қабылдамаған екенсің, онда бұл істі көпке созба. Өмір биігінен төмен түсе бастадың екен, онда күннен-күнге құлдырай түсесің. Уақытыңды пайдалан. Алда әлі де игілік мезгілі бар.

Неше жас өмір сүрдің? Ойланып, алпыс деп жауап қатасың. Кәріліктің ақша қары ақырын сенің төбеңнен жауып тұр. Шашыңа ақ түскен. Бұрынғыдай қуатыңның жоқ екеніне көзің жетті, бірақ кәрілікті мойындататын ойдан құтыла алмайсың.

Игілік жөніндегі: „Шаштарыңа ақ кіргенге дейін сендерді бағып-қағамын!“ – деген сөздер сенің өміріңнен орын тапты ма? Өмірің игілікті ме? Әлде бұрынғыша игілікке мойын ұсынғың келмей ме? Иә, жас келген сайын суый түсесің деген қағида жиі-жиі шындыққа айналууда. Осы жағын да ұмытпасаң етті!

Неше жас өмір сүрдің? Жетпіс бес деп жауап қатасың. Бұл тамаша кезең. Тәңірдің адамы Мұса белгілеген өмір шегінің біріншісінен өтіпсің. 89-ші жырда айтылғандай. Енді өмірдің екінші сызығына жақындап келесің. Ал орған жемісің қандай? Осынау өмірің тәтті ме?

Сенің жүріп өткен жолың сан қырлы. Талай қауып-қатерлер артыңда қалды. Жас кезінде білетіндеріңнің көбісі енді жоқ. Исаны сүйеніш тұтып аса таяғыңа айналдырдың ба? Үмітің тірі ме?

Кәрілікті Исамен бірге өткізу мен өткізбеудің үлкен айырмашылығы бар. Жасың келгендегі қиыншылық наразылық тудырады. Адам өзінің күшін кеми бастағанын білгенде кейігіш, ашуланшақ болады. Бәрін баяғыдай қалдыруға дәрменің жоқ. Исамен бірге өмір сүрген кәрілікке ештеңе де жетпейді! Онда да жасыңның келгендігін дәлелдейтін ауыр жүкті сезінесің. Бірақ ол қуаныш әкеледі, өйткені адам „біраздан соң аспандағы үйіне“ баратынын біледі. Бұл тілек барған сайын оның күнделікті тынысына айналады.

Неше жас өмір сүрдің?

Өмір жолын Құдаймен бірге жүріп өттің бе? Өмірің Құдайға тиісті жемісін бере алды ма?

Әлде өміріңді жоғалттың ба? Күнделікті өткінші қызыққа беріліп, мән-мағнасыз нәрсемен айналысып, қапыда айрылған шығарсың?

Кәрі бол, жас бол, сұрарым: мінажат ет! Тиісті өмірінде өзіңді сүйіп, сен үшін құрбан болған Тәңір ұлына сеніміңді жоғалтпай өт. Сонда ғана мәңгілік дүниенің маңызына қарай перғауынның: „Неше жас өмір сүрдің?“ – деген сұрағына жауап бересің.

ӨТКЕНГЕ КӨЗҚАРАС

Жаратылыстың басталуы 47, 9 – 10

Ақ шашты Жақып Мысырдың құдіретті күшті патшасының алдында тұр. „Тек қана малшы“ болса да оның алдында патша басын иді, өйткені мына қария оған құдіреттілігімен әсер етті. Оның жүзі мен бүкіл болмысынан мәңгіліктің лебі сезілді.

Мәңгіліктің лебін неше жастасың деп патша сұрағанда, Жақыптың берген жауабынан да байқауға болатын. „Менің жихан кезуге берген күндерім жүз отыз жыл; өмірімнің күндеріне келсек – олар бақытсыз және тым аз, әкелерімнің жиханкездікке салынған шағындағы өмір жасына да жетпейді,“ – деп жауап қатты.

Ол бүкіл өмірін жихан кезу сапарымен теңейді, ендеше мақсаты жер үстінде емес, аспанда – Тәңірдің даңқы шыққан биікте. Өз кінәсінен өмірінде көп нәрседен құр қалғанын ашықтан-ашық айтады.

Жәй қарапайым адам бұлай сөйлей алмайды. Ол „жихан кездім“ демейді. Өз кінәсін ақтармайды.

Жақып сияқты Құдайды көңіліне тұтқан, жүрегіне мәңгілік нұры орнаған адам ғана солай дей алады.

Өмір сүру – жихан кезу. Бұл жөнінде кісілердің көбі ойланбайды да ғой.

Жихан кезу! Біздің отанымыз басқа жерде. Біз тек сапар шегіп келеміз. Өткен күннің келесі күнге айтары: өмір сүру – ол игілікті мәңгілікке шеру тарту. Осыны ұмытпасақ етті. Адамдар тұрған жерінде жайлы орын тапсақ дейді,

бейне бір өмір-бақи сол арада қалатындай. Бірақ күткен сағат келісімен, оның қашан болатыны ешкімге де аян емес, өз баспанасын тастап жолға шығары хақ.

Рас, адамдар бір-бірімен келіскендей, өлім туралы жұмулы ауыздарын ашпайды. Ол жөнінде естеріне сала бергенді қаламайды. Бірақ әлемдегі ең анығы – әр кімді өлім күтіп тұр; ерте ме, кеш пе, өзіне шақырып есігімізді қағады.

Өмір сүру – жиханды кезу. Егер біз осы көзқараста болсақ, онда аспанның нұры жолымызды жарқыратады. Онда біз бұрын қаранғы болып көрінген өмірімізден көпті ұғамыз.

Өмір сүру – жихан кезу. Бұл нақты мақсат емес, мәңгілікке дайындық; шын отанымызға жетіп, арнаулы ұямызды табу.

Сенің өмірің де жихан кезу ме?

Жақып өткен өміріне бұрылып, көзін салған. Ондағы көптеген сұрқиялықты көрді. Иә, өмірі жаман екен. Және бәрі де өзінің кінәсінен болды.

Жамандығы – ағасы Аппастан оның тұңғыш туғандығын ұрлауы.

Жамандығы – қарт әкесін алдағаны.

Жамандығы – отанын тастап, ата-анасының тірі екеніне қарамай әке үйінен қашып шығуы.

Жамандағы – ақы үшін қиындыққа мойын ұсынып еңбектенуі, ол өз үйінде бұл ауыртпалықты көрмес еді ғой.

Иә, бар өмірі жамандық екен. Қорқыныш пен кінәға толы. Жіберген күнәсі үшін ондаған жылдар бойы азап шекті.

Бірақ Құдай оны ескерусіз қалдырмады. Өзінің тәлім-тәрбиелік мектебіне қабылдады. Игілігі үшін өтірікші Жақыптан Жаратқан иесінің ісін жақтайтын Израилді жаратып, даңқын асырмақ болды. Жақыптың ішкі дүниесін жөндеуде Құдай ұзын – сонар ауыр жұмыс атқарды. Азап пен қайғының қайнаған ортасына апарып салу керек болды.

Өзінің ұзақ өмірінде Жақып көптеген ауыртпалықтарға тап келді. Бір бақытсыздықтан кейін екінші бақытсыздыққа ұшырады. Тәңірін қайта көріп, қайта жоғалтты. Өмір

жолында ең сүйікті әйелі қайтыс болды. Мамраға дер кезінде жетіп, әкесін жерлеуге үлгірді. Сонан соң тағы да ұлдары әкелген қайғы мен қасірет. Рувимның, одан кейін Иуданың жасаған қылығы.

Жүсіпті балалары сатып жібергендегі көңіл күйін көрсең!

Қиыны мол өмір! Неге сонша қиын? Өйткені Құдай оны бойындағы лас пен кірден тазалағысы келді. Өйткені Құдай одан тақуа жасамақшы болды.

Құдай дегеніне жетті ме? Иә, Жақыпты ол көздеген мақсатына алып келді.

Бұны білудің өзі жұбаныш. Жақып сияқты уәдені аз беретін адамды іздеп табу мүлдем қиын. Мінезі де жетісіп тұрған жоқ. Ол барып тұрған пәлекет, айлакер еді. Тек өз пайдасын ғана ойлайтын. Сондықтан да оны менсінбей, айналып өтуге болатын еді.

Бірақ Құдай осы жаман, ызақор адамды қолына алып, одан өз игілігіне ескерткіш жасап шығарады. Гажап емей, немене? Құдіреттілік қой бұл!

Егер Құдай Аппасты Тәңір ісінің жақтаушысы етіп тәрбиелесе, оның мінезі турашыл, ашық қой; онда мұнысы бізге түсінікті болар еді. Бірақ одан көңілімізге жұбаныш орнамас еді. Ал Жақыптан басқа адамды жасауы-жанымызға ұлы жұбаныш әкеледі.

Енді Жақыптың Құдайының біз арқылы да мақсатқа жететініне сенеміз. Сөзсіз жетеді! Ол оның қолында ғой. Тілейтіні де сол. Бәрін Жақыптың өмірімен растап отыр.

Жақып жаман болса да, жасаған кінәсі зор болса да, Құдай бәрі бір оны өзгертті. Жердегі қарақетпен айналысқан Жақыпты жүзінен мәңгіліктің нұры тамған Израилге айналдырды.

Міне, сол себептен ұлы патша қарт еврейдің алдында басын иді. Бұл адамнан Тәңір қолының таңбасын көрді, күнәға батқандарды Тәңірдің баласына, мәңгіліктің мұрагерлеріне бағыштайтын игіліктің күшін сезді.

Жақып қолын жоғары көтеріп, Тәңір өкіліндей патшаға батасын береді.

Құдай Жақып арқылы өз дегеніне жетті.

Діни дұға айтушылардың Оны „Жақыптың Құдайы“ деп атайтыны да сондықтан. Мен де келісемін, „Жақыптың Құдайы“ деген аттан артық, қымбат ештеңе жоқ.

Өткен өмірге тастаған көзқарасың сені ержүректіліктен ада етуі мүмкін. Тәңір даңқын көтеруге ат салысатындай бізден бірдеңе шыға ма деп сұрақ қойып, өкінуге болады. Көз алдында „Жақыптың Құдайы“ деген ат тұрған жоқ па. Тәңір өз мақсатына Жақып арқылы жеткенін айттық. Мақсатына біз арқылы да жетеді. Рақметімізді айта отырып, басымызды иіп, үміт пен сенімге құлақ асып Дұға жиынтығының (Псалм) 45-ші тарауынан: „Тәңір күші бізбен бірге, Жақыптың Құдайы біздің қамқоршымыз!“ – деп айта аламыз.

Қандай мінезде, кім болсаң да ескі күнәм мазалап, дамыл бермейді дегенде, үміттен күдер үзбе! Артыңа бұрыл да, алдыңа қара: Жақыптың Құдайы сенің қатысуыңмен өз мақсатына жетеді, ол үшін қайғы мен қасіреттен, қиыншылық елегінен өткізуі мүмкін. Сені, сенің қарсылығыңды толық иемденеді, өйткені ол Жақыптың Құдайы.

ҚАМТАМАСЫЗ ЕТІЛУ

Жаратылыстың басталуы 47, 11 – 12

Ішкі рухани өмірінде Құдайдың көмегі керек те, сырттағы тіршілікке Оның керегі шамалы, өйткені соңғысының Тәңір үшін айтарлықтай маңызы жоқ деген пікірді ұстанатын адамдар жиі кездеседі.

Бұл көзқарас қате. Қандай жағдай болмасын біз Құдайға барып жүгінуге тиістіміз. Ол үшін екінші қатарға қоярлықтай маңызы аз ештеңе жоқ. Тәңір біздің ұсақ-түйегімізге де көңілін аударады.

Жүсіп тарихының мына үзіндісі сөзімізге дәлел. Ол әкесіне, оның үлкен отбасына мүмкіншілігінше қамқорлық етті ғой. Соларға байланысты ұсақ-түйекті де есінен шығармады. Әр отбасындағы баланың санын анықтады. Соған орай отбасына жер бөлінді. Қамқорлықтан тыс іс жүзінде ешкімді қалдырмады. Бала біткен толық есепке алынды. Патша тарататын азық-түліктен олар өздеріне тиісті еншіні иемденді.

Перғауын бұйырғандай Жақып балалары елдегі ең жақсы деген Раамсес жеріне тұрақтады. Олар Мысырда жақсы өмір сүрулері керек. Жүсіптің еркі бойынша жай емес, жақсы қамтамасыз етілуге тиісті.

Жүсіптің алдында Иса ұятқа қалады ғой деп ойлайсың ба? Жүсіптің бейнесі қаншама тамаша болғанымен, ол тек көшірме ғана. Шын бейнеге Иса жатады. Егер Жүсіп ұсақ-түйекке де мән берсе, Иса дүниедегі барлық нәрсеге назар аударуға шамасы келеді.

Соған сен, тек қана жалғыз Соған!

Көбіміз, және кейбір діндарлар жасайтын қателік баршылық. Өйткені адамдармен, адамдардың көмегімен санасамыз. Қит етсе іскер кісілер: маған сауда-сатыққа клиент керек, ендеше кешкісін көпшіліктің жиналған жеріне бара қояйын, – дейді ойланбастан. Есепке алатындары адамдық, күнделікті тіршілік факторы.

Бірақ шыншыл болып Құдайдың сөзі қалмақ. Тектен тек: „Адамға сенген адам оңбас! Тәңірге арқа сүйеген адам ғана игілікке жетпек!“ – деп айтылмаған.

Ақылыңа емес, бар жүрегіңмен Тәңірге беріл! Бұрынғы жасағаныңның бәрі ақылға сай, тәжірибемен істелген болып көрінуі мүмкін, ал шаныңда адамнан келер көмекке сенім арту Тәңірдің көңілін қалдырып, даңқын төмендетеді. Тек Құдайға ғана сен. Өзіңнің бүгінің мен ертеңіңді, әйелің мен балаңды Оның қолына табыс ет, сонда қамқорлық жасайтынын көресің.

Оның саған әдейі арнап қойған орны бар. Соны көр-

сетсін. Өз еркінмен ол орынды іздеме. Өйтетін болсаң адам ақылымен шатасып Содомға барған Лот сияқты қателік жолына түсесің. Содомда ол тәжірибені қасіреттен алды. Орныңды өзің іздесең, ол саған жеңіл тимейді. Бұл іс сенікі емес, Тәңірдікі! Ол жолыңды көрсеткісі келеді, көрсетеді де. Жанарымен соған бағыштап отырады. Ол уәдесін берген, сол айтқанын орындайды да.

Жүсіп отбасын ең құнарлы жерге орнықтырды. Жүсіп жаман ештеңе де бермейді. Иса басқаша әрекетке барады деп ойлайсың ба? Айтшы, Исаға қалай қарайсың? Ол да сені тыныштығы мол айдыңға қарай алып жүреді. Тек алып жүруіне рұқсат ет. Жақсы орынға апаратыны даусыз. Саған бірден-бір қажет, қолайлы орынға апарып шапағатын береді.

Сені сол жерге жеткізгеннен кейін қамқорлығына алады. Бірақ бұның бәрі кез келген жерде болады екен деп ойлаудан аулақ бол. Жоқ, жоқ! Сен болсын деп өзі қалаған жерде, өзінің қажеттігіне жаратқысы келген орында ғана қамқорлығына алады. Егер Илияс Тәңіріне құлақ аспай, Хораф өзеніне бармай басқа жерге кетсе, Құдай оған қамқорлық көрсетпес еді. Егер де ол Сарептіге, пұтқа табынушыларға бармай, өзіне баспананы Израилден іздеген болса, – Тәңір оған қамқорлық көрсетпес еді. Бірақ, Илияс Жаратқан иенің айтқанымен жүрді. Тәңір сондықтан да оны назарынан тыс қалдырған жоқ.

Өз орныңда болсаң, Құдай саған да қарасады. Жүсіп әкесі мен ағаларына, олардың отбасына қарасқандай Тәңір сені де қамқорлығымен жарылқайды.

Жүсіп туысқандарына қалай қарасты? Оларды астықпен қамтамасыз етті. Аузыңнан дәмі кетпейтін тәтті ештеңе де ұсынбады. Бастарынан асқан молшылыққа да шомылдырмады. Бірақ қажет нәрсенің бәрін берді.

Тәңір бізбен де солай етеді. Зор байлық пен тәттіге тойдырамын деп бізге уәдесін берген жоқ. Алайда күнделікті жейтін нанмен қуантады, қиын уақыттан аман-есен өтуі-

мізге қарасады. Бұл шын ақиқат. Егер әлде кім наннан тапшылық көретін болса, оған Құдайдың батасын алуға кедергі жасайтын бірдеңе бар ма деп қорқамын.

Тәңірдің қарайласатыны соншалық, тіпті кішкене баланы да назарынан тыс тастамайды. Бір баласы бар отбасынан көп балалы отбасына молырақ беру керектігін жақсы біледі.

Осы дұрыс па? Иә, дұрыс. Өз шәкірттерінен сұрағандай Тәңір қалаулыларынан сендерге не қажет десе, олар бүгін: „Жаратқан ием, біз ештеңеден тапшы емеспіз“, – деп жауап береді.

Тәңірдің тәнің мен жаныңа, әйелің мен балаңа қамқорлықпен қарайтынын өз тәжірибеңнен көресің. Жер басып жүрген өміріңе көмегін дарытып, мәңгілікке меңзейді. Бізді бәрімен толық қамтамасыз етеді.

Сол себепті де Тәңір балаларының өздігінен қам жеуі күнә, барып тұрған есуастық.

Сенің қам жеуің көмектесті ме саған? Жоқ! Ешкімге де пайдасы мен көмегін тигізген жоқ. Бірақ Тәңірге сенім артсаң, Ол саған қамқорлық етеді.

Немен айналыспақсың? Таңдап алуыңа рұқсат. Әлде Тәңірді өкпелетіп, оның даңқын төмендетіп өзіндік қам жей бересің бе? Әлде Жаратқан иеңе сенім артып, атын ту ғып ұстайсың ба? Таңдауыңа ерік берілген.

Қамқорлыққа күн жоқ. Қамқорлық – күнә.

Сенім арту Тәңірге қуыныш әкеледі. Сенім арту пайда да тигізеді. Сонда сенің не істеуің керек?

Мен саған Тәңірге сенім арт дер едім. Өз өмір жолыңды соның қолына табыс ет. Әйелің мен балаңды, үйіңді, бүгінің мен ертеңіңді ұмсын. Сонда ғана өкінбейсің. Өйткені Тәңір сені мәңгілікке қамтамасыз етеді.

ӨТЕЛІНДІ

Жаратылыстың басталуы 47, 23 – 24

Ашаршылықтың басталғанына біраз жыл болды. Оның тынысы Мысырда да сезілген еді. Ханаан мен басқа елдер баяғыда-ақ ауыртпалықты бастарынан кешіп жатты. Мысырда алдын-ала дайындалған астық көп себін тигізді. Бұл қор ақыры таусыла бастады.

Бірақ Жүсіп үлкен қоймалар жасаған еді, астықты сонда барып сатып алуға болатын. Мысырлықтар сол жерге барып, сатып алатын. Осыншама үлкен етіп салынған қоймаға енді ешкім мысқылдап күлмейтін болды. Қайта қуанатын. Осы ауыр мезгілді ойлап, алдын-ала қам жегені үшін Жүсіпке рақметтерін жаудырды. Құрғақшылық қайта-қайта кезекпен алмасып жатты; Жүсіпке келіп нандық астықты сатып алушылар көбейді.

Ніл өзені үшінші рет те, төртінші рет те жағасынан шығып тасыған жоқ, егіс даласы бұрынғыдай бітік егін бере алмады. Қатарынан бірнеше жыл шығым болмады.

Қиыншылық басталды. Астық сатып алатын ақша да бітті. Енді не істеу керек?

Осылай қиналған мысырлықтар Жүсіпке келіп: „Бізге астық бер, ақшамыз таусылды, қарадан-қарап өлтірмексің бе?“ – десті.

„Малдарыңды осында айдап әкеліңдер, күміс ақшаларың бітті екен, керек бидайларыңды мал басына аласыңдар!“ – деп жауап қатты Жүсіп.

Солай болды да. Қой мен аттарды, өгіз бен есектерді бидайға айырбастады. Жүсіптен алған астықтарымен олар тағы да бір жыл қоректенді.

Сонан соң тағы да тақыр сипады. Бұл жылы қуаңшылық болып, егін шықпады. Қайтпек? Жүсіпке қайтадан келіп: „Мырза, күміс ақшаның біткенін жасырмаймыз, мал басын да өзіңе табыс еттік; жеріміз бен қара басымыздан басқа ештеңе де қалған жоқ. Жерімізден, өлуге аз-ақ қалған тәні-

мізден келер пайда аз. Астыққа бізді, жерімізді сатып ал, жерімізбен бірге перғауынның құлы болып саналайық. Жер қаңырап бос қалмас үшін егуге дән бер!“ – деді олар.

Жүсіп тілектерін орындап, бүкіл Мысыр жерін перғауынға сатып әперді. Сөйтіп, перғауын барша елді билеп-төстеуші жалғыз қожайын болып шыға келді. Қол астындағы кісілердің бәрі одан жерді жалға алатын болды.

Енді олар егіннің төрт бөлігін өздеріне қалдырып, бесінші бөлігін перғауынға беріп отырды.

Жеке меншіктік жоғалды. Барша ел патшаға бағынды. Енді әркім перғауынның басыбайлы шаруасы болды.

Жүсіп перғауынға жер мен адамдарды сатып әперді. Бұл осы қиын жылдары жүргізілген ғажайып өзгеріс еді. Жүсіп басшылықты қолына алғанда перғауынның билігі онша күшті емес еді, ал қазір ол әлемдегі ең мықты тақ иесі атанды. Бұның бәріне Жүсіптің арқасында қолы жетті.

Інжілдегі Мәсіхтің бізді Құдайға төгілген Өз Қаны арқылы сатып әперді дегенін оқыдың ба? Жүсіп перғауынға бүкіл Мысырда сатып әпергеніндей Иса да жарық дүниеге кісілердің жанын Құдайға сатып алу үшін келді.

Бірақ Жүсіптің Мысырды сатып алғанынан гөрі бұл оған өте қымбатқа түсті. Жүсіп мысырлықтарды күнделікті сатып жүрген бидайына айырбастап алды. Иса болса дүниеге өмір әкелу мақсатымен жерге түскен Өзі бидайдың дәні еді. Құдайға бізді сатып әперу үшін Қанын төгіп, өмірін берді.

Төленген құнның бағасы тым үлкен. Оны дүниеде еш адам да өтей алмайды. Өйткені, бұл әбігер өмірден сендер әкелеріңнен қалған алтын мен күміске сатып алынған емессіңдер, кемістігі жоқ таза Қозы секілді Мәсіхтің құнды Қанымен алындыңдар. Бір рет римдік жауынгерлері қамшының астына алған Әулие Израилдің арқасына назарыңды салшы. Қан жоса іздер ұзыннан созылып қалды емес пе. Израилдің арқасы біртұтас қанды жараға айналды ғой.

Голгофадағы азап суретіне көзіңді салшы. Тіккен шеңбердің істігінен қалған жарадан Қан бетті жауып кетті.

Шеге қағылған қол мен аяқтан да Қан сорғалады. Найза тиген бүйірінен де тамшылап Қан ақты.

Қандай бағамен өлшейсің мұны! Құрбандыққа шалынған Қозының Қасиетті Қаны!

„Сендер үшін қымбат баға төленген!“ – дейді елші. Ол дұрыс айтады.

Сен мұны білесің бе? Құтқарушының сен үшін қиналып, азапқа барғаны жөнінде ойға қаласың ба?

Мүмкін сен әлі адасқандар арасында шығарсың. Селт етпестен Құтқарушыға арқанды беріп тұрған боларсың. Сен қарамайсың Оған, сен естімейсің Оны, қабыл алмайсың Оны. Сонда да бәрі бір Оған бағыныштысың! Шындық бұл. Сен үшін төлеген бағасы тым қымбат, өйткені Қанын төкті. Егер де әлі де адасып, күнәға берілсең, олай етуге хақын жоқ. Сен Құтқарушының адамысың. Себебі Қанын төгіп, Құдайға беру үшін сені сатып алған.

Осыған орай Құтқарушыға бар да, оған заңды түрде тиісті нәрсесін бер. Жүрегің мен өміріңді табыс ет. Жеке меншік етіп иемденгенін ұсын. Жалына отырып сұраймын сенен!

Ал сен Оған барып, өзінді толық табыс еткенге айтарым: бұдан былай өзіңе-өзің ие емессің, өз еркіңмен өмір де сүре алмайсың. Иса сені сатып алған. „Сондықтан да Тәңірдің негізіне айналған тәндеріңмен, жандарыңмен, Құдайды мадақтаңдар!“

О, егер біз өмірімізбен өзіміз үшін тіршілік қылмайтынымызды, құрбандықтың қымбат бағасы арқылы Құдайдың билігіне көшкенімізді дәлелдей алсақ қой.

ҚҰЛДАР

Жаратылыстың басталуы 47, 25

Өзінің билігінің арқасында Жүсіп бүкіл мысырлықтарды перғауынның басыбайлы шаруаларына айналдырды. Олар

еркіндігі мен бостандығын жоғалтты. Енді өз жерінде отырудың орнына, оны жалға алатын болды. Барша ел мен барша халық таққа жүгінді.

Мысырлықтар бұл өзгерістерді қалай қабыл алды? Жүсіптің оларды еркін жүрген кісілерден басыбайлы шаруаға айналдырғанына наразылық қылды ма? Оған қарсы шықты ма? Халықты жақтайтын ұйымдар құрып, бас көтерген жоқ па?

Жоқ! Қайта рақметін айтты. Жүсіпке келіп: „Сен бізді өлімнен құтқардың; ендеше мейіріміңе бөленіп, перғауының құлы болалық!“ – десті олар.

Егін шықпай, қуаңшылық бірінен соң бірі қайталанып жатқанда қайғырғандарын көрсеңдер! Болашаққа жан түршігерлік қорқынышпен қарады. Тағы да қуаңшылық болса не істемекпіз? Аштан өлеміз бе? Олар нілдің тасуын ынтыға күтті.

Енді, міне, қиыншылықтан құтылатын оңай жол табыла кетті. Жүсіпке өздерін, меншігінде бардың бәрін сатты. Түгелдей оның қолына берілді. Енді олар үшін Жүсіп қам жеуге тиісті. Енді олар Ніл өзені таси ма, тасымай ма деп бастарын қатырмады. Егін шыға ма, шықпай ма деп қиналмады. Жүсіп оларды қамқорлығына алды.

Қам жеу, мазасыздық, қорқыныш – бәрісін бәрі жойылып, саналарында рақаты мол тыныштық орнады. Болашақтарының мықты қолда екенін білді. Жүсіптің олар үшін шын көңілмен қам жейтінін, барынша қарасатынын түсінді.

Жүсіп болмағанда аштықтан қаза табушы еді. Оның даналық қамқорлығы өмірлерін сақтап қалды. Сол себепті де үлкен сүйіспеншілікпен, рақметін жаудыра: „Сен бізді өлімнен құтқардың; ендеше мейіріміңе бөленіп, перғауының құлы болалық!“ – деді.

Мысырлықтардың бастарынан кешіргені шығынға ұшырай бастаған саудагердің халы сияқты. Ондай адамның күн мен түні қорқынышқа толы, уақыт өткен сайын шаруасының жақсарғанын, пайдасының өскенін күтеді, ал шын

мәнісінде бәрі керісінше болып шығады. Күйреу сәті де жақын. Аман қала ма? Әлде қарсыласқаны түкке тұрмай құрдымға сіңе ме?

Жоқ, күйреді. Өзер тұрған үй құрылысы құлап түсті. Өз еркімен өмір сүрген саудагер қарапайым қызметкерге айналды. Енді ол пайда табу үшін жан таласқан іс адамы емес, бұдан әрі мазаланбай тыныш ұйқтауына болады. Жейтін наны бар. Қалай болады деп қам жемейді, қорқынышты ой басын қатырмайды.

Ал сен ше? Біздің де бас еркіндігінен айрылып құл болып шыға келуіміз ғажап емес.

Бұл сұлулықты паш ететін сөз деп айта алмаймын. Көп адамға ол ұнамайды да. Сонда да Иса Мәсіх арқылы Құдайдың құлы атанғаныңа не жетсін. Осы тамаша жағдайды басынан кешпейінше адам қарсыласып бағады... Өзін Құдайдың құлы еткен адам жақсы біледі, Оның құлы болу деген – шын бастандыққа жету.

Тәңірге бағынбай, өз еркін қорғаған кісінің өмірі де кедей. Өйткені ол менменшілдігін бекітпек. Олай болса Құдаймен қарсыласып бағады. Есуастық қой. Беріл оған, сонда ғана тыныш боласың. Қайғы- қасіретің де бітеді.

Құдайдың құлы болу тамашаның тамашасы. Жеке басыңның жауапкершілігі жойылады. Бәріне Тәңір жауапты. Күнделікті тірлікке қатысты жүздеген іс пен міндетті орындаудың қажеті жоқ. Кеңесшінің орнына саған ақылын айтады, жолың болмаса жүретін жолың болады. Құдіретті деген атын жерге түсірмес үшін бізді дұрыс сапарға алып шығады. Егер адамдар саған жамандық жасайды екен, онда ол туралы Тәңіріңе айт. Құдай ісіңе араласады. Күш-қуат, немесе көңілге жұбаныш керек екен Жаратқан иеңе бар, ол сені құр-алақан қалдырмайды.

Махаббаты мол, мейірімі мол осы сынды мырзаның құлы болу неткен ғанибет. Одан артық, одан жоғары ештее жоқ.

Сөйтіп мазасыз жүрегіміз тынышыққа оранады. Күнде-

лікті күйбең мен қам жеу, толқу-қиналыс бойдан кетісімен, бар жауапкерлік Жаратқан иемнің иығына артылысымен, біздің ішкі дүниеміз барша әлемді асқан тереңдікпен қабыл алады.

Сен оның құлысың ба? Өзіңді тоқтатпа, бар болмысыңмен беріл. Толық Оның құлы болып, ештеңені қалдырмай: тәнің мен жаныңды, әйелің мен балаңды, ақшан мен затыңды, күшің мен қуатыңды табыс еткенде ғана шын бақытқа жетесің.

Оған осылай берілдің бе? Бірдеңені өзіңе қалдырған болсаң, кеш емес, бере ғой. Өйтпейінше шын құлы бола алмайсың. Егер бірдеңені сақтап қалғың келсе – нағыз тыныштыққа, нағыз бақытқа жеттім деме. Оған бәрін ұсын!

Құлдар уақытын өз қажетіне пайдалана алмайды. Олардың уақыты Тәңірдікі, оны қалай өткізгені үшін есеп беруге тиісті. Сондықтан олар не істеп, не қою керек деп бастарын қатырмайды. Тек қана: „Тәңір, бұйрығыңды айт! Күтіп тұрмын!“ – дейді. О, егер Тәңірдің барлық балалары құлға айналса ғой, онда босқа кетіп жатқан уақыт пайдаға асар еді.

Құлдар өз бетімен ақшаны жұмсамайды. Бұл жерде де олардың еркі Тәңірдің қолында. Не алып, не қою керек жөнінде Одан ақыл-кеңес сұрайды. Ақшаның иесі Тәңір екенін білетін кісі басы артық нәрседен кашады. Тапқан-таянғанын Құдайға әкеліп береді. Ерікті адамдарға қарағанда құлдар ақшаны үнеммен жұмсайды.

Құлдар ғой! Олар туралы тағы да не айтпақсың деп шошына сұрайсың. Ештеңе де! Бірақ осы аталмыш түсінікте біздің бақытымыз бен тыныштығымыз жатыр. Адам баласы өзі үшін әлі де бірдеңені тығып қалғысы келсе, жағдайын іс жүзінде бекітуге тырысса, Құдай мен оның арасында қарама-қайшылық болса, онда келіспеушілік бұрынғысынша сақтала береді. Ал егерде өзіңді толық Тәңіріңе ұсынсаң, онда бәрі жоғалады, Құдай арқылы тыныштыққа жетесің.

Сенің бүгін де мысырлықтардан үйренгеніңді қалар едім. Олардың алдында ұятқа қалма. „Перғауынның құлы бола-лық!“ – деген еді олар Жүсіпке.

Осы сөздерді біз Исаға да арнауымызға болады ғой. Ол Оған өте лайық. Біз үшін қанын төгіп, өмірін қиды емес пе?

О, егер осы жолдарды оқыған жандар біз шынымен Тәңірдің құлымыз ба деген сұраққа көңіл бөлсе. Мүмкін әлі де Құдайға олар қарсылық білдіретін шығар.

Менің тілерім, сенің де, менің де, ананың да жүректерінен: „Біз Исаның құлы болғымыз келеді!“ – деген сөздер қуанышпен шықса екен.

ҮЙДІ САҒЫНУ

Жаратылыстың басталуы 47, 29 – 31

Жақып отбасымен бірге Мысырда он жеті жыл тұрақтады. Оларға елден ең жақсы деген жер берілді. Бала-шағасы қасында. Жақып өзінің сүйікті ұлы Жүсіптің биік дәрежесіне шын қуанатын. Соған қарамастан Мысырда өзін үйдегідей сезінбеді. Не қаласа да бәрі бар, тек бір ғана жетіспейтіні туған жері, отаны еді. Ханаанның тау-тасы мен даласын аңсады. Гесем тамаша болып көрінгенімен Ханаан емес еді. Мысыр жақсы болғанымен отаны емес.

Күн өткен сайын туған елін аңсай түсті. Туған елге келіп құйылатын жолдың тұс-тұсынан көрінетін Ливанның тауларын көрмегелі қашан! Рахильдің табытының қасында тұрғанынан бері де көп уақыт өтті. Әкесі мен атасы жерленген Мамрада да көп жыл болмады.

Жүрегі туған үйге, Ханаанға ұмтылды. Ата-мекенін енді қайтып көре алмайтынын сезді. Бойындағы күші азайды. Әлі кетті. Бірақ бәрі бір туған жерде жерленсем деп армандады.

Жүсіпті шақыртып алып, жүрегіндегісін айтты. „Сенің назарың арқылы игілік тапқан болсам, қолыңды менің кеудемді қымтаған көрпеге бас та мені Мысырда емес, әкем

мен атамның қасына қоятыныңды шындықпен мейірімінді төге айт!“ – деп жалынды ол.

Жүсіп уәдесін берді. Кім соңғы демін алып жатқан адамның тілегін орындамасын. Бірақ Жақып уәдемен ғана шектеліп қоймады. Тәнінің елінде көне табытқа салынатынына оның көзі жетуге тиісті. Осыған орай Жүсіп ант етсін. Сонда ғана Жақыптың көңілі хош таппақ. Сонда ғана тілегі қалтқысыз орындалады деген сенімде болады.

Саған ата-мекенге, Ханаанға байланысты сағыныш тағына па?

„Үйіне деген сағынышты жоғалтпаған адам бақытты, себебі ол туған ұясына қайтып оралады!“ – деген еді бірде Юнг-Стиллинд.

Өліммен бәрі бітеді дейтіндер – бейшара жандар. Олар аспандағы алтын қала Иерусалимнің не екенін білмейді. Ол пақырларға мен қайғыра қараймын.

Өлгеннен кейін өмірдің барына сенетіндерді, бірақ олардың есімдері Құдай адамдарының есіміндей аспанда жазылмаған деп күмәнданатын адамдарды көргенде де қайғырамын. Олардың үміті тірі емес.

Өмір сүрудің – жиханды аралап шеру кешу екенін, Исаның жарық сәулесі рақатқа, ата-мекенге жеткізетінін білетіндер шын бақыттылар.

Ендеше тән, күзде ағаш жапырағын жоғалтқандай, күшінен айрыла берсін, бақыттылар оған ренжімейді, бұл өзгеріске олар қуанышпен қарайды. Білетіндері: Тәңір оларың жерден тамырларымен суырып алғанда, Бейіш бағына апарып, қайта отырғызбақ. Ол үшін қайғырмайды, қуанады, рақметін айтады.

Жақыптың үйіне қайтқысы келді, өйткені ол жер үстіндегі Ханаанды сағынды. Сол жерде ол өмір сүрген, әке-шешесінің, атасының қабірлері де сонда. Иә, біздің мекеніміз аспанда. Сағынышпен соған, рақаты мол ата-мекенге асығамыз. Онда Тәңір бізді күтіп тұр, Ол бізге арнаулы орын дайындап қойған.

Өз ата-мекеніндей аспан Ханааны саған таныс па?

Туған үйінді сағындың ба деп әр кімнен сұрай бергім келмейді. Мүмкін сен әлі өте жас шығарсың. Қуатың бойыңа сыймайды. Алдында Тәңірге еңбек етерге тұрарлық көп жылдарың жатыр. Сен үйінді сағынбайсың, сағынуың да мүмкін емес. Сенің мақсатың күн жарығы барда еңбек ету, өйткені түн орнасымен ешкім де жұмыспен айланыспайды. Бірақ сенен сұрағым: ата-мекеніндей аспан Ханаанымен таныссың ба? Себебі атың көк жүзінде жазулы ма, жазылған жоқ па, соған сенімің мол ма?

Осы жолдарды оқитындардың арасында қарттар да бар. Өткерген жас мөлшерлері ақ қар болып шаштарын жапқан. Олардан да сұраймын: үйге деген сағыныш таныс па сендерге? Әлде әлі де жерден кеткілерің келмей ме? Өміріңнің кешкі сағатында ата-мекеніңді сағыну тамаша ғой. Ата-мекеннен түскен жарық жолыңа құйылса, мәңгіліктің сәулесі өміріңді жарқыратса, онда қараңғы кештің де нұрланатыны сөзсіз.

Менің оқушыма шын жүрегімнен айтарым: үйге деген, мәңгілікке деген сағыныш кеудеңе толассыз құйыла түссін. Сенімге ие болып: менің отаным аспанда деп айта алыңдар.

Тілегім: туған үйің мен мәңгілікке арналған бұл сағыныш көкірегіңді керіп, көктегі ата-мекенің бұрынғыдан бетер қызықтыратын болсын. Тек осылайша ғана жеткен жасымыз өзгеріс таппақ, тек осылайша ғана өміріміздің кеші алтын шұғылаға оранады.

Ата-мекені мен үйін сағындырып, нәзіктікпен тамырынан босатқандардың жүрегін Тәңір игілікке толтырсын.

ҰЛЫ СЫЙ

Жаратылыстың басталуы 48, 1 – 5

Жүсіп сырқат әкесінде болып, уәдесін беріп, сүйегін Ханаанға жеткізем деп келіскеннен кейін көмекшілерінен

Жақыптың халі нашарлайтын болса, хабарлаңдар деп сұрады. Хабар ұзақ күттірмеді. Қария төсектен тұрмай қойды. Өмірінің соңғы сағаты жақындағаны рас еді.

Жүсіп асығыс әкесіне жетті. Көзін жұмайын деп жатқан атасына оның екі немересін – Манассия мен Ефремді ертіп келді. Тәңірін жақтаушы қарияның өлер сағатында төсегінің қасында болу оларға зор әсер етеді деп ойлады.

„Сенің ұлың Жүсіп келе жатыр!“ – дегенде Жақыптың қуанышында шек болмады. Бұл хабар бойына күш дарытты. Жүсіп келе жатыр! Ұлдарының бәрінен артық сүйгені, талай жыл жоқтап қайғырғаны, өзінің шын қуанышы – Жүсіп! Сол ғой келе жатқан. Әлін жиып, оны қарсы алу үшін төсегіне тік отырды.

Енді, міне, өзінің жастық шағы туралы, сонау бір түнде үйсіз қашқынға айналып, ашық аспан астында ұйқыға кеткені жөнінде әңгімелеп отыр. Есіне ғажайып түсі, көкке созылған саты, оның ар жағынан пайда болып өзімен сөйлескен Тәңір түсті. Құдайдың сонда айтқанының бәрі қалайша дұрыс орындалды десеңші. Ендеше болашақта не болатынын ескерткені де жүзеге аспақ. Құдай оның ұрпағына мұра етіп Ханаан жерін береді. Қарт Жақып бұған әбден сенген еді. Сондықтан да сүйегінің Ханаан жерінде жатқанын қалады. Ұрпақтары Ханаан жерін иеленгенде әр үрім бұтақ өз бөлігін алады, ал Жүсіпке екі бөлік тимек. Өлейін деп жатқан Жақыпқа мұны Құдайдың өзі ескерткен еді.

Бұрынғы жасаған күнәсі үшін Левий Ханааннан өз бөлігін ала алмады. Тек көп уақыттан кейін халық алтын торпақты айналып билеп жатқанда Левий ерлік көрсетіп, Тәңір жағына шықты. Сонда ғана қарғысынан арылып, батаға ие болды. Бірақ Ханааннан бәрі бір тиісті бөлігін ала алмады. Алайда Құдай оған басқаша рақымын жасады. Левийдің ұрпағынан дін қызметкері мен Иеговаға қызмет ететін діндарлар тарады.

Бұлай боларын өлейін деп жатқан Жақып білген жоқ. Білгені – Ханаанға қатысты мұрагерлер тізімінен Левийді

шығарып тастау. Сөйтіп он екі ұрпақ өрбіген тармақ тізбегі бұзылды. Оны кім байланыстырмақ? Жақыптың балаларының бірі екі бөлікті иемденетін болады ғой. Ол кім?

Ол Жүсіп. Жүсіпке екі бөлік берілуге тиісті. Осыны іске асыру үшін Жүсіптің екі ұлы – Манассия мен Ефрем – Жақыптың балалары болып саналады.

Ғажап! Қорлықтың ең төменгі сатысындағы жәбірлеуді басынан кешкен ұлы енді ағаларынан жоғары тұрмақ. Соңғы қайыршыдай құлдыққа сатылып, қапасқа қамалып, ақыры билеушіге дейін көтерілген ол болашақта Ханаан жерінің ұлан-ғайыр бөлігіне ие болады.

Иә, игілік әр қашанда қажет, осы және болашақ өмірде оған уәде берілген. Тау уағызында: „Момындарға рақат нұры жауады, өйткені олар осынау жерді мұралыққа алды!“ – дегені шын мәнісінде орындалды. Құдайдың Ыбраайымға: „Мен сенің қалқаныңмын, берер сиым өте ұлы!“ – деп айтқаны да тура.

Жүсіптің өмірі сеніммен берілгендігі үшін Құдай қандай ұлы сый ұсынатынын дәлелдейді.

Мүмкін сен қорлықтың тұңғиығына батып малтыққаның үшін ренжіп, қайғырған шығарсың. Иә, саған өте қиын тиді; адамдар сені қарсы алмады, түсінбеді, жек көретіндерін жасырмай көрсетті. Кейде шыдамың таусылып: неліктен осының бәрі маған тап келді, неге мен ғана осы ауыр жолмен жүруім керек деп таусыла өз-өзіңе сұрақ та қойғың келді. Ағайын, егер сен Құдай бастаған жолды түсінбесең Жүсіпті есіңе ал. Ол нені ғана көрмеді! Тастай қараңғы жол жатты ғой оның алдында. Ақыры даңқ жолымен рақатқа жетті! Сеніммен беріліп, өкпелеп-қарсыласпай, үн-түнсіз шыдамдық көрсетіп, адамдардың мазағын көтеріп сапар шеккені үшін Құдай оны сыйынан құралақан қалдырмады.

Сені де ұлы сыйлық күтіп тұр, тек адаспай Тәңірдің соңынан берік сеніммен ере біл.

Мысқыл мен қуғынды, жаманшылық пен табалауды ренішсіз қабылда. Тәңір назарынан тыс қалдырмайды. Сағаты

келгенде Өтеушінің сөзін естисің. „Көңілі адал момын құл, аз нәрседе сен сенім білдірдің, енді сені көптен жоғарырақ қоямын. Жаратқан иеңнің қуанышына бөлен!“ – дейді Ол.

Өле-өлгенге дейін Оған берік сенімде болғандарға Тәңір табыс етемін деп, уәде еткен гүл шеңберлерін бергенде не болмақ?

Қорлықтың лайлы тұңғиығына батқаныңда, адамдар саған қиын-қыстау туғызғанда, жүрегің ауырсына бастағанда: құрмет гүл шеңберінің сені күтіп тұрғанын ұқ. Бұл ұлы сый емес пе?

Жүрер жолың қалай-қалай ирелендесе де: шарқ ұрып шатқалға шықсын, немесе құлдырап аңғарға түссін, бірақ Құдайдың Өз атының даңқы үшін сені шынайы жолмен әкеле жатқанына күмәнданба. Ал жолыңның ең соңында сені ұлы сыйлық күтіп тұр.

МӘҢГІЛІККЕ АПАРАР ҚАҚПА АЛДЫНДА

Жаратылыстың басталуы 48, 8 – 20

Кәрі Жақып мәңгіліктің қақпасына да жетті. Жүсіпке жүрегі арқылы Тәңір жеткізген шешімді айтады: Жүсіптің екі ұлы Жақыптың балаларының қатарына еніп, Ханаан жерінің екі бөлігін алуға тиісті. Жүсіп мәңгілікке көзін жұмайын деп жатқан атасынан бата алуға ұлдарын әкелгенге дейін Жақыптың рухы тағы қайғыланды. Әлгінде Жүсіптің балалары жөнінде әңгіме қозғағанда оның есіне тағы да өткендегі ауыр күндер, кішкенесі Вениамин туғаннан соң, Рахильдің жан тәсілімін бергені түсіп кетті. Ондаған жылдар өтті ғой содан бері. Бірақ сүйгені Рахильдің бейнесі әлі күнге дейін көз алдында. Сол қайғылы сағат кеше ғана болғандай санасында өшпей қалды. Қымбатты әйелін кеше ғана жерлегендей көрінді.

Шынайы махаббат жылдар өтсе де тозбайды. Шынайы махаббат өмірі от болып лаулай береді.

Жүсіп осы кезде балаларын ертіп келді. Ауыр ойдан бүгінгі болмысқа қайта оралған Жақып: „Бұл кім?“ – деп сұрады. „Бұлар Құдайдың осы жерде берген менің балаларым ғой,“ – деді Жүсіп ұлдарын жақындатып, сөйтіп Жақыпқа оларды анық көрсету үшін. Әкесінің жанары да өше бастаған еді. Жақып жас ұландарды өзіне тартып, беттерінен сүйді. „Сенің жүзіңді көрем деп ойламап едім, енді, міне, Құдай балаларыңды да көрсетіп отыр,“ – деді Тәңіріне деген рақметін жасырмай.

Жүсіп әкесі бата бергенде, ыңғайлы болсын деп, тұңғышы Манассияны оң қол, кішісін Ефремді сол қол жағына әкеліп тұрғызды. Бірақ Құдай атынан Жақып басқаша жасайды. Мәңгілік қақпасының алдына келген Жақып болашаққа үңіліп, Манассияға қарағанда Ефремнің алдағы өмірі маңызды екенін көреді. Сондықтан да бата берерінде оң қолын Ефремнің, сол қолын Манассияның басына қояды. Жүсіп әкесі қателескен ғой деп, оның қолын ауыстырмақ болды. Бірақ Жақып өзінің қалағанынан қайтпады. Сүйіспеншілікке толы назарын Жүсіпке бұрып: „Алдына менің атам Ыбраайым мен әкем Ысқақ барған Құдай, осы өмірге келгелі мені бағып-қағушы Құдай, осы күнге дейін қауып-қатерден сақтап келген Періште, мына ұландарға батасын беріп, жарылқасын, менің есіміммен Ыбраайымның, Ысқақтың есімдері саналарында жазылып қалсын, жер үстінде бұлар тарататын ұрпақ молайсын... Сендерге мені Израиль жасаған ием жар болсын деп, Ефрем мен Манассияға, батамды беремін!“ – деді.

Жақып неге Манассиядан гөрі көңілін Ефремге бөлді? Себебі: Құдайдың тілегін орындаған еді. Құдайдың табиғи дарынға, адамның артықшылығына қарамай, үлкеннен гөрі кішісіне назарын көбірек бөлетінін біз Киелі кітаптан жиі кездестіреміз. Тәңір патшалығындағы ең басты шарт – табиғатынан келген талап емес, Жаратқан иеден дарыған игілік. Құдайдың ұлылар мен күштілерге қарамай, әлсіздер мен кішілерді таңдайтынын Қасиетті Жазбаның (Священ-

ное Писание) беттерінен де оқимыз. Жаратушы күші басым Аппасты батақор етпей, көңілін нәзік, әлсіз Жақыпқа аударды. Құдай Израиль еліне патшалыққа Аминадавты әкелмей, таққа ұмыт болған, мал бағып жүрген Дәуітті қояды. „Мен адам тұрғысынан көз салмаймын, себебі адам бетіңе қарайды, ал Тәңірің жүрегіңе үніледі,“ – деп түсіндіреді Құдай, осылай таңдауының себебін Ысмаил пайғамбарға. Жақып мүмкін Манассияның орнына Ефремді ұсынғанда үлкенінің жүрегінен әлде нені байқап қалды ма екен? Әлде, оған Ефремнің момындығы ұнады ма? „Құдай момын жандарға рақымын береді“. Манассия үлкендігін жасап, әкесінің билеуші деген ұлы атағын арқа тұтып, мақтаншақтық көрсетті ме екен? Сондықтан да Жақыптың оны артқа ысырғаны оған момындыққа жеткізетін ем еді. Солай болуы керек еді. Құдай қателік жасамайды ғой. Бұлай етуінің мәнісін Ол жақсы біледі. Сондықтан да Жақып жаратқан иесінің тілегімен келісті.

Мәңгіліктің қызығын көру үшін, жердегі осы дүниеге тән сезімдерді тежеп отыру керек.

Мәңгілікке апаратын қақпа алдында тұрған адамның өзі баратын тыныштық дүниесін құлағымен, көзімен, жүрегімен қабылдай алатыны қандай жақсы! Кәрі Жақыптай көреген әкең, ойшыл атаң болғаны қандай керемет!

Достым, қалайсың өзің? Мәңгілік қақпасына сен де жақындап қалған жоқсың ба? Көзіңнің жанары сөніп, құлағың естімейді. Бірақ, назарың даңқ биігінде ме? Құлағың Тәңірдің үнін, соңғы орындауыңа тиісті тапсырмасын естіп жатыр ма?

Құдай өз мақсатына Жақып арқылы жетті. Жақып тым өзімшіл жан еді. Тек қана өз күші мен өз ақылына сенетін.

Енді, міне, құлағы мен көзі Құдайға қызмет ететін адамға айналды.

Енді, міне, өмір сабағын оқып тауысты. Құдай оны өз мектебінен босатуына болады.

О, Тәңір біздің бәріміздің іштерімізде өз мақсатына же-

тетін болса ғой. О, егер Қасиетті Рух біздің тәлім-тәрбиемізді, тазаланып айыққанымызды көріп: „Орындалды!“ – дей алса ғой.

Иә, Тәңір мектебінде бірдеңеге үйренуіміз үшін Жаратқан ие бізге игілігін берсін. Оған ұқсап, Оның кейпіне келейік! Көзіміз бен құлағымыз мына дүниедегі күйбеңге тарс жабылып, тек биіктен, жоғарыдан құйылған сәуле нұрына ғана ашық болсын!

Осының бәрі өлім сағатын жеңілдетеді. Осы дүниеде айналамызбен қоштасып үлгіруге тиістіміз. Бізді көріп, тыңдау туысқандарымызға қуаныш пен жұбаныш әкелетінін ұмытпайық. Соның дәлелі мәңгілікке апаратын қақпаның алдында Жүсіптің әкесін естіп, тыңдағаны.

ДҰРЫС ӨЛІМ

Жаратылыстың басталуы 48, 21

Өлім туралы айтқанда Жақып қобалжымайды. Мұндай рухани мықтылықты Мәсіх жолын қуушылардан да, Тәңір балаларынан да көп кездестіре бермейміз.

Өлетінін білгендердің қорыққанын көрсеңіз! Олай болмауы керек. Құдай алдындағы ісіміз ойдағыдай болса, онда өлім келді деп қобалжудың керегі жоқ.

Еркін Инжіл Шіркеуінің игілікті діндары Отто Шопфтың бұл дүниеден кетуі өте-мөте әсерлі. Өлімінің жақындағанын естігенде ол дір етпеді. Досы Фриске дәрігер аурудың санаулы ғана уақытының қалғанын айт деп еді. Анау Оттоға келіп, оның жағдайының тым қиын екенін хабарлады. „Сонымен, менің өлер уақытым жақын болды. Мені жалғыз қалдырыңдар!“ – деп өтінді сонда ауру. Он минут өткен соң өлім халіндегі Отто досы Фристы қайта шақырды. „Бәрі ойдағыдай!“ – деді оған түк болмағандай.

Егер өлім асығыс келіп есігіңді қақса, ал сен әлі қартайған жоқсың, бірақ та Шопф сияқты шімірікпестен он

минут ішінде оны қабыл алуға дайын болғаныңды білдіре аласың ба? Жақып секілді ұстамдықпен: „Міне, өлгелі жатырмын!“ – деп айтуға күшің жете ме?

Бұған қашан жетуге болады? Егер бізбен Құдайдың арасында ештеңе тұрмайтын болса ғана. Арыңды күтпеген күнә қинамаса. Егер ол адам үнемі Тәңірдің көз алдында жүрсе.

Жақып өз баласы мен оның ұлдарына не айтты? „Осы өмірге келгелі мені бағып-қағушы Құдай, осы күнге дейін қауып-қатерден сақтап келген Періштем,“ – деді емес пе. Иә, инабатты Бақташыға өзін ұсынғанға игілік көп. Ол сені өзінің атын көтеру үшін дұрыс жолмен бағып-қағып алып жүреді. Қауып-қатерден сақталғанда да игілік дайын. Ол жастыққа ақырын ғана басын салып: „Міне, өлгелі жатырмын!“ – дей алады.

Рақат өлімге шын дайындалу қандай? Тек қана Тәңірге арналған діни кешке қатысу ғана ма? Асығыс оқылған дұға мен дін уағызы шығар? Жо-жоқ! Құдайдың көзіне түсіп, үнемі Құдаймен бірге болуың керек. Игілікке сеніп: „Жауыздықтан адамын!“ – деп, бағып-қағушы Бақташының соңынан ер.

Өмірің мен жүрегінді Тәңірдің қолына тапсыр да, жауыздықтан ада қылсын де, бүкіл күнәнді алдына жайып сал. Сонда ғана күткен, немесе күтпеген өлім келгенде: „Міне, өлгелі жатырмын!“ – деуіңе болады.

Жақыптың бұл сөзінен біз осыны ұғамыз. Өмірің шыннайы дайындықтан өтсе, өлу онша қиын емес. Сонымен бірге Тәңір құлдарының өлімін тым маңызды санама. Тәңірдің құлдары келіп-кетіп жатады, Құдай болса өзгермейді. „Міне, өлгелі жатырмын. Тәңір сендермен бірге болмақ.“

Осы сөздер санамызға мықтап сіңсін. Бір адамның орнын бір адам баса алмайды деп ойлаймыз. Адамдарға назарымызды көп аударып, Тәңірге көз салуды ұмытамыз. Құдай құлдарының бірде бірі тіпті ең жарылқағанының да орыны ойсырып қалмайды. Өйткені Тәңір патшалығына адам үкімі жүрмейді.

„Тәңір сендермен бірге болмақ. „Тәңір құлдарының бұл дүниемен қоштасқанында осы сөздің жұбаныш болатыны сөзсіз. Біздің жоғалтатынымыз тым көп, бірақ құдіретті, даңқты Оны – тірі Құдайды сақтап қаламыз. Ол ешқашан өлмейді. Ол өз ісін одан әрі жалғастары береді. Құлдары ана дүниеге кетіп жатса да, мақсатын жеңіспен аяқтайды.

Өлім төңірегінде тым көп әуреге түспеңдер. Мейлі, өлетін біз өзіміз, немесе Тәңір құлдары болсын! Жаратқан иемізге сеніммен берілгендігімізді көрсетсек, Ол соңғы деміміз біткенге дейін бізді пайдасына жаратады. Керегінде шақырып алады да, өзі қала береді. Бізсіз-ақ патшалығының жұмысын әрі жалғастырады. Бұл Оның ісі.

Кейбіреу ажал табалдырығын аттайтынның төсегінің шетінде отырып: Тәңір менің ерімді алса қайтпекпін деп ойлайды. Екіншісі: әйелімнен айрылсам не болмақ? – деп уайымдайды. Онда қалай өмір сүремін? Осы сынды адамдардың „Міне өлгелі жатырмын“, „Тәңір сендермен бірге болады“ деген сөзді саналарына жеткізу керек.

Жаны нәзік қарындасым, қайғырма! Күйеуің сені тастап кетсе де, Иса сені қалдырмайды. Ол жетімдер мен жесірлердің әкесі, ақылшысы. Ол өміріміздің соңына дейін бізбен бірге. Көңіліңді бас!

Егер сен жақын адамыңның өмірі таусылды ғой деп қорықсаң, біліп қой: Құдай сендердің қастарыңда. Сенің тілек-ойыңды ол жақсы біледі. „Сені жалғыз қалдырмаймын, тастамаймын!“ – деді Ол. Жаратқан ием айтқан сөзін қалтқысыз орындайды.

Өмір мен өлімге жеңіл қарамайық, өзімізді Тәңірдің қолына табыс етіп, Оған қуанышпен сенімділік білдірейік. Шынайы таза махаббат қорқынышты да жеңеді.

Дәл осы бүгіннен бастап Тәңірге үмітімізді артайық. Дәл осы бүгіннен бастап Құдаймен бір болайық. Қалған күндерде де сөйтелік. Белгілі уақытымыз келгенде қорқыныштан арылып, балаларын жұбатқан Жақып сияқты туған-туысқандарымызды жұбатып: „Міне, өлгелі жатырмын. Тәңір

сендермен бірге болады“, – деп айтатын болайық. Сонда ғана мұны нағыз таза өлім демекпіз.

ЖЕМІСТІЛІКТІҢ СЫРЫ

Жаратылыстың басталуы 49, 22

Соңғы рет Жүсіптің ағалары хал үстінде жатқан Жақыптың төсегінің жанына жиналды. Әкесінің олармен қоштасқысы келді. Тәңір атынан соңғы сөзін айтпақ еді.

Тәні ғана әбден қалжырап бітті. Рухы баяғыдай жас, сергекті. Маңындағыларға ғана көзі бұлдырап, тұманданып көрінді. Бірақ аспан әлемін Жақып ап-айқын көріп жатыр. Осы дүние үшін құлағы да мардымды ести қоймады. Ал Тәңірдің үнін бұрынғыдан бетер анық естиді.

Қазір ол балаларына өзінің тілегін емес, Құдайдың ойы мен оның болашақ жөнінде хабарлағанын айтып жатыр. Әке өз пікірін ғана жеткізетін болса, көп нәрсені толық баяндап бермес еді. Әрине, бұл салтанатты сағатта Рувимнің, Симеон мен Левийдің ескі күнәларын жаңғыртып жарыққа шығармайтыны аян. Құдайдың атынан көрегендікпен әңгімеледі. Сондықтан да ештеңені жасырып, өзгерте алмады.

Иудаға арнайы тоқталды. Оның ұрпағынан шығатын, барша халық алдына бас иетіннің тұлғасын, барша әлемді құтқаратын Мессияны көрді.

Жақыптың қоштасу сөзі сүйікті ұлы Жүсіпке бағышталғанда поэтикалық әсерлікке жетті. Зор тебіреніспен оның өткендегі өмірі мен болашағын суреттеді. Жүсіптің өміріне ғажайып әсерін тигізген бата сырын да ескерусіз қалдырмады. Оның жемістілігінің, батақорлығы мен күшінің неде жатқанын меңзеді.

Жақыптың айтқан сөзі біз үшін да маңызды. Одан жемістіліктің, батақорлық пен күштіліктің сырына қаныға аламыз.

Сол сөзге құлақ асалық. Ол көп нәрсені түсіндіреді.

„Жүсіп – жеміс беруші ағаштың үрім-бұтағы, кәусар бұлақтың жанындағы жеміс беруші ағаштың үрім-бұтағы; бұтақтары қабырғаның үстін жауып кеткен“.

Жүсіп үрім-бұтақ бола алды ма? Сол кезде жасы елудің шамасында. Қалайша Жақып оны үрім-бұтаққа теңейді? Бірақ ағаштың бұтағы еді. „Үрім-бұтақ“ деген сөз екі рет қайталанады.

Оны қалай түсінеміз?

Иә, бұтақ екені рас. Өмірінде жемісті мол, көп берді. Жүсіп болмаса Мысыр қайтер еді? Ханаанның, әкесінің отбасының аман қалуы екіталай еді ғой. Ол тек қана Мысыр халқын емес, барша әлемді сақтаған болды.

Жеміс көп беретін ағаш еді Жүсіп. Сонымен бірге үрым-бұтақ болып саналатын. „Кәрілігінде де олар жемісті, құнарлы, нәрлі“ – деген дін дұғасын айтушының сөзі оның өмірінен ғажайып шешімін тапты. Елді ол жастық жігермен биледі. Жыл өткен сайын қартайса да, еңбек сүйгіштігін жоғалтқан жоқ.

Жасы әбден толысқан шағында да үрім-бұтақтығын жоғалтпады. Жапырақтары жайқалып, қабырғаның үстін жауып тұрды. Олай айтатынымыз: өзінің жағдайынан, өзінің шыққан тегінен асып түскені. Қарапайым еврейдің, бақташының баласы – бүкіл Мысырдың билеушісі. Бұл шынында да биікке жоғарылау. Әкесі мен ағаларын көп алыс артында қалдырды да, ұлы дәрежеге ие болды.

Жемісі бүкіл халық пен барша әлемге игілік болған, жеміс беруші үрім-бұтаққа қалай айналды?

Жас бұтақтың жайқалған ағаш болуына не себеп? Бұтақтарын биікке көтеріп, қабырғаны жауып кетуіне не көмектесті?

Жемісті болуының сыры „кәусар бұлақтың жанында“ деген сөзде жатыр. Бұлақтың жанында ол жастығын, тазалығын сақтап қалды. Бұтақтары биікке көтеріліп, қабырғаны жауып кеткені – өмірлік күшті бұлақ арқылы бойына жинағаны еді.

Жүсіптің өніп-өсуіне көмектесіп, өміріне қуат берген бұл қандай бұлақ? Бұлағы – жүрегінің Құдай деп соғып, Тәңірмен бірге болуы.

Қайнар бұлақтың көзі өте тереңде жатыр. Сондықтан да Жүсіп бүкіл, болмысының тамырын тереңге жіберді. Сөйтіп Құдаймен тығыз байланыста өмір сүрді.

Осы қайнар көзінен жұбаныш пен қуат таппағанда елін тастап, Мысырға құлдар керуеніне байланып айдалған ол қайғы мен қасіреттен жан тапсырар еді.

Осы қайнар бұлақтан сусындамаса Потифардың әйелі соңына түскенде аяғын шалыс басып, еріксіз торға түсіп құрыған болар еді.

Тар қапаста жатып, көмек көрмей, үмітін үзіп морт құрып кетуі де хақ, бірақ кәусар бұлақ жан-дүниесіне әл болып құйылды емес пе.

Билеушілік дәрежесіне жеткенде де Мысыр ақсүйектерінің қызғанышынан жоғары міндетін орындай алмай, құрып кетуі де мүмкін еді, бірақ адуынды күшті осы сарқылмас қайнардан сімірді ғой.

Жетіп толғаны, болғаны – бәрі кәусар бұлақтың, Құдаймен тығыз байланысты үзбеуінің арқасы.

Бар болмысымыздың тамырын қайнар бұлаққа мала аламыз ба, әлде мала алмаймыз ба, Құдаймен жүздесуге қауқарымыз жете ме, жетпей ме – міне, мәселе осыған байланысты екенін жемістіліктің сырынан үйренейік.

Күшімізді Құдаймен қарым-қатынастан алғанда ғана өміріміз Тәңір мен адам үшін жемісті де, пайдалы болмақ. Тіршіліктің тілек-талабы өскен сайын жұмсайтын күш-қуатымыз да өсе түседі; сол тілек-талапты орындау барысында жаңағы қайнар бұлақтан әлденгеніміз жөн. Өйтпесек солып, тартылып, жеміс бермей керексіз болып қаламыз.

Жемістіліктің сыры саған таныс па? Оған ұлы талап, үлкен білім, зор қабілет қажет емес. Тамырымыз бұлаққа жетті ме, жетпеді ме – мәселе сонда. Біз өзімізге керекті күш-қуатты сол бұлақтан алып жүрміз бе?

Ең керегі-бұлақтың жанында үрім-бұтақ болып қанат жаю. О, Құдай, бізге соны сыйға бере көр; бізге – жас пен кәріге. Өзінің атының даңқы мен әлемнің игілігі үшін Тәңір сөйтеді де.

Осы қайнарға тамырыңды жеткізу, сол қайнардан қоректену – міне, жемістіктің сыры осы. Иә, „кәрілігінде де олар жемісті, құнарлы, нәрлі.“

ЖАСЫРЫН КҮШТЕР

Жаратылыстың басталуы 49, 23 – 24

Өмір сүру – күрес; бұл сөзді біз жиі естиміз. Шынында да солай. Жан-жағымыз толған жау, оқтарын бізге қарай кезеп тұр. Күрес барысында атылған оқ көпшілігімізді ұшырып түсіруде.

Жүсіптің өмірі де күрес еді. Оны жан-жақтан аяусыз атқылап жататын. Ататындар негізінен өз туысқандары. Бұл жаныңды ауыртып, жүрегіңді қанатады; жақындарың жауға айналса жаның ашиды, әсіресе үй ішіндегілерің.

Ағалары Жүсіпті аямады ғой. Аштан өлсін деп орға тастады, сонан соң құлдыққа сатты.

Бұл ісегендері Жүсіпті тас жүрек етсе түсінікті ғой. Бірақ олай болмады. Ол опынбады, жүрегінен қарғыс толы сөздер лақ етіп төгілмеді. Жо-жоқ! Оның садағы мықты болды!

Өмірі қанша ауыр болса да күресті тоқтатпады. Өзін жеңіліске ұшырадым деп есептемеді. Сенімсіздікке, ұсақтыққа апаратын кедергілерден аттап өтіп, күресе берді. Ең хауыпты арбаудан да жеңіспен шықты.

Құлдықты басынан кешкен жағдайда да, қараңғы қапаста да қалайша Құдай мен адамдарға өкпелемей, ерлігін жоғалтады? Бойындағы қуатының сыры неде?

Жақып ол жөнінде: „Жақыптың Құдайының қолындай оның да қолының бұлшық еттері мықты еді,“ – деді. – Осыдан Израилдің Бақташысы да, тірегі де!

Балаң әлі мектепке бармай тұрғанда сен оған хат жазуға көмектескен жоқсың ба? Жаза алмаса да жазғысы келетін. Сен оны, әрине, күлкі етпедің, „саған хат жазу ертерек,“ – деп тоқтау айтпадың. Бірақ сен бір бет ақ қағаз алып, балаға қарындаш ұстатып: „Сонымен, не жазсақ екен?“ – дедің. Сонда сәби өзінің не қалайтынын айтатын. Үлкен алақаныңмен баланың қолын қысып, қарындашты қағаз бетімен жүргізе бастадың. Солай әріптен әріп туатын. Осылай сен балаңа „хат жазуды“ үйреттің.

Жүсіппен де солай болды. Ауыр күресті жеңіске дейін жеткізуге мүмкіншілігі жетпеді. Қара қарғалардай жаман ойлар жан-жағынан торлады. Құзғындар оның жүрегіне жол іздеді. Жүсіп қарсыласып бақты.

Әрі қарай шыдай алмаймын дейтін өзіне-өзі! Мұны ол пайдасы болмаса да Құдайға да айтты. „Тәңір, мен өз ойыма қарсы тұра алмаймын. Арада ызындаған сан қилы ой жан-жағымнан қоршап алды. Көмектесе көр маған! Мені қорға да, жеңіске жеткіз!“ – деді.

Міне, сонда оны Жақып Құдайының мықты қолы алға бағыштады. Құдай өз алақанын Жүсіптің қолының үстіне салды. Мұнысы жеңіске жеткізетін.

Иоас патшаның ауырып жатқан Елисей пайғамбарға барған тарихын білесің бе? Пайғамбар Иоасқа: „Садақ пен жебені қолыңа ал!“ – деді. Патша садақ пен жебені алды. Сонан соң Елисей: „Қолыңды салып тарт!“ – деді бұйырып. Патша бұйрығын орындады. Елисей қолымен садақтағы патшаның қолын ұстады да: „Ат!“ – деді. Патша атады. Жебе зырылдап ұша жөнелгенде: „Бұл Тәңірдің құтқару жебесі, Сириядан құтқаратын жебе! Сен сириялықтарды Афекте талқандайсың!“ – деп дауыстады Елисей.

Егер Елисей патшаның қолын бағыштамағанда, оның садақ атқанында маңыз болмас еді. Мұның түсінігі төмендегідей: Иегова сенімен бірге соғысады. Иегова саған жеңіс әпереді. Сенің қолыңды бағыштағанымдай Тәңір де өз қолымен меңзеп отырады. Сөйтіп, Құдай сені жеңіске жеткізеді!

Мұны Жүсіп өз басынан кешті. Жан-жағынан қыспаққа алған қиыншылықтарға Жүсіп мызғымай қарсы тұра алмас еді. Оны өзі де білетін. Сол себепті Тәңірден көмек сұрады. Тәңір көмегін берді.

Жүсіптің күшінің сыры, міне, осында. Ол өзіне сенген жоқ. Өзінен ештеңені де күтпеді. Осының бәрін Тәңіріне айтты.

Біз неге жиі жеңіліске ұшыраймыз? Өйткені өз әлімізге сенеміз. Сен де өз-өзіңнен әлде нені күтіп, ойлағаным болады дейсің ғой. Жо-жоқ, соның үшін ақыры ұятқа қаласың!

Адам әлсіздігін әбден мойындағанда ғана күш-қуат алады. Ештеңе істей алмайтынын, түк те білмейтінін, мейлінше шарасыз екенін білісімен Тәңіріне жалбарынады. Сонда барып Жақыптың Құдайы өзінің күшті, мықты қолын біздің әлсіз қолымызға тігізіп, көмекке келеді. Жебені құтқарушы ретінде алға зулатады, сөйтіп күрес пен арпалыста біз жеңіске жетеміз.

О, егер сен күштің сырына жете білсең! Өзіңнің әлсіздігіңді, қауқарсыздығыңды сезінсең! Егер сенің өркөкіректігің күл-талқан болса ғой, шіркін!

Сонда ғана жеңілістен жеңіске жетіп, Жүсіп қана білетін сырдың бетін ашамыз.

Бұдан былай өз мүмкіншілігіңе бой ұсынба! Құдайға сен! Өзіңнен ештеңе де күтпе! Құдайдан күт! Құдайда бәрі бар. Құдай көмектеседі. Құдай жасағысы келгенін жасайды.

Бұдан әрі де өзіңе сеніммен қарасаң, жеңіліс табатының даусыз. Құдайға толық берілдің екен, онда жаумен шайқаста жеңіске жетесің. Күштің сыры, міне, осында.

БАТАНЫҢ СЫРЫ

Жаратылыстың басталуы 49, 25 – 26

Жақып бұған дейін Жүсіптің өткен өмірін әңгімелеген болса, енді оның болашағына көз салды. Жүрегі сезінгенді жеткізетін қажет сөзді әрең тауып, қиналды.

Батасын беру үшін кәрі Ысқақтың оның төбесіне қолын басқан сәтті есіне алды. Батаны алдап, өтірік айтып алды ғой... ал қазір тіпті басқаша...

Жақып баласына нені тіледі? „Әкеңнің Құдайының атынан, Сол саған жар болсын!“ Бұл бастамасы. Оған күнделікті көмекті тілейді. Өміріндегі барлық жағдайда да, жоғары дәрежесіне сәйкес туатын жауапкершілік пен басқа да сұрақтарда Құдайдан көмек алып отыруға тиісті.

„Әкеңнің Құдайының атынан, Сол саған жар болсын!“.

Жақып неге Құдайды осылай атады? Өйткені Одан шексіз-шетсіз көмек алған. Қиын сағатта ол Құдайды сезіп, Оның өзіне Көмекші екенін ұқты. Сондықтан да баласына бағыштап: „Әкеңнің Құдайының атынан, Сол саған жар болсын!“ – деді.

Бұл өте маңызды тілек. Көмектің өте қажет екені сөзсіз. Адамдар мұны түсіне білсе ғой.

Бізге күнделікті көмек өте қажет. Ол сынақ сағатында, қиыншылық пен қиын-қыстау кезінде, жұмыс пен отбасында, жол үстінде сағат сайын, күн сайын өте қажет!

Жақып ұлына одан әрі: „Құдіреттінің құдіреттісінен, Ол биік аспан игілігі мен тұңғықтың нұрын бата арқылы дарытсын!“ – деп тілек айтты.

Мұнымен не айтқысы келді? Меніңше, ол Жүсіпке бақыт пен қамсыздықты, патшаның дұрыс көзқарасын, халықтың сүйіспеншілігін, отбасының тыныштығын, баладан келер қуанышты тілеп отыр. Бұл жоғарыдан келетін бата.

Кәрі жиханкез, өмірді жете түсінетін Жақып үнемі жақсы күндердің бола бермейтінін біледі. Тұңғықтың да, қараңғы түн тұңғығының да бар екені оған аян. Ол

Рахильдің қайтыс болған сәтін есіне алды. Төрт жүз адамды бастап Аппастың өзіне қарсы шыққан сағатын елестетті. Жүсіптің қан-қан болып жыртылған киімін алып келген күнді көз алдынан өткізді. Иә, өмірде түпсіз тұңғықтың бар екенін ол жақсы біледі.

Сонымен қатар, құдіретті Жаратқан иенің тұңғықтың нұрын бата ғып дарытатынын да түсінді. Қайғының да игілік болғанын қалайды. Сол себепті де ұлына: „Аспан игілігі мен тұңғықтың нұрын“ тілейді.

Былайша айтқанда, Жүсіптің қуанышы мен қайғысы, бақыты мен бақытсыздығы оған бата болып айналуға тиісті.

Тәңірдің еркі, ойы, тілегі осы. Құдайды сүйетіндер игілікке ие болсын. Мұны білген қандай жақсы. Білсең, болашақтан қорықпайсың, қасіреттен шошынбайсың.

Құдайдың даңқы артсын! Бата аспан биігінен бе, тұңғық нұрынан дари ма, Тәңір соның бәрі біздің игілігімізге айналса екен дейді. Өйткені ол құдіретті Жаратқан ие. Шексіз қасіреттен, орасан зор ауыртпалықтан Ол бізге рақат іздеп табады.

Батаға орай Жақып тағы да ұлына бірдеңе тілегісі келеді. Онысы: „емшектен тарайтын игілік“.

„Емшектен тарайтын игілік“. Қандай жақсы сөз. Одан біз бала – батаның жемісі екенін білеміз. Батақор еркектің бейнесін суреттей отырып, жыр айтушы: „Үйіндегі әйелің жеміске толы жүзім сабағындай; дастархан басындағы ұлдарың сенің зәйтүн ағашының бұтақтарындай,“ – дейді (Жырл. 127, 3). Одан әрі: „Міне, оның Тәңірі берген мұрасы – балалар; Оның сыйы – ана құрсағындағы нәресте. Жас ұлдарың күштінің қолындағы жебе. Қорамсағы сол жебеге толы кісі – баталы,“ – делінген (Жырл. 126, 3-5).

Біз бүгін неге жетіп отырмыз? Балаларды енді игілік деп санамайды. Бұл қате көзқарас діндарлардың арасында да бар. Бала қазір қажетсіз жүк, сол себепті де сәбилердің санын азайтуға тырысамыз. Діндарлар арасына бұл уыттың қалай терең тарағанын бір Құдайдың өзі біледі.

Бірақ бала – бата, бала Құдай берген бағасыз сый деген түсінік өз негізін жоймақ емес. Наның аздау, баспанаң тарлау екен, алайда шындық шындығын жоғалтпайды: қорамсағы жебеге толы – игілікке бай. Баламен аралассаң, самал жұтқандай әсер аласың. Баланың тәрбиелік мәні де зор: әкешешесін ол менменсуден, өзімшілдіктен қорғайды.

Құдай үйге бала берсін. „Тағы біреуі туды!“ – деп күрсінбейік, қайта Тәңірдің сыйын асыға күтейік. Ол отбасына дарыған бата ғой.

Жүсіп сияқты күнделікті көмекті, аспан мен тұңғиық нұрының игілігін, бала сүю қасиеті мен отбасы бақытын бата-тілек арқылы өзіне бағыштап алған кім бар?

Бұл батаның сыры неде жатыр?

Жақыптың соңғы сөзіне назар аударалық: „Осының бәрі ағаларының арасынан ерекшеленген Жүсіптің басына дарысын!“ – деді ол.

Сыр, міне, осындай. Жүсіп ерекше белгіленіп, бата алған! Жастайынан Құдайға берілгендіктен Тәңір ағаларының ішінен оны таңдаған еді. Ағаларының жасаған есуастығы мен күнәсіне қатыспады. Оның білетіні: мен Құдай үшін өмір кешуім керек!

Құдай үшін өмір сүргендіктен Құдай да онымен бірге болды. Сол себепті де оның өмірі игілікке айналды.

Жүсіптің басына дарыған бата саған да дарығанын қалайсың ба? Ендеше сол сияқты қалаулы болуың керек. Өзіңді Құдай жолына арнап, тек Сол үшін, жалғыз Тәңірің үшін өмір сүргенің жөн.

Жүсіп сияқты өзіңді толық Тәңірдің қолына тапсыр, сонда Құдай рухани игілікті, күнделікті көмекті, аспан мен тұңғиық нұрын бір саған ұсынады. Мейірім мен рақаттан сені құр қалдырмайды. Құдайдың қалаулысы болу – бата алу. Сыр, міне, осында.

МАҚСАТҚА ЖЕТУ

Жаратылыстың басталуы 49, 33; 50, 1 және 4-9

Мақсатына жақын қалды! Бірақ осыған дейін Жақып көп адасты. Шет жерде- Мессопотамияда ұзақ болды. Сонан соң үйге оралып, қанатын жайып өсіп келе жатқан Жүсіпті көріп, қуанды. Одан кейін сүйікті ұлын жоғалтып, қайғырды. Оның артынан Жүсіптің тірі екенін біліп, қасына келіп тұрақтағаны. Енді, міне, шаршап-шалдыққан жолаушы ол мақсаттың сызығына жеткен сияқты.

Балаларына бата беріп, өсиетін айтқаннан кейін Ефрон даласындағы үңгірге көміңдер деп ескертті. Іле көзі жұмылып, жүрегі тоқтады.

Жүсіп сүйікті әкесінің тәніне көз жасын төге ұмтылды, суи бастаған денені құшақтап сүйе бастады. Жүсіптің жасы елуге келіп қалған, бірақ әкесіне деген махаббаты баяғыда Ханаандағы шатыр ішінде отырып, оның Киелі кітаптағы аңыз-әңгімелерін тыңдаған кездегідей еді. Жақыптың Құдайды сүйе білуге жастайынан үйреткенін ол ешқашан да ұмыта алмады. Өмірдің дүлей дауылына тап келген Жүсіп не істер еді, егер әкесі шын жүрегімен Тәңірге сенуді үйретпеген болса? Су астындағы жасырын жартастарға соғылып, кемесінің апатқа ұшырамағаны әкесінің арқасы.

Сондықтан әкесінің қазасын қатты қайғырды. Сондықтан да әкесінің тілегін қалтқысыз орындады. Елге апаруға дайындалып, оның денесін бальзамдады. Сонан соң, патшадан әкесін Ханаанға жерлеуге бару үшін, демалыс сұратып кісі жіберді.

Патша тек қана демалыс беріп қойған жоқ, білгірлік жасады. Өзінің маңындағы ақсүйек мырзаларға қаралы шерумен бірге болып, жерлеуге қатысыңдар деп бұйырды.

Сонымен кәрі бақташыны патшалық қара шерумен алып жүрді. Оның құрамында жоғары дәрежелі мырзалар, сарай басшылары, елдің түкпір-түкпірінен келген қызметшілер бар болатын.

Жақып сөйтіп қатты сағынған туған жеріне де оралды. Енді ол ата-мекеніне, үйіне жетті. Көздеген мақсатына да жетті.

Жақыпты жоқтау жеті күнге созылды. Сонан соң, ақ басты жиханкезді Сарра өлгенде, оны жерлеу үшін Ыбрайым сатып алған үңгірге апарып қойды.

Көп жылдардан соң туған жер топырағын қайта басып, алыстағы көкжиекте көгілдірленіп жатқан Ливанды көргенде Жүсіп сергіп, бір түрлі жеңілдік сезді. Сонау өткендегі өмірі мен бүгінгі күннің арасында талай-талай оқиғалар жатыр-ау!

Жақып армандаған мақсатына жетті. Орасан көп уақыт өтсе де, ол көздеген межесін тапты. Өмір жолы қалай-қалай бұралаңдағанымен, жоғары өрледі, құлдырап төмен құлады, – бәрі бір соған қарамастан нысанаға әкелді.

Достым, сен ше? Мақсатыңа сапар шегіп келесің бе? Нағыз Құдай қалаған, Құдай өзі ұсынған мақсат-нысанаңа? Өміріңнің сан-алуан өзгеріс, құбылыстарында назарың сол нысанаға, туған үйіңе, жер-ұйығың Ханаанға бағыштала ма?

Ешкім де, ештеңе де нысанаңнан бұрмайтын болсын.

Тәңір сені жасы жеткен жиханкез ретінде, немесе күшқуатыңды әлі жоғалтпаған кезінде өзіне шақырса, онда тұрған не бар? Мақсатыңа жетсең болды.

О, Құдай игілігіңді бер – ешкім артта қалмасын, ешкім қаза таппасын, тек бәріміз жиналып бір-бірімізді шынайы қуанышта, мақсат тұтқан нысанамыз – Тәңір үйінде қарсы алайық.

ҚҰДАЙМЕН БІРГЕ

Жаратылыстың басталуы 50, 15 – 23

Ханаанға барған соң, Жақыптың денесін табытқа салғаннан кейін, Жақыптың балалары бұрынғы ескі оқиғалар-

ды естеріне алды. Жүсіпке қатысты кінәлары зор болып көрінді. Ол енді ағаларына қалай қарайды екен? Солардың кінәсінен көптеген қиыншылықтарға тап болғаны үшін жауапқа тарта ма? Мүмкін әкесінің көзі тірісінде батылы жетпеген шығар. Ал енді жазалауына әбден болады. Ағаларын қорқыныш биледі. Сондықтан да Жақыптың атынан кешірім сұрамақ болып шешті. „Әкең сенің қайтыс болар алдында өсиет қылып еді: Жүсіпке айтыңдар, ағаларының күнәсін кешсін, өйткені олар жамандық жасады ғой!“ – осы сөздерді Жүсіпке жеткізді.

Жүсіп осыны естігенде жылап жіберді. Жақып айтты дегендері өтірік екенін білді. Жақып Жүсіптің ағалырын кешірменгенін білсе, оны өзі-ақ айтар еді. Сырқат әкесінің төсегінің басында ол үш рет болды. Жақып ештеңе демеді. Ол Жүсіпті жақсы білетін. Бауырларын баяғыда-ақ кешіріп, бәрін есінен шығарғанын бірден түсінді.

Ендеше Жүсіптің жылағаны несі? Ағаларының жүрегінде әлі де өтіріктің қалдықтары барын сезініп жылады. Олардың сенімсіздік білдіргеніне, кештім дегеніне мән бермегендеріне қиналды. Туысқандарының бақытсыз өмірін ойлап жылады. Қазірдің өзінде ашылып отыр: өткен уақыт ішінде олар қуаныш пен бақыттың не екенін білмеді, кінәнің ауыртпалығы жылдар бойы мазаларын кетіріп, әлі де ар мен сана-сезімдерін соққылайды екен.

Неткен бейшаралық өмір. Бейшаралығы – кінәнің салдары. Бейшаралығы – інісіне сенбеулері.

Ағалары сенімдерін жоғалтқаны Жүсіп үшін үлкен қайғы еді. Кештім дегеніне сенбеді. Тәңірдің де жүрегіннің парша-паршасы шықпай ма, егер адамдар оның махаббаты мен игілігіне сенбейтін болса. Ол Галгофада мәңгілік құтқару әперсе де, адамдар өз күнәсінің ауыртпалығын көтеріп жүргені Құдайдың жанын ауыртады.

Олармен әңгімелесу үшін Жүсіп ағаларын шақырып алды. Ағалары алдына келіп құлай кетті. „Міне, біз – сенің құлдарың!“ – деп шулады! Бейшара бауырларыңыз!

„Шошынбаңдар, себебі мен Құдайдан қорқамын. Сендер маған қарсы жамандық ойлап едіңдер, бірақ Құдай оны бүгінгі табысқа жеткізу үшін жақсылыққа айналдырды да, көптеген адамдардың өмірін сақтап қалды. Ендеше шошынбаңдар. Сендерді, сендердің балаларыңды асырауға дайынмын!“ – деді Жүсіп оларға.

Қандай қарама-қайшылық: Жүсіп және оның ағалары. Аналар күнә мен кінәнің тепкісінде, Жүсіп – Жаратқан иесінің қол астынды.

Күнәнің тепкісінде болу – бейшаралық өмір кешу. Құдаймен бір жүру – рақат пен тыныштық табу.

Күнәнің астында жаншылсаң – қорқынышты өмір сүресің. Құдаймен болсаң – тыныштық пен қуанышқа бөленесің.

Күнәң бар екен – малай мен құл болғаның. Құдай қолдаса – бостандық тапқаның.

Қалайсың, достым? Өмірің Жақыптың балалары өміріне ұқсаса, күнәмен жаншылып жатса, онда бейшара, бақытсыз сормаңдай екенсің. Әлде өмірің Құдаймен бір ме? Ол сенің басшың мен әміршің бе? Ендеше өмірің рақатқа толы болғаны.

Жүсіптей бол. Құдайдың назарына ілік. Өміріңнің басшылығын Соған бер. Сонда нағыз бақытты боласың. Ол сенің күнәнді кешіп қана қоймайды, сондай-ақ бойыңдағы бүкіл кеселден арылтады. Сенің өміріңді көрден сақтап қана қалмайды, мейірімі мен рақымына бөлейді.

Ауыр жолмен жүре қалсаң, адам баласынан азап шексең, онда біліп қой, Құдайдың назарына ілігіп, бәрін Тәңірдің қолынан қабылдайтын кісі ешқашан да өшін алмайды, махаббатын сыйлап, кешірімділік жасайды.

О, Құдаймен бірге болған рақат өмір!

Жүсіп Құдаймен бірге болғандықтан ағаларына бәрін кешіріп, олардың жасаған жамандығын ұмытқан еді. Тәңірдің қолынан келген іс деп қабылдады. Шындықтың негізіне жетті. Құдайдың жасағанының бәрі адамның игілігі үшін!

Ағаларының күнәсі Жүсіпті Мысырға апарды, сол жерде Құдай оны сансыз адамның өмірін сақтап қалу үшін пайдаланды.

Құдаймен бір адам қандай да болмасын қиын жолмен жүргенде де ренжімейді, өкпелемейді. Дұрыс келе жатқанын растайтын шындық үнемі бой көрсетіп тұрады.

Жүсіп Құдаймен бір болатын. Сол себепті ол ағаларына: „Шошынбаңдар. Сендерді, сендердің балаларыңды асыраймын!“ – деді. Оларды жұбатып, достық көңілмен сөйлесті.

Адам бұндай әрекетке Құдаймен бірге болғанда ғана барады. Қарғыс айтып жатса да, бата беруге болады. Сені қуғындаса да, намысыңа тисе де рақметінді айта бересің. Бұл Құдаймен бірге болғандықтың қасиеті.

Жылдар өтті. Елу жыл. Бұл мерзім жөнінде білетініміз аз. Жүсіп немере, шөбере сүйді. Бұл игілігі мол өмір еді. Ол патшаның көңілін тапқанына, халық көрсеткен сүйіспеншілікке, отбасының бақытына қуанды. Өйткені Құдаймен бірге болды.

Достым, жақсы, жаман күндерге қарамай сенің де өмірің игілікті болсын, тек Құдайға сене біл.

Өміріңнің беткейінде, табытыңның бүйірінде, бүкіл жүріп өткен жолыңның бойында бір ғана: „Құдаймен бірге“ деген жазу тұрсын!

ҚҰДАЙ СОЛАЙ ДЕГЕН

Жаратылыстың басталуы 50, 24 – 26

Жақып қайтыс болғалы алпыс жыл өтті. Жүсіп өзінің де соңғы күндерінің таянып қалғаның сезді. Жауапты іс оның бүкіл күшін сарып етті. Оның жасы жүз онға келді. Мысырды билегеніне сексен жыл болды. Ұзақ та, игілікті қызметіне сын көзімен қарап алды. Көп уақыт өтсе де, одан мысырлық шықпады. Туған отаны Ханаан екенін ол білетін. Сол себепті сүйегін әкесінің жанына апарып, жерлегенін қалады.

Соңғы сағаты жақындағанда туысқандарын шақырып алып, ойындағы тілегін айтты. „Мен жақында өлемін, бірақ Құдай сендерді қараусыз қалдырмайды, осы арадан алып шығып Ыбраайым мен Ысқаққа және Жақыпқа уәде еткен жеріне апарады. Құдайдың бастауымен менің сүйегімді елге жеткізіңдер!“ – деді.

Оның айтқаны Израиль балаларының Мысыр жерінен көшуі туралы. Адамдық тұрғыдан қарасақ, бұл мүмкін емес. Олар неге көшеді? Мысыр жерінің ең шұрайлысы – Гесем. Израиль балаларына одан артық жердің керегі де жоқ еді. Гесемде олар бейбіт, тыныш өмір сүріп жатты. Ханаанды алу үшін қолдарына қару алып жаулап алмаса болмайды. Мысырда олар жоғары мәдениеттен тәлім алса, Ханаанда ол жоқ.

Сонымен Израиль ұрпағының Мысырдан көшіп кететініне сену қиын.

Ендеше Жүсіп Мысырдан кету керек екенін неге айтады?

Құдай Ыбраайым мен Ысқаққа және Жақыпқа Ханаанды берем деп уәде еткен. Бұл сөзді антпен бекітті. Жүсіптің сүйенетін негізі осы ғана. Құдай айтқан! Құдайдың сөзі негіздің негізі. Тәңір сөзінің қозғалмайтын жартас екенін ол жақсы білетін. Сыртқы жағдайларға назар аудармай, тек Құдайдың сөзімен ғана санасты.

Жүсіп қателесті ме? Құдаймен санасатын адам ешқашан қателеспейді. Израиль балаларын Мысырдан шығарудың жолын Тәңір жақсы білетін.

Елді аман сақтаудағы Жүсіптің сіңірген еңбегін білмейтін жаңа әулет мемлекет басшылығына келгенде, Израиль балаларына қайғылы күн туды. Мысыр халқының жағдайы тым ауыр еді. Халық перғауынның құлдығынан босанбақ ниетіне келді.

Израиль балалары Мысырдан кетпекші болғанда, оның жолы жабық болып шықты. Перғауын рұқсат бермеді. Осыншама халықты жібергісі келмеді. Еврейлерді түрлі жұмысқа пайдалануға болатынын көрді. Сол себепті Мысырдан кетуге келісімін бермей отырып алды.

Бірақ Тәңір жоспарлаған нәрсе қайткен күнде де орындалуға тиісті.

Израиль балалары қажет деп таба ма, таппай ма, перғауын келісе ме, келіспей ме – онда тұрған не бар. Құдай Ханаан жерін Израилге берем деп уәде етті ғой. Ендеше құдіретін жүзеге асырады. Сену қиын. Бірақ мұны айтқан Құдай ғой. Жүсіпке соның өзі жетіп жатыр.

Бұл шындыққа сәйкес келе ме, келмей ме деп Жүсіп сұрамады: Тәңір сөзіне сүйенді. Құдай айтты – бітті.

Тәңір сөзіне деген осы мызғымас берік сенімді барлық Жаратқан ие балаларынан кездестіре алсақ қой! Ал бүгінгі күні Жаратқан ие балаларының көбісі Киелі кітапқа орай сын айтады. Тәңірдің айтқандарына күмән келтіріп, үсті-үстіне сұрақ қояды. Анау мүмкін емес, мына берген бата-сының орындалуы екіталай дейді.

Тәңірдің сөзіне мызғымай сенуді, бұл дүниеден кеткелі жатқан Жүсіптен үйренейік. Шындыққа арқа сүйер болсақ, көп нәрсеге үйренеміз. Құдай солай деді.

Сондықтан да Жүсіп Израиль балаларының Мысырдан кететініне мейлінше сенді, сондықтан да сүйегін еліне, жер-ұйығына апарыңдар деп бұйырды. Мысырда ұзақ болатынымен санаспай, Құдайдың сөзімен санасты. Сол себепті де сүйегін қолма-қол емес, Израиль балалары Мысырдан көшкенде ғана алып шығыңдар деді.

Денесін мысырлықтардың дәстүрі бойынша бальзамдап, табытқа салды.

Израиль балаларына Жүсіптің мумиясы нені уағыздайды? Мысырда қамсыз тұрып жатқан оларға – Жүсіптің табыты: біздің отанымыз мұнда емес дегенді ескертті. Мысыр жерінде қаламыз да жоқ. Құдай солай деді.

Мысырдан кетпек болып, кете алмағандарында Жүсіптің табыты тағы да: перғауын сендерді жібергісі келмесе, бәрі бір еріксіз жібереді, өйткені Құдай солай деді, – деп ескертті.

Мысырдан шығып шөл даламен келе жатқандарында да

Жүсіптің табыты әлде нені уағыздады. Израиль балалары Ханаанның бекініс – қалаларындағы алыптар туралы естіп, шошынғанда Жүсіптің мумиясы тағы да: Құдай айтқан, біз Ханаанға жеңіспен кіреміз! – деп ескертті.

Шөлде қаңғыруға мәжбүр болғанда Жүсіптің мумиясы: Тәңірге неге сенбедіңдер? Ханаанға кіреміз деген үмітті жоққа шығардыңдар, сондықтан өмірлеріңді шөлде өткізесіңдер. Құдай солай айтқан еді.

Осы сынды құдіретті уағызды Жүсіптің денесі Сихемге жеткізіліп, әкесінің жанына жерлегенге дейін бойында сақтап келді. Жүздеген жылдар бойы ол Израиль балаларының діни үніне айналды. Шуақты күнде де, қиын уақытта да. „Құдай солай айтқан!“ – деді ол уағыз-үн.

Жүсіппен қоштасатын да сәт келді. Оның бүкіл өмірінің өзі ұлан – ғайыр діни уағыз. Бірақ біз одан Тәңір сөзіне мызғымай сене білуді үйренбейінше қоштаса алмаймыз. Тәңір сөзін жұрт сынайды екен, ендеше біздің мақсатымыз оны жүрекке тұтып, жоғары бағалау. Одан бізді ешкім айырмасын, мәңгіліктің шыңы сияқты біз оны тірек етеміз. Ендеше Құдай солай айтты деген Жүсіптің ұраны біздің де ұранымыз болсын.

Тек сонда ғана өмір мейірімге толып, өлім рақатқа айналады. Сүйенеріміз игіліктен туған шындық. Иә, Құдай солай айтқан!

